SALA KOMMUN

Kommunstyrelsen

KALLELSE

Kallelse till sammanträde

Organ Kommunstyrelsen

Plats Gustaf Adolfsalen

Tid Onsdagen den 11 november 2026 kl. 09.00

Nr	Ärende	Dnr	Sida
1	Val av protokolljusterare		
2	Godkännande av föredragningslista	2026/4	
3	Friluftsplan 2027–2032 *Föredragning av projektledare Tobbe Öhman kl. 09.05 – 09.50*	2026/605	2 - 99
4	Inrättande av landsbygdsråd	2026/941	100 - 139
5	Redovisning och granskning av utbetalda lokala partistöd inom Sala kommun för 2025 samt beslut om utbetalning av partistöd 2027	2026/9	140 - 176
6	Nya förordnande för vigselförrättare	2026/932	177 - 181
7	Remiss - Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten	2026/543	182 - 200
8	Remiss - Slutbetänkandet Behovsstyrd vård (SOU 2026:38)	2026/601	201 - 216
9	Revidering av VA-taxa 2027	2026/961	217 - 230
10	Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030	2026/484	231 - 289
11	Revidering av Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030	2026/259	290 - 314
12	Månadsuppföljning Kommunstyrelsen 2026, september 2026	2026/13	315 - 321
13	Månadsuppföljning Sala kommun 2026, september 2026	2026/12	322 - 341
14	Budget 2027 med plan 2028–2030 *Handlingar skickas ut senare*	2026/16	
15	Muntliga rapporter	2026/4	
16	Övriga frågot	2026/4	

Kommunledningskontoret, Stab KLK
Tobbe Öman
Projektledare

MISSIV

Friluftsplan 2027–2032

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Sala kommuns första friluftsplan har tagits fram för perioden 2027–2032. Planen ger en gemensam inriktning för hur kommunens friluftsresurser ska förvaltas, tillgängliggöras och utvecklas. Den tydliggör ansvar, samverkan och uppföljning samt stärker förutsättningarna att använda friluftslivet som en resurs för folkhälsa, platsattraktivitet, lärande och hållbar utveckling.

Planen har tagits fram genom ett kommunövergripande arbete med medverkan från flera verksamheter. Förslaget har därefter varit på remiss till kommunala verksamheter, myndigheter, föreningar och andra berörda aktörer. Synpunkterna har sammanställts och beaktats i det slutliga planförslaget.

Kommunledningskontoret överlämnar härmed Friluftsplan 2027–2032 för beslut.

Ekonomiska konsekvenser
Friluftsplanen innebär inga nya ekonomiska åtaganden utan ska genomföras inom ramen för kommunens ordinarie styrning och befintliga resurser.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunstyrelsen beslutar,

att anta Friluftsplan 2027–2032 för Sala kommun i enlighet med bilaga 1–3.

Bilagor:

1. Friluftsplan för Sala kommun 2027–2032
2. Leder Friluftsplan 2027–2032
3. Analys Sala kommuns friluftslivsenkät 2026
4. Remissammanställning för Friluftsplan 2027–2032
5. Remissversion Friluftsplan med spårbara ändringar

TJÄNSTESKRIVELSE

Friluftsplan 2027–2032

BAKGRUND

Sala kommuns friluftsplan föreslås antas för perioden 2027–2032. Planen ger en gemensam inriktning för hur kommunens friluftsresurser ska förvaltas, tillgängliggöras och utvecklas samt tydliggör ansvar, samverkan och uppföljning.

ÄRENDEBESKRIVNING

Friluftslivets betydelse sträcker sig bortom rekreation och folkhälsa och utgör en värdefull resurs för kommunens platsattraktivitet, besöksnäring och landsbygdsutveckling. Salas skogar, sjöar samt det gruvhistoriska landskapet med dammar, kanaler och leder ger särskilda förutsättningar för natur- och kulturupplevelser.

Som kommunens första friluftsplan har dokumentet en tydligt beskrivande karaktär. Det skapar en gemensam kunskapsgrund om strategiska inriktningar, resurser, behov och verksamheternas roller. Medan konkreta insatser med ansvar, tidplaner resursbehov fastställs i det fortsatta handlingsplanearbetet.

Under planperioden ska arbetet särskilt inriktas på att:

- förvalta och kvalitetssäkra befintliga friluftsresurser,
- etablera tydlig samordning, ansvarsfördelning och långsiktiga arbetssätt,
- förbättra tillgängligheten och använda friluftslivet som resurs för folkhälsa, lärande och platsattraktivitet.

ARBETSPROCESS

Planen har tagits fram genom en kommunövergripande arbetsprocess med dialogmöten och arbete kring olika teman. Verksamheter inom bland annat kultur och fritid, samhällsplanering, skogsförvaltning, skola, omsorg, socialtjänst, arbetsmarknad och näringsliv har medverkat.

Friluftslivsenkäten 2026 med 652 svaranden har bidragit med invånarnas erfarenheter och behov.

Det tvärsektoriella arbetssättet under framtagandet av Friluftsplanen har tydliggjort behovet av varaktig samordning och lett fram till förslaget om LEDSAM – Samverkansforum för friluftsliv och leder. Kultur- och fritidsnämnden ska enligt planen sammankalla och leda det forumet. LEDSAM övertar inte andra nämnders, verksamheters eller externa aktörers ansvar.

REMISSREDOGÖRELSE

- Remissförfrågan skickades ut till 31 mottagare 2026-08-31, sammanställningen omfattar 16 inkomna svar.
- Synpunkterna är överlag positiva till planens inriktning och kommunövergripande ansats.
- Efter en analys identifierades +150 inspel vilka sorterades i redaktionella ändringar, vissa ansågs redan besvarade av Friluftplanen och förslag på operativa insatser skickas vidare till en framtida handlingsplan.
- Slutresultat blev i 23 st ändringar i Friluftsplanen som byggde på de inkomna svaren.

I remissvaren lyfts exempelvis behovet av att förtydliga:

- civilsamhällets medverkan
- skolans pedagogiska ansvar
- besöksnäringsperspektiv
- skolnära natur
- markägarhänsyn
- tillgänglighetsperspektivet

Synpunkter och ställningstaganden redovisas detaljerat i det bifogade Excel underlaget och remissversionen med kommentarer för spårbara ändringar.

BEDÖMNING

Friluftsplanen ger kommunen en gemensam grund för långsiktig förvaltning och prioritering. Ett samordnat och tvärsektoriellt arbetssätt kan förbättra nyttjandet av befintliga resurser och gör ansvar tydligare. Genom tidig medverkan från civilsamhället, markägare, besöksnäringen kan lokala kunskaper tas tillvara.

Friluftslivets värden bidrar även till kommunens platsattraktivitet och konkurrenskraft. Attraktiva natur- och friluftsmiljöer kan stärka Sala som plats att bo, verka och besöka samt bidra till inflyttning, besöksnäring och lokal utveckling.

Folkhälsoperspektivet innebär att även uppmärksamma personer som möter sociala eller fysiska hinder för att komma ut. Tillgängliga miljöer och information och stöd att delta kan bidra till rörelse och återhämtning. Handlingsplanen blir verktyget för att prioritera genomförbara insatser och följa upp resultaten.

EKONOMISKA KONSEKVENSER

Friluftsplanen innebär inga nya ekonomiska åtaganden utan ska genomföras inom ramen för kommunens ordinarie styrning och befintliga resurser.

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Barnperspektivet

FN:s barnkonvention fastslår att ”*barnets bästa skall alltid komma i första hand*”. Detta innebär att ett antal frågor som direkt eller indirekt berör barn ska ställas och beaktas före beslut angående till exempel policy, riktlinje och budget i kommunens samtliga styrelser och nämnder.

Berör ärendet barn direkt eller indirekt	JA ☒	NEJ ☐
Vid JA besvara följande frågor:		
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om ”till det yttersta av sin förmåga”?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden	JA ☒	NEJ ☐
Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir lättare eller svårare att bo på landsbygden?	JA ☒	NEJ ☐
Att det skapas fler eller färre jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☒
Att det ökar eller minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☒

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐

Remissynpunkter R01–R16

2026-10-29: avstämd mot Friluftsplan 2027–2032 remissversion.docx. Ändrings-ID följer Word-kommentarerna. Ursprungliga remissynpunkter och ställningstaganden bevarade.

Synpunkts-ID	Remissinstans	Källa i remissvaret	Synpunkt – sammanfattning	Berört avsnitt i planen	Tema	Preliminär bedömning och bemötande	Föreslagen hantering	Arbetsstatus	Kommentar / ställningstagande	Ändrings-ID
R01-01	Näringslivsenheten	s. 1–2, inledning och avslutning	Mycket positiv till planen, dess strategiska grund och kopplingar till näringsliv, besöksnäring och landsbygd.	1.2–1.3; 4.6; 5.4; 6.3.1	Övergripande ställningstagande	Stödet redovisas i remissredogörelsen. Inget ändringskrav i denna del.	Noteras	Färdigbehandlad		
R01-02	Näringslivsenheten	s. 1, första punkten	Ändra ordningen bostads-, besöks- och etableringsort till besöks-, bostads- och etableringsort på angivna sidor och i motsvarande formuleringar.	1.2; 2.4; 4.6.1 (angivna s. 5, 8, 18)	Strategisk inriktning	Ändra ordningsföljd där samma uppräkning används. Den beskrivna kedjan är ett perspektiv på attraktivitet.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 4.6.1 (Ä09), Word V06. Godkänd formulering 2026-10-28.	Ä01; Ä02; Ä09
R01-03	Näringslivsenheten	s. 1, andra punkten	Rätta Näringslivsprogram till Näringslivsstrategiskt program i illustrationen på s. 6.	1.3, illustration på angiven s. 6	Redaktionellt	Benämningen i illustrationen bör kontrolleras och rättas till Näringslivsstrategiskt program. Löptexten i 2.5 har redan den benämningen.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Verifierat i Word V11 den 2026-10-29: illustrationen i 1.3, sidan 6, använder Näringslivsstrategiskt program. Införd grafisk rättning, Ä23.	Ä23
R01-04	Näringslivsenheten	s. 1–2, tredje punkten och fortsatt samverkan	Näringslivsenheten behöver involveras i framtagande och prioritering av åtgärder i handlingsplanen.	6.1; 6.3.1	Samverkan och delaktighet	LEDSAM ger en struktur för berörda verksamheters medverkan. Näringslivsenhetens deltagande i arbetet med relevanta åtgärder och prioriteringar är redan beskrivet i kapitel 6.	Redan beaktad i planen	Färdigbehandlad		
R01-05	Näringslivsenheten	s. 2, Ekonomiska konsekvenser	Nya eller utökade operativa uppdrag ska konkretiseras och stämmas av avseende ansvar, prioriteringar, personal och finansiering före beslut.	4.7; kap. 5, inledning	Resurser och genomförande	Planen kräver redan konkretisering av ansvar, resurser och finansiering samt behöriga beslut om ekonomiska åtaganden. Synpunkten bör följas upp när handlingsplanen tas fram.	Redan beaktad i planen	Färdigbehandlad		
R02-01	Region Västmanland	PDF-s. 2 och 4–5, styrkor och sammanfattning	Positiv till planens kommunövergripande ansats, folkhälsa, jämlikhet, kulturarv, platsutveckling och LEDSAM. Lyfter samband med regional kultur- och idrottsplan.	2.3; 4.5–4.6; 6.1	Övergripande ställningstagande	Stödet och de regionala sambanden redovisas i remissredogörelsen. Regionen formulerar inget uttryckligt ändringskrav om regionala planer i denna del.	Noteras	Färdigbehandlad		

R02-02	Region Västmanland	PDF-s. 3, punkt 1 (yttrandets s. 2)	Utveckla kontinuerlig invånardialog under planperioden genom återkommande dialoger, lokala mötesplatser och samverkansforum.	4.4; 5.3; 6.1	Samverkan och delaktighet	Enkäten och samverkan beskrivs, men former för fortlöpande invånardialog kan göras tydligare. Föreslå en principiell skrivning om återkommande dialog. Former och omfattning konkretiseras i handlingsplanen.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 efter avslutningsstycket i 4.4.2 (Ä06): återkommande invånardialog, exempelvis via landsbygdsråd. Former och omfattning konkretiseras i handlingsplanen. Nytt stycke gulmarkerat med kommentar R02-02 i Word V05.	Ä06
R02-03	Region Västmanland	PDF-s. 3, punkt 1 (yttrandets s. 2)	Ge barn och unga särskilda möjligheter till delaktighet i planering och utveckling av miljöer och aktiviteter.	4.5.2; 5.3; 6.6	Barn och ungas delaktighet	Barn prioriteras redan som målgrupp. Deras inflytande i planering kan uttryckas tydligare och kopplas till kommande dialogarbete.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 5.3 Stärka barns och ungas relation till naturen (Ä14), Word V06. Godkänd formulering 2026-10-28.	Ä14
R02-04	Region Västmanland	PDF-s. 3, punkt 2 (yttrandets s. 2)	Utforma insatser i kommunens olika delar i nära dialog med dem som använder områdena.	4.6.2; 5.4; 6.1	Hela kommunen	Dialog med lokala aktörer finns redan för landsbygdsutveckling. Bredda vid behov skrivningen till användare av berörda miljöer, även utanför föreningslivet. Praktiska former hanteras i handlingsplanen.	Förs vidare till handlingsplanen	Färdigbehandlad	Utifrån behov skapas dialog med berörda lokala samverkansgrupper.	
R02-05	Region Västmanland	PDF-s. 3, punkt 3 (yttrandets s. 2)	Tydliggör kulturarvsperspektivet i leder, besöksmål, information och platsutveckling.	4.3.1; 4.6.3; 5.4	Natur och kulturmiljö	Kulturarvet och samspelet mellan gruvhistorik och storytelling finns beskrivna i planen.	Redan beaktad i planen	Färdigbehandlad		
R02-06	Region Västmanland	PDF-s. 3, punkt 4 (yttrandets s. 2)	Tydliggör hur kultur-, idrotts- och friluftsföreningar, byalag och andra ideella krafter involveras genom löpande dialog och samverkan.	5.3; 6.1–6.2	Samverkan och delaktighet	Dialog och samverkan finns redan beskrivna, men förtydliga aktiv involvering och kontinuitet. Detaljerat arbetssätt bör utformas i handlingsplanen. Samordna med R04-06.	Redan beaktad i planen	Färdigbehandlad	Se även punkt R04-06	
R02-07	Region Västmanland	PDF-s. 3–4, punkt 5 (yttrandets s. 2–3)	Involvera besöksnäringen i framtagande och genomförande av handlingsplanen. Kommunen skapar grundförutsättningar och företagen tjänster och upplevelser.	4.6.2; 6.1; 6.3.1	Besöksnäring och samverkan	Näringslivsenhetens medverkan finns beskriven i 4.6.2; 6.1; 6.3.1. Säkerställ tidig medverkan från berörda besöksnäringsaktörer i relevanta delar av handlingsplanen, samordnat med Näringslivsenheten.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Verifierat i Word V07 den 2026-10-29 (Ä17). Infört text: Berörda aktörer inom civilsamhället, markägare och besöksnäring ska involveras tidigt i handlingsplanens	Ä17
R02-08	Region Västmanland	PDF-s. 4, punkt 6 (yttrandets s. 3)	Komplettera indikatorerna med upplevd tillgång till natur, trygghet och välkomnande miljöer, deltagande i riktade aktiviteter samt dialog- och samverkansinsatser.	7.2	Uppföljning	Bredda exemplen i 7.2 så att sociala perspektiv syns. Urval, mätmetod, datatillgång och ambitionsnivå fastställs i handlingsplanen. Vissa förslag mäter aktivitet snarare än social effekt.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Verifierat i Word V07 den 2026-10-29 (Ä20). Infört text / indikatorer: upplevd tillgång till natur och friluftsliv samt trygghet i friluftsmiljöerna genomförda dialog- och samverkansinsatser inom	Ä20
R02-09	Region Västmanland	PDF-s. 4, punkt 7 (yttrandets s. 3)	Komplettera med besökares upplevelse av information, tillgänglighet och tjänster, besöksutveckling samt antal leder och områden som används av besöksnäringen.	7.2	Uppföljning	Besöksantal finns redan som exempel. Komplettera vid behov med besökarnas upplevelse och användning inom besöksnäringen. Välj genomförbara mått i handlingsplanen.	Förs vidare till handlingsplanen	Färdigbehandlad	Indikatorer och olika former av mätningar ska hanteras av handlingsplanen.	
R02-10	Region Västmanland	PDF-s. 4–5, sammanfattande bedömning	Säkerställ grundkvalitet genom långsiktigt underhåll, kvalitetssäkrade leder, tillgänglighet, aktuell information och service som grund för marknadsföring och paketering.	4.6.2; 4.7; 5.1–5.2	Förvaltning och kvalitet	Planen prioriterar befintliga resurser och långsiktig kvalitet. Medskicket beaktas vid prioritering och resurssättning i handlingsplanen.	Noteras	Färdigbehandlad		
R03-01	Sala Silvergruva AB	s. 1–2, inledning och sammanfattning	Positiv till planen, huvudmannaskap, långsiktig kvalitet och friluftsliv som del av destinationsutvecklingen med kulturarvets bevarande som grund.	4.3.1; 4.6; 5.1; 5.4	Övergripande stöd	Stödet redovisas tillsammans med bolagets betoning av bevarande och delaktighet.	Noteras	Färdigbehandlad		

R03-02	Sala Silvergruva AB	s. 1, punkt 1	Tydliggör huvudman och konkretisera finansiering, skötsel, säkerhet, information, kvalitetsnivå och uppföljning i handlingsplanen.	4.7; kap. 5, inledning; 5.1; 6.2; 7.2	Förvaltning och kvalitet	Planen innehåller krav på ansvar, kvalitetsnivå, tillsyn, underhåll och uppföljning. Konkretisering sker per insats och anläggning i handlingsplanearbetet.	Noteras	Färdigbehandlad	
R03-03	Sala Silvergruva AB	s. 1, punkt 2	Utveckling och skötsel ska utgå från kulturarvets bevarande och ta hänsyn till skyddsvärden, säkerhet och slitage.	4.3.1, Silvergruvans friluftsområde; 5.4	Natur och kulturmiljö	Varsamhet och skydd finns redan i nulägesbeskrivningen. Förstärk vid behov den strategiska inriktningen i 5.4 med hänsyn vid både utveckling och skötsel. Samordna med R02-05.	Redan beaktad i planen	Färdigbehandlad	
R03-04	Sala Silvergruva AB	s. 1, punkt 2	Använd leder, skyltning och berättelser för att visa sambanden i gruvans historiska produktionslandskap med dammar, kanaler och sjöar.	4.3.1; 4.6.3; 5.4	Information och kulturarv	Sambanden och storytelling beskrivs redan. Konkreta insatser för leder och information kan bedömas tillsammans med bolaget i handlingsplanen.	Förs vidare till handlingsplanen	Färdigbehandlad	
R03-05	Sala Silvergruva AB	s. 1–2, punkt 3 och sammanfattning	Säkerställ tidig och aktiv delaktighet för bolaget i planering, prioritering och genomförande som berör gruvområdet och närmaste omgivningar.	5.4; 6.1–6.2	Organisation och ansvar	LEDSAM tillåter externa deltagare. Föreslå ett förtydligande om samverkan med Silvergruvan. Bolagets exakta ansvar följer av ägande och avtal, inte enbart yttrandet.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Verifierat i Word V07 den 2026-10-29 (Ä17). Införd text: Berörda aktörer inom civilsamhället, markägare och besöksnäring ska involveras tidigt i handlingsplanens Ä17
R03-06	Sala Silvergruva AB	s. 2, punkt 3	Ange en etablerad samverkansform med Sala Silvergruva i handlingsplanen för gruvområdet, anslutande leder, skyltning, tillgänglighet och besöksinfrastruktur. LEDSAM kan vara struktur.	6.1–6.2; 5.4	Samverkan och delaktighet	Utforma samverkansform och deltagande tillsammans med bolaget och berörda verksamheter.	Förs vidare till handlingsplanen	Färdigbehandlad	
R03-07	Sala Silvergruva AB	s. 2, punkt 4	Utveckla sammanhängande upplevelser med besöksverksamhet, natur, vandring, cykling, vattenmiljöer, restaurang och logi genom gemensam aktuell information, vägvisning och berättelse.	4.6.2–4.6.3; 5.2; 5.4	Besöksnäring och information	Inriktningen stöds redan av planen. Identifiera och prioritera konkreta insatser i samverkan med Silvergruvan och Näringslivsenheten.	Förs vidare till handlingsplanen	Färdigbehandlad	
R03-08	Sala Silvergruva AB	s. 2, punkt 5	Ange ansvarig aktör, genomförande, tidsplan, finansiering och uppföljning för varje insats.	Kap. 5, inledning	Resurser och genomförande	Samtliga delar omfattas redan av kraven på handlingsplanen i kapitel 5.	Redan beaktad i planen	Färdigbehandlad	
R03-09	Sala Silvergruva AB	s. 2, punkt 5	Säkerställ kontinuitet och resurser för skötsel och underhåll innan nya satsningar görs.	4.6.2; 4.7; kap. 5, inledning; 5.1	Resurser och genomförande	Samtliga delar omfattas redan av kraven på handlingsplanen i kapitel 5.	Redan beaktad i planen	Färdigbehandlad	
R04-01	Socialdemokraterna, Sala arbetarekommun	PDF-s. 2–3, inledning och avslutning	Positiv till struktur, kommunövergripande ansvar, LEDSAM, KFN: s samordning och jämlikt friluftsliv. Har inget att erinra med angivna synpunkter.	1.3; 4.5; 6.1–6.2	Övergripande ställningstagande	Positiv inställning till Friluftsplanen med synpunkter.	Noteras	Färdigbehandlad	
R04-02	Socialdemokraterna, Sala arbetarekommun	PDF-s. 2, stycket om friluftslivsenkäten	Ta med enkätens efterfrågan på bättre underhåll och information i handlingsplanen och prioriteringarna.	4.4.2; kap. 5, inledning; 5.1–5.2	Förvaltning och information	Planens prioriteringar ligger redan i linje med enkäten. Medskicket tas med till konkret prioritering av underhåll och information.	Förs vidare till handlingsplanen	Färdigbehandlad	
R04-03	Socialdemokraterna, Sala arbetarekommun	PDF-s. 2, förslag till 4.5.1	Betona verksamheternas roll att skapa möjligheter för personer som behöver särskilt stöd eller anpassning för att delta.	4.5.1	Tillgänglighet	Avsnittet behandlar redan trösklar och verksamheternas introducerande roll och anpassning utifrån individens behov.	Redan beaktad i planen	Färdigbehandlad	

R04-04	Socialdemokraterna, Sala arbetarekommun	PDF-s. 2, förslag till 4.6.3	Anpassa kommunikationen efter olika behov, med exempelvis lättillgänglig information, bildstöd och andra former av tillgänglig kommunikation.	4.5.1; 4.6.3	Tillgänglighet	Tillgänglig information finns beskriven i 4.5.1. Komplettera 5.2 med principen om tillgänglig kommunikation.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 5.2 Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler (Ä12), Word V06. Samlad skrivning om tillgänglighet. Storytelling tas bort här men kvarstår i 4.6.3. Riktade insatser ersätts med stöd för att kunna delta. Fysisk och digital kommunikation behålls.	Ä12
R04-05	Socialdemokraterna, Sala arbetarekommun	PDF-s. 2, förslag till 5.2	Beakta olika behov i fysisk miljö, information och möjligheten att delta i friluftsliv.	5.2; 4.5.1	Tillgänglighet	Se R04-04	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 5.2 Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler (Ä12), Word V06. Samlad skrivning om tillgänglighet. Storytelling tas bort här men kvarstår i 4.6.3. Riktade insatser ersätts med stöd för att kunna delta. Fysisk och digital kommunikation behålls.	Ä12
R04-06	Socialdemokraterna, Sala arbetarekommun	PDF-s. 2, förslag till 5.3	Ersätt stödja föreningslivet med dialog, samverkan och aktiv inbjudan för att skapa förutsättningar för lokalt engagemang.	5.3	Samverkan och delaktighet	Planen anger redan dialog, samverkan och stöd. Aktiv inbjudan kan förtydligas, samtidigt som möjligheten till stöd behålls. Avsändarens benämning är inte en exakt återgivning av planens rubrik. Samordna med R02-06.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 5.3 Stödja lokalt engagemang och initiativ inom friluftslivet (Ä15), Word V06. Godkänd formulering 2026-10-28.	Ä15
R04-07	Socialdemokraterna, Sala arbetarekommun	PDF-s. 3, förslag till 6.2	Lägg till att KFN ska beakta tillgänglighet för olika behov vid skötsel och utveckling av friluftsanläggningar.	6.2	Organisation och tillgänglighet	Räcker tidigare skrivning på 5.2	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 5.2 Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler (Ä12), Word V06. Samlad skrivning om tillgänglighet. Storytelling tas bort här men kvarstår i 4.6.3. Riktade insatser ersätts med stöd för att kunna delta. Fysisk och digital kommunikation behålls.	Ä12
R04-08	Socialdemokraterna, Sala arbetarekommun	PDF-s. 3, förslag till 6.3.2	Lägg till att Tekniska kontoret ska beakta tillgänglighet för olika behov vid skötsel och utveckling av natur- och friluftsmiljöer.	6.3.2	Organisation och tillgänglighet	Räcker tidigare skrivning på 5.2	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 5.2 Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler (Ä12), Word V06. Samlad skrivning om tillgänglighet. Storytelling tas bort här men kvarstår i 4.6.3. Riktade insatser ersätts med stöd för att kunna delta. Fysisk och digital kommunikation behålls.	Ä12

R04-09	Socialdemokraterna, Sala arbetarekommun	PDF-s. 3, synpunkt på Möta framtidens friluftsliv	Ta bort den specifika skrivningen om elcyklar. Stödjer att kommunen följer nya former av friluftsliv, men vill hantera elcykling i annat forum utifrån respektive område.	5.2, Möta framtidens friluftsliv	Strategisk inriktning	Ändrar i planen och lägger frågan vidare till en framtida handlingsplan.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 5.2 Möta framtidens friluftsliv (Ä13), Word V06. De två meningarna om elcykling stryks. Frågan förs vidare till handlingsplanen.	Ä13
R05-01	Bygg- och miljönämnden	PDF-s. 1, svar från Samhällsbyggnadskontoret	Bygg- och miljönämnden har inga synpunkter på förslaget.	Övergripande ställningstagande	Övergripande ställningstagande	Registrera som svar utan synpunkter.	Noteras	Färdigbehandlad		
R06-01	Skolnämnden	PDF-s. 1–2, SKN § 97. Underlag på PDF-s. 3.	Skolnämnden tillstyrker planen och ser positiva bidrag till lärande, hälsa, rörelseglädje, naturvana och hållbar utveckling.	Övergripande ställningstagande	Övergripande ställningstagande.	Redovisa tillstyrkandet med nämndens önskade förtydligande.	Noteras	Färdigbehandlad		
R06-02	Skolnämnden	PDF-s. 1, bedömning. Beslut på PDF-s. 2.	Förtydliga att ansvaret i 6.6 gäller utbildningsverksamheternas pedagogiska användning av skolnära natur och kommunens friluftsresurser inom ramen för skollagen, läroplanerna och tillgängliga resurser.	6.6	Organisation och ansvar	Föreslå ett tydligare pedagogiskt ansvarsområde i 6.6.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Verifierat i Word V07 den 2026-10-29 (Ä19). Införd text: Ansvaret gäller verksamheternas pedagogiska användning av natur- och friluftsmiljöer inom ramen för skollagen, läroplanerna och tillgängliga resurser. Användning och omfattning bedöms inom respektive verksamhet utifrån barns och elevers behov och lokala förutsättningar. Även punktlistan har ändrats till "främja användningen" och "främja kunskap". Den kortare varianten ersätter det tidigare längre textförslaget. Tidigare kommentar / textförslag (historik): 6.6 Skolnämndens ansvar Skolnämnden har en viktig roll i att ge barn och unga möjlighet att utveckla naturvana och en livslång relation till naturen. Natur- och friluftsmiljöer kan stödja lärande, hälsa, rörelseglädje och förståelse för natur, kulturmiljö och hållbar utveckling. Nämndens ansvar avser utbildningsverksamheternas pedagogiska användning av skolnära natur och kommunens friluftsresurser, inom ramen för skollagen, läroplanerna och tillgängliga resurser. Hur och i vilken omfattning miljöerna används i undervisningen bedöms	Ä19
R07-01	Miljöpartiet de gröna i Sala	PDF-s. 1 och 3, sammanfattning och avslutning	Stöder planens syfte och anser att planen inte behöver göras om, men vill komplettera den vid revision och har inspel till kommande handlingsplan.	Övergripande ställningstagande	Övergripande ställningstagande	Kompletteringsförslag som berör handlingsplanen.	Noteras	Färdigbehandlad		
R07-02	Miljöpartiet de gröna i Sala	Tidigare sammanslagning (ID före omnumrering): R07-02, R07-03 och R07-04. PDF-s. 1–2, synpunkter på upplägget, steg 1–3 och förslag 4 och 6.	Efterfrågar en samlad bild av natur- och kulturvärden. Gör en inventering med karta och förteckning till första åtgärd i handlingsplanen, främst utifrån befintliga myndighetsunderlag. Omfatta skyddade miljöer, riksintressen, kulturmiljöer, fornlämningar och rödlistade arter. Låt underlaget styra nya åtgärder och hänsyn till känsliga miljöer.	1.3–1.5; 4.1–4.3; 4.6.2; 4.7; 5.1; 5.4; 6.1	Inventering och prioritering	Planen beskriver redan bland annat Silvergruvan, Nationalparken och Hälleskogsbrännan, Svartådalen, Naturreservat osv. Önskemålet om en utökad samlad översikt är relevant men inte möjlig med nuvarande resurser för friluftsplanens framtagande. Pröva omfattning, nytta och resurser för att sammanställa befintliga underlag i handlingsplanearbetet.	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad		

R07-03	Miljöpartiet de gröna i Sala	Tidigare ID före omnumrering: R07-05. PDF-s. 2, förslag 5	Analysera övernattningsmöjligheter i hela kommunen: kommersiella bäddar, campingar, stugor och gårdsboenden samt vindskydd och tältplatser längs leder och vatten. Identifiera möjligheter och luckor för längre vistelser.	4.6.2; 5.4; 6.3.1	Besöksnäring och landsbygd	Relevant underlag för besöksnäring och landsbygdsutveckling. Låt Näringslivsenheten och berörda aktörer bedöma behov, befintliga uppgifter och lämplig omfattning i handlingsplanearbetet.	Förs vidare till handlingsplanen	Färdigbehandlad		
R07-04	Miljöpartiet de gröna i Sala	Tidigare ID före omnumrering: R07-06. PDF-s. 3, förslag 7	Lägg till två äldre kommunala dokument som kunskapsunderlag i 2.5. Dokumenten anges endast som [X] och [Y].	2.5	Komplettering saknas – dokumentnamn	[X] och [Y] kan inte identifieras. Be om dokumentnamn, datum och relevans innan komplettering av 2.5 kan bedömas. Detta är i första hand en kompletteringsfråga före ett eventuellt ställningstagande. Inga kontakter har tagits. Befintlig arbetsstatus har behållits.	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad		
R07-05	Miljöpartiet de gröna i Sala	Tidigare sammanslagning (ID före omnumrering): R07-07, R07-09 och R07-10. PDF-s. 3, förslag 8, 10 och	Knyt inventeringen till planen genom ett mål om aktuell översikt 2032 i 1.3, en indikator om genomförd och aktuell inventering i 7.2 samt ansvar för Samhällsbyggnadskontoret inom LEDSAM i samverkan med Länsstyrelsen.	1.3; 6.1; 6.3.3; 7.2	Inventering – mål, uppföljning och ansvar	Se svar R07-02	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad		
R07-06	Miljöpartiet de gröna i Sala	Tidigare ID före omnumrering: R07-08. PDF-s. 1 och 3, förslag 9	Komplettera Svartådalen i 4.3.4 med Ramsar- och Natura 2000-status.	4.3.4	Fakta och skyddad natur	Förslag till faktakomplettering i avsnitt 4.3.4 om att delar av Svartådalen omfattas av Ramsar- och Natura 2000-områden. Områdesavgränsningarna behöver kontrolleras innan texten förs in i planen.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 4.3.4 (Ä05): Delar av området ingår i Ramsarområdet Svartådalen och i EU:s nätverk Natura 2000. Gulmarkerat med kommentar i Word V04. Faktaunderlag: Ramsars områdesbeskrivning https://rsis.ramsar.org/RISapp/files/RISrep/SE436RIS_1712_en.pdf	Ä05
R08-01	Kultur- och fritidsnämnden	PDF-s. 1–3, beslut KFN § 119 och bilaga KFN 2026.565	Positiv till planen, kommunövergripande ansvar, LEDSAM, KFN: s samordningsansvar och jämlikt friluftsliv. Har inget att erinra med angivna synpunkter.	1.3; 4.5; 6.1–6.2	Övergripande stöd	Noteras att ett fungerande arbete förutsätter samverkan mellan kommunens verksamheter.	Noteras	Färdigbehandlad		
R08-02	Kultur- och fritidsnämnden	PDF-s. 2, inledning i antaget yttrande	Låt friluftslivsenkäten vara ett viktigt underlag för handlingsplan och prioriteringar.	4.4.2; kap. 5, inledning	Kunskapsunderlag och prioritering	Enkäten anges redan som underlag.	Förs vidare till handlingsplanen	Färdigbehandlad		
R08-03	Kultur- och fritidsnämnden	PDF-s. 2, förslag till 4.5.1	Betona att verksamheterna ska skapa möjligheter för personer som behöver särskilt stöd eller anpassning för att delta i natur och friluftsliv.	4.5.1	Tillgänglighet	Kan förtydliga verksamheternas roll även för praktiskt stöd och anpassning. Hanteras gemensamt med R04-05	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 4.5.1 (Ä08), Word V06. Godkänd formulering 2026-10-28.	Ä08
R08-04	Kultur- och fritidsnämnden	PDF-s. 2, förslag till 4.6.3	Utforma kommunikation efter olika behov och förutsättningar, exempelvis med lättillgänglig information och bildstöd.	4.5.1; 4.6.3	Tillgänglig information	Komplettera vid behov kommunikationsavsnittet med principen om tillgänglig kommunikation. Detaljerade metoder hanteras i genomförandet. Samordna med R04-04.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 5.2 Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler (Ä12), Word V06. Samlad skrivning om tillgänglighet. Storytelling tas bort här men kvarstår i 4.6.3. Riktade insatser ersätts med stöd för att kunna delta. Fysisk och digital kommunikation behålls.	Ä12
R08-05	Kultur- och fritidsnämnden	PDF-s. 3, Tillägg till 4.6.3	Informationen bör ge en samlad bild av möjligheter i hela kommunen. Synliggör där möjligt även leder, motionsspår och naturområden som förvaltas av andra offentliga aktörer.	4.3; 4.6.3; 5.2	Tillgänglig information	KFN önskar att Sala beskriver leder,motionsspår och naturområden i hela kommunen som har annat huvudmannaskap. Det rymms inte under nuvarande resurser i arbete med friluftsplanen,	Förs vidare till handlingsplanen	Färdigbehandlad	Information om leder och friluftsliv som kommunen inte är huvudman för är framtida utvecklingsfråga till kommande handlingsplan.	

R08-06	Kultur- och fritidsnämnden	PDF-s. 3, förslag till 5.2	Beakta olika behov i fysisk miljö, information och möjlighet att delta i friluftslivet.	5.2; 4.5.1	Tillgänglighet	Räcker tidigare skrivning på 5.2	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 5.2 Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler (Ä12), Word V06. Samlad skrivning om tillgänglighet. Storytelling tas bort här men kvarstår i 4.6.3. Riktade insatser ersätts med stöd för att kunna delta. Fysisk och digital kommunikation behålls.	Ä12
R08-07	Kultur- och fritidsnämnden	PDF-s. 3, första förslaget till 5.3	Ersätt formuleringen stödja föreningslivet med dialog, samverkan och aktiv inbjudan för lokalt engagemang och initiativ.	5.3	Samverkan och delaktighet	Planen anger redan dialog, samverkan och stöd. Aktiv involvering kan förtydligas samtidigt som möjligheten att ge stöd behålls. Samordna med R04-06.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 5.3 Stödja lokalt engagemang och initiativ inom friluftslivet (Ä15), Word V06. Godkänd formulering 2026-10-28.	Ä15
R08-08	Kultur- och fritidsnämnden	PDF-s. 3, andra förslaget märkt 5.3	Beakta tillgänglighet för olika behov vid skötsel och utveckling av kommunens friluftsanläggningar.	5.3 enligt yttrandet; även 5.2 och 6.2	Organisation och tillgänglighet	Samordna sakfrågan med R04-07. Räcker tidigare skrivning på 5.2	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 5.2 Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler (Ä12), Word V06. Samlad skrivning om tillgänglighet. Storytelling tas bort här men kvarstår i 4.6.3. Riktade insatser ersätts med stöd för att kunna delta. Fysisk och digital kommunikation behålls.	Ä12
R08-09	Kultur- och fritidsnämnden	PDF-s. 3, förslag till 6.3.2	Tekniska kontoret ska beakta tillgänglighet för olika behov vid skötsel och utveckling av natur- och friluftsmiljöer.	6.3.2	Organisation och tillgänglighet	Samordna sakfrågan med R04-08. Räcker tidigare skrivning på 5.2	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 5.2 Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler (Ä12), Word V06. Samlad skrivning om tillgänglighet. Storytelling tas bort här men kvarstår i 4.6.3. Riktade insatser ersätts med stöd för att kunna delta. Fysisk och digital kommunikation behålls.	Ä12
R08-10	Kultur- och fritidsnämnden	PDF-s. 3, Uppföljning av planen och handlingsplanen	Följ upp och revidera friluftsplanen vart fjärde år.	1.3; 1.8; 7.2	Uppföljning	Friluftsplanen anger uppföljning vartannat år och revidering 2032, behåll den skrivelsen.	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad		
R08-11	Kultur- och fritidsnämnden	PDF-s. 3, Uppföljning av planen och handlingsplanen	Följ upp handlingsplanen vartannat år.	1.3; 1.8; 7.2	Uppföljning	Planen anger årlig uppföljning och uppdatering. Behåll den skrivelsen.	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad		

R08-12	Kultur- och fritidsnämnden	PDF-s. 3, avslutande synpunkt om elcyklar	Ta bort den specifika skrivningen om elcyklar. Stödjer att kommunen följer nya former av friluftsliv. Hantera eventuell elcykling i annat lämpligt forum utifrån områdets förutsättningar.	5.2, Möta framtidens friluftsliv	Strategisk inriktning	Ändrar i planen och lägger frågan vidare till en framtida handlingsplan.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 5.2 Möta framtidens friluftsliv (Ä13), Word V06. De två meningarna om elcykling stryks. Frågan förs vidare till handlingsplanen.	Ä13
R09-01	Sala Demensförening	PDF-s. 1, inledning och uppmaning	Skapa Sinnenas trädgård och ta med den i Friluftsplan 2027–2032. En tillgänglig sinnesstimulerande trädgård för alla åldrar med särskild hänsyn till personer med funktionsnedsättning, synnedsättning, demenssjukdom och nedsatt rörelseförmåga.	4.3.1; 4.5.1; 5.2–5.3; 6.5	Tillgänglighet och konkret utvecklingsförslag	Förslaget ligger i linje med planens syfte med stadsnära naturupplevelser. Men det är en investering som kräver underlag och beslut som inte ska hanteras av en friluftsplan. Läggs i förslagslådan till handlingsplanen.	Förs vidare till handlingsplanen	Färdigbehandlad		
R09-02	Sala Demensförening	PDF-s. 1, En trädgård som är tillgänglig för alla	Utforma breda, jämna gångvägar för rullstol och rollator, sittbänkar trygg orienterbarhet och tydliga kontraster. Skapa sinnesupplevelser genom doft, färg, strukturer, lugna platser för vila, samtal, gemenskap och aktiviteter. Förslaget	5.2; 6.2; 6.3.2; 6.5	Fysisk och kognitiv tillgänglighet	Ett konkret förslag på en utveckling av en anpassad park/uteupplevelse som inte passar in i ett styrdokument. Bevara utformningsönskemålen som underlag vid fortsatt dialog i LEDSAM.	Förs vidare till annan process	Färdigbehandlad		
R10-01	Moderaterna i Sala	PDF-s. 1, inledning och avslutning	Positiv till planen i huvudsak.	Planen som helhet; 4.7; 6.2	Övergripande ställningstagande	Noteras	Noteras	Färdigbehandlad		
R10-02	Moderaterna i Sala	PDF-s. 1, ändringsförslag och motivering	Ändra skrivningarna så att samordningen hanteras inom kultur- och fritidsverksamhetens befintliga organisation och ansvar utan särskild tjänst som friluftsplanerare. Ta tillvara befintliga resurser och undvik dubbelorganisation.	4.7; 6.1–6.2	Organisation och resurser	Synpunkten tillgodoses delvis genom ett förtydligande om att ta tillvara befintliga resurser och kompetenser samt undvika dubbelarbete. Planen föreskriver inte en särskild tjänst. Framtida organisering och finansiering hanteras inom kommunens ordinarie planerings- och budgetprocess.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 4.7 (Ä10), Word V06. Synpunkten tillgodoses delvis genom ett förtydligande om att ta tillvara befintliga resurser och kompetenser samt undvika dubbelarbete. Planen föreskriver inte en särskild tjänst. Framtida organisering och finansiering hanteras inom kommunens ordinarie planerings- och budgetprocess.	Ä10
R11-01	Centerpartiet i Sala	PDF-s. 6, 9 och 35,	Positiv till planens tydlighet, struktur och bredd. Välkomnar samverkansytan.	1.1–1.2; 1.5; 6.1	Övergripande stöd	Redovisa positiv inställning med ändringsförslag varav många redaktionella.	Noteras	Färdigbehandlad		
R11-02	Centerpartiet i Sala	PDF-s. 22 och 35, ändring i 4.7 och allmänna synpunkter	Ambitionsnivån bedöms hög i förhållande till resurserna, med ett förändrat arbetssätt kan man lösa mycket av friluftsplanens intentioner.	4.7; kap. 5, inledning; 6.1–6.2	Resurser och genomförande	Planen betonar redan samverkan, men samverkan och resurser fyller olika behov. LEDSAM måste byggas upp och är inte en befintlig, självgående funktion. Någon funktion måste leda det tvärsektoriella arbetet, ta fram den första handlingsplanen och hålla ihop frågor över tid och mellan kontor.	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad		
R11-03	Centerpartiet i Sala	PDF-s. 7, 27 och 35, namn och organisation	Stryk benämningen LEDSAM eftersom den kan ge intryck av att forumet bara handlar om leder. Föreslår Kommunövergripande samverkansorganisation för friluftsliv och stryk LEDSAM i rubrik och löptext.	1.3; 4.7; 6.1; 7.2	Organisation och benämning	Planens sakuppdrag är mycket bredare än leder. Det interna arbetsnamnet bedöms inte ge intryck av att uppdraget enbart gäller leder.	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad		
R11-04	Centerpartiet i Sala	PDF-s. 7 och 35–36.	Synliggör även andra aktörers leder och naturområden. Förbättra digital information med mobil positionering eller nedladdningsbara KML-/GPX-spår samt kartmarkering av rastplatser, grillplatser och vindskydd.	1.3; 4.3; 4.6.3; 5.2; 6.1	Information och kartor	Önskemål att Sala/Friluftsplanen beskriver även leder och naturområden som har annat huvudmannaskap. Se även R08-05 Förbättrad digital information är redan ett av de identifierade behoven i friluftsplanen och kommer tas hand om i handlingsplanen.	Förs vidare till handlingsplanen	Färdigbehandlad	Information om leder och friluftsliv som kommunen inte är huvudman för är framtida utvecklingsfråga till kommande handlingsplan.	

R11-05	Centerpartiet i Sala	PDF-s. 35, Civilsamhället	Tydliggör civilsamhället som aktör i relation till friluftslivet.	5.3	Samverkan och delaktighet	Civilsamhället nämns i två kapitel men förtydliga med mer aktiv involvering i 5.3 och 2.3	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 5.3 Stödja lokalt engagemang och initiativ inom friluftslivet (Ä15), Word V06. Godkänd formulering 2026-10-28. Verifierat mot Word V11: rubriken i 5.3 är Stödja civilsamhällets engagemang och initiativ inom friluftslivet (Ä21).	Ä15; Ä21
R11-06	Centerpartiet i Sala	PDF-s. 35–36, Motionsspår och Broddboexemplet	Förbättra webbplatsens kartor över motionsspår även utanför tätorten. Visa tydligt start, slut och var besökare kan parkera. Broddbo används som exempel på otydlig platsinformation.	4.6.3; 5.2	Information och tillgänglighet	Motionsspår kan lokalt vara alternativ för friluftsliv och leder. Motionsspår omfattas av Idrottsprogrammet och inte friluftslivets infrastruktur när det gäller kommunikation och ansvar.	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad	Relevant synpunkt om information, men samtliga motions- och elljusspår tas inte in i planen. Det utökar uppdraget och resursbehovet som redan är begränsat.	
R11-07	Centerpartiet i Sala	Tidigare sammanslagning (ID före omnumrering): R11-09 och R11-10. PDF-s. 7 och 9–10, gröna ersättningstexter om uppföljning och revidering.	Två intervall att ta ställning till: följ upp och revidera friluftsplanen vart fjärde år i stället för uppföljning vartannat år och revidering vid behov. Följ upp och revidera handlingsplanen vartannat år i stället för årlig uppföljning och uppdatering.	1.3; 1.8; 7.2	Uppföljning	Samordna med R08-10. Väg intervallen mot årlig verksamhets- och budgetanknytning.	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad		
R11-08	Centerpartiet i Sala	Tidigare ID före omnumrering: R11-11. PDF-s. 9, grön komplettering i 1.4	Förtydliga att avgränsningen gäller friluftslivet i Sala kommuns geografiska område.	1.4	Hela kommunen och avgränsning	Planen omfattar kommunens strategiska arbete med att planera, tillgängliggöra, förvalta och utveckla förutsättningarna för friluftslivet i Sala kommuns geografiska område	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Planen omfattar kommunens strategiska arbete med att planera, tillgängliggöra, förvalta och utveckla förutsättningarna för friluftslivet i Sala kommuns geografiska område. Infört i 1.4 den 2026-10-28 (Ä03), enligt godkänt textförslag. Borttagen text genomstruken, ny text gulmarkerad och kommentar med R11-08 i Word V02.	Ä03
R11-09	Centerpartiet i Sala	Tidigare ID före omnumrering: R11-14. PDF-s. 10, gulmarkering och grön fråga i 2.5	Frågar vad kopplingen är mellan socialtjänstlagen och friluftsplanen. Inget uttryckligt förslag att stryka hänvisningen.	2.5 men förklaras i 4.5	Fråga om styrdokument	Frågan bör bemötas genom att förklara planens tänkta koppling till förebyggande och hälsofrämjande arbetssätt.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 4.5 (Ä07), Word V06. Godkänd formulering 2026-10-28.	Ä07
R11-10	Centerpartiet i Sala	Tidigare ID före omnumrering: R11-15. PDF-s. 10, gulmarkering och frågan Tillför avsnittet något?	Frågar om avsnitt 2.6 om kommunens roll tillför något. Frågan är inte ett uttryckligt yrkande om strykning.	2.6	Fråga om disposition	Avsnitt 2.6 behålls oförändrat enligt ställningstagandet. Ingen textändring ska göras.	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad	Avslutad: hela avsnitt 2.6 behålls. Kontrollerat mot Word V07 2026-10-29. Tidigare pausad bedömning är ersatt av beslutet att behålla avsnittet.	

R11-11	Centerpartiet i Sala	Tidigare sammanslagning (ID före omnumrering): R11-17 och R11-22. PDF-s. 12, fråga i 4.2, och PDF-s. 17, grön ersättning i 4.3.2.	Frågar hur friluftslivet beaktas utanför Sala tätort. Föreslår även geografisk formulering om reservaten: de i kommunen samlade resurserna, så att texten inte antyder kommunalt ägande eller förvaltningsansvar.	4.2; 4.3; 4.3.2; 5.2; 5.4	Geografisk omfattning och ansvar	Planen nämner mindre tätorter och landsbygd, även om kommunens eget skogsinnehav främst finns kring centralorten. Förtydliga att beskrivningen är geografisk och inte anger kommunalt ägande eller förvaltningsansvar.	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad		
R11-12	Centerpartiet i Sala	Tidigare ID före omnumrering: R11-18. PDF-s. 12, grön kommentar Hänsyn till privata markägare!	Efterfrågar hänsyn till privata markägare.	4.2; 5.1; 5.4; 6.1	Markägare och samverkan	Utveckling av leder och friluftsanläggningar på annans mark ska ske i samförstånd med berörda markägare och med respekt för deras brukande av marken. Överenskommelser om nyttjande, skötsel och ansvar ska vara klarlagda innan insatser genomförs.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 5.4 (Ä16), Word V06. Godkänd formulering 2026-10-28.	Ä16
R11-13	Centerpartiet i Sala	Tidigare ID före omnumrering: R11-20. PDF-s. 14, grön ersättning och överstrykning under Badplatser	Beskriv badplatser i kommunen som möjligheter till bad, rekreation och naturupplevelser hela året. Stryk avgränsningen till sommarhalvår och uppgiften om plogade isar vintertid.	4.3.1, Badplatser	Fakta och geografisk omfattning		Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad		
R11-14	Centerpartiet i Sala	Tidigare ID före omnumrering: R11-21. PDF-s. 17, gulmarkering i 4.3.2	Markerar uppgiften att ett naturreservat förvaltas av Sala kommun med gult utan förklarande kommentar.	4.3.2	Faktakontroll – otydlig markering	Gulmarkeringen visar att uppgiften uppmärksammats men anger inte vilken ändring som önskas. Verifiera befintlig uppgift eller be om precisering innan en invändning tillskrivs avsändaren. Inget alternativt antal har	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad		
R11-15	Centerpartiet i Sala	Tidigare ID före omnumrering: R11-23. PDF-s. 17, grön ändring i reservatsnamnet	Ändra Aspentorp till Aspenstorp.	4.3.2	Korrektur – reservatsnamn	Stavfel	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28: Aspentorp rättat till Aspenstorp i 4.3.2 (Ä04). Borttagen text genomstruken, ny text gulmarkerad och kommentar med R11-15 i Word V03.	Ä04
R11-16	Centerpartiet i Sala	Tidigare ID före omnumrering: R11-24. PDF-s. 17, överstrykning och grön ersättning i 4.3.4	Ersätt våtmarker med översvämningsmarker i beskrivningen av Svartådalen.	4.3.4	Textförslag – sakbeskrivning	Komplettera text: området präglas av ett levande odlingslandskap med våtmarker, återkommande översvämmade strandängar, sjöar och vattendrag	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 4.3.4 (Ä05): återkommande översvämmade strandängar tillagt efter våtmarker, som behålls. Gulmarkerat med kommentar i Word V04.	Ä05
R11-17	Centerpartiet i Sala	Tidigare ID före omnumrering: R11-26. PDF-s. 21, grön tilläggsmening i	Kommunen kan själv och i samverkan med andra aktörer utveckla paketering av olika besöks- och friluftsaktiviteter.	4.6.2; 5.4; 6.3.1	Besöksnäring och rollfördelning	Samverkan mellan kommun och näringsliv nämns redan, föreslagen egen operativ roll passar ej i ett strategiskt styrdokument.	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad		
R11-18	Centerpartiet i Sala	Tidigare ID före omnumrering: R11-27. PDF-s. 30, grön ersättning i 6.5	Beskriv Äldre- och omsorgsnämndens roll som att tillsammans med sina omsorgstagare ta del av natur och friluftsliv, i stället för att använda det som en resurs.	6.5	Textförslag – verksamhetsroll	Nämndens roll är att skapa förutsättningar och utveckla arbetssätt. Nämnden som politiskt organ deltar inte själv i aktiviteter med omsorgstagare.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Verifierat i Word V07 den 2026-10-29 (Ä18). Införd text: skapa förutsättningar för omsorgstagare att ta del av natur och friluftsliv	Ä18
R12-01	Vänsterpartiet Sala	PDF-s. 2–3, inledning och sammanfattning	I huvudsak positiv till mål, vision, struktur och tvärsektoriellt genomförande samt friluftsliv som kravlös naturkontakt.	1.2–1.5; 6.1	Övergripande stöd	Stödet redovisas tillsammans med de uttryckliga tilläggsförslagen.	Noteras	Färdigbehandlad		
R12-02	Vänsterpartiet Sala	PDF-s. 2, Förvaltning före expansion	Prioritera skötsel, underhåll och kvalitetssäkring av befintliga leder, spänger, broar och skyltning framför nybyggnation av stora anläggningar.	4.7; kap. 5, inledning; 5.1	Förvaltning och kvalitet	Planen prioriterar redan befintliga resurser.	Redan beaktad i planen	Färdigbehandlad		

R12-03	Vänsterpartiet Sala	PDF-s. 2, Skogsbruksplan med sociala värden, och PDF-s. 3, förslag 3	Integrera rekreation i skogsstrategi och skogsbruksplan. Förvalta skogsinnehavet främst för biologisk mångfald, klimat och välbefinnande och garantera ekologiska och sociala värden framför ekonomisk avkastning i tätortsnära skog.	2.5; 4.2; 5.1; 6.3.2	Skogsförvaltning och prioriteringar	Planen kräver redan hänsyn till friluftsliv. Företräde framför ekonomisk avkastning är ett politiskt ställningstagande som behöver vägas mot skogsstrategi, skogsbruksplan och politiska mål. Vilket inte hanteras av en friluftsplan.	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad
R12-04	Vänsterpartiet Sala	PDF-s. 2, Hela kommunen ska leva	Betonar landsbygdens betydelse och friluftsmiljöer som Svartådalen och Järndammsområdet. Anger som bakgrund att över 40 procent bor utanför centralorten.	4.1–4.3; 5.2; 5.4	Hela kommunen	Perspektivet finns i planen men bör beaktas i geografisk prioritering av insatser.	Förs vidare till handlingsplanen	Färdigbehandlad
R12-05	Vänsterpartiet Sala	PDF-s. 2, Kollektivtrafiken som möjliggörare, och PDF-s. 3, förslag 1	Förtydliga kopplingen till den avgiftsfria busstrafiken i 5.2 och ge ett uppdrag att samordna hållplatser, linjenät och tidtabeller med viktiga friluftsentréer och reservat på landsbygden.	5.2; 6.3	Mobilitet och tillgänglighet	Tillgänglighet omfattar också resan till naturen. Att förankra en koppling till avgiftsfri busstrafik är ett politiskt ställningstagande som inte hanteras i friluftsplanen. Att däremot kommunicera hur man kan använda olika färdsätt till friluftslivet är ett bra inspel till handlingsplanen.	Förs vidare till handlingsplanen	Färdigbehandlad
R12-06	Vänsterpartiet Sala	PDF-s. 2, Tillgänglighet för alla	Betonar fysisk anpassning för rullstol, rollator och barnvagn i kombination med tydlig samlad digital information.	4.5.1; 5.2	Tillgänglighet	Perspektivet finns redan och förtydligas genom flera andra remissförslag. Konkreta anpassningar väljs utifrån behov, platsernas förutsättningar och resurser.	Redan beaktad i planen	Färdigbehandlad
R12-07	Vänsterpartiet Sala	PDF-s. 3, Skolnära natur och lärande	Stöder Skolnämndens ansvar att använda skolnära natur som pedagogisk miljö och främja naturvana.	5.3; 6.6	Barn och lärande	Noteras att ett fungerande arbete förutsätter samverkan mellan kommunens verksamheter.	Noteras	Färdigbehandlad
R12-08	Vänsterpartiet Sala	PDF-s. 3, Aktivitetspass i skolan och förslag 2	Skriv in ett tydligt uppdrag om dagliga aktivitetspass utomhus i grundskola och förskola, under 6.6.	5.3; 6.6	Skola och genomförande	Ett nytt konkret uppdrag till skolan. Behöver vägas mot R06-02 om professionell bedömning av arbetsformer och omfattning samt verksamheternas resurser. Ett bra inspel till dialog i handlingsplanen.	Förs vidare till handlingsplanen	Färdigbehandlad
R12-09	Vänsterpartiet Sala	PDF-s. 3, Långsiktig finansiering	Tilldela ledförvaltningen tillräckliga medel i ordinarie budget- och verksamhetsplanering.	4.7; kap. 5, inledning; 5.1	Resurser och genomförande	Behovet och budgetprocessen framgår redan. Konkreta nivåer behöver beredas och beslutas i ordinarie process.	Redan beaktad i planen	Färdigbehandlad
R12-10	Vänsterpartiet Sala	PDF-s. 3, Föreningslivets roll	Erbjud långsiktiga och förutsägbara villkor för föreningar som sköter leder eller arrangerar avgiftsfria aktiviteter för allmänheten.	5.3; 6.2	Föreningsliv och långsiktighet	Planen anger samverkan och stöd. Med en friluftsplan och en efterföljande handlingsplan möjliggörs ett systematiskt arbete och förbättrad kontinuitet.	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad
R13-01	Sala Orienteringsklubb	PDF-s. 2–3	Positiv till planen och dess beskrivning av folkhälsa, livskvalitet, naturupplevelser och attraktivitet, med önskemål om förstärkningar.	Planen som helhet	Övergripande stöd	Noteras.	Noteras	Färdigbehandlad
R13-02	Sala Orienteringsklubb	PDF-s. 2–3, Tätortsnära skogar och Förslag till komplettering	Bevara och utveckla sammanhängande närskogar och naturområden i hela kommunen nära hem, skola och omsorg. Undvik fragmentering av värdefulla rekreationsområden.	4.2; 4.3.1; 5.1–5.2; 6.3.2–6.3.3	Vardagsnära natur och fysisk planering	Vardagsnära natur finns redan. Se det gemensamma textförslaget om skolnära natur i R13-03. Det tillgodoser en del av önskemålet.	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad

R13-03	Sala Orienteringsklubb	PDF-s. 2, Tätortsnära skogar	Ta särskild hänsyn till vardagsmotion, undervisning, orientering och närrekreation vid ändrad markanvändning. Säkerställ natur på gång- eller cykelavstånd från skolor och förskolor.	5.2 – Prioritera vardagsnära friluftsliv	Skolnära natur och planering	Förtydliga nåbarhet och användning i planeringsperspektivet. Avgränsat textförslag finns i kolumn J. Stärker skolnära natur. Skötselmetoder hanteras fortsatt i skogsstrategin och skogsbruksplanen. Förslaget innebär inget nytt krav på särskild analys inför skogliga ingrepp.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Infört 2026-10-28 i 5.2 Prioritera vardagsnära friluftsliv (Ä11), Word V06. Delvis tillgodosedd. Godkänd text utan särskild vikt och utan orientering. Inget nytt krav på särskild analys inför skogliga ingrepp.	Ä11
R13-04	Sala Orienteringsklubb	PDF-s. 2, Orientering är en viktig friluftsresurs, och PDF-s. 3	Lyft orientering, kartbaserade friluftsaktiviteter och orienteringskartor som resurser för friluftsliv, folkhälsa och naturpedagogik.	5.3 – efter Stärka barns och ungas relation till naturen	Friluftslivets bredd och kartor	Ingen särskild roll för orienteringsföreningarna införs nu.	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad	Ingen särskild roll för orienteringsföreningarna införs.	
R13-05	Sala Orienteringsklubb	PDF-s. 2–3, Samverkan är avgörande och avslutning	Betona långsiktig dialog mellan kommun, föreningsliv, markägare och andra aktörer vid planering, förvaltning och utveckling av friluftsområden, leder, kartor och aktiviteter.	5.3; 6.1–6.2	Samverkan och markägare	Samverkan finns redan.	Förs vidare till handlingsplanen	Färdigbehandlad		
R13-06	Sala Orienteringsklubb	PDF-s. 3, Samverkan och avslutning	Säkerställ långsiktig skoglig och friluftsinriktad kompetens samt tydlig och sakkunnig kommunal kontaktfunktion för dialog, planering och samverkan.	4.7; 6.1–6.3	Organisation och kompetens	Behovet av samordning finns, men kompetens och externa kontaktvägar kan preciseras i en handlingsplan. Förslaget kräver inte uttryckligen en ny tjänst.	Förs vidare till handlingsplanen	Färdigbehandlad		
R13-07	Sala Orienteringsklubb	PDF-s. 3, Förslag till komplettering	Låt ingrepp i Stadsskogen, Hyttskogen och andra tätortsnära skogar föregås av särskild analys av värden för friluftsliv, undervisning och orientering.	4.2; 5.1; 6.3.2–6.3.3	Skogsförvaltning och beslutsunderlag	Ett mer preciserat krav än dagens hänsynsskrivning. Det innebär särskilda analyskrav som är en fråga för skogsbruket. Förs vidare till handlingsplanen.	Förs vidare till handlingsplanen	Färdigbehandlad		
R14-01	Länsstyrelsen i Västmanlands län	PDF-s. 1, Sammanfattning	Bedömer att planen ändamålsenligt och överskådligt beskriver förutsättningar, ansvarsfördelning och strategiska inriktningar. Ser stort värde i att kommunen tar fram planen.	Planen som helhet; kap. 4–6	Övergripande stöd	Redovisa Länsstyrelsens positiva bedömning. Yttrandet innehåller inga konkreta ändringsförslag.	Noteras	Färdigbehandlad		
R14-02	Länsstyrelsen i Västmanlands län	PDF-s. 1, Sammanfattning, andra stycket	Ta vara på den breda samverkan i framtagandet. En arbetsgrupp inom kommunen för friluftsliv och leder bedöms som ett naturligt steg för fortsatt samverkan.	1.7; 4.7; 6.1	Samverkan och organisation	Planens samverkansforum motsvarar den inriktning som myndigheten välkomnar.	Redan beaktad i planen	Färdigbehandlad		
R15-01	Äldre- och omsorgsnämnden	PDF-s. 1–2, ÄON § 91; yttrande på PDF-s. 5	Tillstyrker planen. Positiv till folkhälsa, delaktighet, tillgänglighet för grupper som sällan vistas i naturen, förebyggande arbete och förtydligat nämndansvar.	4.5.1; 5.2–5.3; 6.5	Övergripande stöd	Redovisa tillstyrkandet och nämndens stöd för inriktningen.	Noteras	Färdigbehandlad		
R15-02	Äldre- och omsorgsnämnden	PDF-s. 1, stycket om indikatorer; upprepat på PDF-s. 5	Komplettera fortsatt handlingsplan och uppföljning så att de belyser invånarnas faktiska möjligheter att ta del av och använda natur- och friluftsmiljöer utifrån olika behov. Visa praktisk tillgänglighet och bidrag till förebyggande arbete, utöver leder, anläggningar och information.	7.2; 4.5.1; 5.2–5.3; 6.5	Uppföljning och tillgänglighet	Yttrandet föreslår inga ändringar i friluftsplanen utan medskick till handlingsplanen.	Förs vidare till handlingsplanen	Färdigbehandlad		
R16-01	Tekniska kontoret	PDF-s. 1	Positiv till en strategisk friluftsplan och kommunövergripande samverkan för rekreativa miljöer och ett attraktivt friluftsliv i hela kommunen och kommunens skogar.	Planen som helhet; 4.2; 6.1	Övergripande stöd och samverkan	Positivt yttrande utan konkreta ändringsförslag. Medskicket om samverkan och hänsyn till olika intressen ligger i linje med planens befintliga inriktning.	Noteras	Färdigbehandlad		

Ändringar att föra in i planen

31 synpunkter med ändring eller delvis ändring. R11-10 och R13-04 behålls som avslutad beslutshistorik: ingen ändring föreslås.

Flera synpunkter kan leda till samma textändring. Använd ID för att hitta tillbaka till huvudlistan.

Synpunkts-ID	Avsnitt i planen	Remissinstans	Synpunkt	Bedömning och bemötande	Kommentar / textförslag	Föreslagen hantering	Arbetsstatus	Ändrings-ID
R01-02	1.2; 2.4; 4.6.1 (angivna s. 5, 8, 18)	Näringslivsenheten	Ändra ordningen bostads-, besöks- och etableringsort till besöks-, bostads- och etableringsort på angivna sidor och i motsvarande formuleringar.	Ändra ordningsföljd där samma uppräkning används. Den beskrivna kedjan är ett perspektiv på attraktivitet.	Infört 2026-10-28 i 4.6.1 (Ä09), Word V06. Godkänd formulering 2026-10-28.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä01; Ä02; Ä09
R01-03	1.3, illustration på angiven s. 6	Näringslivsenheten	Rätta Näringslivsprogram till Näringslivsstrategiskt program i illustrationen på s. 6.	Benämningen i illustrationen bör kontrolleras och rättas till Näringslivsstrategiskt program. Löptexten i 2.5 har redan den benämningen.	Verifierat i Word V11 den 2026-10-29: illustrationen i 1.3, sidan 6, använder Näringslivsstrategiskt program. Införd grafisk rättning, Ä23.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä23
R02-02	4.4; 5.3; 6.1	Region Västmanland	Utveckla kontinuerlig invånardialog under planperioden genom återkommande dialoger, lokala mötesplatser och samverkansforum.	Enkäten och samverkan beskrivs, men former för fortlöpande invånardialog kan göras tydligare. Föreslå en principiell skrivning om återkommande dialog. Former och omfattning konkretiseras i handlingsplanen.	Infört 2026-10-28 efter avslutningsstycket i 4.4.2 (Ä06): återkommande invånardialog, exempelvis via landsbygdsråd. Former och omfattning konkretiseras i handlingsplanen. Nytt stycke gulmarkerat med kommentar R02-02 i Word V05.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä06

R02-03	4.5.2; 5.3; 6.6	Region Västmanland	Ge barn och unga särskilda möjligheter till delaktighet i planering och utveckling av miljöer och aktiviteter.	Barn prioriteras redan som målgrupp. Deras inflytande i planering kan uttryckas tydligare och kopplas till kommande dialogarbete.	Infört 2026-10-28 i 5.3 Stärka barns och ungas relation till naturen (Ä14), Word V06. Godkänd formulering 2026-10-28.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä14
R02-07	4.6.2; 6.1; 6.3.1	Region Västmanland	Involvera besöksnäringen i framtagande och genomförande av handlingsplanen. Kommunen skapar grundförutsättningar och företagen tjänster och upplevelser.	Näringslivsenhetens medverkan finns beskriven i 4.6.2; 6.1; 6.3.1. Säkerställ tidig medverkan från berörda besöksnäringsaktörer i relevanta delar av handlingsplanen, samordnat med Näringslivsenheten.	Verifierat i Word V07 den 2026-10-29 (Ä17). Införd text: Berörda aktörer inom civilsamhället, markägare och besöksnäring ska involveras tidigt i handlingsplanens arbete. Sala Silvergruva AB ska medverka i planering och prioritering av insatser som berör gruvområdet eller bolagets verksamhet.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä17
R03-05	5.4; 6.1–6.2	Sala Silvergruva AB	Säkerställ tidig och aktiv delaktighet för bolaget i planering, prioritering och genomförande som berör gruvområdet och närmaste omgivningar.	LEDSAM tillåter externa deltagare. Föreslå ett förtydligande om samverkan med Silvergruvan. Bolagets exakta ansvar följer av ägande och avtal, inte enbart yttrandet.	Verifierat i Word V07 den 2026-10-29 (Ä17). Införd text: Berörda aktörer inom civilsamhället, markägare och besöksnäring ska involveras tidigt i handlingsplanens arbete. Sala Silvergruva AB ska medverka i planering och prioritering av insatser som berör gruvområdet eller bolagets verksamhet.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä17
R04-04	4.5.1; 4.6.3	Socialdemokraterna, Sala arbetarekommun	Anpassa kommunikationen efter olika behov, med exempelvis lättillgänglig information, bildstöd och andra former av tillgänglig kommunikation.	Tillgänglig information finns beskriven i 4.5.1. Komplettera 5.2 med principen om tillgänglig kommunikation.	Infört 2026-10-28 i 5.2 Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler (Ä12), Word V06. Samlad skrivning om tillgänglighet. Storytelling tas bort här men kvarstår i 4.6.3. Riktade insatser ersätts med stöd för att kunna delta. Fysisk och digital kommunikation behålls.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä12
R04-05	5.2; 4.5.1	Socialdemokraterna, Sala arbetarekommun	Beakta olika behov i fysisk miljö, information och möjligheten att delta i friluftsliv.	Se R04-04	Infört 2026-10-28 i 5.2 Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler (Ä12), Word V06. Samlad skrivning om tillgänglighet. Storytelling tas bort här men kvarstår i 4.6.3. Riktade insatser ersätts med stöd för att kunna delta. Fysisk och digital kommunikation behålls.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä12
R04-06	5.3	Socialdemokraterna, Sala arbetarekommun	Ersätt stödja föreningslivet med dialog, samverkan och aktiv inbjudan för att skapa förutsättningar för lokalt engagemang.	Planen anger redan dialog, samverkan och stöd. Aktiv inbjudan kan förtydligas, samtidigt som möjligheten till stöd behålls. Avsändarens benämning är inte en exakt återgivning av planens rubrik. Samordna med R02-06.	Infört 2026-10-28 i 5.3 Stödja lokalt engagemang och initiativ inom friluftslivet (Ä15), Word V06. Godkänd formulering 2026-10-28.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä15

R04-07	6.2	Socialdemokraterna, Sala arbetarekommun	Lägg till att KFN ska beakta tillgänglighet för olika behov vid skötsel och utveckling av friluftsanläggningar.	Räcker tidigare skrivning på 5.2	Infört 2026-10-28 i 5.2 Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler (Ä12), Word V06. Samlad skrivning om tillgänglighet. Storytelling tas bort här men kvarstår i 4.6.3. Riktade insatser ersätts med stöd för att kunna delta. Fysisk och digital kommunikation behålls.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä12
R04-08	6.3.2	Socialdemokraterna, Sala arbetarekommun	Lägg till att Tekniska kontoret ska beakta tillgänglighet för olika behov vid skötsel och utveckling av natur- och friluftsmiljöer.	Räcker tidigare skrivning på 5.2	Infört 2026-10-28 i 5.2 Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler (Ä12), Word V06. Samlad skrivning om tillgänglighet. Storytelling tas bort här men kvarstår i 4.6.3. Riktade insatser ersätts med stöd för att kunna delta. Fysisk och digital kommunikation behålls.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä12
R04-09	5.2, Möta framtidens friluftsliv	Socialdemokraterna, Sala arbetarekommun	Ta bort den specifika skrivningen om elcyklar. Stödjer att kommunen följer nya former av friluftsliv, men vill hantera elcykling i annat forum utifrån respektive område.	Ändrar i planen och lägger frågan vidare till en framtida handlingsplan.	Infört 2026-10-28 i 5.2 Möta framtidens friluftsliv (Ä13), Word V06. De två meningarna om elcykling stryks. Frågan förs vidare till handlingsplanen.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä13
R06-02	6.6	Skolnämnden	Förtydliga att ansvaret i 6.6 gäller utbildningsverksamheternas pedagogiska användning av skolnära natur och kommunens friluftsresurser inom ramen för skollagen, läroplanerna och tillgängliga resurser.	Föreslå ett tydligare pedagogiskt ansvarsområde i 6.6.	Verifierat i Word V07 den 2026-10-29 (Ä19). Införd text: Ansvaret gäller verksamheternas pedagogiska användning av natur- och friluftsmiljöer inom ramen för skollagen, läroplanerna och tillgängliga resurser. Användning och omfattning bedöms inom respektive verksamhet utifrån barns och elevers behov och lokala förutsättningar. Även punktlistan har ändrats till ”främja användningen” och ”främja kunskap”. Den kortare varianten ersätter det tidigare längre textförslaget. Tidigare kommentar / textförslag (historik): 6.6 Skolnämndens ansvar Skolnämnden har en viktig roll i att ge barn och unga möjlighet att utveckla naturvana och en livslång relation till naturen. Natur- och friluftsmiljöer kan stödja lärande, hälsa, rörelseglädje och förståelse för natur, kulturmiljö och hållbar utveckling. Nämndens ansvar avser utbildningsverksamheternas pedagogiska användning av skolnära natur och kommunens friluftsresurser, inom ramen för skollagen, läroplanerna och tillgängliga resurser. Hur och i vilken omfattning miljöerna används i undervisningen bedöms professionellt inom respektive verksamhet utifrån barns och elevers behov samt	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä19

R07-06	4.3.4	Miljöpartiet de gröna i Sala	Komplettera Svartådalen i 4.3.4 med Ramsar- och Natura 2000-status.	Förslag till faktakomplettering i avsnitt 4.3.4 om att delar av Svartådalen omfattas av Ramsar- och Natura 2000-områden. Områdesavgränsningarna behöver kontrolleras innan texten förs in i planen.	Infört 2026-10-28 i 4.3.4 (Ä05): Delar av området ingår i Ramsarområdet Svartådalen och i EU:s nätverk Natura 2000. Gulmarkerat med kommentar i Word V04. Faktaunderlag: Ramsars områdesbeskrivning https://rsis.ramsar.org/RISapp/files/RISrep/SE436RIS_1712_en.pdf	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä05
R08-03	4.5.1	Kultur- och fritidsnämnden	Betona att verksamheterna ska skapa möjligheter för personer som behöver särskilt stöd eller anpassning för att delta i natur och friluftsliv.	Kan förtydliga verksamheternas roll även för praktiskt stöd och anpassning. Hanteras gemensamt med R04-05	Infört 2026-10-28 i 4.5.1 (Ä08), Word V06. Godkänd formulering 2026-10-28.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä08
R08-04	4.5.1; 4.6.3	Kultur- och fritidsnämnden	Utforma kommunikation efter olika behov och förutsättningar, exempelvis med lättillgänglig information och bildstöd.	Komplettera vid behov kommunikationsavsnittet med principen om tillgänglig kommunikation. Detaljerade metoder hanteras i genomförandet. Samordna med R04-04.	Infört 2026-10-28 i 5.2 Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler (Ä12), Word V06. Samlad skrivning om tillgänglighet. Storytelling tas bort här men kvarstår i 4.6.3. Riktade insatser ersätts med stöd för att kunna delta. Fysisk och digital kommunikation behålls.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä12
R08-06	5.2; 4.5.1	Kultur- och fritidsnämnden	Beakta olika behov i fysisk miljö, information och möjlighet att delta i friluftslivet.	Räcker tidigare skrivning på 5.2	Infört 2026-10-28 i 5.2 Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler (Ä12), Word V06. Samlad skrivning om tillgänglighet. Storytelling tas bort här men kvarstår i 4.6.3. Riktade insatser ersätts med stöd för att kunna delta. Fysisk och digital kommunikation behålls.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä12

R08-07	5.3	Kultur- och fritidsnämnden	Ersätt formuleringen stödja föreningslivet med dialog, samverkan och aktiv inbjudan för lokalt engagemang och initiativ.	Planen anger redan dialog, samverkan och stöd. Aktiv involvering kan förtydligas samtidigt som möjligheten att ge stöd behålls. Samordna med R04-06.	Infört 2026-10-28 i 5.3 Stödja lokalt engagemang och initiativ inom friluftslivet (Ä15), Word V06. Godkänd formulering 2026-10-28.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä15
R08-08	5.3 enligt yttrandet; även 5.2 och 6.2	Kultur- och fritidsnämnden	Beakta tillgänglighet för olika behov vid skötsel och utveckling av kommunens friluftsanläggningar.	Samordna sakfrågan med R04-07. Räcker tidigare skrivning på 5.2	Infört 2026-10-28 i 5.2 Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler (Ä12), Word V06. Samlad skrivning om tillgänglighet. Storytelling tas bort här men kvarstår i 4.6.3. Riktade insatser ersätts med stöd för att kunna delta. Fysisk och digital kommunikation behålls.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä12
R08-09	6.3.2	Kultur- och fritidsnämnden	Tekniska kontoret ska beakta tillgänglighet för olika behov vid skötsel och utveckling av natur- och friluftsmiljöer.	Samordna sakfrågan med R04-08. Räcker tidigare skrivning på 5.2	Infört 2026-10-28 i 5.2 Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler (Ä12), Word V06. Samlad skrivning om tillgänglighet. Storytelling tas bort här men kvarstår i 4.6.3. Riktade insatser ersätts med stöd för att kunna delta. Fysisk och digital kommunikation behålls.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä12
R08-12	5.2, Möta framtidens friluftsliv	Kultur- och fritidsnämnden	Ta bort den specifika skrivningen om elcyklar. Stödjer att kommunen följer nya former av friluftsliv. Hantera eventuell elcykling i annat lämpligt forum utifrån områdets förutsättningar.	Ändrar i planen och lägger frågan vidare till en framtida handlingsplan.	Infört 2026-10-28 i 5.2 Möta framtidens friluftsliv (Ä13), Word V06. De två meningarna om elcykling stryks. Frågan förs vidare till handlingsplanen.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä13

R10-02	4.7; 6.1–6.2	Moderaterna i Sala	Ändra skrivningarna så att samordningen hanteras inom kultur- och fritidsverksamhetens befintliga organisation och ansvar utan särskild tjänst som friluftsplanerare. Ta tillvara befintliga resurser och undvik dubbelorganisation.	Synpunkten tillgodoses delvis genom ett förtydligande om att ta tillvara befintliga resurser och kompetenser samt undvika dubbelarbete. Planen föreskriver inte en särskild tjänst. Framtida organisering och finansiering hanteras inom kommunens ordinarie planerings- och budgetprocess.	Infört 2026-10-28 i 4.7 (Ä10), Word V06. Synpunkten tillgodoses delvis genom ett förtydligande om att ta tillvara befintliga resurser och kompetenser samt undvika dubbelarbete. Planen föreskriver inte en särskild tjänst. Framtida organisering och finansiering hanteras inom kommunens ordinarie planerings- och budgetprocess.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä10
R11-05	5.3	Centerpartiet i Sala	Tydliggör civilsamhället som aktör i relation till friluftslivet.	Civilsamhället nämns i två kapitel men förtydliga med mer aktiv involvering i 5.3 och 2.3	Infört 2026-10-28 i 5.3 Stödja lokalt engagemang och initiativ inom friluftslivet (Ä15), Word V06. Godkänd formulering 2026-10-28. Verifierat mot Word V11: rubriken i 5.3 är Stödja civilsamhällets engagemang och initiativ inom friluftslivet (Ä21).	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä15; Ä21
R11-08	1.4	Centerpartiet i Sala	Förtydliga att avgränsningen gäller friluftslivet i Sala kommuns geografiska område.	Planen omfattar kommunens strategiska arbete med att planera, tillgängliggöra, förvalta och utveckla förutsättningarna för friluftslivet i Sala kommuns geografiska område	Planen omfattar kommunens strategiska arbete med att planera, tillgängliggöra, förvalta och utveckla förutsättningarna för friluftslivet i Sala kommuns geografiska område. Infört i 1.4 den 2026-10-28 (Ä03), enligt godkänt textförslag. Borttagen text genomstruken, ny text gulmarkerad och kommentar med R11-08 i Word V02.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä03
R11-09	2.5 men förklaras i 4.5	Centerpartiet i Sala	Frågar vad kopplingen är mellan socialtjänstlagen och friluftsplanen. Inget uttryckligt förslag att stryka hänvisningen.	Frågan bör bemötas genom att förklara planens tänkta koppling till förebyggande och hälsofrämjande arbetssätt.	Infört 2026-10-28 i 4.5 (Ä07), Word V06. Godkänd formulering 2026-10-28.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä07

R11-10	2.6	Centerpartiet i Sala	Frågar om avsnitt 2.6 om kommunens roll tillför något. Frågan är inte ett uttryckligt yrkande om strykning.	Avsnitt 2.6 behålls oförändrat enligt ställningstagandet. Ingen textändring ska göras.	Avslutad: hela avsnitt 2.6 behålls. Kontrollerat mot Word V07 2026-10-29. Tidigare pausad bedömning är ersatt av beslutet att behålla avsnittet.	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad	
R11-12	4.2; 5.1; 5.4; 6.1	Centerpartiet i Sala	Efterfrågar hänsyn till privata markägare.	Utveckling av leder och friluftsanläggningar på annans mark ska ske i samförstånd med berörda markägare och med respekt för deras brukande av marken. Överenskommelser om nyttjande, skötsel och ansvar ska vara klarlagda innan insatser genomförs.	Infört 2026-10-28 i 5.4 (Ä16), Word V06. Godkänd formulering 2026-10-28.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä16
R11-15	4.3.2	Centerpartiet i Sala	Ändra Aspentorp till Aspenstorp.	Stavfel	Infört 2026-10-28: Aspentorp rättat till Aspenstorp i 4.3.2 (Ä04). Borttagen text genomstruken, ny text gulmarkerad och kommentar med R11-15 i Word V03.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä04
R11-16	4.3.4	Centerpartiet i Sala	Ersätt våtmarker med översvämningsmarker i beskrivningen av Svartådalen.	Komplettera text: området präglas av ett levande odlingslandskap med våtmarker, återkommande översvämmade strandängar, sjöar och vattendrag	Infört 2026-10-28 i 4.3.4 (Ä05): återkommande översvämmade strandängar tillagt efter våtmarker, som behålls. Gulmarkerat med kommentar i Word V04.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä05
R11-18	6.5	Centerpartiet i Sala	Beskriv Äldre- och omsorgsnämndens roll som att tillsammans med sina omsorgstagare ta del av natur och friluftsliv, i stället för att använda det som en resurs.	Nämndens roll är att skapa förutsättningar och utveckla arbetssätt. Nämnden som politiskt organ deltar inte själv i aktiviteter med omsorgstagare.	Verifierat i Word V07 den 2026-10-29 (Ä18). Införd text: skapa förutsättningar för omsorgstagare att ta del av natur och friluftsliv	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä18
R13-03	5.2 – Prioritera vardagsnära friluftsliv	Sala Orienteringsklubb	Ta särskild hänsyn till vardagsmotion, undervisning, orientering och närrekreation vid ändrad markanvändning. Säkerställ natur på gång- eller cykelavstånd från skolor och förskolor.	Förtydliga nåbarhet och användning i planeringsperspektivet. Avgränsat textförslag finns i kolumn J. Stärker skolnära natur. Skötselmetoder hanteras fortsatt i skogsstrategin och skogsbruksplanen. Förslaget innebär inget nytt krav på särskild analys inför skogliga ingrepp.	Infört 2026-10-28 i 5.2 Prioritera vardagsnära friluftsliv (Ä11), Word V06. Delvis tillgodosedd. Godkänd text utan särskild vikt och utan orientering. Inget nytt krav på särskild analys inför skogliga ingrepp.	Ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä11

R13-04	5.3 – efter Stärka barns och ungas relation till naturen	Sala Orienteringsklubb	Lyft orientering, kartbaserade friluftsaktiviteter och orienteringskartor som resurser för friluftsliv, folkhälsa och naturpedagogik.	Ingen särskild roll för orienteringsföreningarna införs nu.	Ingen särskild roll för orienteringsföreningarna införs.	Ingen ändring föreslås	Färdigbehandlad	
R02-08	7.2	Region Västmanland	Komplettera indikatorerna med upplevd tillgång till natur, trygghet och välkomnande miljöer, deltagande i riktade aktiviteter samt dialog- och samverkansinsatser.	Bredda exemplen i 7.2 så att sociala perspektiv syns. Urval, mätmetod, datatillgång och ambitionsnivå fastställs i handlingsplanen. Vissa förslag mäter aktivitet snarare än social effekt.	Verifierat i Word V07 den 2026-10-29 (Ä20). Införd text / indikatorer: upplevd tillgång till natur och friluftsliv samt trygghet i friluftsmiljöerna genomförda dialog- och samverkansinsatser inom LEDSAM deltagande i friluftsaktiviteter som genomförs inom handlingsplanen Urval, mätmetod och fortsatt konkretisering hanteras i handlingsplanen. Tidigare kommentar / textförslag (historik): Delvis ändring i planen, med resterande konkretisering i handlingsplanen.	Delvis ändring i planen	Färdigbehandlad	Ä20

Remissregister R01–R16

Ankomstdatum enligt uppgifter från Evolution. Planunderlag: Friluftsplan 2027–2032 remissversion.docx.

Remiss-ID	Remissinstans	Ankomstdatum	Handlingens datum	Diarie-/ärendereferens	Status	Övergripande inställning	Originalfil	Källupplysning
R01	Näringslivsenheten	2026-10-07	2026-10-06	2026/936	Inkommet	Mycket positiv med synpunkter	R01 Näringsliv 2026-10-07.pdf	2 sidor. Åsa Stanaway.
R02	Region Västmanland	2026-10-08	2026-10-08	RUF260199; hänvisning 2026/605	Inkommet	Positiv med utvecklingsförslag	R02 Region_Västmanland 2026-10-08.pdf	5 PDF-sidor: följemejl + yttrande om 4 sidor. Henrik Wester.
R03	Sala Silvergruva AB	2026-10-13	2026-10-09	Hänvisning 2026/605	Inkommet	Positiv med betoning av kvalitet, bevarande och tidig delaktighet	R03 Sala_Silvergruva 2026-10-13.pdf	2 sidor. Viktoria Enmark, VD.
R04	Socialdemokraterna, Sala arbetarekommun	2026-10-14			Inkommet	Positiv med ändringsförslag. Inget att erinra med angivna synpunkter.	R04 Socialdemokraterna 2026-10-14.pdf	3 PDF-sidor: följemejl + svar. Antaget 2026-10-13 enligt mejl. Själva yttrandet saknar utsatt datum.
R05	Bygg- och miljönämnden	2026-10-14	2026-10-14	Hänvisning till remissutskick i mejltråd	Inkommet	Inga synpunkter på förslaget	R05 Bygg_och_miljö_nämnden 2026-10-14.pdf	3 sidor. Svar via Ellie Kristoffersson, Samhällsbyggnadskontoret. Beslutsprotokoll eller paragraf framgår inte. PDF-s. 1–3 innehåller även tidigare utskick.
R06	Skolnämnden	2026-10-15	2026-10-13	2026/141; SKN § 97; SKN 2026.1145	Inkommet	Tillstyrker med förtydligande av det pedagogiska ansvaret	R06 Skolnämnden 2026-10-15.pdf	4 sidor. Beslut 2026-10-13 på PDF-s. 1–2. Underliggande yttrande daterat 2026-10-07 på PDF-s. 3–4. Beslutad text och underlag dubbelräknas inte.

R07	Miljöpartiet de gröna i Sala	2026-10-15	2026-10-02 Hänvisning 2026/605	Inkommet	Stöder syftet och föreslår kompletteringar	R07 Miljöpartiet 2026-10-15.pdf	3 sidor. Inskickat via Ingela Kilholm Lindström 2026-10-15. Yttrandets eget datum 2026-10-02. Dokumentnamnen [X] och [Y] saknas i förslag 7.
R08	Kultur- och fritidsnämnden	2026-10-16	2026-10-16 2026/124; KFN § 119; KFN 2026.565	Inkommet	Positiv med ändringsförslag. Inget att erinra med angivna synpunkter.	R08 Kultur_och_fritidsnämnden 2026-10-16.pdf	3 sidor. Beslut 2026-10-16, omedelbart justerat. Antaget yttrande på PDF-s. 2–3 daterat 2026-10-15. Slutligt svar används, inte tidigare förhandsutkast.
R09	Sala Demensförening	2026-10-16		Inkommet	Föreslår Sinnenas trädgård och att den tas med i planen	R09 Sala Demensförening 2026-10-16.pdf	1 sida. Helen Lindermann. Handlingens eget datum och ärendereferens framgår inte. Filnamnets datum används som ankomstdatum enligt Evolution.
R10	Moderaterna i Sala	2026-10-18	2026-10-18	Inkommet	Positiv i huvudsak. Vill ha samordning inom befintlig organisation utan särskild tjänst.	R10 Moderaterna 2026-10-18.pdf	1 sida. Remissvaret finns i mejl från gruppledare Tomas Bergling. Datum avser mejlets skickatdatum.
R11	Centerpartiet i Sala	2026-10-18	2026-10-18 Hänvisning 2026/605 i kommenterad plan	Inkommet	Positiv till struktur och bredd, med ändringsförslag och frågor	R11 Centerpartiet 2026-10-18.pdf	36 PDF-sidor: följemejl, kommenterad plan på s. 2–34 och försättsblad på s. 35–36. Mejl 2026-10-18. Försättsblad märkt utkast, anger styrelsebehandling 2026-10-15. Färgtillägg och överstrykningar visuellt lästa. Gulmarkering utan förklaring särredovisas. Inga separata PDF-kommentarsrutor hittades.

R12	Vänsterpartiet Sala	2026-10-19		Inkommet	I huvudsak positiv med tillägg om skog, kollektivtrafik, aktivitetspass och resurser	R12 Vänsterpartiet 2026-10-19.pdf	3 sidor: följemejl från Rasmus Löfling 2026-10-19 och odaterat yttrande på PDF-s. 2–3. Sammanfattningens upprepade förslag räknas inte dubbelt.
R13	Sala Orienteringsklubb	2026-10-19		Inkommet	Positiv med önskemål om förstärkningar för närskog, orientering och samverkan	R13 Sala Orienterarklubb 2026-10-19(1).pdf	3 sidor: följemejl 2026-10-19 och två inskannade sidor med undertecknat yttrande. Ny fil uppladdad 2026-10-20: samtliga sidor visuellt identiska med tidigare underlag vid pixeljämförelse. R13 redovisas med sju kvarvarande poster efter bearbetning. Namn enligt yttrandet Sala Orienteringsklubb. Lena Larsson, ordförande. Eget datum framgår inte.
R14	Länsstyrelsen i Västmanlands län	2026-10-20	2026-10-19 4868-2026; kommunens ärende 2026/605	Inkommet	Positiv bedömning, inga konkreta ändringsförslag	R14 Länsstyrelsen 2026-10-20(1).pdf	1 sida med fullständigt yttrande. Beslut Mårten Berglind, föredragande Carl Hanson. Ersätter tidigare ofullständig export med följemejl och konverteringsfel. Ankomstdatum enligt filnamn/Evolution.
R15	Äldre- och omsorgsnämnden	2026-10-20	2026-10-13 2026/73; ÄON § 91; ÄON 2026.362	Inkommet	Tillstyrker med medskick om uppföljning av faktisk tillgänglighet	R15 Äldre och Omsorgsnämnden 2026-10-20(1).pdf	6 sidor. Beslut PDF-s. 1–2, missiv s. 3–4 och yttrande s. 5–6, samtliga daterade 2026-10-13. Upprepat yttrande dubbelräknas inte. Checklistornas avvikelse ingår inte som egen rad i den aktuella arbetslistan.
R16	Tekniska kontoret	2026-10-23	2026-10-23	Inkommet – efter remisstid	Positiv till strategisk friluftsplan och kommunövergripande samverkan. Inga konkreta ändringsförslag.	R16 Tekniska kontoret 2026-10-23.pdf	1 sida. Yttrande daterat 2026-10-23 av Jessica Ingelsson, enhetschef park/gata. Ankomstdatum enligt filnamnet. Ingen diariereferens anges i yttrandet.

Ändringslogg

Ändrings-ID	Avsnitt / rubrik	Ursprunglig text	Ny text	Skäl	Synpunkts-ID	Status
Ä01	1.2 Syfte	bostads-, besöks- och etableringsort	besöks-, bostads- och etableringsort	Besöksort först enligt Näringslivsenheten. Avstämt 2026-10-27.	R01-02	Införd i arbetskopia V01; avstämd mot Word V11 2026-10-29
Ä02	2.4 Övergripande politiska kommunala mål	bostads-, etablerings- och besöksort	besöks-, bostads- och etableringsort	Samma ordningsföljd som i 1.2. Avstämt 2026-10-27.	R01-02	Införd i arbetskopia V01; avstämd mot Word V11 2026-10-29
Ä03	1.4 Avgränsning	Planen omfattar kommunens strategiska arbete med att planera, tillgängliggöra, förvalta och utveckla förutsättningarna för friluftsliv.	Planen omfattar kommunens strategiska arbete med att planera, tillgängliggöra, förvalta och utveckla förutsättningarna för friluftslivet i Sala kommuns geografiska område.	Förtydligar planens geografiska omfattning. Avstämt och infört 2026-10-28.	R11-08	Införd i arbetskopia V02; avstämd mot Word V11 2026-10-29
Ä04	4.3.2 Skyddad natur	Aspentorp	Aspenstorp	Stavningsrättning enligt godkänd remisshantering 2026-10-28.	R11-15	Införd i arbetskopia V03; avstämd mot Word V11 2026-10-29

Ä05	4.3.4 Svartådalen	Svartådalen är ett värdefullt område för natur- och kulturbaserat friluftsliv och är utpekat som riksintresse för friluftsliv. Området präglas av ett levande odlingslandskap med våtmarker, sjöar och vattendrag som skapar förutsättningar för ett rikt fågelliv och höga naturvärden. Svartådalen erbjuder särskilt goda möjligheter till fågelskådning, paddling samt natur- och kulturupplevelser och utgör en viktig miljö för naturupplevelser, rekreation och friluftsliv för både invånare och besökare.	Svartådalen är ett värdefullt område för natur- och kulturbaserat friluftsliv och är utpekat som riksintresse för friluftsliv. Delar av området ingår i Ramsarområdet Svartådalen och i EU:s nätverk Natura 2000. Området präglas av ett levande odlingslandskap med våtmarker, återkommande översvämmade strandängar, sjöar och vattendrag som skapar förutsättningar för ett rikt fågelliv och höga naturvärden. Svartådalen erbjuder särskilt goda möjligheter till fågelskådning, paddling samt natur- och kulturupplevelser och utgör en viktig miljö för naturupplevelser, rekreation och friluftsliv för både invånare och besökare.	Godkänt 2026-10-28: komplettering om Ramsar och Natura 2000 samt återkommande översvämmade strandängar.	R07-06; R11-16	Införd i arbetskopia V04; avstämd mot Word V11 2026-10-29
Ä06	4.4.2 Sammanfattning av resultat	Nytt stycke efter befintlig avslutning. Ingen text borttagen.	Under planperioden ska invånarnas erfarenheter och behov tas tillvara genom återkommande dialog om kommunens natur- och friluftsmiljöer. Dialogen kan knytas till befintliga mötesplatser och samverkansforum, exempelvis landsbygdsråd. Former och omfattning konkretiseras i handlingsplanen.	Godkänt 2026-10-28. Tydliggör återkommande invånardialog och möjlig koppling till landsbygdsråd.	R02-02	Införd i arbetskopia V05; avstämd mot Word V11 2026-10-29
Ä07	4.5	Kommunens arbete med folkhälsa och social hållbarhet utvecklas mot ett mer förebyggande arbetssätt. I detta arbete utgör natur och friluftsliv en viktig resurs för att stärka människors hälsa, välbefinnande och delaktighet samt bidra till ökad livskvalitet.	Kommunens arbete med folkhälsa och social hållbarhet utvecklas mot ett mer förebyggande arbetssätt. Natur och friluftsliv kan bidra genom att skapa möjligheter till rörelse, återhämtning och gemenskap. Arbetet knyter an till socialtjänstlagens krav på förebyggande arbete och kommunens ansvar att planera för tidiga insatser.	Godkänd formulering 2026-10-28.	R11-09	Införd i arbetskopia V06; avstämd mot Word V11 2026-10-29

Ä08	4.5.1	Kommunens verksamheter har en viktig roll i att introducera människor till naturen. Genom att personal har god kunskap om kommunens friluftsmöjligheter kan de fungera som ambassadörer för naturen och inspirera fler att upptäcka och använda kommunens natur- och friluftsmiljöer. Natur och friluftsliv kan därmed bli en naturlig del av verksamheter som arbetar med rehabilitering, arbetsmarknadsinsatser, socialt stöd och äldreomsorg.	Kommunens verksamheter har en viktig roll i att skapa möjligheter till natur och friluftsliv för personer som kan behöva särskilt stöd eller anpassning för att kunna delta. Genom att personal har god kunskap om kommunens friluftsmöjligheter kan de fungera som ambassadörer för naturen och inspirera fler att upptäcka och använda kommunens natur- och friluftsmiljöer. Natur och friluftsliv kan därmed bli en naturlig del av verksamheter som arbetar med rehabilitering, arbetsmarknadsinsatser, socialt stöd och äldreomsorg.	Godkänd formulering 2026-10-28.	R08-03	Införd i arbetskopia V06; avstämd mot Word V11 2026-10-29
Ä09	4.6.1	Sala präglas av samspelet mellan småstaden, landsbygden, skogen, naturen och det historiska gruvlandskapet med dess unika vattensystem, vilket tillsammans skapar en tydlig och genuin identitet. Friluftslivet och våra naturområden bidrar till en hög livskvalitet för dagens invånare i vardagen och stärker samtidigt kommunens attraktivitet för nya invånare, företag och besökare. Det gör det möjligt att leva nära naturen utan att ge avkall på tillgänglighet.	Sala präglas av samspelet mellan småstaden, landsbygden, skogen, naturen och det historiska gruvlandskapet med dess unika vattensystem, vilket tillsammans skapar en tydlig och genuin identitet. Friluftslivet och våra naturområden bidrar till en hög livskvalitet för dagens invånare i vardagen och stärker samtidigt kommunens attraktivitet för besökare, nya invånare och företag. Det gör det möjligt att leva nära naturen utan att ge avkall på tillgänglighet.	Godkänd formulering 2026-10-28.	R01-02	Införd i arbetskopia V06; avstämd mot Word V11 2026-10-29

Ä10	4.7	Samverkansforum för leder och friluftsliv (LEDSAM, se organisering i kap 6.1) ansvarar för att ta fram handlingsplaner, samordna genomförandet, följa upp resultat och föreslå prioriteringar. Detta förutsätter att det finns en tydligt utpekad samordningsfunktion med mandat och kontinuitet att driva arbetet framåt. Utan en sådan funktion finns risk att frågor faller mellan verksamheter och att planen inte får avsedd effekt.	Samverkansforum för leder och friluftsliv (LEDSAM, se organisering i kap 6.1) ansvarar för att ta fram handlingsplaner, samordna genomförandet, följa upp resultat och föreslå prioriteringar. Detta förutsätter att det finns en tydligt utpekad samordningsfunktion med mandat och kontinuitet att driva arbetet framåt. Utan en sådan funktion finns risk att frågor faller mellan verksamheter och att planen inte får avsedd effekt. Samordningen ska ta tillvara befintliga resurser och kompetenser och undvika dubbelarbete.	Synpunkten tillgodoses delvis genom ett förtydligande om att ta tillvara befintliga resurser och kompetenser samt undvika dubbelarbete. Planen föreskriver inte en särskild tjänst. Framtida organisering och finansiering hanteras inom kommunens ordinarie planerings- och budgetprocess.	R10-02	Införd i arbetskopia V06; avstämd mot Word V11 2026-10-29
Ä11	5.2 Prioritera vardagsnära friluftsliv	Nytt stycke. Ingen text borttagen.	Tillgången till sammanhängande skolnära natur inom gångavstånd från skolor och förskolor ska beaktas i kommunens planering. Detsamma gäller områdenas betydelse för undervisning, lek och naturupplevelser.	Delvis tillgodosedd. Godkänd text utan särskild vikt och utan orientering. Inget nytt krav på särskild analys inför skogliga ingrepp.	R13-03	Införd i arbetskopia V06; avstämd mot Word V11 2026-10-29

Ä12	5.2 Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler	Kommunens leder och friluftsområden ska vara lätta att hitta, nå och ta del av. Genom tydlig digital information, fysisk skyltning och storytelling, tillgängliga miljöer och riktade insatser ska fler invånare och besökare ges möjlighet att ta del av natur och friluftsliv. Information ska samordnas och hållas aktuell i fysisk och digital kommunikation.	Kommunens leder och friluftsområden ska vara lätta att hitta, nå och ta del av. Tillgänglighet ska beaktas utifrån olika behov och förutsättningar, både vad gäller den fysiska miljön, informationens utformning och möjligheten att delta i friluftslivet. Genom tydlig digital information, fysisk skyltning, tillgängliga miljöer och stöd för att kunna delta ska fler invånare och besökare ges möjlighet att ta del av natur och friluftsliv. Informationen ska samordnas och hållas aktuell i både fysisk och digital kommunikation samt så långt som möjligt anpassas till olika målgruppers behov, exempelvis genom tydligt språk och lättillgänglig information.	Samlad skrivning om tillgänglighet. Storytelling tas bort här men kvarstår i 4.6.3. Riktade insatser ersätts med stöd för att kunna delta. Fysisk och digital kommunikation behålls.	R04-04; R04-05; R04-07; R04-08; R08-04; R08-06; R08-08; R08-09	Införd i arbetskopia V06; avstämd mot Word V11 2026-10-29
Ä13	5.2 Möta framtidens friluftsliv	Sala kommun ska följa utvecklingen inom friluftsliv och aktivt beakta nya lösningar som kan öka tillgängligheten till naturen och stärka friluftslivets utveckling. Nytänkande och utveckling ska vara en naturlig del av arbetet. Elcykeln är ett exempel på en utveckling som bidrar till att fler människor får möjlighet att ta del av natur- och friluftslivet. Där det är lämpligt och förenligt med naturvärden, säkerhet och övriga friluftsintressen ska kommunens leder och friluftsområden vara tillgängliga för denna typ av friluftsliv.	Sala kommun ska följa utvecklingen inom friluftsliv och aktivt beakta nya lösningar som kan öka tillgängligheten till naturen och stärka friluftslivets utveckling. Nytänkande och utveckling ska vara en naturlig del av arbetet.	De två meningarna om elcykling stryks. Frågan förs vidare till handlingsplanen.	R04-09; R08-12	Införd i arbetskopia V06; avstämd mot Word V11 2026-10-29

Ä14	5.3 Stärka barns och ungas relation till naturen	Barn och unga ska vara en prioriterad målgrupp i kommunens arbete med friluftsliv. Sala kommun ska verka för att alla barn och unga ges möjlighet att regelbundet vistas i naturen genom förskola, skola och fritidsverksamhet. Kommunens skolnära natur, tätortsnära friluftsområden och ledsystem ska användas för att stärka barns och ungas kunskap om naturen, rörelseglädje och förståelse för sin närmiljö. Föreningslivets kunskap, verksamheter och engagemang ska tas tillvara för att skapa fler möjligheter för barn och unga att upptäcka och utveckla ett intresse för friluftsliv.	Barn och unga ska vara en prioriterad målgrupp i kommunens arbete med friluftsliv. Sala kommun ska verka för att alla barn och unga ges möjlighet att regelbundet vistas i naturen genom förskola, skola och fritidsverksamhet. Kommunens skolnära natur, tätortsnära friluftsområden och ledsystem ska användas för att stärka barns och ungas kunskap om naturen, rörelseglädje och förståelse för sin närmiljö. Föreningslivets kunskap, verksamheter och engagemang ska tas tillvara för att skapa fler möjligheter för barn och unga att upptäcka och utveckla ett intresse för friluftsliv. Barn och unga ska ges möjlighet att bidra med sina erfarenheter och synpunkter vid planering och utveckling av natur- och friluftsmiljöer och aktiviteter som berör dem.	Godkänd formulering 2026-10-28.	R02-03	Införd i arbetskopia V06; avstämd mot Word V11 2026-10-29
Ä15	5.3 Stödja civilsamhällets engagemang och initiativ inom friluftslivet	Kommunen ska ta tillvara och stödja initiativ från föreningslivet och civilsamhället som skapar fler möjligheter till organiserat och spontant friluftsliv. Genom dialog, samverkan och stöd ska kommunen bidra till att lokalt engagemang kan utvecklas och nå fler målgrupper.	Föreningslivet och det övriga civilsamhället bidrar med kunskap, lokal förankring och engagemang i utvecklingen av kommunens friluftsliv. Kommunen ska aktivt bjuda in till dialog och samverkan vid planering, genomförande och uppföljning av friluftsinsatser. Genom tydliga kontaktvägar och förutsägbara former för samverkan och stöd ska kommunen skapa förutsättningar för ett långsiktigt lokalt engagemang och fler möjligheter till organiserat och spontant friluftsliv.	Godkänd formulering 2026-10-28.	R04-06; R08-07; R11-05	Införd i arbetskopia V06; avstämd mot Word V11 2026-10-29

Ä16	5.4	Nytt stycke. Ingen text borttagen.	Utveckling av leder och friluftsanläggningar på annans mark ska ske i samförstånd med berörda markägare och med respekt för deras brukande av marken. Överenskommelser om nyttjande, skötsel och ansvar ska vara klarlagda innan insatser genomförs.	Godkänd formulering 2026-10-28.	R11-12	Införd i arbetskopia V06; avstämd mot Word V11 2026-10-29
Ä17	6.1 Kommunövergripande samverkan – LEDSAM	Vid behov kan även externa aktörer bjudas in när deras kunskap eller ansvar är betydelsefullt för genomförandet.	Berörda aktörer inom civilsamhället, markägare och besöksnäring ska involveras tidigt i handlingsplanens arbete. Sala Silvergruva AB ska medverka i planering och prioritering av insatser som berör gruvområdet eller bolagets verksamhet.	Tidig medverkan för civilsamhället, markägare och besöksnäring samt uttrycklig medverkan för Sala Silvergruva AB.	R02-07; R03-05	Införd i arbetskopia V07; verifierad 2026-10-29; avstämd mot Word V11 2026-10-29
Ä18	6.5 Äldre- och omsorgsnämndens ansvar	Berörd formulering: använda natur- och friluftsliv som en resurs	skapa förutsättningar för omsorgstagare att ta del av natur och friluftsliv	Loggen återger den ändrade formuleringen, inte hela stycket. Förtydligar nämndens förutsättningsskapande roll.	R11-18	Införd i arbetskopia V07; verifierad 2026-10-29; avstämd mot Word V11 2026-10-29

Ä19	6.6 Skolnämndens ansvar	Nytt förtydligande stycke. I punktlistan stod ”använda skolnära natur …” och ”öka kunskapen om natur …”.	Ansvaret gäller verksamheternas pedagogiska användning av natur- och friluftsmiljöer inom ramen för skollagen, läroplanerna och tillgängliga resurser. Användning och omfattning bedöms inom respektive verksamhet utifrån barns och elevers behov och lokala förutsättningar. Punktlistan: ”främja användningen av skolnära natur och kommunens friluftsresurser som pedagogiska miljöer” och ”främja kunskap om natur, Salas kulturmiljö och friluftsliv”.	Kortare genomförd variant av textförslaget. Avgränsar det pedagogiska ansvaret.	R06-02	Införd i arbetskopia V07; verifierad 2026-10-29; avstämd mot Word V11 2026-10-29
Ä20	7.2 Genomförande av uppföljning	Ingen särskild indikator om upplevd tillgång/trygghet eller deltagande. Befintlig punkt: genomförda samverkansinsatser inom LEDSAM.	upplevd tillgång till natur och friluftsliv samt trygghet i friluftsmiljöerna genomförda dialog- och samverkansinsatser inom LEDSAM deltagande i friluftsaktiviteter som genomförs inom handlingsplanen	Två nya indikatorpunkter och komplettering av samverkanspunkten med dialog. Indikatorerna utvecklas vidare i handlingsplanen.	R02-08	Införd i arbetskopia V07; verifierad 2026-10-29; avstämd mot Word V11 2026-10-29
Ä21	5.3 Rubrik	Stödja lokalt engagemang och initiativ inom friluftslivet	Stödja civilsamhällets engagemang och initiativ inom friluftslivet	Synliggör civilsamhället i rubriken. Word V11 kommentar Ä21.	R11-05	Införd i Word V11; verifierad 2026-10-29

Ä22	2.3 Regionala utgångspunkter	Nytt tillägg efter första styckets ursprungliga avslutning om regional samverkan.	Strategin ska även inspirera civilsamhället i dess arbete och stärka samverkan mellan offentliga aktörer, näringsliv och civilsamhälle.	Komplettering för att synliggöra civilsamhället, avstämd under revideringen. Word-kommentaren hänvisar till R11-05 som tematisk koppling; det är inte ett separat uttryckligt remisskrav om 2.3.		Införd i arbetskopia V07; verifierad 2026-10-29; avstämd mot Word V11 2026-10-29
Ä23	1.3 Illustration, sidan 6	Näringslivsprogram	Näringslivsstrategiskt program	Rätt programbenämning i illustrationen.	R01-03	Införd i Word V11; verifierad 2026-10-29

Läsanvisning

Föreslagen hantering	Betydelse och bedömningsgrund
Ändring i planen	Synpunkten tillför något relevant på strategisk nivå, rättar ett fel eller förtydligar ansvar eller inriktning. En ändring föreslås men är ännu inte beslutad eller införd.
Delvis ändring i planen	Delar av önskemålet bedöms motiverade, men förslaget behöver avgränsas eller formuleras annorlunda. Bemötandet ska ange vilka delar som föreslås tillgodoses och varför.
Redan beaktad i planen	Innebörden finns redan tydligt beskriven. Bedömningen ska hänvisa till berört avsnitt. Att ämnet nämns räcker inte om avsändaren efterfrågar något mer.
Förs vidare till handlingsplanen	Synpunkten gäller konkreta insatser, prioriteringar, arbetsformer, tidplan eller resurssättning. Den tas med för fortsatt bedömning och innebär inget löfte om genomförande eller finansiering.
Förs vidare till annan process	Frågan behöver hanteras inom ett annat identifierat uppdrag eller beslutsförfarande. Bemötandet ska ange vilken process och, när det är känt, vem som tar frågan vidare.
Ingen ändring föreslås	Det finns sakliga skäl att inte följa förslaget. Motiveringen ska framgå av bemötandet. Det innebär inte att synpunkten har förbisetts.
Noteras	Exempelvis ett positivt omdöme eller en upplysning som inte kräver ändring. Används inte för att lämna ett konkret önskemål obesvarat.
Avvaktar ställningstagande	Frågan är öppen. Ett tillräckligt underlag, jämförelse med övriga remissvar eller förankring behövs innan en bestämd hantering föreslås. Möjliga alternativ kan beskrivas i bedömningen.
Omnumrering 2026-10-23	Vid omnumreringen hade 99 kvarvarande synpunkter löpande ID inom R01–R15. Texter, hantering, arbetsstatus och radordning har bevarats, med uppdaterade hänvisningar. Äldre ID finns som tydligt markerad historik i källkolumnen. Den tidigare hänvisningen till borttagna skolposten om professionell bedömning pekar nu på Skolnämndens kvarvarande ansvarspost. En hänvisning till en borttagen checklistpost har ersatts med en saklig avgränsning till checklistan.

Läsning av sammanställningen	Arbetssätt

Avsändarens synpunkt	Sammanfattas sakligt utan att ändra innebörden. Hänvisningen till originalsvaret gör att sammanfattningen går att kontrollera.
Avgränsade arbetsfrågor	Synpunkterna numreras löpande från 01 inom varje remissvar. Efter omnumreringen har hänvisningar mellan kvarvarande rader uppdaterats. Tidigare ID i källkolumnen är historik och avser numreringen före omnumreringen. Olika ställningstaganden hålls
Tema	Beskriver synpunktens huvudsakliga innehåll, exempelvis tillgänglighet, ansvar, resurser eller uppföljning. Temat är ingen värdering av synpunkten.
Bedömning och föreslagen hantering	Jämför synpunkten med planens faktiska innehåll, syfte och strategiska nivå. Beakta nya åtaganden och konsekvenser för andra delar. Bedömningarna är preliminära förslag.
Flera avsändare med samma synpunkt	Varje synpunkt behåller sitt ID. Liknande synpunkter kan få gemensam motivering och leda till samma ändring. Antalet avsändare avgör inte automatiskt hanteringen.
Arbetsstatus	Visar beredningsläget: Förslag att granska, Styrgruppsbeslut, Ställning taget och Färdigbehandlad. Styrgruppsbeslut anger behov av beslut i styrgruppen. När Färdigbehandlad väljs blir hela raden ljust grön. Övriga rader behåller sin växlande grundfärg.
Kommentar / ställningstagande	Den gula kolumnen dokumenterar ställningstaganden, textförslag och frågor för fortsatt beredning.
Ändringsloggen	Fylls när en konkret textändring tas fram. Koppla varje ändring till synpunkts-ID och ange status. Ett förslag i synpunktsbladet innebär inte att planen har ändrats.
Centerns svar omgranskat 2026-10-22	Centerns 22 dåvarande rader samlades till 18. Kartfrågor, geografiska förtydliganden och uppföljningsintervall slogs ihop när hantering och arbetsstatus överensstämde. Tidigare borttagna punkter återinfördes inte. Huvudlistan har därefter numrerats om.
Miljöpartiets svar omgranskat 2026-10-22	Miljöpartiets 10 dåvarande rader samlades till 6: fem sakfrågor och en övergripande bedömning. Inventeringsförslagen samlades, liksom mål, indikator och ansvar. Huvudlistan har därefter numrerats om. Tidigare ID i källkolumnen visar vilka

Datum och källor	**Avgränsning**
Ankomstdatum	Datum i filnamnen och remissregistret avser ankomstdatum i Evolution enligt lämnade uppgifter. Handlingens eget datum registreras separat.
Sidhänvisningar	PDF-sida räknas från filens första sida, inklusive följemejl. Där det behövs anges även yttrandets egen sidnumrering. R11 har lästs visuellt med färgmarkeringar och överstrykningar. Inskannade sidor i R13 har lästs visuellt. Planhänvisningar avser remissversionen.

Underlagets omfattning	Den här versionen omfattar R01–R16 och 98 synpunktsrader. Planändringar innehåller 31 rader med ändring eller delvis ändring samt R11-10 och R13-04 som avslutad beslutshistorik. Alla 31 ändringsrader har ändrings-ID. Ändringsloggen har 23 poster. Utdraget uppdateras inte automatiskt.
Synkronisering med Word V11 2026-10-29	Ä18 avser äldreomsorgen (tidigare Excel Ä19); Ä19 avser skolan (tidigare Excel Ä18); Ä21 avser rubriken om civilsamhället i 5.3 (ny loggpost); Ä22 avser RUS-tillägget i 2.3 (tidigare Excel Ä21); Ä23 avser rättat programnamn i grafiken (ny loggpost). Ä01–Ä17 och Ä20 oförändrade. Word använder gulmarkering, genomstrykning och kommentarer, inte Words Spåra ändringar.

Vandringsled: Helgonmossen

Beskrivning Helgonmossen:

Helgonmossen är en vandringsled som går runt mossen och dess historiska dammvallar. Leden bjuder på en tydlig vildmarkskänsla – med stilla vattenspeglar, öppna mossar och tallskog.

Sträckan följer spåren av det omfattande vattensystem som byggdes för att förse Sala Silvergruva med kraft under 1500–1800-talen.

Stigen har lätta partier från huvudentrén ned till mossen, men runt mossen kan det blött på vissa partier och innehåller inslag av spång och steniga passager på skrå.

Upplevelse

- Vildmarkskänsla nära staden
- Utsikt över mosse och vatten
- Gruvhistorisk koppling

FAKTA

Längd: 7,5 km

Typ: Vandring

Svårighetsgrad: medel

Underlag: Stig och spång

Parkering: Ja

Service: Vindskydd med grillplats, dass vid parkeringen.

Startportal: Vid huvudentrén och två alternativa, Entré Björnmossen och Entré Nord.

Digital karta: Sala - Helgonmossen - Naturkartan.se

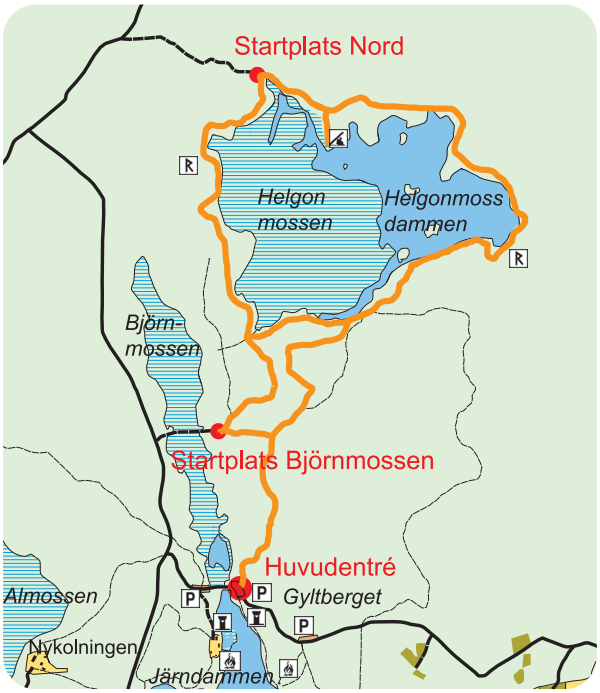

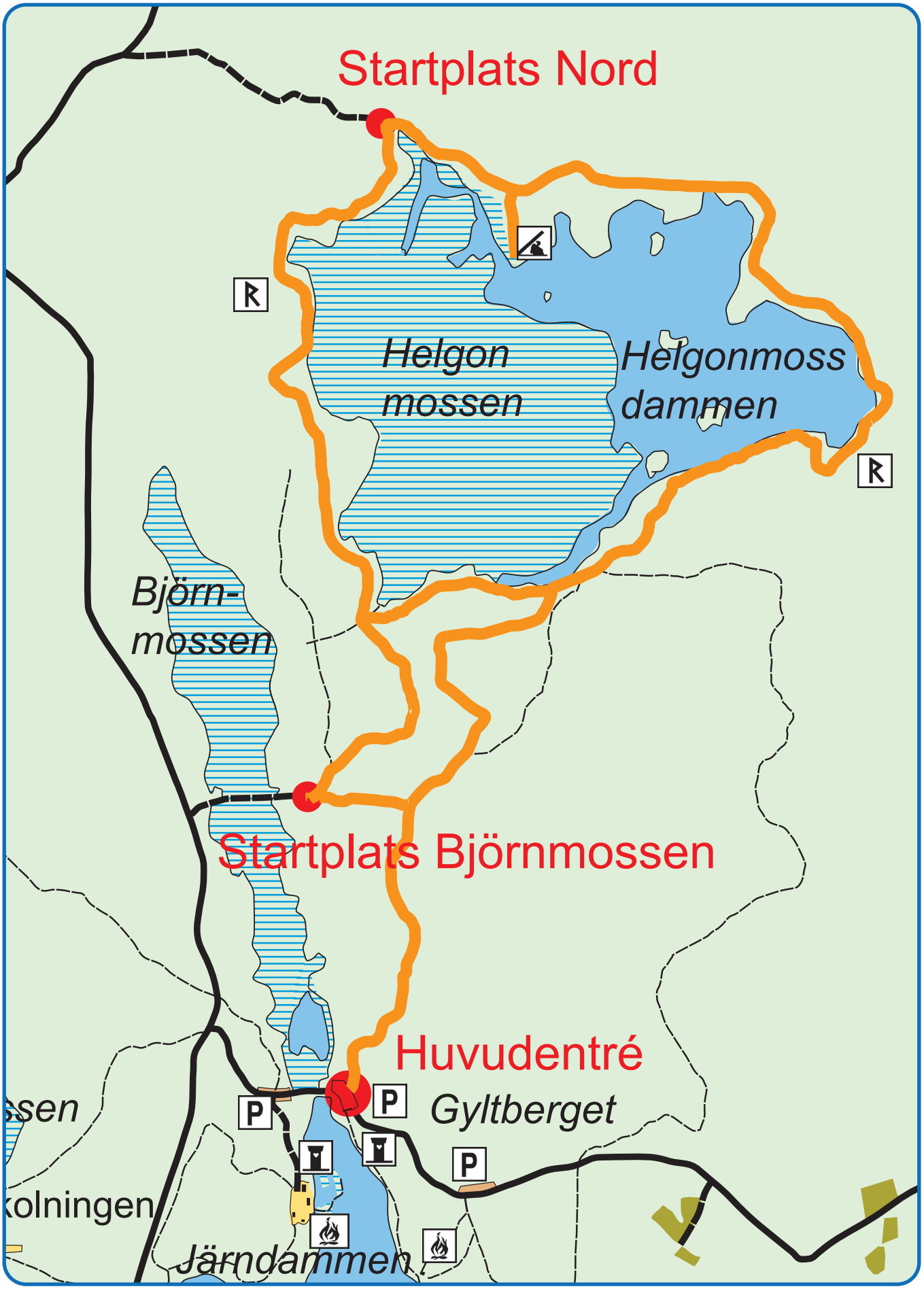
Startplats Nord
Helgon mossen
Helgonmoss dammen
Björn-mossen
Startplats Björnmossen
Huvudentré
Gyltberget
Järndammen

SALA KOMMUN

Vandringsled: Gruvdammsrundan

Beskrivning Gruvdammsrundan:

Gruvdammsrundan är en 26 kilometer lång vandringsled genom Salas historiska gruvlandskap.

Leden följer delar av det omfattande vattensystem som byggdes för att försörja Sala Silvergruva med vattenkraft och passerar skogar, mossmarker och flera sjöar.

Terrängen är övervägande flack och varierar mellan skogsstig, grusväg, spång och vissa steniga partier.

Hela rundan kan delas upp i en nedre slinga på 22 kilometer och en övre slinga på 11 kilometer.

Upplevelse

- Historiska gruvdammar
- Skogar, mossmarker och sjöar
- Flera möjliga rundslingor

FAKTA

Längd: 26 km (alternativt 22 eller 11 km)

Typ: Vandring

Svårighetsgrad: Medel

Underlag: Skogsstig, grusväg, spång och vissa steniga partier

Parkering: Sala centrum och Järndammen

Service: Fyra vindskydd med eldstad, fyra utedass, rastplatser och tältmöjligheter

Startportal: Stadsparken, alternativt start vid Järndammen för den övre slingan

Digital karta: Sala - Gruvdamms-rundan — Naturkartan

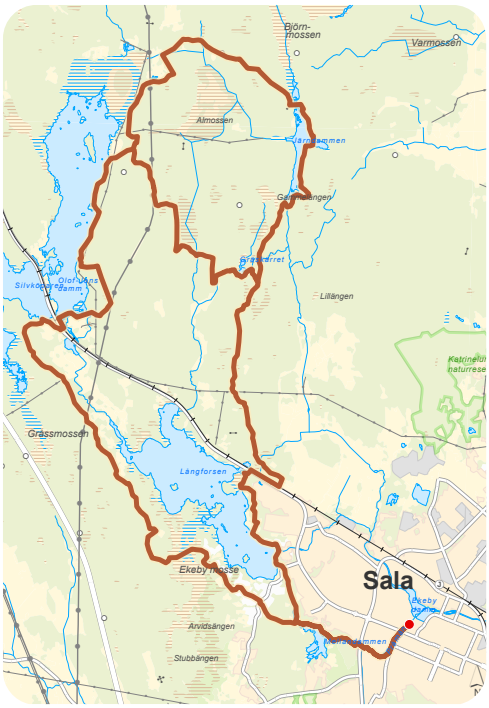

Björn-
mossen
Varmossen
Almossen
Järndammen
Gammelängen
Gräskärret
Silvköparen
Olof-Jons
damm
Lillängen
Grässmossen
Långforsen
Ekeby mosse
Sala
Ekeby
damm
Arvidsängen
Mellandammen
Stubbängen

Multiled: Ekebymosseloopen

Beskrivning Ekebymosseloopen:

Ekebymosseloopen är en åtta kilometer lång multiled som startar och slutar vid Sala Silvergruva.

Leden passar både vandrare och MTB-cyklister och går genom Aspentorps naturreservat, förbi gruvhål och kulturhistoriska miljöer med spår från tidigare kopparbrytning och äldre odlingslandskap. En av ledens höjdpunkter är den 179 meter långa spången över Ekebymossen.

Leden är relativt flack och går mestadels på lättare naturstigar, men har även vissa steniga och mer tekniska partier. För stigcyklister är leden huvudsakligen blå med några röda inslag.

Upplevelse

- Salas längsta spång över Ekebymossen
- Gruvhål, stigar, mosse, grusväg genom kulturlandskap
- Varierad multiled för vandring och MTB

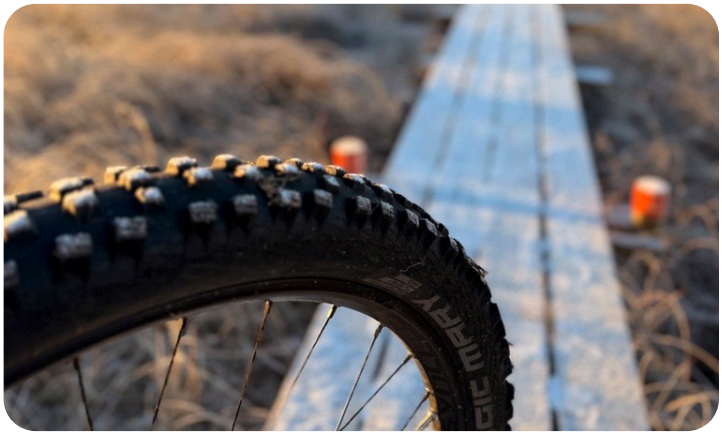

FAKTA

Längd: 8 km

Typ: Vandring och mountainbike

Svårighetsgrad: Blå med röda inslag för mountainbike

Underlag: Naturstig, grusväg och spång

Parkering: Ja, vid startplatsen

Service: Toalett och restaurang - se Sala Silvergruvas öppettider

Startportal: I anslutning till Sala Silvergruva

Digital karta: Sala - Ekebymosse Loopen — Naturkartan

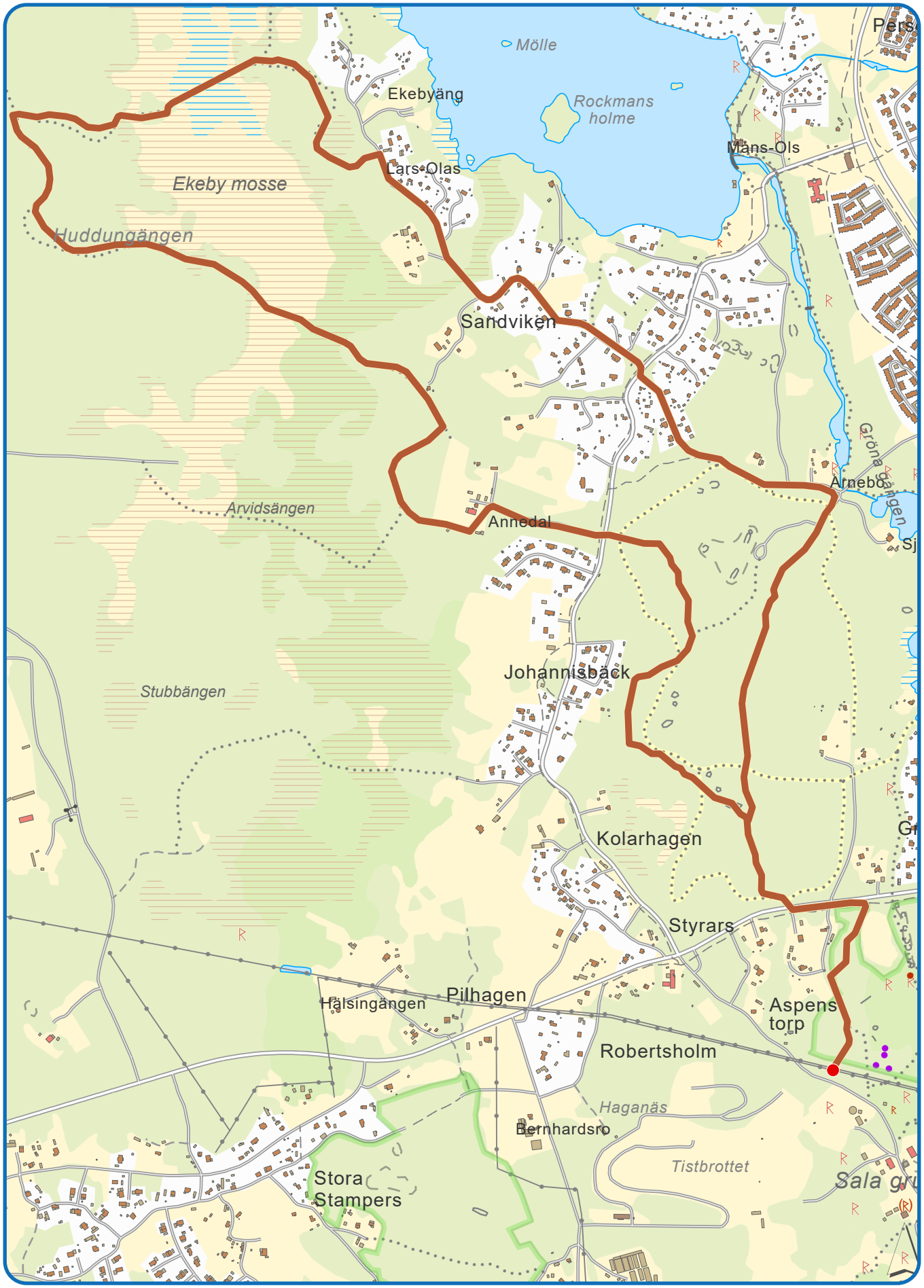
Mölle
Ekebyäng
Rockmans holme
Måns-Ols
Lars-Olas
Ekeby mosse
Huddungängen
Sandviken
Arnebo
Grönagången
Arvidsängen
Annedal
Johannisbäck
Stubbängen
Kolarhagen
Styrars
Hälsingängen
Pilhagen
Aspens torp
Robertsholm
Haganäs
Bernhardsro
Tistbrottet
Stora Stampers

Mountainbikeled: Knektleden

Beskrivning Knektleden:

Knektleden är en nästan sju kilometer lång MTB-led vid Sala Silvergruva som går genom ett gruvhistoriskt landskap i varierad terräng.

Leden kombinerar tekniska partier med mer lättcyklade avsnitt och passerar flera spår från områdets långa gruvhistoria, bland annat dammvallar, en rockgarden från 1700-talet och Tistbrottet där brytning av dolomitmarmor och kalk fortfarande pågår.

Leden passar främst cyklister med viss erfarenhet, men de svåraste partierna är korta och kan ledas förbi. Det finns även möjlighet att korta av turen längs vägen.

Upplevelse

- Stigcykling i varierad terräng
- Historiskt gruvlandskap
- Tekniska partier och naturligt flow

FAKTA

Längd: 7 km

Typ: Mountainbike

Svårighetsgrad: Röd med stora partier i blått

Underlag: Stigar och gruvhistoriska stenmassor

Parkering: Ja, i anslutning till Sala Silvergruva

Service: Toalett och restaurang, se Sala Silvergruvas öppettider

Startportal: Vid Knektschaktet, söder om gruvområdet

Digital karta: Sala Knektleden - MTB Röd — Naturkartan

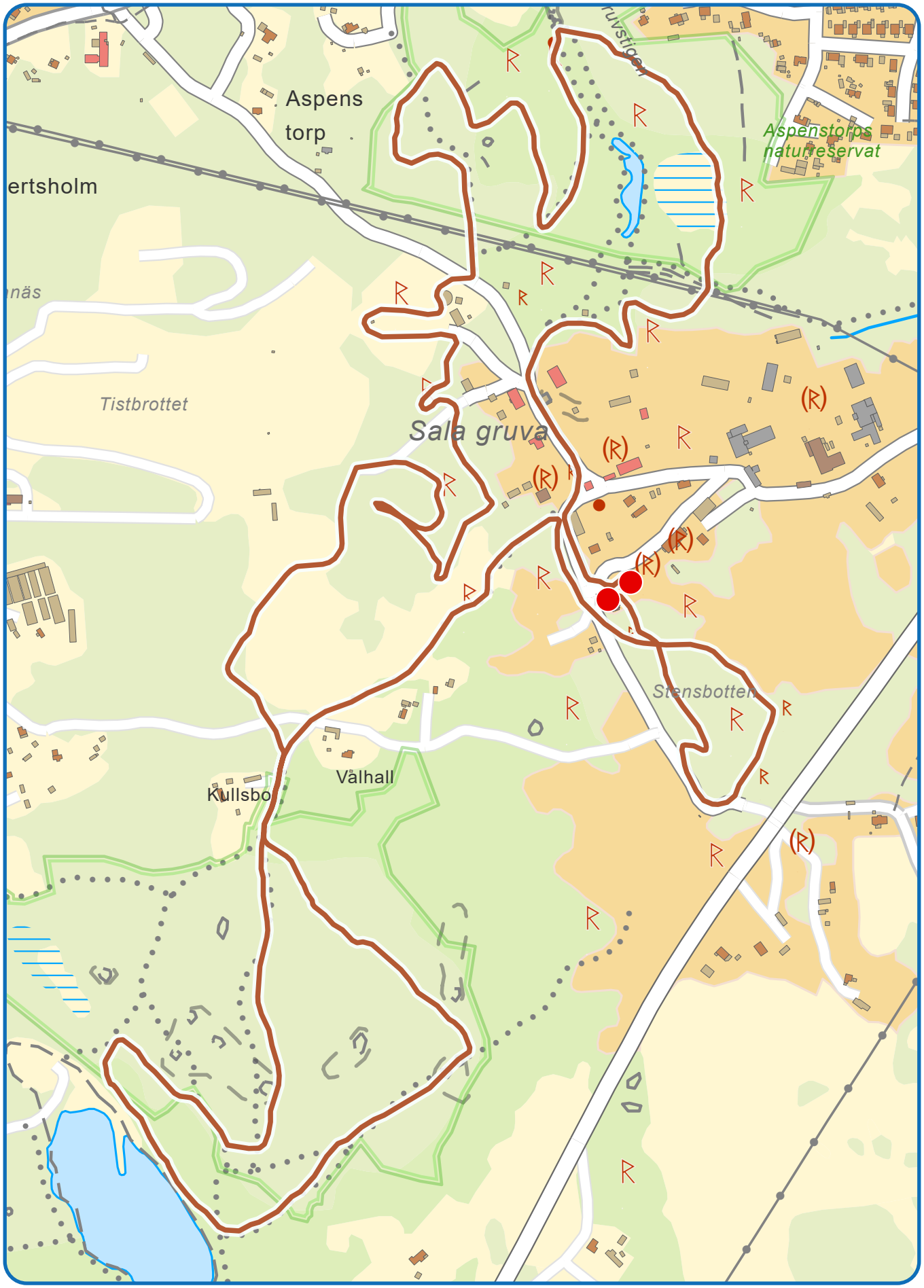
Aspens
torp
ertsholm
näs
Tistbrottet
Sala gruva
Aspenstorps
naturreservat
Stensbotten
Vålhall
Kullsbo

SALA KOMMUN

Mountainbikeled: Strå Flowtrail

Beskrivning Strå Flowtrail:

Strå Flowtrail är en 2,3 kilometer lång, maskinbyggd MTB-led i det tidigare industriområdet vid Strå kalkbruk. Leden är byggd av återbrukat kalkmaterial och bjuder på mjuka kurvor och massor av fint flyt för både nya och erfarna cyklister.

Kalkbruket grundades 1906 och var länge en av Salas största arbetsplatser. Bruket lades ned 1997 och revs senare, men spår av industrilämningar finns kvar. Vid ledens högsta punkt finns det bunkerliknande formationer som vittnar om platsens historia.

Upplevelse

- Flowiga kurvor och mindre hopp
- Historisk kalkbruksmiljö
- Industrilämningar och Bunker Hill

FAKTA

Längd: 2,3 km

Typ: Mountainbike

Svårighetsgrad: Blå

Underlag: Maskinbyggd led av lokalt kalkmaterial

Parkering: Ja, nära leden

Service: Ingen service vid leden

Startportal: Vid Strå bruksområde

Digital karta: Sala - Strå Flowtrail MTB — Naturkartan

Avfallsanläggning
Kalkugns-
ruin
trå

Gruscykelled: Brunn till gruva

Beskrivning Brunn till gruva:

Brunn till Gruva är en lättcyklad grusled som binder samman Sätra Brunn och Sala Silvergruva.

Den 12 kilometer långa sträckan går genom kulturlandskap med odlingsmark, skog och stillsamma grusvägar. Leden är gjord för att upplevas i lugnt tempo och passar både vana och ovana cyklister.

Gula pilar visar vägen mellan de båda besöksmålen, komplettera med digital karta vid osäkerhet. Leden passerar Västeråsvägen där särskild försiktighet krävs.

Upplevelse

- Två historiska besöksmål
- Lättcyklade grusvägar
- Levande kulturlandskap

FAKTA

Längd: 12 km enkel väg

Typ: Cykling

Svårighetsgrad: Grön - lätt

Underlag: Främst grus och skogsvägar

Parkering: Ja, Sala Silvergruva och Sätra brunn

Service: Mat, boende och besöksservice vid båda destinationerna. Cykeluthyrning vid Sätra brunn

Startportal: Vid Knektschaktet vid Sala Silvergruva och receptionen vid Sätra brunn söder om gruvområdet

Digital karta: Från Brunn till Gruva — Naturkartan

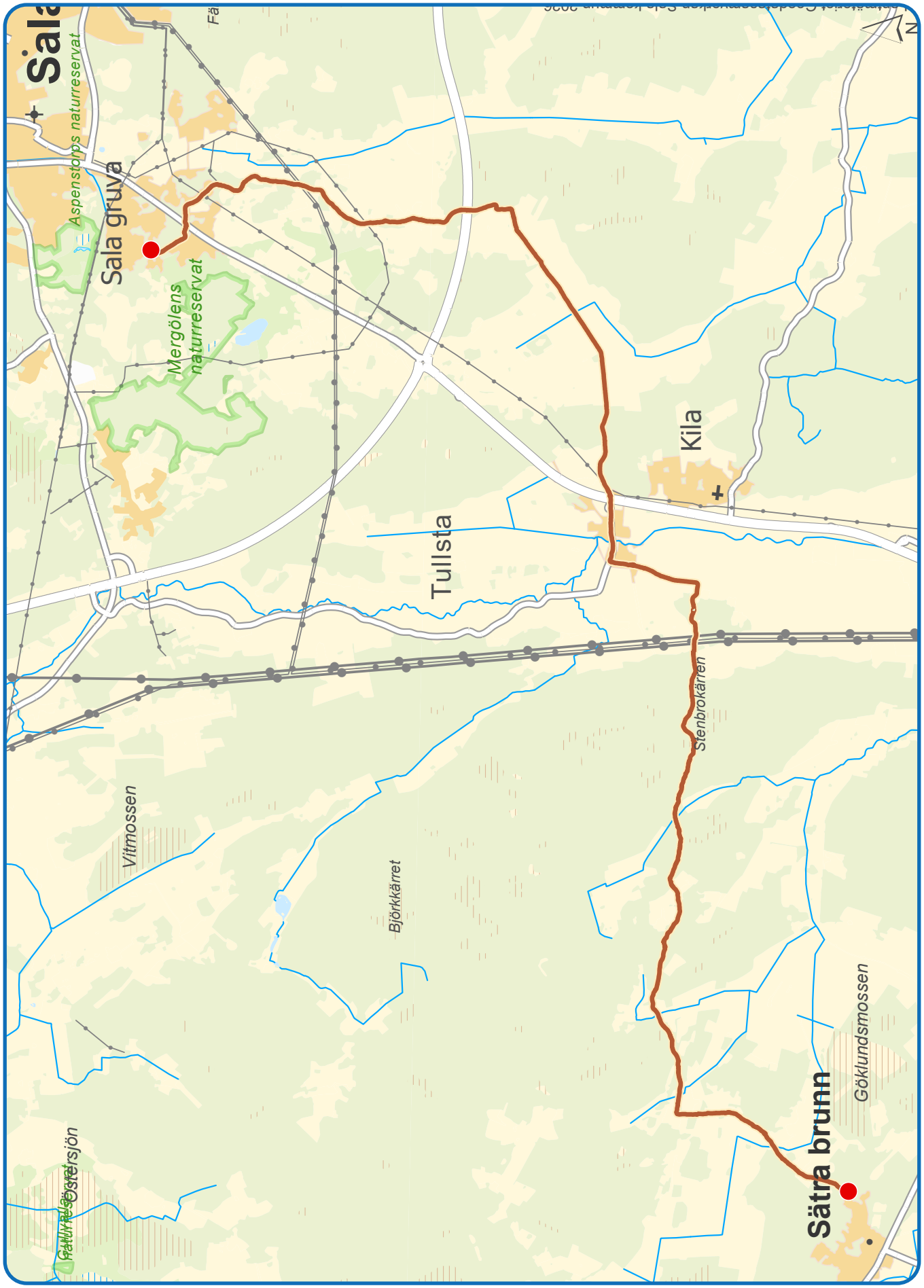
Sala gruva
Aspenstorps naturreservat
Mergölens naturreservat
Tullsta
Kila
Stenbrokärren
Vitmossen
Björkkärret
Göklundsmossen
Sätra brunn

Kommunledningskontoret
Tobbe Öman
Projektledare

Analys av Sala kommuns friluftslivsenkät 2026

Kunskapsunderlag till Friluftsplan 2027–2032

Samlad bedömning

Enkäten visar att natur och friluftsliv är en central del av vardagen och livskvaliteten i Sala. Resultaten ger starkt stöd för friluftsplanens inriktning mot vardagsnära friluftsliv, långsiktig förvaltning av befintliga resurser, förbättrad information och ett tydligare kommunövergripande ansvar. Det mest genomgående budskapet är inte en efterfrågan på en stor mängd nya anläggningar, utan att befintliga leder, naturområden och vattenmiljöer ska vara välskötta, begripliga och möjliga att använda för fler.

Slutsats 1: Förvaltning före expansion. Underhåll av befintliga leder är det mest valda förbättringsområdet, och fritexten beskriver återkommande brister i röjning, spänger, broar, vindfällen, markering och ansvar.

Slutsats 2: Information är en del av infrastrukturen. Digital information och tryckt information får lägre betyg än information på plats. Kommentarerna visar att svårigheten ofta består i att hitta entréer, förstå ledsträckningar och veta vilken service och standard som finns.

Slutsats 3: Närhet är en jämlikhets- och folkhälsofråga. De vanligaste aktiviteterna kräver liten utrustning och sker nära bostaden. Det gör tätortsnära skogar, promenadstråk och vattenmiljöer strategiskt viktiga.

Slutsats 4: Friluftslivet stärker Salas attraktivitet. Svaren kopplar naturen till återhämtning, hälsa, val av bostadsort, stolthet, besök och kulturhistoria. Gruvmiljön, sjösystemet och landsbygdens naturvärden återkommer som särskilda tillgångar.

SALA KOMMUN
Kommunstyrelsens förvaltning
Box 304
733 25 Sala

Besöksadress: Stora Torget 1
Telefon: 0224-74 70 00
Fax: 0224 - 67 78 00
kommun.info@sala.se
www.sala.se

Tobbe Öman
Projektledare
tobbe.oman@sala.se

1. Underlag och metod

Enkäten besvarades av 652 personer. Registrerade svar inkom mellan den 24 april och den 10 maj 2026. Den innehöll fasta svarsalternativ, flervalsfrågor och öppna fritextfrågor. Analysen bygger på enkätverktygets sammanställning, den fullständiga Excel-exporten samt en genomgång av fritexten. Undersökningen bygger på frivilligt deltagande. Den visar vad de svarande upplever och prioriterar, men är inte ett statistiskt representativt urval av samtliga invånare. Resultaten bör därför användas tillsammans med kommunens övriga kunskapsunderlag, verksamhetskunskap och dialoger.

2. Vilka svarade och hur används naturen?

Indikator	Antal	Andel
Bosatta i Sala kommun	591	91 %
Använder natur- och friluftsområden minst varje vecka	370	57 %
Använder områdena minst någon gång i månaden	536	82 %
Natur och friluftsliv är viktigt eller mycket viktigt	537	82 %

Åldersgrupperna är relativt brett representerade, med en medelålder på 44 år och fördelat med 55% kvinnor 45% män

3. Aktiviteter och uppskattade kvaliteter

Vanlig aktivitet	Antal val	Andel svarande
Naturnära promenader	439	67 %
Bär- och svampplockning	240	37 %
Utflykt till ett naturområde för grillning eller fika	232	36 %
Löpning	174	27 %
Dagsvandring	160	25 %
Mountainbike	154	24 %
Cykling	153	23 %
Skidåkning	140	21 %
Friluftsbad	132	20 %

Eftersom frågorna är flervalsfrågor summerar andelarna till mer än 100 procent. Mönstret visar en stor bredd på aktiviteter, men att enkla vardagsnära aktiviteter dominerar och man värderar närhet och tillgängligheten högt.

Viktig kvalitet	Antal val	Andel svarande
Närheten till naturen	446	68 %
Tillgängligheten till vatten och sjöar	372	57 %
Kvalitetssäkrade leder (tydlig skyltning, trygga spänger etc)	321	49 %
Platser att umgås och grilla utan att vandra långt	176	27 %
Bra tillgänglighet för alla	174	27 %
Tysta och avskilda platser för rekreation	163	25 %

Svaren visar på att kvalitetssäkrade leder, alltså att skyltning och spänger är trygga och tydliga är viktigt för upplevelsen.

4. De tydligaste utvecklingsbehoven

Efterfrågad förbättring	Antal val	Andel svarande
Bättre underhåll av befintliga leder	265	41 %
Bättre information (digital, tryckt och skyltar)	246	38 %
Fler vandringsleder	233	36 %
Fler rast- och grillplatser	186	29 %
Fler cykelleder	169	26 %
Bra tillgänglighet för alla	157	24 %
Bättre förutsättningar för kanoter, båtar, kajak etc.	96	15 %
Fler anordnade aktiviteter (ex. guidade turer, evenemang)	90	14 %
Parkeringsplatser	80	12 %

INFORMATIONSKVALITET

Informationsform	Medelbetyg 1–5	Antal som betygsatt
Kartor och skyltar på plats	3.24	598
Digital information	2.93	581
Tryckt information och broschyrer	2.75	516

Resultatet pekar ett visst behov av förbättrad digital information, att den är tillgänglig och uppdaterad. Fritextsvaren visar samtidigt att fysisk skyltning, entréinformation och konsekvent ledmarkering behöver fungera tillsammans med den digitala informationen.

5. Teman i fritextsvaren

Tema	Antal
Vandring och leder	176
Folkhälsa, återhämtning och livskvalitet	109
Skötsel, underhåll och säkerhet	102
Information, kartor och skyltning	97
Stadsnära skog och naturhänsyn	90
Platsattraktivitet, besök och kulturhistoria	88
Vatten, bad, paddling och fiske	72
Rastplatser, grillning och service	63
Barn, unga och organiserade aktiviteter	59
Cykling och mountainbike	51
Föreningsliv, företag och samverkan	49
Tillgänglighet och jämlikhet	29
Parkering, kollektivtrafik och anslutningar	19
Ridning och ridvägar	9

Tabellen samlar innehållsmässiga svar i de fyra öppna frågorna. Ett svar kan finnas i flera teman. Tabellen ska därför användas för att se mönster och tyngdpunkter, inte för att ange exakt statistik.

TOLKNING AV DE VIKTIGASTE TEMANA

Skötsel och underhåll. Respondenterna beskriver både välskötta och sämre skötta miljöer. Återkommande behov gäller röjning, vindfällen, spänger, broar, belysning, skräp och snabbare åtgärd vid felanmälan. Flera svar efterfrågar också tydligare besked om vem som ansvarar och vart fel ska anmälas.

Information och orienterbarhet. Bristen handlar inte bara om mängden information utan om en sammanhängande kedja: att känna till området, hitta entrén, förstå kartan, följa leden och veta vilken service och svårighetsgrad som väntar.

Skog och naturhänsyn. Svaren i fritexten visar på en spänning mellan rekreationsvärden och upplevd påverkan från avverkning. Tätortsnära skogar, gamla träd, tystnad och upplevelsen av orörd natur värderas högt. Detta ger stöd för att friluftslivets sociala värden vägs in tidigt i skoglig planering.

Vatten och service. Bad, paddling, fiske och båtliv återkommer tillsammans med önskemål om bryggor, upptagningsplatser, rastplatser, vindskydd, toaletter, ved och enklare service. Vattenmiljöerna är både vardagsresurs och besöksanledning.

Tillgänglighet. Önskemålen gäller såväl fysisk tillgänglighet för rullstol, rullator och barnvagn som information, kollektivtrafik och närhet. Tillgänglighet behöver därför behandlas som en kedja från hemmet till naturupplevelsen.

6. Platser som återkommer

Plats eller område	Omnämnanden i öppna svar
Långforsen/Måns Ols	19
Gruvdammsrundan	17
Järndammen	16
Annedal	10
Silvergruvans område	9
Helgonmossen	8
Strå Flowtrail	7
Olof-Jons	6
Bråstaskogen	5
Gröna gången	5
Ekeby dammar	4
Svartådalen	4
Hälleskogsbrännan	4
Sätrabrunn	3
Västerfärnebo	3
Salbohed	3
Lärkbacken	2

Platsräkningen fångar endast platser som nämns i fritextsvaren. Höga tal kan innebära både uppskattning och kritik. De återkommande platserna bör användas som signal för en djupare inventering, inte som en färdig rangordning av investeringsbehov.

7. Betydelse för friluftsplanens strategiska inriktning

Strategisk inriktning i planen	Vad enkäten tillför
5.1 Samordning, utveckling och förvaltning	Starkt stöd för långsiktigt underhåll, tydliga kvalitetsnivåer, felanmälan och klar ansvarsfördelning innan nya resurser byggs ut.
5.2 Tillgänglighet och friluftsliv för alla	Närhet och lågtröskelaktiviteter dominerar. Tillgänglighet behöver omfatta fysisk standard, information, anslutningar och användbarhet för olika grupper.
5.3 Folkhälsa, utbildning och engagemang	Svaren kopplar friluftsliv till återhämtning, psykiskt välbefinnande, motion och gemenskap. Barn, unga och föreningar är viktiga vägar in i friluftslivet.
5.4 Attraktivitet, besöksnäring och hållbar utveckling	Vatten, kulturhistoria, leder och landsbygdens naturvärden ses som tillgångar för boende, besök och lokalt företagande. Utveckling behöver bygga på fungerande grundkvalitet.

8. Rekommenderade prioriteringar i handlingsplanen

1 Ta fram en förvaltningsmodell för leder och friluftsområden med ansvarig funktion, kvalitetsnivå, tillsynsintervall och kanal för felanmälan.

2 Genomför en prioriterad inventering av skyltning, spänger, broar, entréer och rastplatser, med fokus på säkerhet och sammanhängande användarupplevelse.

3 Skapa en samlad digital ingång till kommunens friluftsliv med kvalitetssäkrade kartor, entrépunkter, svårighetsgrad, tillgänglighet, service, bilder och aktuell information.

4 Identifiera och värdera tätortsnära skogar och andra områden med höga sociala värden som underlag för skogsstrategi, skogsbruksplan och fysisk planering.

5 Prioritera ett begränsat antal platsvisa utvecklingsinsatser där enkäten och strategisk betydelse sammanfaller, exempelvis Gruvdammsrundan, Järndammen och Långforsens vattenmiljöer.

6 Utveckla tillgängligheten vid lämpliga områden: parkering eller hållplatser och information.

9. Slutsats

Enkäten bekräftar att Sala redan har stora friluftsvärden och svaren pekar på att första och viktigaste uppgiften är att säkra upp en förvaltning av dessa redan befintliga värden. Det stödjer kapitel 6.1 i friluftsplanen Kommunövergripande samverkan – LEDSAM.

Översikt över svar

Stängt

Svar	Genomsnittlig tid	Varaktighet
652	06:58	25 Dagar

1. Vilken åldersgrupp tillhör du?

Under 18 år	62
18-29 år	101
30-44 år	151
45-59 år	179
60-74 år	136
75 år eller äldre	23

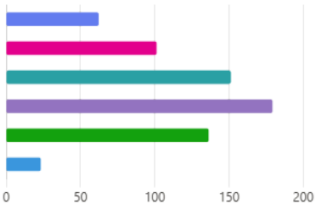

2. Vilket kön identifierar du dig som?

Kvinna	359
Man	291
Annat	1
Vill ej ange	1

3. Var bor du?

Inom Sala tätort	382
I en mindre ort eller på landsbygden inom Sala kommun	209
Utanför Sala kommun	61

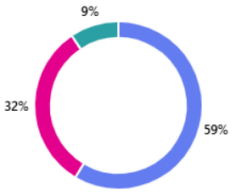

4. Hur ofta nyttjar du kommunens natur- och friluftsområden?

Ofta (flera gånger i veckan)	220
Regelbundet (en gång i veckan)	150
Ibland (någon gång i månaden)	166
Sällan (några gånger om året)	93
Aldrig	23

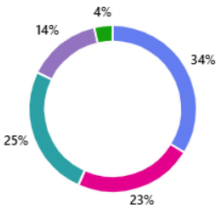

5. Hur viktig är natur och friluftsliv för din livskvalitet?

Mycket viktig	375
Viktig	162
Ganska viktig	74
Mindre viktig	33
Inte alls viktig	8

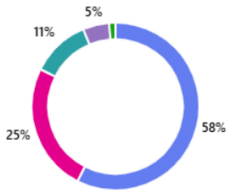

6. Vilka av följande friluftsaktiviteter deltar du oftast i?

Utflykt till ett naturområde för grillning eller fika	232
Naturnära promenader	439
Dagsvandring	160
Vandring med övernattning (ex. Friluftscamping)	54
Löpning	174
Cykling	153
Mountainbike	154
Friluftsbad	132
Fiske	93
Skidåkning	140
Skridskoåkning på naturis	63
Paddling (Kajak, kanot, SUP, roddbåt)	39
Ridning i naturen	26
Bär- och svampplockning	240
Fågelskådning	20
Annat	51

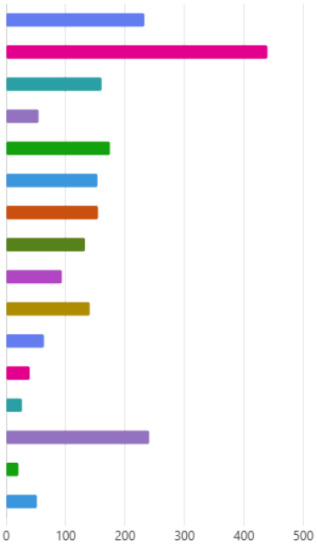

7. Hur upplever du tillgången till information på kartor och skyltar på plats vid de olika lederna och friluftsområdena i kommunen? 1 = Mycket dålig, 5 = Mycket bra.

1	15
2	101
3	257
4	173
5	52
Oviktigt	54

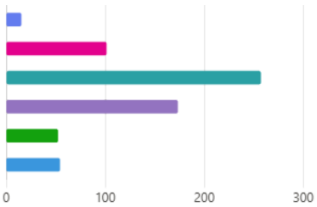

8. Hur upplever du tillgången till digital information (hemsidor etc) om de olika lederna och friluftsområdena i kommunen? 1 = Mycket dåli g, 5 = Mycket bra

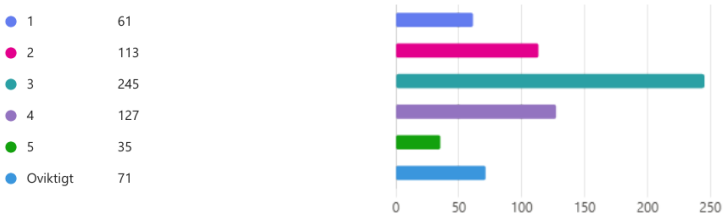

9. Hur upplever du tillgången till tryckt information och broschyrer om de olika lederna och friluftsområdena i kommunen? 1 = Mycket dåli g, 5= Mycket bra

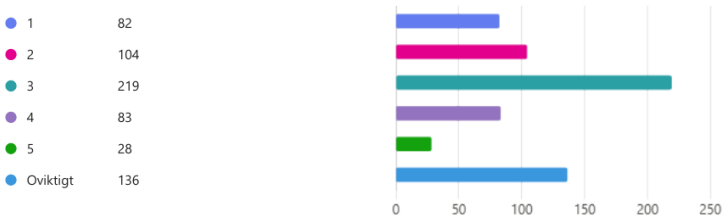

11. Vilka alternativ är viktigast för dig i kommunens natur- och friluftslivsutbud?

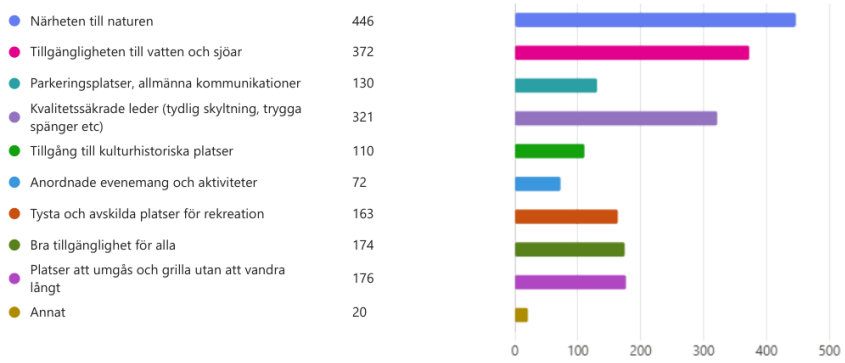

12. Vad skulle du vilja se mer av eller förbättra i kommunens friluftslivsutbud?

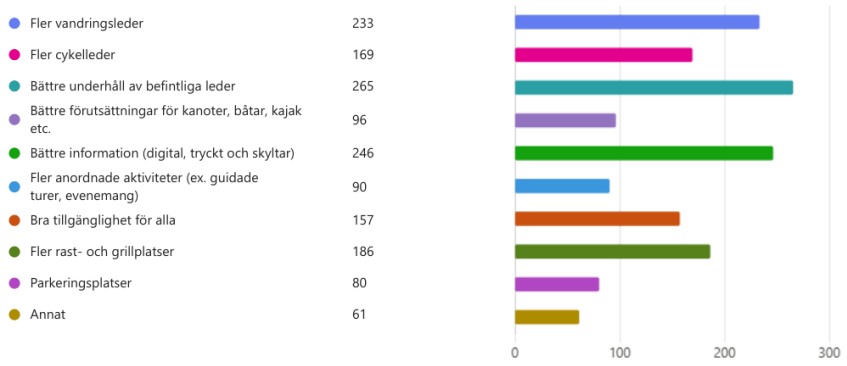

From: "Tobbe Öman" <tobbe.oman@sala.se>
Sent: 2026-10-27 10:31:26
To: "Anna Rydstedt" <anna.rydstedt@sala.se>
Subject: VB: Yttrande friluftsplan
Attachments: Yttrande Friluftsplan Tekniska kontoret 20261023.docx

Från: Jessica Ingelsson <jessica.ingelsson@sala.se>
Skickat: den 23 oktober 2026 15:09
Till: Tobbe Öman <tobbe.oman@sala.se>
Kopia: Roger Lindström <roger.lindstrom2@sala.se>
Ämne: Yttrande friluftsplan

Hej Tobbe,
Nu har jag försökt att skriva ihop ett yttrande från oss på Tekniska 😊 Hoppas du känner att detta är okej, hojta till annars om du saknar något.

Och annars: trevlig helg!

Med vänliga hälsningar

Jessica Ingelsson
Park- och gatuchef
Tekniska kontoret
Telefon: 0224-74 75 18

Sala kommun
Box 304
733 25 Sala
Besöksadress: Stora torget 1
Telefon: 0224-74 70 00
www.sala.se

Tekniska kontoret
Jessica Ingelsson
Enhetschef park/gata

YTTRANDE

Yttrande internt gällande Friluftsplan 2027-2032

Tekniska kontoret har tagit del av Friluftsplanen för 2027-2032. Kontoret ser positivt på en strategisk friluftsplan för Sala kommun och en kommunövergripande samverkan framöver för att säkerställa rekreativa miljöer och ett lockande friluftsliv inom hela kommunen och våra skogar där alla viktiga parametrar kan lyftas och tas hänsyn till.

SALA KOMMUN

Friluftsplan 2027–2032

KOMMUNSTYRELSEN

METADATA OM DOKUMENTET

Dokumentnamn		Dokumenttyp	Omfattar
Remiss Friluftsplan 2027-2032		Plan	Kommunen
Beslutsinstans	Dokumentansvarig	Publicering	
Kommunstyrelsen	Projektledare	www.sala.se, intranät	

Beslutad datum	Översyn bör göras	Klassificering	Diarienummer
		1.3.1	2026/605
Relation	Ersätter		Författningssamling

INNEHÅLL

1. Inledning 5
1.1 Bakgrund 5
1.2 Syfte 5
1.3 Planens mål 6
1.4 Avgränsning 7
1.5 Definition av friluftsliv 7
1.6 Målgrupper 7
1.7 Arbetsprocess 7
1.8 Planperiod 7
2. Styrdokument nationellt, regionalt och kommunalt 8
2.1 Nationella utgångspunkter 8
2.2 Nationella ramverket för vandringsleder 8
2.3 Regionala utgångspunkter 8
2.4 Övergripande politiska kommunala mål 8
2.5 Kommunala styrdokument och strategiska samband 9
2.6 Kommunens roll 9
3. Vision 10
4. Nuläge och kommunens friluftsresurser 10
4.1 Sala kommun som friluftslandskap 10
4.2 Kommunens skogsinnehav och skogens betydelse för friluftsliv 10
4.3 Kommunens samlade friluftsresurser 11
4.4 Medborgarperspektiv 15
4.5 Folkhälsa, delaktighet och social hållbarhet 17
4.6 Platsattraktivitet, näringsliv och landsbygdsutveckling 18
4.7 Förutsättningar för genomförande av friluftsplanen 20
5. Strategiska inriktningar för genomförande 22
5.1 Samordning och förvaltning 22
5.2 Tillgänglighet och friluftsliv för fler 23
5.3 Folkhälsa, utbildning och engagemang 24
5.4 Attraktivitet, besöksnäring och hållbar utveckling 25

6. Organisation och ansvar 25
6.1 Kommunövergripande samverkan – LEDSAM 25
6.2 Kultur- och fritidsnämndens ansvar 27
6.3 Kommunstyrelsens ansvar 27
6.4 Social- och arbetsmarknadsnämndens ansvar 29
6.5 Äldre- och omsorgsnämndens ansvar 29
6.6 Skolnämndens ansvar 30
7. Uppföljning och utvärdering 31
7.1 Syfte med uppföljning 31
7.2 Genomförande av uppföljning 31
8. Bilagor 32
9. Slutord 32

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Sala kommun har goda förutsättningar för ett rikt friluftsliv genom sitt varierade landskap och sina unika natur- och kulturmiljöer. **Friluftslivet är en strategisk samhällsresurs som bidrar till folkhälsa, livskvalitet, platsattraktivitet och hållbar utveckling**.

Friluftsliv är inte en enskild verksamhetsfråga, utan ett kommunövergripande ansvar. Frågor om markförvaltning, fysisk planering, folkhälsa, skola, besöksnäring, naturvård och föreningsliv behöver samordnas för att skapa hållbara förutsättningar för friluftslivet.

Friluftsplanen utgör kommunens samlade strategiska styrdokument för hur arbetet med friluftsliv ska samordnas och utvecklas.

1.2 Syfte

Friluftsplanens syfte är att bidra till långsiktiga samhällseffekter genom att skapa förutsättningar för:

- förbättrad fysisk, psykisk och social hälsa
- ökade möjligheter till naturupplevelser, rekreation och fysisk aktivitet
- stärkt attraktivitet som ~~bostads-, besöks-~~ besöks-, bostads- och etableringsort
- en hållbar utveckling genom skydd av natur- och kulturmiljöer

Kommentar [TÖ1]: Ä01 | R01-02 – Näringslivsenheten | Avsnitt 1.2
Ordningsföljden ändrad enligt avstämning 2026-10-27.
Borttagen text är genomstruken och ny text gulmarkerad.

1.3 Planens mål

Målet med Sala kommuns första friluftsplan är att etablera ett kommunövergripande och systematiskt arbetssätt för friluftslivet.
Genom att tydliggöra ansvar, samverkan, strategisk inriktning och prioriteringar skapar planen de organisatoriska och strategiska förutsättningar som krävs för att utveckla friluftslivet över tid.

Planen utgör därmed grunden för kommande handlingsplaner, där prioriterade åtgärder, ansvar, tidplan, resursbehov och former för uppföljning konkretiseras.

Målbild 2032

Vid planperiodens slut ska Sala kommun ha:

- en etablerad kommunövergripande organisation för friluftsliv genom LEDSAM – kommunens samverkansforum för friluftsliv och leder,
- en aktuell handlingsplan med tydliga prioriteringar, ansvar och tidplan,
- årligen följt upp och uppdaterat handlingsplanen samt vartannat år följt upp friluftsplanen, så att samlade erfarenheter, resultat och nya behov utgör underlag för revidering inför nästa planperiod.

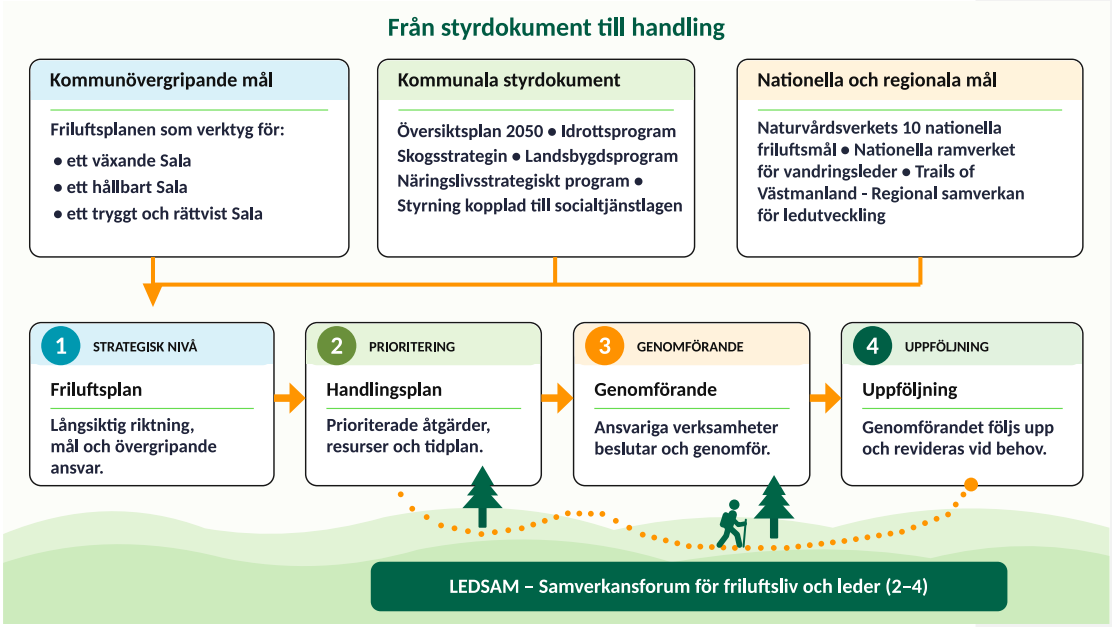

1.4 Avgränsning

Planen omfattar kommunens strategiska arbete med att planera, tillgängliggöra, förvalta och utveckla förutsättningarna för ~~friluftsliv~~ friluftslivet i Sala kommuns geografiska område.

Kommentar [TÖ2]: Ä03 | R11-08 – Centerpartiet i Sala | 1.4 Avgränsning
Infört 2026-10-28: planens geografiska omfattning förtydligas.

1.5 Definition av friluftsliv

Sala kommun utgår från Naturvårdsverkets definition av friluftsliv: ”Friluftsliv är vistelse utomhus i natur- och kulturlandskap för välbefinnande och naturupplevelse utan krav på tävling.”

I denna plan avser natur både tätortsnära gröna miljöer och mer sammanhängande naturmiljöer som skog, vatten och landsbygdsområden. Med kulturlandskap avses miljöer som formats av människans brukande över tid.

1.6 Målgrupper

Planen riktar sig till politiska beslutsfattare, kommunens verksamheter, samverkansaktörer samt invånare och besökare.

1.7 Arbetsprocess

Friluftsplanen har tagits fram genom en kommunövergripande arbetsprocess med deltagande från flera verksamheter med ansvar för samhällsutveckling, skogsförvaltning, kultur och fritid, skola och utbildning, vård och omsorg, socialtjänst och arbetsmarknad samt näringsliv, platsutveckling, kommunikation och besöksnäring.

Arbetet har byggt på dialogmöten, gemensamma inspel och tvärsektoriell samverkan för att identifiera kommunens förutsättningar, resurser och utvecklingsbehov kopplade till friluftsliv.

Arbetsprocessen har också bidragit till att tydliggöra olika verksamheters roll och ansvar i genomförandet av planen.

1.8 Planperiod

Friluftsplanen gäller för perioden 2027–2032.

Under planperioden följs handlingsplanen upp och uppdateras årligen. Friluftsplanen följs upp vartannat år och revideras vid behov utifrån förändrade förutsättningar, nya kunskapsunderlag eller förändrade prioriteringar.

2. Styrdokument nationellt, regionalt och kommunalt

2.1 Nationella utgångspunkter

Friluftsplanen utgår från de nationella friluftspolitiska målen.

De tio nationella friluftspolitiska målen specificeras i propositionen *Framtidens friluftsliv*, som antogs av regeringen 2012, och anger den nationella inriktningen för arbetet med att skapa goda förutsättningar för människors friluftsliv.

Naturvårdsverket ansvarar för att samordna uppföljningen av målen och rapportera till regeringen.

2.2 Nationella ramverket för vandringsleder

Naturvårdsverkets nationella ramverk för vandringsleder har tagits fram för att skapa en gemensam struktur för kvalitetssäkring, utveckling och förvaltning av vandringsleder i Sverige. Sala kommun ska använda ramverket som stöd i arbetet med kommunens ledsystem.

2.3 Regionala utgångspunkter

Den regionala utvecklingsstrategin fungerar både som ett styrande dokument för Region Västmanlands verksamheter och som en vägledning för länets kommuner i arbetet med hållbar utveckling, attraktivitet, folkhälsa och regional ~~samverkan.~~samverkan. Strategin ska även inspirera civilsamhället i dess arbete och stärka samverkan mellan offentliga aktörer, näringsliv och civilsamhälle.

Kommentar [TÖ3]: Ä22 | R11-05 Centerpartiet | 2.3
Infört enligt godkännande 2026-10-28. Godkänt efter kontroll av RUS kapitel 1. Källa: https://regionvastmanland.se/utveckling/regionalutvecklingsstrategi/digital-rapport-rus/

Friluftsplanen bidrar till målet om ett välmående Västmanland genom att stärka förutsättningarna för friluftsliv. Tillgång till attraktiva natur- och friluftsmiljöer främjar fysisk aktivitet, återhämtning och god folkhälsa. Friluftslivet kan även utgöra ett värdefullt stöd i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet, exempelvis genom fysisk aktivitet på recept.

2.4 Övergripande politiska kommunala mål

Friluftsplanen stödjer Sala kommuns övergripande politiska mål och ska bidra till kommunens långsiktiga utveckling.

Friluftsplanen som verktyg för ett växande Sala

Friluftsplanen bidrar till att stärka kommunens attraktivitet som ~~bostads-, etablerings- och besöksort~~ besöks-, bostads- och etableringsort. Genom att tillhandahålla attraktiva natur- och friluftsmiljöer stärks livskvalitet, platsidentitet och lokal utvecklingskraft.

Kommentar [TÖ4]: Ä02 | R01-02 – Näringslivsenheten | Avsnitt 2.4
Ordningsföljden ändrad 2026-10-27. Borttagen text är genomstruken och ny text gulmarkerad.

Friluftsplanen som verktyg för ett hållbart Sala

Friluftsplanen bidrar till hållbar utveckling genom att skydda natur- och landskapsvärden, stödja långsiktig förvaltning och främja hållbara sätt att bruka och utveckla natur- och friluftsområden.

Friluftsplanen som verktyg för ett tryggt och rättvist Sala

Friluftsplanen ska bidra till jämlik tillgång till natur och rekreation, stärkt folkhälsa och social sammanhållning genom att skapa goda förutsättningar för friluftsliv i hela kommunen.

2.5 Kommunala styrdokument och strategiska samband

Friluftsplanen är en del av Sala kommuns samlade strategiska styrning och ska samspela med andra kommunala styrdokument där friluftslivets frågor berörs.

Planen har tydliga kopplingar till:

- Översiktsplan 2050
- Näringslivsstrategiskt program 2026–2036
- Landsbygdsprogram 2025–2035
- Idrottsprogram 2026–2032
- Skogsbruksplan
- Skogsstrategi
- Policy för Sala kommuns markägarskap
- Kommunal styrning kopplad till nya socialtjänstlagen (SoL)

2.6 Kommunens roll

Sala kommun ska verka för att utveckla friluftslivet som en strategisk samhällsresurs.

Kommunen har goda möjligheter att påverka hur friluftslivet utvecklas genom sitt ansvar som samhällsplanerare, skogsförvaltare och folkhälsoaktör.

Det innebär ett ansvar att skapa långsiktigt hållbara, attraktiva och tillgängliga förutsättningar för friluftsliv i hela kommunen.

3. Vision

I Sala ska naturen vara en självklar del av vardagen. Genom tillgängliga natur- och friluftsmiljöer ska friluftslivet bidra till hälsa, livskvalitet, gemenskap, attraktivitet och hållbar utveckling för nuvarande och framtida generationer.

4. Nuläge och kommunens friluftsresurser

4.1 Sala kommun som friluftslandskap

Sala kommun har mycket starka förutsättningar för ett varierat och utvecklat friluftsliv genom sitt skogslandskap, kulturlandskap, vattenmiljöer, tätortsnära natur, skyddade naturområden och den starka gruvhistoriska identiteten. Kombinationen av kommunala resurser och skyddade naturmiljöer skapar ett rikt och varierat friluftslandskap med höga värden.

4.2 Kommunens skogsinnehav och skogens betydelse för friluftsliv

Skogen har historiskt haft stor betydelse för Sala kommuns utveckling och är idag även en strategisk resurs i arbetet med friluftsliv, naturvård och platsutveckling. Genom det kommunala skogsinnehavet har kommunen särskilda möjligheter att bevara, utveckla och tillgängliggöra naturmiljöer för invånare och besökare.

Sala kommun äger cirka 3 700 hektar skogsmark, varav merparten är belägen i anslutning till Sala tätort. Skogsinnehavet omfattar produktionsskogar, naturvårdsskogar och tätortsnära skogar med höga rekreationsvärden. Närheten till skog ger kommunens invånare goda förutsättningar för ett tillgängligt och vardagsnära friluftsliv.

Skogens historiska betydelse

Kommunens skogsinnehav har sitt ursprung i de markområden som kronan under 1600-talet upplät till Sala stad i samband med verksamheten kring Sala silvergruva. Genom den så kallade stora skogsprocessen i slutet av 1800-talet fastställdes stadens äganderätt till stora delar av skogsinnehavet. Sedan dess har skogen förvaltats som en långsiktig resurs för kommunens utveckling.

Skogsförvaltning och friluftsliv

Kommunens skogsförvaltning styrs genom skogsstrategin och skogsbruksplanen. Dessa dokument anger inriktningen för hur kommunens skogar ska förvaltas utifrån ekologiska, sociala och ekonomiska värden.

Friluftsplanen kompletterar dessa dokument genom att tydliggöra friluftslivets behov och värden i kommunens skogar. Vid planering och genomförande av skogliga åtgärder ska hänsyn tas till områden som har höga värden för naturupplevelser och vardagsnära friluftsliv. Detta omfattar bland annat befintliga leder, stigar, motionsspår, friluftsområden och andra anläggningar som används för friluftsliv.

Vid översyn av skogsstrategi och skogsbruksplan ska framtida möjligheter att utveckla nya leder, stråk, entréer, rekreationsområden och andra friluftsvärden beaktas. Friluftslivets behov ska därmed utgöra en del av underlaget för den fortsatta utvecklingen av kommunens skogar.

Särskild hänsyn bör tas i tätortsnära skogar och andra områden med höga sociala värden där många människor vistas regelbundet.

Skogsområden med särskild betydelse för friluftsliv

Särskilt betydelsefulla rekreationsskogar finns i och omkring Sala tätort. Stadsskogen och Hyttskogen utgör viktiga områden för motion, naturupplevelser och organiserat friluftsliv. Även kommunens skogar i anslutning till mindre tätorter och serviceorter har stor betydelse för vardagligt friluftsliv.

Framtida utveckling

Ösby naturbruksgymnasium bedriver skoglig utbildning i Sala kommuns skogar och utgör en samarbetspart i arbetet med skogens framtida utveckling. Genom en samverkan kan friluftslivets behov, hållbart skogsbruk och praktiskt lärande stärka varandra och bidra till att kommunens skogar utvecklas för både dagens och framtidens behov.

Friluftsplanen är ett underlag för att säkerställa att friluftslivets behov beaktas i den långsiktiga utvecklingen av kommunens skogar och i arbetet med att stärka tillgängligheten till naturen för nuvarande och framtida generationer.

4.3 Kommunens samlade friluftsresurser

Sala kommun har ett varierat nätverk av friluftsresurser som tillsammans skapar goda förutsättningar för ett rikt friluftsliv. Resurserna består av leder, naturområden, badplatser och besöksmål, men också av statligt skyddad natur och områden som förvaltas av andra aktörer.

Tillsammans utgör dessa resurser grunden för kommunens friluftsliv och skapar förutsättningar för både vardagsnära rekreation och längre naturupplevelser.

4.3.1 Kommunala friluftsresurser

Kommunens egna eller direkt påverkbara friluftsresurser omfattar bland annat:

Tätortsnära rekreationsmiljöer

De tätortsnära rekreationsmiljöerna utgör värdefulla platser för vardagligt friluftsliv, motion och återhämtning. Genom parker, grönområden och motionsspår skapas lättillgängliga miljöer som kan användas året runt av människor i alla åldrar.

Skolnära naturmiljöer

Skolnära naturmiljöer ger barn och unga möjlighet att regelbundet vistas i naturen inom ramen för undervisning och fritidsverksamhet. De bidrar till lärande, rörelse och förståelse för natur- och kulturmiljöer. Samtidigt utgör de en viktig förebyggande investering i barn och ungas hälsa och välbefinnande. Tidiga erfarenheter av natur och friluftsliv stärker förutsättningarna för goda levnadsvanor och kan lägga grunden för ett aktivt friluftsliv genom hela livet.

Badplatser

Kommunens badplatser erbjuder möjligheter till bad, rekreation och naturupplevelser under sommarhalvåret och plogade isar på vintertid. De utgör viktiga mötesplatser för både invånare och besökare och bidrar till ett tillgängligt och varierat friluftsliv i hela kommunen.

Gruvans vattensystem

Gruvans vattensystem är en unik kultur- och naturmiljö som skapades för att förse Sala Silvergruva med vattenkraft. Systemet av dammar, kanaler och sjöar präglar fortfarande landskapet och utgör idag en viktig naturresurs och en identitetsskapande miljö för Sala. Genom det stadsnära promenad- och friluftsstråket Gröna gången kan besökare uppleva delar av det historiska vattensystemet och dess koppling till Sala Silvergruvas historik. Vattensystemet är en outnyttjad resurs för paddlingsupplevelser och det finns en stor utvecklingspotential.

Järndammens friluftsområde

Järndammsområdet tillsammans med Helgonmossen är ett av Salas mest använda rekreationsområden. Området erbjuder vandringsleder och ordnade grill- och rastplatser, motionsspår, fiske och naturupplevelser samt fungerar som en viktig entré till flera av kommunens leder. Det är även ett populärt område för bär- och svampplockning.

Silvergruvans friluftsområde

Sala Silvergruvas område är ett av kommunens mest betydelsefulla områden för friluftsliv och naturupplevelser som samtidigt är av stor vikt för besöksnäringen. Det är ett nationellt kulturarv med höga skyddsvärden, där stor omsorg och varsamhet krävs i utvecklingsfrågor. Här möts gruvmiljöer, dammar, vattensystem och kulturhistoriska lämningar i ett unikt landskap med särskilt goda möjligheter till vandring, cykling och rekreation. Vid utveckling och underhåll av leder måste hänsyn tas så att friluftslivet tillgängliggör kulturmiljön utan att orsaka slitage eller skada dess värden. Området fungerar samtidigt som en entré för flera av kommunens leder och är ett uppskattat utflyktsmål för både invånare och besökare.

Kommunala leder

Kommunen ansvarar för ett antal leder för vandring och cykling som erbjuder varierade naturupplevelser och rekreationsmöjligheter för både kommuninvånare och besökare. En närmare beskrivning av respektive led finns i bilagan ”Leder Friluftsplan 2027–2032”.

- Gruvdammsrundan – Vandringsled 26 km
- Helgonmossen – Vandringsled 8 km
- Ekebymosseloopen – Multiled 8 km
- Knektleden – Mountainbikeled 7 km
- Strå Flowtrail – Mountainbikeled 2 km
- Brunn till Gruva – Gruscykelled 12 km

4.3.2 Skyddad natur

Utöver kommunens egna resurser finns naturmiljöer med stor betydelse för friluftslivet där kommunen inte har förvaltningsansvar.

I Sala kommun finns 28 naturreservat, varav 27 förvaltas av Länsstyrelsen i Västmanland och ett av Sala kommun. Tillsammans utgör de en betydande del av kommunens samlade natur- och friluftsresurser. Reservaten erbjuder varierade möjligheter till naturupplevelser, rekreation och friluftsliv och är en viktig tillgång för både invånare och besökare.

Information om naturreservaten finns via Länsstyrelsen i Västmanland. Exempel på stadsnära reservat är Mergölen, ~~Aspentorp~~ Aspenstorp och Katrinelund, som alla har uppmärkta naturstigar. Hälleskogsbrännan är ett stort naturreservat som har flera grill- och rastplatser och vindskydd.

Kommentar [TÖ5]: Ä04 | R11-15 – Centerpartiet i Sala | 4.3.2 Skyddad natur
Stavningen Aspentorp rättad till Aspenstorp. g 2026-10-28.

4.3.3 Färnebofjärdens nationalpark

Vid Nedre Dalälven ligger Färnebofjärdens nationalpark, varav en mindre del finns i Sala kommun. Genom nationalparken går Limes Norrlandicus, den biologiska norrlandsgränsen som markerar övergången mellan södra och norra Sveriges natur. Här möts arter och naturtyper från båda håll: myrmarker och barrskogar med norrlandskaraktär möter sydliga lövskogar med bland annat ek och lind.

4.3.4 Svartådalen

Svartådalen är ett värdefullt område för natur- och kulturbaserat friluftsliv och är utpekat som riksintresse för friluftsliv. Delar av området ingår i Ramsarområdet Svartådalen och i EU:s nätverk Natura 2000. Området präglas av ett levande odlingslandskap med våtmarker, återkommande översvämmade strandängar, sjöar och vattendrag som skapar förutsättningar för ett rikt fågelliv och höga naturvärden. Svartådalen erbjuder särskilt goda möjligheter till fågelskådning, paddling samt natur- och kulturupplevelser och utgör en viktig miljö för naturupplevelser, rekreation och friluftsliv för både invånare och besökare.

Kommentar [TÖ6]: Ä05 | R07-06 – Miljöpartiet | 4.3.4 Svartådalen
Tillägg enligt godkänd formulering 2026-10-28.

Kommentar [TÖ7]: Ä05 | R11-16 – Centerpartiet | 4.3.4 Svartådalen
Tillägg enligt godkänd formulering 2026-10-28.

4.4 Medborgarperspektiv

Som en del av arbetet med friluftsplanen har Sala kommun genomfört en medborgarundersökning för att fånga invånarnas perspektiv på kommunens friluftsliv, användning av natur- och rekreationsmiljöer samt upplevda behov och utvecklingsområden.

4.4.1 Metod och genomförande

Enkäten genomfördes som en webbenkät med fasta svarsalternativ och öppna fritextfrågor. Svaren samlades in mellan den 24 april och den 10 maj 2026. Totalt besvarades enkäten av 652 personer med en medelålder på 44 år. Av dessa uppgav 55 procent att de var kvinnor och 45 procent att de var män.

Enkäten riktade sig till personer som använder kommunens natur- och friluftsmiljöer. Resultatet har analyserats genom en sammanställning av de fasta svarsalternativen och en analys av fritextsvaren.

Undersökningen bygger på frivilligt deltagande och utgör inte ett statistiskt representativt urval av kommunens befolkning. Resultatet ger ett aktuellt kunskapsunderlag om hur de svarande använder och värderar kommunens friluftsmiljöer samt vilka utvecklingsbehov de upplever.

4.4.2 Sammanfattning av resultat

Resultatet visar att natur och friluftsliv har stor betydelse i de svarandes vardag. Av de svarande anger 82 procent att natur och friluftsliv är viktigt eller mycket viktigt för livskvaliteten. 82 procent använder kommunens natur- och friluftsområden minst någon gång i månaden och 57 procent gör det minst en gång i veckan. Det vardagsnära och lättillgängliga friluftslivet dominerar. Naturnära promenader och vandring är den vanligaste aktiviteten tillsammans med utflykter för grillning eller fika. Även mountainbike, skidåkning och friluftsbad har många utövare. Resultatet visar betydelsen av både tätortsnära natur och ett varierat utbud av friluftsmiljöer i hela kommunen. De kvaliteter som värderas högst är närheten till naturen, tillgången till vatten och sjöar samt kvalitetssäkrade leder med tydlig skyltning och trygga spänger.

Det tydligaste utvecklingsbehovet från fritextsvaren är ett bättre underhåll av befintliga leder. Enkäten visar också behov av tillgänglig information både på plats genom skyltning samt uppdaterad digital information. Sammantaget pekar svaren mot att förvaltning och kvalitetssäkring av befintliga resurser bör ges stor betydelse i det fortsatta arbetet.

Tätortsnära skogar och vattenmiljöer lyfts återkommande som viktiga för vardagsmotion, återhämtning och naturupplevelser. Flera svar efterfrågar större hänsyn till rekreationsvärden vid skogliga åtgärder.

Sammantaget ger enkäten stöd för friluftsplanens föreslagna inriktning mot vardagsnära friluftsliv, tillgänglighet, folkhälsa och kommunövergripande samverkan. Resultatet kan ses som ett kunskapsunderlag i framtagandet av en handlingsplan. En redovisning av enkätens resultat och slutsatser finns i bilagan *"Analys Sala kommuns friluftslivsenkät 2026*".

Under planperioden ska invånarnas erfarenheter och behov tas tillvara genom återkommande dialog om kommunens natur- och friluftsmiljöer. Dialogen kan knytas till befintliga mötesplatser och samverkansforum, exempelvis landsbygdsråd. Former och omfattning konkretiseras i handlingsplanen.

Kommentar [TÖ8]: Ä06 | R02-02 – Region Västmanland | 4.4.2 Medborgarperspektiv
Godkänt tillägg 2026-10-28: återkommande invånardialog, med landsbygdsråd som exempel. Former och omfattning konkretiseras i handlingsplanen.

4.5 Folkhälsa, delaktighet och social hållbarhet

Kommunens arbete med folkhälsa och social hållbarhet utvecklas mot ett mer förebyggande arbetssätt. ~~I detta arbete utgör natur~~ Natur och friluftsliv ~~en viktig resurs~~ kan bidra genom att skapa möjligheter till rörelse, återhämtning och gemenskap. Arbetet knyter an till socialtjänstlagens krav på förebyggande arbete och kommunens ansvar att planera för ~~att stärka människors hälsa, välbefinnande och delaktighet samt bidra till ökad livskvalitet.~~tidiga insatser.

Kommentar [TÖ9]: Ä07 | R11-09 Centerpartiet | 4.5
Infört enligt godkännande 2026-10-28. Godkänd formulering 2026-10-28.

För många invånare är naturen en självklar del av vardagen, men för andra kan tröskeln vara hög. Begränsad kunskap om vilka möjligheter som finns, bristande tillgänglighet eller sociala och ekonomiska förutsättningar kan göra att naturens positiva effekter inte kommer alla till del.

4.5.1 Naturen som resurs för hälsa och delaktighet

Natur och friluftsliv är en viktig resurs i kommunens förebyggande, hälsofrämjande och rehabiliterande arbete.

Det är särskilt viktigt att friluftslivet görs tillgängligt för grupper som av olika skäl sällan tar del av naturen. Det gäller exempelvis personer med funktionsnedsättning, äldre, personer med psykisk ohälsa, personer med utländsk bakgrund, arbetslösa och unga som står utanför arbete och studier. För dessa grupper kan naturen fungera som en väg till ökad delaktighet och välbefinnande, skapa nya sammanhang, gemenskap och ett mer aktivt liv.

Kommunens verksamheter har en viktig roll i att ~~introducera människor~~ skapa möjligheter till ~~naturen.~~ natur och friluftsliv för personer som kan behöva särskilt stöd eller anpassning för att kunna delta. Genom att personal har god kunskap om kommunens friluftsmöjligheter kan de fungera som ambassadörer för naturen och inspirera fler att upptäcka och använda kommunens natur- och friluftsmiljöer. Natur och friluftsliv kan därmed bli en naturlig del av verksamheter som arbetar med rehabilitering, arbetsmarknadsinsatser, socialt stöd och äldreomsorg.

Kommentar [TÖ10]: Ä08 | R08-03 Kultur och fritidsnämnden | 4.5.1
Infört enligt godkännande 2026-10-28. Godkänd formulering 2026-10-28.

Tillgänglighet handlar inte enbart om den fysiska miljön. Lika viktigt är att information om kommunens friluftsområden är enkel att hitta, förstå och använda. Beskrivningar av leder och områden ska utformas så att det tydligt framgår för vilka målgrupper de riktar sig till och vilka förutsättningar som gäller, exempelvis avseende svårighetsgrad och tillgänglighet. En tydlig och tillgänglig kommunikation skapar förutsättningar för fler att upptäcka och använda kommunens natur.

Natur och friluftsliv utgör också en viktig resurs inom kommunens arbetsmarknadsarbete. Genom att deltagare inom arbetsmarknadsverksamheten medverkar i skötsel av kommunens friluftsresurser kan insatserna bidra både till individens utveckling och till kommunens långsiktiga arbete med friluftsliv.

Arbetet ligger väl i linje med kommunens utveckling mot ett mer förebyggande och hälsofrämjande arbetssätt. Natur och friluftsliv kan därmed fungera som ett tvärsektoriellt verktyg för att nå flera av kommunens övergripande mål inom folkhälsa, social hållbarhet och inkludering.

4.5.2 Barns och ungas rätt till natur och friluftsliv

Barns och ungas möjligheter att vistas i naturen är en viktig del av arbetet för god hälsa, lärande och livskvalitet. Tillgång till naturmiljöer bidrar till fysisk aktivitet, psykiskt välbefinnande och motorisk utveckling.

Enligt barnkonventionen har barn rätt till lek, vila och fritid samt möjlighet att delta i kulturliv och rekreation. Natur- och friluftsmiljöer utgör en viktig del av dessa rättigheter.

Sala kommun ska verka för att barn och unga har god tillgång till trygga och attraktiva naturmiljöer i sin närhet. Särskild vikt bör läggas vid skolnära natur och tätortsnära rekreationsområden som möjliggör vardaglig kontakt med naturen. Genom tidiga och återkommande naturupplevelser skapas förutsättningar för naturvana och ett livslångt intresse för friluftsliv, vilket kan bidra till god hälsa och välbefinnande genom hela livet.

4.6 Platsattraktivitet, näringsliv och landsbygdsutveckling

Friluftslivets betydelse sträcker sig bortom rekreation och folkhälsa och utgör en värdefull resurs för kommunens attraktivitet, besöksnäring och landsbygdsutveckling.

4.6.1 Platsattraktivitet

Friluftslivet gör Sala attraktivt att bo, leva och verka i. Närheten till naturen bidrar till livskvalitet och stolthet över platsen och stärker kommunens förutsättningar för inflyttning, kompetensförsörjning och långsiktig utveckling.

Sala präglas av samspelet mellan småstaden, landsbygden, skogen, naturen och det historiska gruvlandskapet med dess unika vattensystem, vilket tillsammans skapar en tydlig och genuin identitet. Friluftslivet och våra naturområden bidrar till en hög livskvalitet för dagens invånare i vardagen och stärker samtidigt kommunens attraktivitet för besökare, nya ~~invånare, företag~~ invånare och ~~besökare.~~ företag. Det gör det möjligt att leva nära naturen utan att ge avkall på tillgänglighet.

Kommentar [TÖ11]: Å09 | R01-02 Näringslivsenheten | 4.6.1 Infört enligt godkännande 2026-10-28. Godkänd formulering 2026-10-28.

Platsutveckling och kommunikation behöver utgå från prioriterade målgruppers olika behov och drivkrafter.

4.6.2 Friluftslivets betydelse för besöksnäring och landsbygdsutveckling

Besöksnäringen spelar en betydande roll i Salas näringsliv genom att skapa sysselsättning, främja företagande och bidra till lokal utveckling i hela kommunen. Friluftsliv och naturupplevelser kan skapa reseanledningar, bidra till längre vistelser och stärka förutsättningarna för företagande.

Genom samverkan med företag, besöksmål och föreningar kan leder och friluftsmiljöer kopplas till boende, service, lokala matupplevelser och andra aktiviteter. Det skapar mer sammanhängande upplevelser och kan leda till ökad lokal konsumtion och fler affärsmöjligheter.

Sala kommun medverkar i Trails of Västmanland. Det är en regional samverkan som drivs av Region Västmanland tillsammans med länets kommuner och länsstyrelsen med frågor som kvalitetssäkring, utveckling och marknadsföring av leder och naturupplevelser. Samverkansarbetet stärker kommunens friluftsresurser och synliggör Sala för en bredare målgrupp. Kommunens roll är i första hand strategisk och förutsättningsskapande inom det turistiska arbetet. Genom samordning och dialog med näringslivet skapar kommunen goda förutsättningar för företag och föreningar att utveckla upplevelser och tjänster kopplade till friluftslivet.

Utveckling av friluftsliv som resurs för besöksnäringen ska i första hand bygga vidare på befintliga leder, friluftsmiljöer och besöksmål. Genom kvalitetssäkring, samordning, paketering och kommunikation kan deras värde för besökare och lokala aktörer stärkas. Nya leder, friluftsmiljöer och besöksmål ska utgå från identifierade behov och förutsätta ett tydligt ansvar för långsiktig förvaltning och underhåll.

På landsbygden kan friluftslivet stärka lokalt företagande, föreningsliv och service samt bidra till nya utvecklingsinitiativ genom att skapa fler anledningar att besöka, vistas och verka i olika delar av kommunen. Utvecklingen ska ske i nära dialog med lokala aktörer och bygga vidare på varje bygds egna natur-, kultur- och upplevelsevärden.

4.6.3 Kommunikation, marknadsföring och storytelling

Kommunikation och marknadsföring ska bidra till en sammanhållen berättelse om Sala, där friluftslivet knyts ihop med platsens natur, kultur, historia, näringsliv och vardagsliv. Innehållet behöver målgruppsanpassas för invånare, besökare och potentiella inflyttare samt fokusera på ett urval av särskilt attraktiva och strategiskt viktiga miljöer.

Storytelling, att sätta platser i ett sammanhang och berätta om de unika miljöerna i Sala, ska vara ett förhållningssätt i både kommunikationen och utvecklingen av friluftsmiljöer. Den berättelse som förs vidare skapas av mottagarens samlade upplevelse, inte av kommunens avsikt. Exempelvis information, skyltning, skötsel, trygghet, tillgänglighet och service bidrar till mottagarens upplevelse av Salas friluftsliv, Sala kommun och Sala som plats.

Arbetet ska samordnas mellan kommunens verksamheter, externa aktörer och Trails of Västmanland samt knyta an till platsvarumärket. Arbetsmetoder som Platsmod tillsammans med små och kreativa insatser enligt Salas Popcornmodell kan användas för att skapa synlighet, engagemang och en känsla av framåtdrift.

4.7 Förutsättningar för genomförande av friluftsplanen

Kommunövergripande samverkan för Salas friluftsliv

Friluftslivet är en strategisk samhällsresurs som bidrar till folkhälsa, livskvalitet, platsattraktivitet och hållbar utveckling.

För att omsätta detta i praktiken behövs tydligt ansvar, gemensamma prioriteringar och avsatta resurser för att samordna det tvärsektoriella arbetet mellan berörda verksamheter.

Sala kommun har goda förutsättningar att långsiktigt utveckla friluftslivet som en strategisk samhällsresurs genom sina naturvärden, sitt skogsinnehav, gruvans vattensystem, sin historiska identitet och sina friluftsresurser.

Den tvärsektoriella arbetsprocessen med friluftsplanens framtagande har visat att det finns ett brett engagemang för friluftslivets utveckling och en vilja till samverkan mellan kommunens verksamheter. För att denna samverkan ska bli långsiktig och leda till konkreta resultat behöver den ges tydliga organisatoriska förutsättningar.

För att friluftsplanen ska omsättas i praktiken behöver kommunen säkerställa långsiktiga resurser för både samordning och fysisk förvaltning. Genomförandet behöver integreras i kommunens ordinarie verksamhetsplanering och budgetprocess. Friluftsplanen innebär därmed inte att samtliga åtgärder genomförs samtidigt, utan ger underlag för långsiktiga prioriteringar utifrån behov, nytta och tillgängliga resurser.

Samverkansforum för leder och friluftsliv (LEDSAM, se organisering i kap 6.1) ansvarar för att ta fram handlingsplaner, samordna genomförandet, följa upp resultat och föreslå prioriteringar. Detta förutsätter att det finns en tydligt utpekad samordningsfunktion med mandat och kontinuitet att driva arbetet framåt. Utan en sådan funktion finns risk att frågor faller mellan verksamheter och att planen inte får avsedd ~~effekt.~~effekt. Samordningen ska ta tillvara befintliga resurser och kompetenser och undvika dubbelarbete.

Kommentar [TÖ12]: Ä10 | R10-02Moderaterna | 4.7
Infört enligt godkännande 2026-10-28. Ett förtydligande om att ta tillvara befintliga resurser och kompetenser samt undvika dubbelarbete. Planen föreskriver inte en särskild tjänst som Friluftsplanerare utan framtida organisering och finansiering hanteras inom kommunens ordinarie planerings- och budgetprocess.

Samordningen ska bidra till att kommunens befintliga investeringar i skogar, leder och friluftsområden används och förvaltas effektivt. Den ska även skapa bättre förutsättningar för gemensamma prioriteringar, samverkan med externa aktörer och föreningsliv samt för att tillvarata möjligheter till extern finansiering.

Parallellt behöver kommunen säkerställa resurser för långsiktig skötsel, kvalitetssäkring och underhåll av de leder och friluftsanläggningar där kommunen redan har ett ansvar.

Omfattning, organisering och finansiering av genomförandet hanteras inom kommunens ordinarie planerings- och budgetprocess. Dessa förutsättningar är avgörande för att friluftsplanens strategier och kommunens beslut ska kunna omsättas i konkreta resultat.

5. Strategiska inriktningar för genomförande

Detta kapitel anger de strategiska inriktningarna för Sala kommuns fortsatta arbete med friluftsliv. Inriktningarna ska vägleda kommunens prioriteringar, ansvarsfördelning och utformningen av den kommande handlingsplanen.

För varje åtgärd i handlingsplanen ska ansvarig nämnd eller verksamhet, utförande funktion, samverkande aktörer, tidplan, resursbehov, finansiering och former för uppföljning anges.

Åtgärder som medför ekonomiska åtaganden ska beslutas av ansvarig nämnd eller annat behörigt beslutsorgan och hanteras inom kommunens ordinarie verksamhets- och budgetprocess.

Under planperioden ska arbetet särskilt präglas av följande övergripande prioriteringar:

- förvalta och kvalitetssäkra befintliga friluftsresurser,
- etablera tydlig samordning, ansvarsfördelning och långsiktiga arbetssätt,
- förbättra tillgängligheten och använda friluftslivet som resurs för folkhälsa, lärande och attraktivitet.

5.1 Samordning och förvaltning

Säkerställa långsiktig kvalitet för kommunens friluftsliv

Kommunen ska säkerställa en långsiktig förvaltning av kommunens infrastruktur för friluftsliv och leder.

Ansvar, kvalitetsnivå och former för tillsyn och underhåll av kommunens leder och friluftsanläggningar ska fastställas i handlingsplanen.

Arbetet ska utgå från de tio nationella friluftsmålen, det nationella ramverket för vandringsleder och Trails of Västmanland.

Integrera friluftslivets värden i kommunens skogsstrategi

Kommunens skogar ska förvaltas så att de stärker friluftsliv, rekreation och naturupplevelser. Vid planering, skötsel och utveckling av kommunal skogsmark ska friluftslivets värden beaktas för att skapa attraktiva och tillgängliga miljöer.

Utveckla kommunens friluftsområden utifrån deras särskilda funktioner

Kommunen ska prioritera och förvalta områden som har särskild betydelse för friluftslivet utifrån deras olika förutsättningar och funktioner. Järndammsområdet är en viktig resurs för friluftsliv och rekreation. Sala Silvergruva utgör en central nod där friluftsliv, kulturmiljö och besöksnäring möts.

5.2 Tillgänglighet och friluftsliv för fler

Prioritera vardagsnära friluftsliv

Kommunen ska prioritera utvecklingen av natur- och friluftsmiljöer som många invånare kan nå i sin vardag. Sammanhängande gröna stråk, tätortsnära naturmiljöer och rekreationsskogar ska utvecklas och förvaltas som attraktiva och lättillgängliga miljöer för rörelse och naturkontakt. Exempel på sådana miljöer är Gröna gången, Stadsskogen och Hyttskogen.

Tillgången till sammanhängande skolnära natur inom gångavstånd från skolor och förskolor ska beaktas i kommunens planering. Detsamma gäller områdenas betydelse för undervisning, lek och naturupplevelser.

Kommentar [TÖ13]: Ä11 | R13-03 | 5.2 Prioritera vardagsnära friluftsliv
Infört enligt godkännande 2026-10-28. Delvis tillgodosedd. Godkänd text utan särskild vikt och utan orientering. Inget nytt krav på särskild analys inför skogliga ingrepp.

Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler

Kommunens leder och friluftsområden ska vara lätta att hitta, nå och ta del av. Tillgänglighet ska beaktas utifrån olika behov och förutsättningar, både vad gäller den fysiska miljön, informationens utformning och möjligheten att delta i friluftslivet. Genom tydlig digital information, fysisk ~~skyltning och storytelling,~~ skyltning, tillgängliga miljöer och ~~riktade insatser~~ stöd för att kunna delta ska fler invånare och besökare ges möjlighet att ta del av natur och friluftsliv. ~~Information~~ Informationen ska samordnas och hållas aktuell i både fysisk och digital ~~kommunikation.~~kommunikation samt så långt som möjligt anpassas till olika målgruppers behov, exempelvis genom tydligt språk och lättillgänglig information.

Kommentar [TÖ14]: Ä12 | R04-04, R04-05, R04-07, R04-08, R08-04, R08-06, R08-08, R08-09 Socialdemokraterna och Kultur och fritidsnämnden | 5.2 Göra kommunens friluftsresurser tillgängliga för fler
Infört enligt godkännande 2026-10-28. Samlad skrivning om tillgänglighet. Storytelling tas bort här men kvarstår i 4.6.3. Riktade insatser ersätts med stöd för att kunna delta. Fysisk och digital kommunikation behålls.

Möta framtidens friluftsliv

Sala kommun ska följa utvecklingen inom friluftsliv och aktivt beakta nya lösningar som kan öka tillgängligheten till naturen och stärka friluftslivets utveckling. Nytänkande och utveckling ska vara en naturlig del av ~~arbetet. Elcykeln är ett exempel på en utveckling som bidrar till att fler människor får~~

~~möjlighet att ta del av natur- och friluftslivet. Där det är lämpligt och förenligt med naturvärden, säkerhet och övriga friluftsintressen ska kommunens leder och friluftsområden vara tillgängliga för denna typ av friluftsliv.~~arbetet.

Kommentar [TÖ15]: Ä13 | R04-09, R08-12 Kultur och fritidsnämnden & Socialdemokraterna | 5.2 Möta framtidens friluftsliv
Infört enligt godkännande 2026-10-28. De två meningarna om elcykling stryks. Frågan förs vidare till handlingsplanen.

5.3 Folkhälsa, utbildning och engagemang

Integrera friluftsliv i kommunens folkhälsoarbete

Kommunens natur- och friluftsliv ska användas som en resurs inom det förebyggande folkhälsoarbetet. Genom samarbete mellan kommunens verksamheter, civilsamhället och särskilt föreningslivet ska natur- och friluftsaktiviteter användas för att stärka hälsa, gemenskap och livskvalitet för olika målgrupper.

Särskild vikt ska läggas vid insatser som främjar ett aktivt åldrande, stödjer social inkludering och ökar tillgängligheten till natur och friluftsliv, särskilt genom lågtröskelaktiviteter för personer som sällan tar del av friluftslivet.

Stärka barns och ungas relation till naturen

Barn och unga ska vara en prioriterad målgrupp i kommunens arbete med friluftsliv. Sala kommun ska verka för att alla barn och unga ges möjlighet att regelbundet vistas i naturen genom förskola, skola och fritidsverksamhet. Kommunens skolnära natur, tätortsnära friluftsområden och ledsystem ska användas för att stärka barns och ungas kunskap om naturen, rörelseglädje och förståelse för sin närmiljö. Föreningslivets kunskap, verksamheter och engagemang ska tas tillvara för att skapa fler möjligheter för barn och unga att upptäcka och utveckla ett intresse för ~~friluftsliv.~~friluftsliv. Barn och unga ska ges möjlighet att bidra med sina erfarenheter och synpunkter vid planering och utveckling av natur- och friluftsmiljöer och aktiviteter som berör dem.

Kommentar [TÖ16]: Ä14 | R02-03 Region Västmanland | 5.3 Stärka barns och ungas relation till naturen
Infört enligt godkännande 2026-10-28. Godkänd formulering 2026-10-28.

Stödja ~~lokalt~~ civilsamhällets engagemang och initiativ inom friluftslivet

Kommentar [TÖ17]: Ä21 | R11-05 Centerpartiet | 5.3 rubrik
Infört enligt godkännande 2026-10-28. Civilsamhället synliggörs i rubriken och i Ä17.

Föreningslivet och det övriga civilsamhället bidrar med kunskap, lokal förankring och engagemang i utvecklingen av kommunens friluftsliv. Kommunen ska ~~ta tillvara~~ aktivt bjuda in till dialog och ~~stödja initiativ från föreningslivet~~ samverkan vid planering, genomförande och ~~civilsamhället som skapar~~ uppföljning av friluftsinsatser. Genom tydliga kontaktvägar och förutsägbara

former för samverkan och stöd ska kommunen skapa förutsättningar för ett långsiktigt lokalt engagemang och fler möjligheter till organiserat och spontant ~~friluftsliv. Genom dialog, samverkan och stöd ska kommunen bidra till att lokalt engagemang kan utvecklas och nå fler målgrupper.~~friluftsliv.

Kommentar [TÖ18]: Ä15 | R04-06, R08-07, R11-05 Socialdemokraterna Kultur och fritidsnämnden & Centerpartiet | 5.3 Stödja lokalt engagemang och initiativ inom friluftslivet Infört enligt godkännande 2026-10-28. Godkänd formulering 2026-10-28.

5.4 Attraktivitet, besöksnäring och hållbar utveckling

Stärka Salas attraktivitet genom natur, friluftsliv och kulturhistoria

Kommunen ska använda natur- och friluftsresurserna som en del av arbetet med platsutveckling, attraktivitet och besöksnäring. Arbetet ska i första hand bygga vidare på och stärka värdet av befintliga leder, friluftsområden, kulturmiljöer, besöksmål och boendeanläggningar.

Genom att utveckla och synliggöra sambanden mellan dessa resurser ska Sala skapa attraktiva och sammanhängande upplevelser och stärka sin identitet som en plats där natur, friluftsliv och kulturhistoria möts. Särskild vikt ska läggas vid kopplingarna mellan Sala Silvergruva, kommunens leder och övriga friluftsresurser.

Använda friluftslivet som en motor för landsbygdsutveckling

Friluftslivet ska bidra till att stärka lokala initiativ, föreningsliv, företagande och besöksnäring i hela kommunen. Genom samverkan med lokala aktörer, landsbygdsråd och utvecklingsinitiativ som Leader Nedre Dalälven ska kommunens natur- och friluftsresurser bidra till hållbar utveckling och attraktiva livsmiljöer på landsbygden. Särskild vikt ska läggas vid att ta tillvara potentialen i områden med höga värden för friluftsliv, såsom Svartådalen som är av riksintresse för friluftsliv, samt att stärka relationen mellan andra friluftsområden och destinationer över kommungränserna.

Utveckling av leder och friluftsanläggningar på annans mark ska ske i samförstånd med berörda markägare och med respekt för deras brukande av marken. Överenskommelser om nyttjande, skötsel och ansvar ska vara klarlagda innan insatser genomförs.

Kommentar [TÖ19]: Ä16 | R11-12 Centerpartiet | 5.4 Infört enligt godkännande 2026-10-28. Godkänd formulering 2026-10-28.

6. Organisation och ansvar

6.1 Kommunövergripande samverkan – LEDSAM

Genomförandet av friluftsplanen är ett kommunövergripande ansvar som förutsätter samarbete mellan flera nämnder och verksamheter. Friluftslivets frågor berör fysisk planering, folkhälsa, föreningsliv, skogsförvaltning, näringsliv,

landsbygdsutveckling och platsutveckling, vilket ställer krav på samordning, gemensamma prioriteringar och ett långsiktigt arbetssätt.

För att säkerställa ett samordnat genomförande ska Sala kommun införa ett kommunövergripande tjänstepersonsforum, **LEDSAM – Samverkansforum för friluftsliv och leder**.

Forumet ska vara kommunens arena för samverkan i friluftslivsfrågor och fungera som en motor i genomförandet av friluftsplanen. Här samlas berörda verksamheter för att planera, samordna, prioritera och följa upp kommunens arbete med friluftsliv. ~~Vid behov kan även externa~~ Berörda aktörer ~~bjudas in när deras kunskap~~ inom civilsamhället, markägare och besöksnäring ska involveras tidigt i handlingsplanens arbete. Sala Silvergruva AB ska medverka i planering och prioritering av insatser som berör gruvområdet eller ~~ansvar är betydelsefullt för genomförandet.~~ bolagets verksamhet.

Kommentar [TÖ20]: Ä17 | R02-07, R03-05 Sala Silvergruva & Region Västmanland | 6.1
Infört enligt godkännande 2026-10-28. Godkänd formulering 2026-10-28.

LEDSAM är ett samordnande forum och övertar inte det ansvar som enligt reglemente eller avtal ligger på respektive nämnd, kontor eller extern aktör.

LEDSAM ansvarar för:

- att samordna framtagandet, genomförandet och uppföljningen av friluftsplanens handlingsplan samt lämna förslag till revideringar,
- identifiera behov av samverkan mellan kommunens verksamheter och externa aktörer,
- initiera och följa upp kommunövergripande utvecklingsinsatser inom friluftsliv,
- samordna prioriteringar och erfarenhetsutbyte mellan berörda verksamheter.

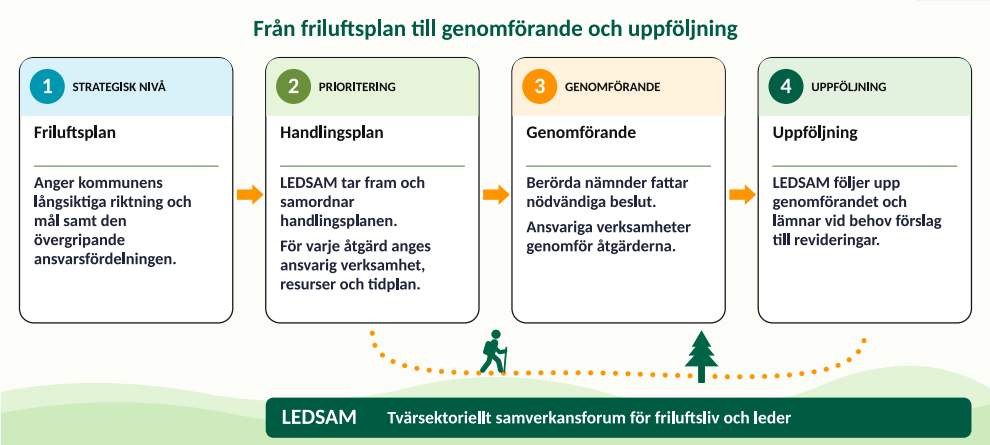

6.2 Kultur- och fritidsnämndens ansvar

Kultur- och fritidsnämnden har det samordnande ansvaret för kommunens arbete med friluftsliv samt för samordningen och uppföljningen av friluftsplanens och handlingsplanens genomförande.

Nämnden ansvarar särskilt för att:

- sammankalla och leda LEDSAM,
- samordna framtagande och uppföljning av handlingsplaner,
- utveckla, kvalitetssäkra och förvalta de leder och friluftsanläggningar där kommunen har huvudmannaskap genom ägande eller avtal,
- samordna arbetet med föreningslivet kring skötsel, aktiviteter och utveckling av leder och friluftsområden,
- samordna utveckling och förvaltning av kommunala friluftsområden,
- tillämpa det nationella ramverket för vandringsleder i kommunens arbete,
- samordna kommunens medverkan i Trails of Västmanland,
- samverka med länsstyrelsen kring leder och friluftsliv i skyddad natur,
- främja ett aktivt åldrande genom natur- och friluftsaktiviteter,
- främja barns och ungas naturvana, lärande och rörelse genom natur- och friluftsaktiviteter.

6.3 Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen ansvarar för att friluftslivets frågor integreras i kommunens långsiktiga utveckling, planering och strategiska styrning. Arbetet sker genom Näringslivsenheten, Tekniska kontoret och Samhällsbyggnadskontoret, som tillsammans säkerställer att friluftslivets värden beaktas i arbetet med platsutveckling, skogsförvaltning, landsbygdsutveckling och hållbar samhällsutveckling.

6.3.1 Näringslivsenhetens ansvar

Näringslivsenheten har en central roll i att stärka sambandet mellan friluftsliv, platsattraktivitet, besöksnäring och landsbygdsutveckling. Genom samverkan med företag, föreningsliv och andra aktörer bidrar verksamheten till att utveckla friluftslivet som en resurs för lokal utveckling och ett attraktivt Sala.

Verksamheten ansvarar särskilt för att:

- stärka kopplingen mellan friluftsliv och besöksnäring,
- synliggöra Sala kommuns natur- och friluftsresurser som en del av platsutvecklingen,
- bidra till utveckling av friluftslivet på landsbygden genom samverkan med lokala aktörer, landsbygdsråd och utvecklingsinitiativ som Svartådalen och Leader Nedre Dalälven.

6.3.2 Tekniska kontorets ansvar

Tekniska kontoret har en central roll i att skapa goda förutsättningar för friluftsliv genom förvaltning och utveckling av kommunens skogar, gruvans vattensystem, parker och andra gröna miljöer. Genom en långsiktigt hållbar förvaltning kan natur- och rekreationsmiljöer bevaras, utvecklas och göras tillgängliga för kommuninvånare och besökare.

(Vid beslut om en egen teknisk nämnd övergår samma ansvarsområden till den tekniska nämnden.)

Verksamheten ansvarar särskilt för att:

- integrera friluftslivets värden i kommunens skogsförvaltning,
- integrera friluftslivets värden i förvaltningen av gruvans vattensystem,
- stärka förutsättningarna för vardagsnära natur,
- beakta friluftslivets behov vid skötsel och utveckling av kommunal mark.

6.3.3 Samhällsbyggnadskontorets ansvar

Samhällsbyggnadskontoret har en central roll i att långsiktigt säkerställa tillgången till natur- och friluftsområden genom kommunens fysiska planering. Genom översiktsplanering, detaljplanering och annan fysisk planering skapar verksamheten förutsättningar för ett tillgängligt och sammanhängande friluftsliv.

Verksamheten ansvarar särskilt för att:

- säkerställa tillgång till natur- och friluftsområden i den långsiktiga samhällsplaneringen,
- säkerställa att friluftslivets värden beaktas i översiktsplanering och annan fysisk planering.

6.4 Social- och arbetsmarknadsnämndens ansvar

Social- och arbetsmarknadsnämnden har en viktig roll i att använda natur- och friluftsliv som en resurs för social hållbarhet, inkludering och hälsa. Genom nämndens verksamheter kan friluftslivet bidra till ökad livskvalitet för deltagare samtidigt som arbetsmarknadsinsatser kan stärka utvecklingen och tillgängligheten i kommunens friluftsmiljöer.

Nämnden ansvarar särskilt för att:

- använda natur- och friluftsliv som en resurs för ökad folkhälsa och personlig utveckling genom lågtröskelaktiviteter och rehabilitering,
- skapa möjligheter för deltagare inom arbetsmarknadsinsatser att bidra till skötsel, utveckling och tillgängliggörande av kommunens friluftsresurser som en del av arbetsträning och kompetensutveckling,
- verka för att medarbetare har kunskap om kommunens natur- och friluftsmöjligheter så att natur och friluftsliv kan användas som en tillgänglig, förebyggande och hälsofrämjande resurs inom nämndens verksamheter.

6.5 Äldre- och omsorgsnämndens ansvar

Äldre- och omsorgsnämnden har en viktig roll i att ~~använda natur-~~ skapa förutsättningar för omsorgstagare att ta del av natur och friluftsliv ~~som en resurs~~ för hälsa, välbefinnande och livskvalitet. Genom naturbaserade aktiviteter kan fler ges möjlighet till gemenskap, återhämtning och ett aktivt liv utifrån sina egna förutsättningar.

Kommentar [TÖ21]: Ä18 | R11-18 Centerpartiet | 6.5 Infört enligt godkännande 2026-10-28. Godkänd formulering 2026-10-28.

Nämnden ansvarar särskilt för att:

- främja delaktighet, hälsa och livskvalitet genom natur- och friluftsaktiviteter,
- utveckla arbetssätt där natur och friluftsliv används som en del av det hälsofrämjande arbetet,
- verka för att medarbetare har kunskap om kommunens natur- och friluftsmöjligheter så att natur och friluftsliv kan användas som en tillgänglig, förebyggande och hälsofrämjande resurs inom nämndens verksamheter.

6.6 Skolnämndens ansvar

Skolnämnden har en central roll i att ge barn och unga möjlighet att utveckla en livslång relation till naturen. Genom undervisning och vistelse i naturen skapas förutsättningar för rörelse, lärande och förståelse för natur- och kulturmiljöer. Naturvistelse främjar hälsa och välbefinnande samtidigt som den lägger grunden för ett aktivt friluftsliv genom hela livet. Genom skolan får alla barn och unga möjlighet att ta del av natur- och friluftsliv, vilket stärker jämlikhetsperspektivet.

Ansvaret gäller verksamheternas pedagogiska användning av natur- och friluftsmiljöer inom ramen för skollagen, läroplanerna och tillgängliga resurser. Användning och omfattning bedöms inom respektive verksamhet utifrån barns och elevers behov och lokala förutsättningar.

Kommentar [TÖ22]: Ä19 | R06-02 Skolnämnden | 6.6
Infört enligt godkännande 2026-10-28. Godkänd formulering 2026-10-28.

Nämnden ansvarar särskilt för att:

- ~~använda~~ främja användningen av skolnära natur och kommunens friluftsresurser som pedagogiska miljöer,
- stärka barn och ungas naturvana och rörelseglädje,
- ~~öka kunskapen~~ främja kunskap om natur, Salas kulturmiljö och friluftsliv,
- samverka med föreningslivet för att skapa fler möjligheter för barn och unga att upptäcka och delta i friluftsliv.

Kommentar [TÖ23]: Ä19 | R06-02 Skolnämnden| 6.6
Infört enligt godkännande 2026-10-28. Godkänd formulering 2026-10-28.

Kommentar [TÖ24]: Ä19 | R06-02 Skolnämnden | 6.6
Infört enligt godkännande 2026-10-28. Godkänd formulering 2026-10-28.

7. Uppföljning och utvärdering

7.1 Syfte med uppföljning

Friluftsplanen ska kontinuerligt följas upp och utvecklas utifrån nya behov och förändrade förutsättningar. Uppföljningen ska säkerställa att planens mål och strategier omsätts i praktiskt arbete samt ge underlag för framtida revideringar.

7.2 Genomförande av uppföljning

LEDSAM ansvarar för genomförandet av uppföljningen.

Uppföljningen genomförs på två nivåer:

- **Handlingsplanen** följs upp och uppdateras årligen för att säkerställa att beslutade åtgärder genomförs och vid behov omprioriteras.
- **Friluftsplanen** följs upp vartannat år för att bedöma om planens mål och strategier fortsatt är relevanta. Planen revideras vid behov under planperioden och samlat inför nästa planperiod.

Som stöd för uppföljningen tar LEDSAM fram indikatorer i samband med handlingsplanen. Indikatorerna ska vara relevanta och möjliga att följa över tid.

Exempel på indikatorer kan vara:

- antal leder och friluftsanläggningar med aktuell skötsel- och underhållsplan
- antal leder och friluftsanläggningar med aktuell fysisk och digital information
- antal tillgänglighetsanpassade leder och friluftsanläggningar
- antal besökare vid kommunens friluftsområden
- upplevd kvalitet och standard på leder och friluftsanläggningar
- upplevd tillgång till natur och friluftsliv samt trygghet i friluftsmiljöerna
- genomförda dialog- och samverkansinsatser inom LEDSAM
- genomförda utvecklingsinsatser enligt handlingsplanen
- deltagande i friluftsaktiviteter som genomförs inom handlingsplanen

Indikatorerna utvecklas i samband med framtagande av handlingsplanen.

Kommentar [TÖ25]: Ä20 | R02-08 Region Västmanland | 7.2 Infört enligt godkännande 2026-10-28. Godkänd formulering 2026-10-28.

Kommentar [TÖ26]: Ä20 | R02-08 Region Västmanland| 7.2 Infört enligt godkännande 2026-10-28. Godkänd formulering 2026-10-28.

Kommentar [TÖ27]: Ä20 | R02-08 Region Västmanland | 7.2 Infört enligt godkännande 2026-10-28. Godkänd formulering 2026-10-28.

8. Bilagor

”Analys Sala kommuns friluftslivsenkät 2026”
"Leder Friluftsplan 2027–2032”

9. Slutord

Friluftsplanen ger Sala kommun en gemensam riktning för hur kommunens friluftsliv ska förvaltas och utvecklas. Den tydliggör ansvar, former för samverkan och de prioriteringar som ska vägleda arbetet under planperioden.

Nästa steg är att omsätta planens inriktningar i konkreta handlingsplaner, följa upp arbetet och anpassa insatserna efter framtida behov och erfarenheter.

Planens värde avgörs ytterst av vad den leder till i praktiken.

Friluftsplan
Kommunstyrelsen

SALA KOMMUN
Telefon: 0224-74 70 00 | E-post kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala

Dnr 2026/941

KSLU § 153 Inrättande av landsbygdsråd

INLEDNING
Kommunfullmäktige antog 25 maj 2026, § 45, ett landsbygdsprogram som beskriver hur kommunen tillsammans med invånare, företag, föreningar och andra aktörer ska utveckla landsbygden som en bärande del av kommunens hållbara framtid. En viktig del i programmets genomförande är etableringen av ett Landsbygdsråd.

Inför beslut om uppstart av Landsbygdsrådet genomfördes i augusti 2026 en workshop med externa landsbygdsaktörer och samtliga politiska partiers gruppledare. Workshopen gav möjlighet att diskutera rådets roll, arbetssätt och former för dialog och samverkan.

Landsbygdsrådet ska fungera som ett forum för dialog, samverkan och erfarenhetsutbyte mellan kommunen, näringslivet, civilsamhället och andra aktörer på landsbygden. Rådet ska bidra till att stärka landsbygdsperspektivet i kommunens arbete och vara ett stöd i genomförandet av landsbygdsprogrammets mål och åtgärder.

Genom att inrätta ett Landsbygdsråd skapas en långsiktig struktur för dialog och samverkan kring frågor som berör landsbygdsutveckling i Sala kommun.

Ekonomiska konsekvenser
Inrättandet av Landsbygdsrådet förutsätter en samordnande resurs samt verksamhetsmedel för möten, kunskapshöjande insatser, dialog och aktiviteter. Samordningen omfattar rådets verksamhet och tillhörande kontakter, samverkan och uppföljning av landsbygdsfrågor inom och utanför rådet. Resursbehovet har lyfts som en särskild prioritering i budgetprocessen.

Landsbygdsprogrammets övergripande principer och inriktningar ska integreras i kommunens ordinarie verksamhet och genomföras inom befintliga ekonomiska ramar.

Eventuella framtida kostnader för särskilda utvecklingsinsatser eller införande av bygdepeng prövas separat och omfattas inte av detta beslut

Beslutsunderlag
KS 2026.4867– Missiv
KS 2026.4868- Riktlinje för Landsbygdsrådet
KS 2026.4869 - Presentation

Ärendet föredras av näringslivskoordinator Jessica Nilsson.

Yrkanden
Ordförande Camilla Runerås (S) yrkar,
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar,
att inrätta ett Landsbygdsråd i Sala kommun i enlighet med Landsbygdsprogrammet 2025–2035, samt
att anta *Riktlinje för Landsbygdsrådet* i enlighet med bilaga KS 2026.4868.

KSLU § 153 fortsättning

Anders Wigelsbo (C) yrkar bifall till Camilla Runerås (S) yrkande.

Beslutsgång
Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT
Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar,
att inrätta ett Landsbygdsråd i Sala kommun i enlighet med Landsbygdsprogrammet 2025–2035, samt
att anta *Riktlinje för Landsbygdsrådet* i enlighet med bilaga KS 2026.4868.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Näringslivsenheten,
Jessica Nilsson
Näringslivskoordinator

MISSIV

Inrättande av ett landsbygdsråd

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Kommunfullmäktige antog 25 maj 2026 §45 ett landsbygdsprogram som beskriver hur kommunen tillsammans med invånare, företag, föreningar och andra aktörer ska utveckla landsbygden som en bärande del av kommunens hållbara framtid. En viktig del i programmets genomförande är etableringen av ett Landsbygdsråd.

Inför beslut om uppstart av Landsbygdsrådet genomfördes i augusti 2026 en workshop med externa landsbygdsaktörer och samtliga politiska partiers gruppledare. Workshopen gav möjlighet att diskutera rådets roll, arbetssätt och former för dialog och samverkan.

Landsbygdsrådet ska fungera som ett forum för dialog, samverkan och erfarenhetsutbyte mellan kommunen, näringslivet, civilsamhället och andra aktörer på landsbygden. Rådet ska bidra till att stärka landsbygdsperspektivet i kommunens arbete och vara ett stöd i genomförandet av landsbygdsprogrammets mål och åtgärder.

Genom att inrätta ett Landsbygdsråd skapas en långsiktig struktur för dialog och samverkan kring frågor som berör landsbygdsutveckling i Sala kommun.

Ekonomiska konsekvenser

Inrättandet av Landsbygdsrådet förutsätter en samordnande resurs samt verksamhetsmedel för möten, kunskapshöjande insatser, dialog och aktiviteter. Samordningen omfattar rådets verksamhet och tillhörande kontakter, samverkan och uppföljning av landsbygdsfrågor inom och utanför rådet. Resursbehovet har lyfts som en särskild prioritering i budgetprocessen.

Landsbygdsprogrammets övergripande principer och inriktningar ska integreras i kommunens ordinarie verksamhet och genomföras inom befintliga ekonomiska ramar.

Eventuella framtida kostnader för särskilda utvecklingsinsatser eller införande av bygdepeng prövas separat och omfattas inte av detta beslut.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ledningsutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta

att inrätta ett Landsbygdsråd i Sala kommun i enlighet med Landsbygdsprogrammet 2025–2035, samt

att anta *Riktlinje för Landsbygdsrådet* i enlighet med bilaga.

Bilagor:

1 Riktlinje för Landsbygdsrådet

TJÄNSTESKRIVELSE

Inrättande av ett landsbygdsråd

BAKGRUND

Landsbygdsprogrammet visar hur Sala kommun tillsammans med invånare, företag och föreningar ska utveckla landsbygden som en bärande del av kommunens hållbara framtid. Programmet har tre övergripande mål:

- tydliggöra kommunens viljeinriktning och ambitionsnivå för en attraktiv och levande landsbygd,
- förklara hur kommunen bidrar till nationella och regionala strategier samt stärker självförsörjningsgrad och krisberedskap,
- säkerställa att landsbygdsperspektivet beaktas när kommunen fattar beslut och prioriterar resurser.

Programmet betonar vikten av att integrera landsbygdsperspektivet i hela kommunens arbete. Som ett led i detta föreslås att ett Landsbygdsråd inrättas.

Landsbygdsrådet ska fungera som en brygga mellan kommunen och landsbygdens aktörer. Genom rådet skapas förutsättningar för öppen dialog, samverkan och erfarenhetsutbyte i frågor som rör landsbygden. Rådet ska utgöra ett forum där behov, idéer och utvecklingsmöjligheter kan lyftas och diskuteras samtidigt som kommunen får värdefull återkoppling inför beslut och prioriteringar.

Landsbygdsrådet föreslås bestå av representanter från civilsamhället, näringslivet, politiken och kommunen. Sammansättningen ska eftersträva bred geografisk representation från kommunens olika bygder.

Rådet ska vara rådgivande och sakna beslutanderätt. Möten föreslås genomföras regelbundet under året med fokus på aktuella utvecklingsfrågor, samverkan och uppföljning av landsbygdsprogrammets genomförande.

Vid ett eventuellt införande av bygdepeng föreslås Landsbygdsrådet ges en rådgivande roll i frågor som rör prioritering och fördelning av medel till lokala utvecklingsprojekt.

Organisation och ansvar

Näringslivsenheten inom kommunstyrelseförvaltningen föreslås ansvara för samordning och administration av Landsbygdsrådet samt tillhörande kontakter, dialog och uppföljning av landsbygdsfrågor inom och utanför rådet. I uppdraget ingår att förbereda möten, samordna aktiviteter och säkerställa att behov och initiativ tas vidare till berörda verksamheter och återkopplas till landsbygdens aktörer.

Arbetet sker i samverkan med berörda kommunala verksamheter. Respektive nämnd och verksamhet behåller ansvaret för beslut och genomförande inom sitt ansvarsområde.

Beredning av ärendet

Landsbygdsprogrammet har tagits fram av Näringslivsenheten i nära dialog med landsbygdens aktörer. Under arbetet har dialogmöten, workshops och samråd genomförts med representanter från föreningsliv, näringsliv, byalag och andra lokala aktörer.

I dialogerna har behovet av ett långsiktigt forum för samverkan och kommunikation mellan kommunen och landsbygden lyfts vid flera tillfällen. Inrättandet av ett Landsbygdsråd är därför ett naturligt nästa steg i genomförandet av landsbygdsprogrammet och svarar mot de önskemål som framkommit under processen. Augusti 2026 hölls en föreläsning samt workshop inför bildandet av rådet.

Bedömning

Bedömningen är att ett Landsbygdsråd kommer att stärka genomförandet av Landsbygdsprogrammet 2025-2035 och bidra till ett mer systematiskt arbete med landsbygdsutveckling i Sala kommun.

Genom rådet skapas en långsiktig struktur för dialog, samverkan och gemensam uppföljning. Rådet bidrar till att stärka delaktigheten från landsbygdens aktörer och ger kommunen bättre förutsättningar att ta tillvara lokala erfarenheter, behov och perspektiv.

Landsbygdsrådet bedöms även bidra till ökad transparens och förståelse mellan kommunen och landsbygdens aktörer samt stärka arbetet för en attraktiv, hållbar och livskraftig landsbygd i hela kommunen.

SYFTE

Syftet med Landsbygdsrådet är att skapa en strukturerad dialog mellan kommunen och landsbygdens företrädare, stärka den lokala demokratin och sammanhållningen samt bidra till genomförandet av kommunens landsbygdsprogram**.**

SAMMANFATTNING

För att stärka den demokratiska dialogen mellan kommunen och landsbygden, främja samverkan och sammanhållning samt bidra till genomförandet av Sala kommuns landsbygdsprogram föreslås att ett Landsbygdsråd inrättas. Ärendet avser antagande av riktlinjer för rådets uppdrag, sammansättning och arbetssätt.

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Barnperspektivet

FN:s barnkonvention fastslår att ”*barnets bästa skall alltid komma i första hand*”. Detta innebär att ett antal frågor som direkt eller indirekt berör barn ska ställas och beaktas före beslut angående till exempel policy, riktlinje och budget i kommunens samtliga styrelser och nämnder.

Berör ärendet barn direkt eller indirekt	JA ☒	NEJ ☐
Vid JA besvara följande frågor:		
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om ”till det yttersta av sin förmåga”?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden	JA ☒	NEJ ☐
Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir lättare eller svårare att bo på landsbygden?	JA ☒	NEJ ☐
Att det skapas fler eller färre jobb på landsbygden?	JA ☒	NEJ ☐
Att det ökar eller minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☒	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐

Riktlinje för Landsbygdsrådet

KOMMUNSTYRELSEN

Dokumentnamn		Dokumenttyp	Omfattar
Riktlinje för Landsbygdsrådet		Riktlinje	Kommunen
Beslutsinstans	Dokumentansvarig	Publicering	
Kommunstyrelsen	Näringslivschef	www.sala.se, intranät	

Beslutad datum	Översyn bör göras	Klassificering	Diarienummer
	2030-12-31	1.3.1	2026/941
Relation	Ersätter		Författningssamling

INNEHÅLL

1 INLEDNING 1
1.1 Rådets uppgifter 1
1.2 Mål och syfte 1
2 ARBETSFORMER OCH SAMMANSÄTTNING 3
2.1 Sammansättning 3
2.1.1 Ledamöter 3
2.2 Arbetsutskott 4
2.2.1 Arbetsutskottet ansvarar för att: 4
2.3 Arbetsformer och principer 4
2.4 Årshjul och verksamhetsplanering 5
2.5 Ekonomi 5
2.6 Uppföljning och revidering 6

1 INLEDNING

Sala kommuns Landsbygdsprogram 2025-2035 utgör grunden för kommunens arbete med landsbygdsutveckling. Som en del av programmets genomförande inrättas Landsbygdsrådet som ett rådgivande forum för dialog, samverkan och erfarenhetsutbyte mellan kommunen och landsbygdens aktörer.

Landsbygdsrådet ska fungera som en brygga mellan kommunen, näringslivet, föreningslivet, civilsamhället och de gröna näringarna. Genom dialog och samverkan ska rådet bidra till ökad delaktighet, lokal förankring och en långsiktigt hållbar utveckling av Sala kommuns landsbygder.

1.1 Rådets uppgifter

Landsbygdsrådet är ett rådgivande organ och fattar inga egna beslut. Rådet ska utgöra en strukturerad och kontinuerlig samverkansyta mellan kommunen, den politiska organisationen och landsbygdens aktörer.

Rådets uppgifter är att:

- Fånga upp behov, erfarenheter och utvecklingsidéer från landsbygden.
- Bidra med inspel till kommunens strategiska och operativa arbete.
- Verka för ökad delaktighet och inflytande för landsbygdens aktörer.
- Bidra till att lokala perspektiv och kunskaper tas tillvara i kommunens beslutsunderlag.
- Fungera som en länk mellan landsbygdens aktörer och den politiska organisationen.
- Synliggöra och sammanställa frågor och utvecklingsbehov som lyfts i rådet.
- Vid behov föra frågor vidare till ansvarig nämnd, beredning eller annan beslutsinstans.

1.2 Mål och syfte

Landsbygdsrådet ska bidra till att landsbygdens behov, idéer och initiativ tas tillvara och omsätts i utvecklingen av Sala kommuns landsbygder i linje med Landsbygdsprogrammets inriktning.

Rådet ska stärka dialogen mellan kommunen, näringslivet, föreningslivet och andra lokala aktörer samt bidra till ökad delaktighet, samverkan och hållbar utveckling i hela kommunen.

Om bygdepeng införs som verktyg för lokala utvecklingsprojekt kan Landsbygdsrådet ges en rådgivande roll i frågor som rör bedömning, prioritering och fördelning av medel.

Rådets arbete ska bidra till att:

1. Stödja genomförandet av Landsbygdsprogrammet.
2. Uppmuntra samverkansprojekt och lokala initiativ.
3. Stärka arbetet med service, beredskap och samlingslokaler.
4. Bidra till att landsbygdsperspektivet beaktas i kommunens arbete.
5. Främja dialog mellan kommunen, näringslivet och civilsamhället.
6. Stärka kommunens kommunikation och informationsutbyte med landsbygden.
7. Integrera hållbarhets- och Agenda 2030-perspektiv i utvecklingsarbetet.

2 ARBETSFORMER OCH SAMMANSÄTTNING

Landsbygdsrådet ska bidra till att landsbygdens behov, idéer och initiativ tas tillvara och omsätts i konkreta insatser i linje med Landsbygdsprogrammets inriktning.

Rådet ska vara ett öppet och inkluderande forum där erfarenheter, idéer och utvecklingsfrågor kan lyftas, diskuteras och utvecklas gemensamt.

I det fall bygdepeng införs som verktyg för lokala utvecklingsprojekt kan Landsbygdsrådet ges en rådgivande roll i frågor som rör bedömning, prioritering och fördelning av medel.

2.1 Sammansättning

Landsbygdsrådet bör bestå av cirka 15–20 ledamöter med bred representation från politik, näringsliv, föreningsliv, civilsamhälle och de gröna näringarna.

Kommunstyrelsens presidium utgör ordförande och vice ordförande.

2.1.1 LEDAMÖTER

Rådet bör bestå av representanter från:

- Samtliga politiska partier representerade i kommunfullmäktige.
- Landsburkarnas Riksförbund (LRF).
- Lokala företag och gröna näringar.
- Civilsamhället, bygdeföreningar, utvecklingsgrupper och lokala samverkansforum.

Representanter för lokala företag, gröna näringar, civilsamhälle, bygdeföreningar, utvecklingsgrupper och lokala samverkansforum nomineras av respektive landsbygdsnod.

Vid sammansättningen av rådet ska hänsyn tas till kommunens geografiska struktur. Representation bör eftersträvas från kommunens olika landsbygdsnoder för att säkerställa en bred lokal förankring och god kännedom om förutsättningar, behov och utvecklingsfrågor i hela kommunen.

Varje landsbygdsnod bör, där det är möjligt, representeras av både näringsliv och föreningsliv.

Ledamöterna bör ha god lokal förankring, ett etablerat nätverk samt god kännedom om det område de representerar.

Tjänstepersoner från kommunens verksamheter adjungeras vid behov utifrån aktuella frågor.

Näringslivsenheten ansvarar för rådets administrativa samordning, inklusive planering, kallelser, dagordningar, minnesanteckningar och kommunikation.

2.2 Arbetsutskott

Till Landsbygdsrådet knyts ett arbetsutskott (AU) som utgörs av rådets presidium, bestående av ordförande och vice ordförande. Arbetsutskottet bereder, i samverkan med näringslivsenheten, frågor och dagordning inför rådets sammanträden. I beredningen ska behov, synpunkter och initiativ från landsbygdens aktörer beaktas. Näringslivsenheten ansvarar för tjänstepersonsstöd, framtagande av underlag och administration. Arbetsutskottet är ett beredande organ och har ingen egen beslutanderätt.

2.2.1 ARBETSUTSKOTTET ANSVARAR FÖR ATT:

- Bereda ärenden inför rådets sammanträden.
- Ta fram förslag till dagordning.
- Följa upp rådets aktiviteter och föra dialog om kommande frågor.
- Planera rådets verksamhet tillsammans med ansvarig tjänsteperson.
- Företräda Landsbygdsrådet efter överenskommelse med rådet.

Ordföranden i arbetsutskottet och ansvarig tjänsteperson bör ha regelbundna avstämningar mellan rådets sammanträden för att säkerställa kontinuitet och följa upp rådets arbete.

2.3 Arbetsformer och principer

Landsbygdsrådet ska vara en mötesplats för dialog, erfarenhetsutbyte och samverkan. Ledamöterna bidrar med kunskap, perspektiv och erfarenheter från sina verksamheter, nätverk och geografiska områden samtidigt som de verkar för hela Sala kommuns landsbygdsutveckling.

Ledamöterna representerar inte enbart sin egen organisation, förening eller ort utan har ett gemensamt ansvar att bidra till utvecklingen av hela kommunens landsbygder.

Genom dialog och återkoppling i sina nätverk och sammanhang bidrar ledamöterna till delaktighet, förankring och ökad kunskap om rådets arbete.

Rådets arbeta ska utgå från följande principer:

- Vi pratar med varandra, inte om varandra.
- Vi lyssnar aktivt och respekterar olika perspektiv.
- Vi ser olika erfarenheter och kompetenser som en styrka.
- Vi delar kunskap, idéer och goda exempel.
- Vi bidrar till ett öppet samtalsklimat.
- Vi verkar för hela kommunens landsbygdsutveckling.
- Vi möts prestigelöst och lösningsorienterat.

2.4 Årshjul och verksamhetsplanering

Landsbygdsrådet ska årligen fastställa ett årshjul eller en verksamhetsplan som anger rådets prioriterade fokusområden, teman och aktiviteter för kommande verksamhetsår.

Årshjulet ska utgå från målen i Sala kommuns landsbygdsprogram samt från aktuella utvecklingsfrågor, behov och prioriteringar som identifieras av rådet. Arbetssättet ska skapa flexibilitet och ge rådets ledamöter möjlighet att påverka verksamhetens innehåll och inriktning utifrån aktuella förutsättningar och behov i kommunens landsbygder.

Arbetsutskottet ansvarar, i samverkan med ansvarig tjänsteperson, för att ta fram förslag till årshjul och verksamhetsplan inför kommande verksamhetsår. Förslaget fastställs därefter av Landsbygdsrådet.

Under etableringsåret ska Landsbygdsrådet, tillsammans med arbetsutskottet och ansvarig tjänsteperson, utarbeta förslag till arbetsordning, årshjul och verksamhetsplan. Dokumenten fastställs därefter av Landsbygdsrådet och ska utgöra grund för rådets fortsatta arbete och utveckling.

2.5 Ekonomi

Landsbygdsrådet har ingen egen budget. Administrativa kostnader som uppstår för rådets verksamhet hanteras inom ramen för ordinarie verksamhet.

2.6 Uppföljning och revidering

Landsbygdsrådets arbete ska följas upp årligen och återrapporteras till kommunstyrelsen.

Rådet ska varje år följa upp sin verksamhet utifrån riktlinjens syfte, mål och arbetsformer samt utifrån Landsbygdsprogrammets prioriteringar.

Riktlinjen kan revideras vid behov efter beslut av kommunstyrelsen.

Landsbygdsrådet ska årligen lämna en kort verksamhetsredovisning till kommunstyrelsen med en sammanfattning av genomförda aktiviteter, identifierade utvecklingsområden och prioriterade frågor inför kommande år.

SALA KOMMUN
Telefon: 0224-74 70 00 | E-post kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala

Riktlinje för Landsbygdsrådet

KOMMUNSTYRELSEN

Dokumentnamn		Dokumenttyp	Omfattar
Riktlinje för Landsbygdsrådet		Riktlinje	Kommunen
Beslutsinstans	Dokumentansvarig	Publicering	
Kommunstyrelsen	Näringslivschef	www.sala.se, intranät	

Beslutad datum	Översyn bör göras	Klassificering	Diarienummer
	2030-12-31	1.3.1	2026/941
Relation	Ersätter		Författningssamling

INNEHÅLL

1 INLEDNING 1
1.1 Rådets uppgifter 1
1.2 Mål och syfte 1
2 ARBETSFORMER OCH SAMMANSÄTTNING 3
2.1 Sammansättning 3
2.1.1 Ledamöter 3
2.2 Arbetsutskott 4
2.2.1 Arbetsutskottet ansvarar för att: 4
2.3 Arbetsformer och principer 4
2.4 Årshjul och verksamhetsplanering 5
2.5 Ekonomi 5
2.6 Uppföljning och revidering 5

1 INLEDNING

Sala kommuns Landsbygdsprogram 2025-2035 utgör grunden för kommunens arbete med landsbygdsutveckling. Som en del av programmets genomförande inrättas Landsbygdsrådet som ett rådgivande forum för dialog, samverkan och erfarenhetsutbyte mellan kommunen och landsbygdens aktörer.

Landsbygdsrådet ska fungera som en brygga mellan kommunen, näringslivet, föreningslivet, civilsamhället och de gröna näringarna. Genom dialog och samverkan ska rådet bidra till ökad delaktighet, lokal förankring och en långsiktigt hållbar utveckling av Sala kommuns landsbygder.

1.1 Rådets uppgifter

Landsbygdsrådet är ett rådgivande organ och fattar inga egna beslut. Rådet ska utgöra en strukturerad och kontinuerlig samverkansyta mellan kommunen, den politiska organisationen och landsbygdens aktörer.

Rådets uppgifter är att:

- Fånga upp behov, erfarenheter och utvecklingsidéer från landsbygden.
- Bidra med inspel till kommunens strategiska och operativa arbete.
- Verka för ökad delaktighet och inflytande för landsbygdens aktörer.
- Bidra till att lokala perspektiv och kunskaper tas tillvara i kommunens beslutsunderlag.
- Fungera som en länk mellan landsbygdens aktörer och den politiska organisationen.
- Synliggöra och sammanställa frågor och utvecklingsbehov som lyfts i rådet.
- Vid behov föra frågor vidare till ansvarig nämnd, beredning eller annan beslutsinstans.

1.2 Mål och syfte

Landsbygdsrådet ska bidra till att landsbygdens behov, idéer och initiativ tas tillvara och omsätts i konkreta insatser i linje med Landsbygdsprogrammets inriktning.

Rådet ska vara ett öppet och inkluderande forum där erfarenheter, idéer och utvecklingsfrågor kan lyftas, diskuteras och utvecklas gemensamt.

I det fall bygdepeng införs som verktyg för lokala utvecklingsprojekt kan Landsbygdsrådet ges en rådgivande roll i frågor som rör bedömning, prioritering och fördelning av medel.

Rådets arbete ska bidra till följande målområden:

1. Stödja genomförandet av Landsbygdsprogrammet.
2. Uppmuntra samverkansprojekt och lokala initiativ.
3. Stärka arbetet med service, beredskap och samlingslokaler.
4. Bidra till att landsbygdsperspektivet beaktas i kommunens arbete.
5. Främja dialog mellan kommunen, näringslivet och civilsamhället.
6. Stärka kommunens kommunikation och informationsutbyte med landsbygden.
7. Integrera hållbarhets- och Agenda 2030-perspektiv i utvecklingsarbetet.

2 ARBETSFORMER OCH SAMMANSÄTTNING

Landsbygdsrådet ska bidra till att landsbygdens behov, idéer och initiativ tas tillvara och omsätts i konkreta insatser i linje med Landsbygdsprogrammets inriktning.

Rådet ska vara ett öppet och inkluderande forum där erfarenheter, idéer och utvecklingsfrågor kan lyftas, diskuteras och utvecklas gemensamt.

I det fall bygdepeng införs som verktyg för lokala utvecklingsprojekt kan Landsbygdsrådet ges en rådgivande roll i frågor som rör bedömning, prioritering och fördelning av medel.

2.1 Sammansättning

Landsbygdsrådet bör bestå av cirka 15–20 ledamöter med bred representation från politik, näringsliv, föreningsliv, civilsamhälle och de gröna näringarna.

Kommunstyrelsens presidium utgör ordförande och vice ordförande.

2.1.1 LEDAMÖTER

Rådet bör bestå av representanter från:

- Samtliga politiska partier representerade i kommunfullmäktige.
- Landsburkarnas Riksförbund (LRF).
- Lokala företag och gröna näringar.
- Civilsamhället, bygdeföreningar, utvecklingsgrupper och lokala samverkansforum.

Representanter för lokala företag, gröna näringar, civilsamhälle, bygdeföreningar, utvecklingsgrupper och lokala samverkansforum nomineras av respektive landsbygdsnod.

Vid sammansättningen av rådet ska hänsyn tas till kommunens geografiska struktur. Representation bör eftersträvas från kommunens olika landsbygdsnoder för att säkerställa en bred lokal förankring och god kännedom om förutsättningar, behov och utvecklingsfrågor i hela kommunen.

Varje landsbygdsnod bör, där det är möjligt, representeras av både näringsliv och föreningsliv.

Ledamöterna bör ha god lokal förankring, ett etablerat nätverk samt god kännedom om det område de representerar.

Tjänstepersoner från kommunens verksamheter adjungeras vid behov utifrån aktuella frågor.

Näringslivsenheten ansvarar för rådets administrativa samordning, inklusive planering, kallelser, dagordningar, minnesanteckningar och kommunikation.

2.2 Arbetsutskott

Till Landsbygdsrådet knyts ett arbetsutskott (AU) som utgörs av rådets presidium, bestående av ordförande och vice ordförande. Arbetsutskottet bereder, i samverkan med näringslivsenheten, frågor och dagordning inför rådets sammanträden. I beredningen ska behov, synpunkter och initiativ från landsbygdens aktörer beaktas. Näringslivsenheten ansvarar för tjänstepersonsstöd, framtagande av underlag och administration. Arbetsutskottet är ett beredande organ och har ingen egen beslutanderätt.

2.2.1 ARBETSUTSKOTTET ANSVARAR FÖR ATT:

- Bereda ärenden inför rådets sammanträden.
- Ta fram förslag till dagordning.
- Följa upp rådets aktiviteter och föra dialog om kommande frågor.
- Planera rådets verksamhet tillsammans med ansvarig tjänsteperson.
- Företräda Landsbygdsrådet efter överenskommelse med rådet.

Ordföranden i arbetsutskottet och ansvarig tjänsteperson bör ha regelbundna avstämningar mellan rådets sammanträden för att säkerställa kontinuitet och följa upp rådets arbete.

2.3 Arbetsformer och principer

Ledamöterna representerar inte enbart sin egen organisation, förening eller ort utan ska bidra till utvecklingen av hela Sala kommuns landsbygder.

Genom dialog och återkoppling ska ledamöterna bidra till att skapa delaktighet och förankring i de bygder, nätverk och verksamheter de representerar. Landsbygdsrådets styrka ligger i att samla erfarenheter och perspektiv från olika delar av kommunen för att tillsammans identifiera möjligheter, utmaningar och utvecklingsbehov.

Rådet ska arbeta utifrån följande principer:

- Vi pratar med varandra, inte om varandra.

- Vi lyssnar aktivt och respekterar olika perspektiv.
- Vi ser olika erfarenheter och kompetenser som en styrka.
- Vi delar kunskap, idéer och goda exempel.
- Vi bidrar till ett öppet samtalsklimat.
- Vi verkar för hela kommunens landsbygdsutveckling.
- Vi möts prestigelöst och lösningsorienterat.

2.4 Årshjul och verksamhetsplanering

Landsbygdsrådet ska årligen fastställa ett årshjul eller en verksamhetsplan som anger rådets prioriterade fokusområden, teman och aktiviteter för kommande verksamhetsår.

Årshjulet ska utgå från målen i Sala kommuns landsbygdsprogram samt från aktuella utvecklingsfrågor, behov och prioriteringar som identifieras av rådet. Arbetssättet ska skapa flexibilitet och ge rådets ledamöter möjlighet att påverka verksamhetens innehåll och inriktning utifrån aktuella förutsättningar och behov i kommunens landsbygder.

Arbetsutskottet ansvarar, i samverkan med ansvarig tjänsteperson, för att ta fram förslag till årshjul och verksamhetsplan inför kommande verksamhetsår. Förslaget fastställs därefter av Landsbygdsrådet.

Under etableringsåret ska Landsbygdsrådet, tillsammans med arbetsutskottet och ansvarig tjänsteperson, utarbeta förslag till arbetsordning, årshjul och verksamhetsplan. Dokumenten fastställs därefter av Landsbygdsrådet och ska utgöra grund för rådets fortsatta arbete och utveckling.

2.5 Ekonomi

Landsbygdsrådet har ingen egen budget. Administrativa kostnader som uppstår för rådets verksamhet hanteras inom ramen för ordinarie verksamhet.

2.6 Uppföljning och revidering

Landsbygdsrådets arbete ska följas upp årligen och återrapporteras till kommunstyrelsen.

Rådet ska varje år följa upp sin verksamhet utifrån riktlinjens syfte, mål och arbetsformer samt utifrån Landsbygdsprogrammets prioriteringar.

Riktlinjen kan revideras vid behov efter beslut av kommunstyrelsen.

Landsbygdsrådet ska årligen lämna en kort verksamhetsredovisning till kommunstyrelsen med en sammanfattning av genomförda aktiviteter, identifierade utvecklingsområden och prioriterade frågor inför kommande år.

SALA KOMMUN
Telefon: 0224-74 70 00 | E-post kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala

Riktlinje Landsbygdsråd Sala kommun 2025 - 2035

Varför inrättar vi Landsbygdsrådet?

- Del av genomförandet av Landsbygdsprogrammet 2025-2035
- Skapa en tydlig struktur för dialog
- Ta tillvara lokala perspektiv och erfarenheter
- Stärka samverkan mellan kommun och landsbygd

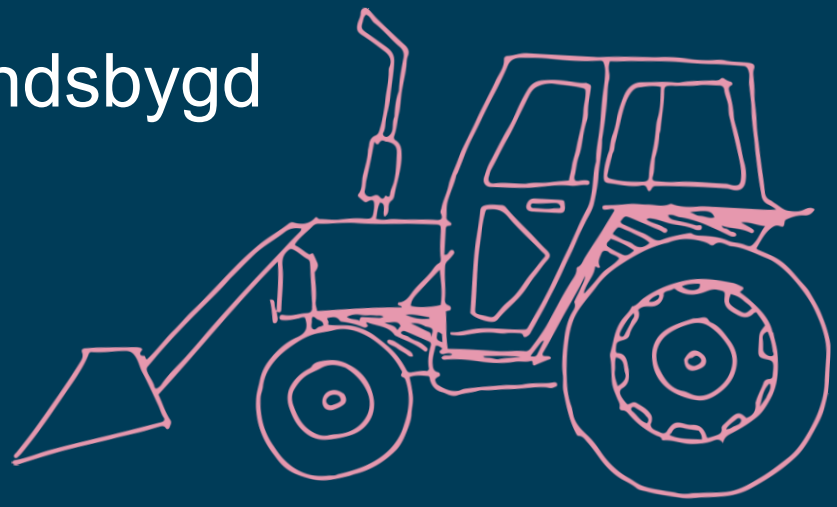

Vad är Landsbygdsrådet?

Ett rådgivande forum för dialog, samverkan och erfarenhetsutbyte mellan kommunen och landsbygdens aktörer.

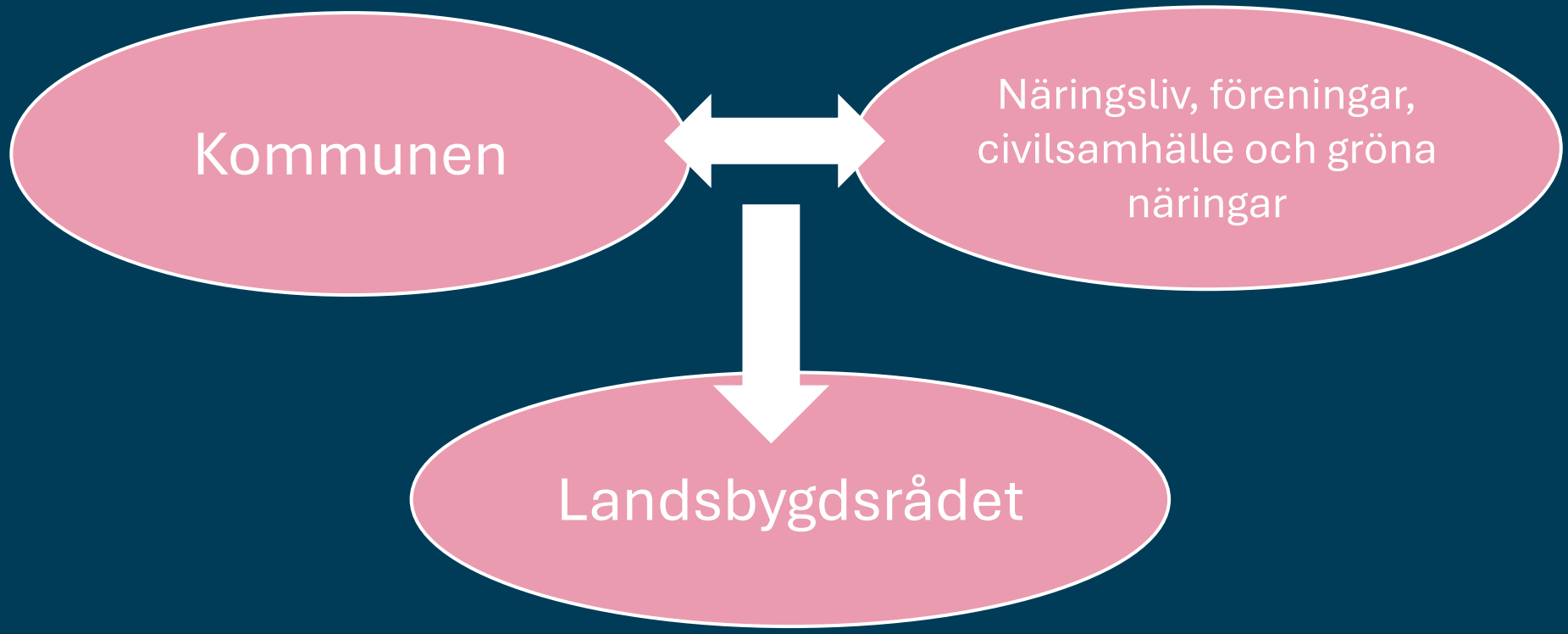

Vad ska rådet bidra med?

- Fånga upp behov och idéer
- Vara en länk mellan kommunen och landsbygden
- Bidra med lokala perspektiv och kunskap
- Stärka landsbygdsutvecklingen i hela kommunen

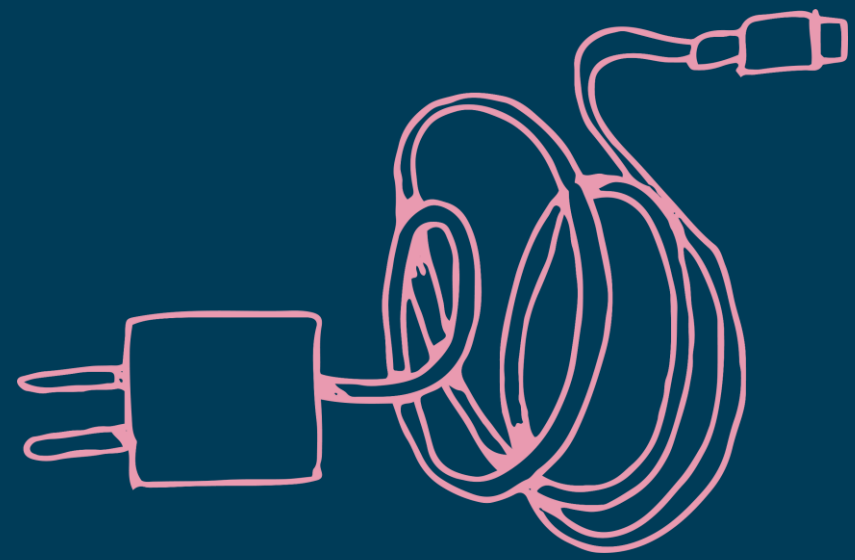

Mål och syfte

- Stärka genomförandet av landsbygdsprogrammet
- Främja samverkan och lokala initiativ
- Stärka service, beredskap och mötesplatser
- Säkerställa att landsbygdsperspektivet finns med i kommunens arbete

Arbetsutskottets roll

Bereder frågor → Tar fram förslag till dagordning → Följer upp arbetet → Planerar tillsammans med ansvarig tjänsteperson

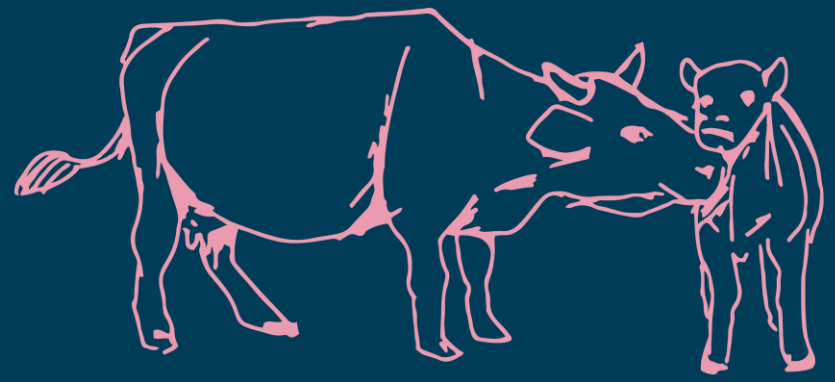

Vad vill vi uppnå?

Landsbygdsrådet är en satsning för att stärka dialogen mellan kommunen och landsbygden, ta tillvara lokalt engagemang och skapa bättre förutsättningar för en hållbar utveckling i hela Sala kommun.

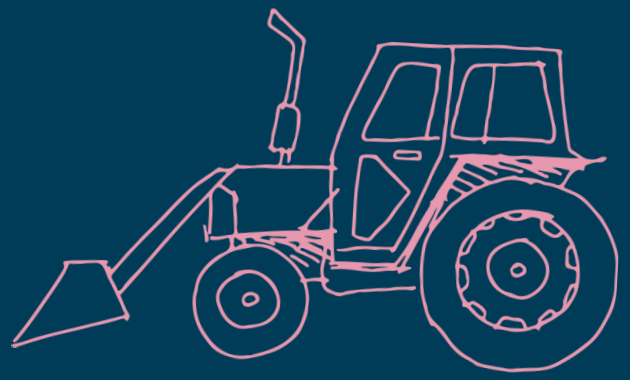

Årshjul och verksamhetsplan

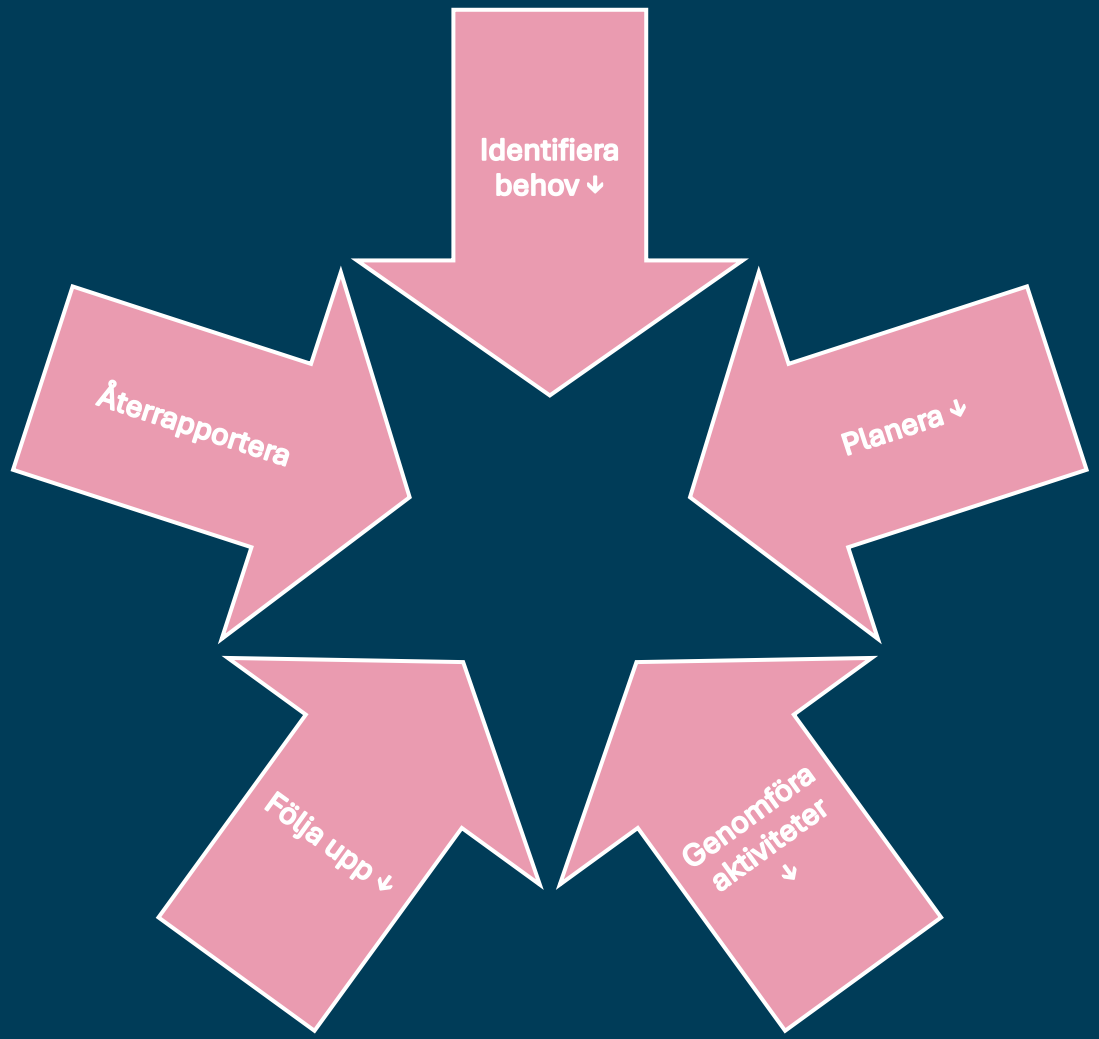

Ekonomi

Ledningsutskottet föreslår Kommunstyrelsen besluta

att inrätta ett Landsbygdsråd i Sala kommun i enlighet med Landsbygdsprogrammet 2025–2035,

samt

att anta *Riktlinjer för Landsbygdsrådet*

Tack

Dnr 2026/9

KSLU § 155 Redovisning och granskning av utbetalda lokala partistöd inom Sala kommun för 2025 samt beslut om utbetalning av partistöd 2027

INLEDNING
Kommunfullmäktige i Sala kommun har beslutat att lokalt partistöd ges till politiska partier som är representerade i fullmäktige. Kommunfullmäktige fattade beslut om regler för kommunalt partistöd den 26 maj 2014, § 81. Av beslutet framgår bland annat att partistödet utbetalas årligen i förskott under januari månad efter beslut av kommunfullmäktige. För att underlätta och förenkla redovisning av granskning av partistöd har en e-tjänst för detta ändamål tagits fram.

Rätten till partistöd är enligt kommunallagen, 4 kap, 29-32 §, kopplad till om ett parti är representerat i kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige måste fatta beslut om att de partier som får stöd ska redovisa att det lokala partistödet använts för sitt ändamål. Redovisningen ska avse perioden 1 januari–31 december och ges in till fullmäktige senast sex månader efter redovisningsperiodens utgång. Redovisningen av hur partistödet använts ska dessutom granskas. Partiet utser själva granskare. Granskaren ska årligen lämna ett intyg om att redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.

Kommunfullmäktige ska också årligen, i enlighet med 4 kap. 32 § kommunallagen, fatta beslut om utbetalning av lokalt partistöd. Kommunfullmäktige får besluta att stöd inte ska betalas till ett parti som inte inkommit med redovisning och granskningsintyg inom föreskriven tid.

Redovisning och granskning för 2025 års utbetalda lokala partistöd inom Sala kommun har inkommit till kanslienheten från Liberalerna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Salas Bästa, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna inom föreskriven tid, dvs innan 1 juli 2026. Moderaterna har inkommit med redovisning och granskning den 11 augusti 2026, dvs efter föreskriven tid.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet innebär inga negativa ekonomiska konsekvenser, finansieras inom ram.

Beslutsunderlag
KS 2026.4873 – Missiv
KS 2026.4874 – Presentation
KS 2026.3340 - Partistöd - redovisning för 2025, Moderaterna
KS 2026.2800 - Partistöd - redovisning för 2025, Liberalerna
KS 2026.2790 - Partistöd - redovisning för 2025, Kristdemokraterna
KS 2026.2578 - Partistöd - redovisning för 2025, Sverigedemokraterna
KS 2026.2513 - Partistöd - redovisning för 2025, Centerpartiet
KS 2026.2266 - Partistöd - redovisning för 2025, Socialdemokraterna
KS 2026.1263 - Partistöd - redovisning för 2025, Salas bästa
KS 2026.813 - Partistöd - redovisning för 2025, Vänsterpartiet

KSLU § 155 fortsättning

Ärendet föredras kanslichef Sandra Ahlbin.

Yrkanden
Ordförande Camilla Runerås (S) yrkar,
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att godkänna bifogade inkomna redovisningar och granskningsintyg, samt
att utbetala 2027 års lokala partistöd till de i kommunfullmäktige representerade politiska partierna under januari månad 2027, eller så snart riksdagsmannaarvodet är fastställt för innevarande beräkningsperiod.

Beslutsgång
Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT
Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att godkänna bifogade inkomna redovisningar och granskningsintyg, samt
att utbetala 2027 års lokala partistöd till de i kommunfullmäktige representerade politiska partierna under januari månad 2027, eller så snart riksdagsmannaarvodet är fastställt för innevarande beräkningsperiod.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunledningskontoret, Kanslienheten
Sandra Ahlbin
Kanslichef

MISSIV

Redovisning och granskning av utbetalda lokala partistöd inom Sala kommun för 2025 samt beslut om utbetalning av partistöd 2027

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Bakgrund

Kommunfullmäktige i Sala kommun har beslutat att lokalt partistöd ges till politiska partier som är representerade i fullmäktige. Kommunfullmäktige fattade beslut om regler för kommunalt partistöd den 26 maj 2014, § 81. Av beslutet framgår bland annat att partistödet utbetalas årligen i förskott under januari månad efter beslut av kommunfullmäktige. För att underlätta och förenkla redovisning av granskning av partistöd har en e-tjänst för detta ändamål tagits fram.

Rätten till partistöd är enligt kommunallagen, 4 kap, 29-32 §, kopplad till om ett parti är representerat i kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige måste fatta beslut om att de partier som får stöd ska redovisa att det lokala partistödet använts för sitt ändamål. Redovisningen ska avse perioden 1 januari–31 december och ges in till fullmäktige senast sex månader efter redovisningsperiodens utgång. Redovisningen av hur partistödet använts ska dessutom granskas. Partiet utser själva granskare. Granskaren ska årligen lämna ett intyg om att redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet använts.

Kommunfullmäktige ska också årligen, i enlighet med 4 kap. 32 § kommunallagen, fatta beslut om utbetalning av lokalt partistöd. Kommunfullmäktige får besluta att stöd inte ska betalas till ett parti som inte inkommit med redovisning och granskningsintyg inom föreskriven tid.

Redovisning och granskning för 2025 års utbetalda lokala partistöd inom Sala kommun har inkommit till kanslienheten från Liberalerna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Salas Bästa, Vänsterpartiet och Kristdemokraterna inom föreskriven tid, dvs innan 1 juli 2026. Moderaterna har inkommit med redovisning och granskning den 11 augusti 2026, dvs efter föreskriven tid.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet innebär inga negativa ekonomiska konsekvenser, finansieras inom ram.

FÖRSLAG TILL BESLUT
Kommunstyrelsens ledningsutskott föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar,

att godkänna bifogade inkomna redovisningar och granskningsintyg, samt

att utbetala 2027 års lokala partistöd till de i kommunfullmäktige representerade politiska partierna under januari månad 2027, eller så snart riksdagsmannaarvodet är fastställt för innevarande beräkningsperiod.

Bilagor:

1 Inkomna redovisningar ”Partistöd – redovisning för 2025” inklusive granskningsintyg.

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Barnperspektivet

FN:s barnkonvention fastslår att ”*barnets bästa skall alltid komma i första hand*”. Detta innebär att ett antal frågor som direkt eller indirekt berör barn ska ställas och beaktas före beslut angående till exempel policy, riktlinje och budget i kommunens samtliga styrelser och nämnder.

Berör ärendet barn direkt eller indirekt	JA ☐	NEJ ☒

Vid JA besvara följande frågor:

Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre	JA ☐	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☐	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☐
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☐	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om ”till det yttersta av sin förmåga”?	JA ☐	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden	JA ☐	NEJ ☒

Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:

Att det blir lättare eller svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det skapas fler eller färre jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det ökar eller minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☐	NEJ ☒

Redovisning av partistöd för år 2025

Samt beslut om utbetalning av partistöd år 2027

Parti	Mandat	Mandatstöd
Socialdemokraterna	14	316 355 kr
Sverigedemokraterna	9	214 305 kr
Moderaterna	6	153 075 kr
Centerpartiet	5	132 665 kr
Salas Bästa	4	112 255 kr
Vänsterpartiet	3	91 845 kr
Kristdemokraterna	2	71 435 kr
Miljöpartiet	1	40 820 kr
Liberalerna	1	40 820 kr

26% av riksdagsmannaarvodet (78 500 kr) = 20 410 kr

1:a = 20 410 kr x 2 =40 820 kr

2:a = 20 410 kr x 1,5 = 30 615 kr

3:e = 20 410 kr

1 § Rätt till partistöd
Det lokala partistödet i sala kommun utgår till partier som är representerade i enlighet med vad som föreskrivs i 2 kap.9 § andra stycket kommunallagen.

2 § Partistöd
Partistödet består av ett mandatstöd enligt mandat i kommunfullmäktige enligt nedan.
Partistödet utgör 26% av riksdagsmannarvodet, för närvarande 15 548 kronor .
1:a mandatet ger 2 partistöd/riksdagsmannarvode/15 548 kronor,dvs 31098 kronor
2:a mandatet ger 1,5 partistöd/riksdagsmannarvode/15 548 kronor,dvs 23332 kronor
3:e mandatet ger 1 partistöd/riksdagsmannarvode/15 548 kronor,dvs 15 548 kronor

3 § Fördelning av partistöd
Vid fördelning av partistöd beaktas endast mandat för vilken vald ledamot är fastställd enligt 14 kap vallagen (2005:837).

4 § Redovisning och granskning
En mottagare av partistöd årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i 2 kap.9 § första stycket kommunallagen.
Till redovisningen ska fogas ett granskningsintyg.

5 § Årlig utbetalning
Partistöd utbetalas årligen i förskott under januari månad efter beslut av kommunfullmäktige.
Har redovisning och granskningsrapport enligt 2 kap. 11 §andra stycket kommunallagen inte lämnats in till kommunstyrelsen inom föreskriven tid utbetalas inget stöd för nästkommande år.

4 kap. 31 § KL

Beslut om partistöd ska innehålla ett krav på att mottagaren av partistödet årligen ska lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet har använts för det ändamål som anges i 29 § första stycket.

Redovisningen ska avse perioden 1 januari–31 december och ges in till fullmäktige senast sex månader efter redovisningsperiodens utgång. En av mottagaren utsedd särskild granskare ska granska om redovisningen ger en rättvisande bild av hur mottagaren har använt partistödet. Granskarens rapport över granskningen ska bifogas redovisningen.

Fullmäktige får besluta att stöd inte ska betalas till ett parti som inte lämnar redovisning och granskningsrapport enligt första och andra styckena.

Förslag till beslut

- att godkänna bifogade inkomna redovisningar och granskningsintyg, samt

- att utbetala 2027 års lokala partistöd till de i kommunfullmäktige representerade politiska partierna under januari månad 2027, eller så snart riksdagsmannaarvodet är fastställt för innevarande beräkningsperiod

Partistöd - redovisning för 2025

1. Uppgifter om parti

Information om redovisning av partistöd

Grundreglerna för partistöd regleras i kommunallagen, 4 kap. 29 - 32 §§. Där anges att partistöd får ges *för att stärka politiska partiers ställning i den kommunala demokratin*.
Kommunfullmäktige i Sala kommun har beslutat att lokalt partistöd ges till politiska partier som är representerade i fullmäktige. Kommunfullmäktige fattade beslut om regler för kommunalt partistöd 2014-05-26, § 81. Mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet föregående år har använts för det ändamål som anges i 4 kap 29 § första stycket kommunallagen. Redovisningen ska avse perioden 1 januari - 31 december och lämnas in senast 30 juni året efter utbetalning. Vid behov kan kostnader redovisas i separat bilaga.
Nedan redovisas hur föregående års partistöd har använts. Redovisningen görs i följande steg, där varje signering innebär att personen intygar att redovisningen är med verkligheten överensstämmande:

1. Behörig företrädare för partiet initierar ärendet för att lämna redovisning, anger särskild granskare och signerar redovisningen med e-legitimation.
2. Särskild granskare får ärendet via e-post och/eller sms. När granskaren gått igenom redovisningen signerar granskaren redovisningen med e-legitimation och skickar in den till Sala kommun, kanslienheten.

Vilket parti gäller redovisningen?

Centerpartiet

Organisationsnummer

879500-3816

Kontouppgifter för utbetalning

Bankgiro / postgiro

Ange bankgiro / postgiro

342-9305

2. Redovisning

Partistöd från föregående år

Summa partistöd som partiet har fått utbetalt av kommunen under det gånga året.

Ange summa

132665

Redovisning
Redovisningen avser föregående års partistöd

	Summa (kr)
Lokalkostnader	5130
Deltagande i utbildningar, konferenser m.m.	9005
Ersättning till föreläsare	0
Material	0
Utskick	9563
Resor	21495
Delar av partistöd som överförts till andra delar av partiorganisationen	16236
Köpta tjänster från andra delar av partiorganisationen	0
Övriga utgifter som inte går att hänföra till något av ovanstående	20563
Summering	81992

Partistöd som överförs till nästa års redovisning
50673

Belopp som sparats från tidigare år
Ange det belopp som sparats från tidigare år
177138

Fonderade medel inför nästa år
Fonderade medel inför nästa år
227811 kronor

3. Kontaktuppgifter

Behörig företrädare för partiet
Förnamn
KERSTIN ELISABETH

Efternamn
NILSSON

E-postadress
[redacted]

Mobiltelefon
[redacted]

Notifieringar
E-post

Intyg
Jag intygar att redovisningen är korrekt och att jag har behörighet att i egenskap av behörig företrädare för partiet lämna redovisning av partistöd.

Granskare av redovisning

Förnamn
Ulrika

Efternamn
Olsson

E-postadress
[redacted]

Mobiltelefon
[redacted]

Behandling av personuppgifter

De personuppgifter som lämnas registreras och behandlas för att underlätta administration, handläggning samt för statistiska ändamål.
Mer information om hur kommunen hanterar personuppgifter hittar du på sala.se/integritetspolicy.
Du kan även kontakta dataskyddsombudet via e-post: dataskyddsombud@sala.se

Jag förstår att Sala kommun behöver behandla mina personuppgifter.

Lagring av ditt ärende

Ditt ärende finns tillgängligt på Mina sidor 1,5 år efter att ditt ärende har avslutats. Sedan raderas ärendet från Mina sidor till följd av dataskyddsförordningen. Vid frågor kring dina raderade ärenden, vänligen hör av dig till kommun.info@sala.se.

Signering

Följande parter har signerat detta ärende.
Namn: KERSTIN ELISABETH NILSSON
Person ID: [redacted]
Datum: 2026-06-14 14:09
Signerad checksumma: SHA-1 E65825EFFB9D1A301CB9B0257F5793CC0227BCBB

Namn: ULRIKA MARGARETA OLSSON
Person ID: [redacted]
Datum: 2026-06-14 14:30
Signerad checksumma: SHA-1 E65825EFFB9D1A301CB9B0257F5793CC0227BCBB

Partistöd - redovisning för 2025

1. Uppgifter om parti

Information om redovisning av partistöd

Grundreglerna för partistöd regleras i kommunallagen, 4 kap. 29 - 32 §§. Där anges att partistöd får ges *för att stärka politiska partiers ställning i den kommunala demokratin*.
Kommunfullmäktige i Sala kommun har beslutat att lokalt partistöd ges till politiska partier som är representerade i fullmäktige. Kommunfullmäktige fattade beslut om regler för kommunalt partistöd 2014-05-26, § 81. Mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet föregående år har använts för det ändamål som anges i 4 kap 29 § första stycket kommunallagen. Redovisningen ska avse perioden 1 januari - 31 december och lämnas in senast 30 juni året efter utbetalning. Vid behov kan kostnader redovisas i separat bilaga.
Nedan redovisas hur föregående års partistöd har använts. Redovisningen görs i följande steg, där varje signering innebär att personen intygar att redovisningen är med verkligheten överensstämmande:

1. Behörig företrädare för partiet initierar ärendet för att lämna redovisning, anger särskild granskare och signerar redovisningen med e-legitimation.
2. Särskild granskare får ärendet via e-post och/eller sms. När granskaren gått igenom redovisningen signerar granskaren redovisningen med e-legitimation och skickar in den till Sala kommun, kanslienheten.

Vilket parti gäller redovisningen?

Kristdemokraterna

Organisationsnummer

802527-6570

Kontouppgifter för utbetalning

Kontonummer

Ange kontouppgifter

Bankens namn

Sala Sparbank

Clearingnummer

82842

Kontonummer

46726139

2. Redovisning

Partistöd från föregående år

Summa partistöd som partiet har fått utbetalt av kommunen under det gånga året.

Ange summa

71435

Redovisning
Redovisningen avser föregående års partistöd

	Summa (kr)
Lokalkostnader	8147
Deltagande i utbildningar, konferenser m.m.	
Ersättning till föreläsare	261
Material	
Utskick	
Resor	1495
Delar av partistöd som överförts till andra delar av partiorganisationen	
Köpta tjänster från andra delar av partiorganisationen	24803
Övriga utgifter som inte går att hänföra till något av ovanstående	2408
Summering	37114

Partistöd som överförs till nästa års redovisning
34321

Belopp som sparats från tidigare år
Ange det belopp som sparats från tidigare år
173029

Fonderade medel inför nästa år
Fonderade medel inför nästa år
207350 kronor

3. Kontaktuppgifter

Behörig företrädare för partiet

Förnamn
SICKAN MARIANNE

Efternamn
PALM

E-postadress
[redacted]

Mobiltelefon
[redacted]

Notifieringar
E-post

Intyg
Jag intygar att redovisningen är korrekt och att jag har behörighet att i egenskap av behörig företrädare för partiet lämna redovisning av partistöd.

Granskare av redovisning

Förnamn
Alf

Efternamn
Axelsson

E-postadress
[redacted]

Mobiltelefon
[redacted]

Behandling av personuppgifter

De personuppgifter som lämnas registreras och behandlas för att underlätta administration, handläggning samt för statistiska ändamål.
Mer information om hur kommunen hanterar personuppgifter hittar du på sala.se/integritetspolicy.
Du kan även kontakta dataskyddsombudet via e-post: dataskyddsombud@sala.se

Jag förstår att Sala kommun behöver behandla mina personuppgifter.

Lagring av ditt ärende

Ditt ärende finns tillgängligt på Mina sidor 1,5 år efter att ditt ärende har avslutats. Sedan raderas ärendet från Mina sidor till följd av dataskyddsförordningen. Vid frågor kring dina raderade ärenden, vänligen hör av dig till kommun.info@sala.se.

Signering

Följande parter har signerat detta ärende.
Namn: SICKAN MARIANNE PALM
Person ID: [redacted]
Datum: 2026-06-26 10:23
Signerad checksumma: SHA-1 CCFB61AF91554FF73B16B18C6D471C84CE91319C

Namn: Alf Erik Axelsson
Person ID: [redacted]
Datum: 2026-06-26 12:07
Signerad checksumma: SHA-1 CCFB61AF91554FF73B16B18C6D471C84CE91319C

Partistöd - redovisning för 2025

1. Uppgifter om parti

Information om redovisning av partistöd
Grundreglerna för partistöd regleras i kommunallagen, 4 kap. 29 - 32 §§. Där anges att partistöd får ges *för att stärka politiska partiers ställning i den kommunala demokratin*.
Kommunfullmäktige i Sala kommun har beslutat att lokalt partistöd ges till politiska partier som är representerade i fullmäktige. Kommunfullmäktige fattade beslut om regler för kommunalt partistöd 2014-05-26, § 81. Mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet föregående år har använts för det ändamål som anges i 4 kap 29 § första stycket kommunallagen. Redovisningen ska avse perioden 1 januari - 31 december och lämnas in senast 30 juni året efter utbetalning. Vid behov kan kostnader redovisas i separat bilaga.
Nedan redovisas hur föregående års partistöd har använts. Redovisningen görs i följande steg, där varje signering innebär att personen intygar att redovisningen är med verkligheten överensstämmande:

1. Behörig företrädare för partiet initierar ärendet för att lämna redovisning, anger särskild granskare och signerar redovisningen med e-legitimation.
2. Särskild granskare får ärendet via e-post och/eller sms. När granskaren gått igenom redovisningen signerar granskaren redovisningen med e-legitimation och skickar in den till Sala kommun, kanslienheten.

Vilket parti gäller redovisningen?
Liberalerna

Organisationsnummer
802533-8198

Kontouppgifter för utbetalning
Kontonummer

Ange kontouppgifter

Bankens namn
Sala Sparbank

Clearingnummer
8284-2

Kontonummer
4 702 424-5

2. Redovisning

Partistöd från föregående år
Summa partistöd som partiet har fått utbetalt av kommunen under det gånga året.

Ange summa
40820

Redovisning
Redovisningen avser föregående års partistöd

	Summa (kr)
Lokalkostnader	0
Deltagande i utbildningar, konferenser m.m.	0
Ersättning till föreläsare	0
Material	0
Utskick	0
Resor	0
Delar av partistöd som överförts till andra delar av partiorganisationen	8043
Köpta tjänster från andra delar av partiorganisationen	0
Övriga utgifter som inte går att hänföra till något av ovanstående	8724
Summering	16767

Partistöd som överförs till nästa års redovisning
24053

Belopp som sparats från tidigare år
Ange det belopp som sparats från tidigare år
119154

Fonderade medel inför nästa år
Fonderade medel inför nästa år
143207 kronor

3. Kontaktuppgifter

Behörig företrädare för partiet

Förnamn
JAN GUNNAR

Efternamn
ERIKSSON

E-postadress
[redacted]

Mobiltelefon
[redacted]

Notifieringar
E-post
SMS

Intyg
Jag intygar att redovisningen är korrekt och att jag har behörighet att i egenskap av behörig företrädare för partiet lämna redovisning av partistöd.

Granskare av redovisning

Förnamn
Mona

Efternamn
Johansson

E-postadress
[redacted]

Mobiltelefon
[redacted]

Behandling av personuppgifter

De personuppgifter som lämnas registreras och behandlas för att underlätta administration, handläggning samt för statistiska ändamål.
Mer information om hur kommunen hanterar personuppgifter hittar du på sala.se/integritetspolicy.
Du kan även kontakta dataskyddsombudet via e-post: dataskyddsombud@sala.se

Jag förstår att Sala kommun behöver behandla mina personuppgifter.

Lagring av ditt ärende

Ditt ärende finns tillgängligt på Mina sidor 1,5 år efter att ditt ärende har avslutats. Sedan raderas ärendet från Mina sidor till följd av dataskyddsförordningen. Vid frågor kring dina raderade ärenden, vänligen hör av dig till kommun.info@sala.se.

Signering

Följande parter har signerat detta ärende.
Namn: JAN GUNNAR ERIKSSON
Person ID: [redacted]
Datum: 2026-06-28 19:09
Signerad checksumma: SHA-1 64C54B29011922C817165EB88F280FA3B5B11121

Namn: Mona Catharina Johansson
Person ID: [redacted]
Datum: 2026-06-28 19:10
Signerad checksumma: SHA-1 64C54B29011922C817165EB88F280FA3B5B11121

Partistöd - redovisning för 2025

1. Uppgifter om parti

Information om redovisning av partistöd

Grundreglerna för partistöd regleras i kommunallagen, 4 kap. 29 - 32 §§. Där anges att partistöd får ges *för att stärka politiska partiers ställning i den kommunala demokratin*.
Kommunfullmäktige i Sala kommun har beslutat att lokalt partistöd ges till politiska partier som är representerade i fullmäktige. Kommunfullmäktige fattade beslut om regler för kommunalt partistöd 2014-05-26, § 81. Mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet föregående år har använts för det ändamål som anges i 4 kap 29 § första stycket kommunallagen. Redovisningen ska avse perioden 1 januari - 31 december och lämnas in senast 30 juni året efter utbetalning. Vid behov kan kostnader redovisas i separat bilaga.
Nedan redovisas hur föregående års partistöd har använts. Redovisningen görs i följande steg, där varje signering innebär att personen intygar att redovisningen är med verkligheten överensstämmande:

1. Behörig företrädare för partiet initierar ärendet för att lämna redovisning, anger särskild granskare och signerar redovisningen med e-legitimation.
2. Särskild granskare får ärendet via e-post och/eller sms. När granskaren gått igenom redovisningen signerar granskaren redovisningen med e-legitimation och skickar in den till Sala kommun, kanslienheten.

Vilket parti gäller redovisningen?

Moderata samlingspartiet

Organisationsnummer

879500-0820

Kontouppgifter för utbetalning

Kontonummer

Ange kontouppgifter

Bankens namn

Sala Sparbank

Clearingnummer

82842

Kontonummer

46357950

2. Redovisning

Partistöd från föregående år

Summa partistöd som partiet har fått utbetalt av kommunen under det gånga året.

Ange summa

153075

Redovisning
Redovisningen avser föregående års partistöd

	Summa (kr)
Lokalkostnader	6624
Deltagande i utbildningar, konferenser m.m.	8080
Ersättning till föreläsare	10262
Material	
Utskick	5856
Resor	526
Delar av partistöd som överförts till andra delar av partiorganisationen	53576
Köpta tjänster från andra delar av partiorganisationen	2172
Övriga utgifter som inte går att hänföra till något av ovanstående	
Summering	87096

Partistöd som överförs till nästa års redovisning
65979

Belopp som sparats från tidigare år
Ange det belopp som sparats från tidigare år
175000

Fonderade medel inför nästa år
Fonderade medel inför nästa år
240979 kronor

3. Kontaktuppgifter

Behörig företrädare för partiet
Förnamn
EVA MONICA

Efternamn
BERGLING

E-postadress
[redacted]

Mobiltelefon
[redacted]

Notifieringar
E-post

Intyg
Jag intygar att redovisningen är korrekt och att jag har behörighet att i egenskap av behörig företrädare för partiet lämna redovisning av partistöd.

Granskare av redovisning

Förnamn
Viveca

Efternamn
Molin

E-postadress
[redacted]

Mobiltelefon
[redacted]

Behandling av personuppgifter

De personuppgifter som lämnas registreras och behandlas för att underlätta administration, handläggning samt för statistiska ändamål.
Mer information om hur kommunen hanterar personuppgifter hittar du på sala.se/integritetspolicy.
Du kan även kontakta dataskyddsombudet via e-post: dataskyddsombud@sala.se

Jag förstår att Sala kommun behöver behandla mina personuppgifter.

Lagring av ditt ärende

Ditt ärende finns tillgängligt på Mina sidor 1,5 år efter att ditt ärende har avslutats. Sedan raderas ärendet från Mina sidor till följd av dataskyddsförordningen. Vid frågor kring dina raderade ärenden, vänligen hör av dig till kommun.info@sala.se.

Signering

Följande parter har signerat detta ärende.
Namn: EVA MONICA BERGLING
Person ID: [redacted]
Datum: 2026-08-11 10:04
Signerad checksumma: SHA-1 F6EB6B291959F7E0FE02556EE6F797889532EA08

Namn: VIVECA MOLIN
Person ID: [redacted]
Datum: 2026-08-11 10:07
Signerad checksumma: SHA-1 F6EB6B291959F7E0FE02556EE6F797889532EA08

Partistöd - redovisning för 2025

1. Uppgifter om parti

Information om redovisning av partistöd
Grundreglerna för partistöd regleras i kommunallagen, 4 kap. 29 - 32 §§. Där anges att partistöd får ges *för att stärka politiska partiers ställning i den kommunala demokratin*.
Kommunfullmäktige i Sala kommun har beslutat att lokalt partistöd ges till politiska partier som är representerade i fullmäktige. Kommunfullmäktige fattade beslut om regler för kommunalt partistöd 2014-05-26, § 81. Mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet föregående år har använts för det ändamål som anges i 4 kap 29 § första stycket kommunallagen. Redovisningen ska avse perioden 1 januari - 31 december och lämnas in senast 30 juni året efter utbetalning. Vid behov kan kostnader redovisas i separat bilaga.
Nedan redovisas hur föregående års partistöd har använts. Redovisningen görs i följande steg, där varje signering innebär att personen intygar att redovisningen är med verkligheten överensstämmande:

1. Behörig företrädare för partiet initierar ärendet för att lämna redovisning, anger särskild granskare och signerar redovisningen med e-legitimation.
2. Särskild granskare får ärendet via e-post och/eller sms. När granskaren gått igenom redovisningen signerar granskaren redovisningen med e-legitimation och skickar in den till Sala kommun, kanslienheten.

Vilket parti gäller redovisningen?
Socialdemokraterna

Organisationsnummer
879500-2396

Kontouppgifter för utbetalning
Bankgiro / postgiro

Ange bankgiro / postgiro
5476-1747

2. Redovisning

Partistöd från föregående år
Summa partistöd som partiet har fått utbetalt av kommunen under det gånga året.

Ange summa
316355

Redovisning
Redovisningen avser föregående års partistöd

	Summa (kr)
Lokalkostnader	89546
Deltagande i utbildningar, konferenser m.m.	0
Ersättning till föreläsare	0
Material	20655
Utskick	1430
Resor	700
Delar av partistöd som överförts till andra delar av partiorganisationen	0
Köpta tjänster från andra delar av partiorganisationen	0
Övriga utgifter som inte går att hänföra till något av ovanstående	81169
Summering	193500

Partistöd som överförs till nästa års redovisning
122855

Belopp som sparats från tidigare år
Ange det belopp som sparats från tidigare år
104033

Fonderade medel inför nästa år
Fonderade medel inför nästa år
226888 kronor

3. Kontaktuppgifter

Behörig företrädare för partiet
Förnamn
KARIN ANNIKA

Efternamn
PALMQVIST

E-postadress
[redacted]

Mobiltelefon
[redacted]

Notifieringar
E-post

Intyg
Jag intygar att redovisningen är korrekt och att jag har behörighet att i egenskap av behörig företrädare för partiet lämna redovisning av partistöd.

Granskare av redovisning

Förnamn
Karin

Efternamn
Karlsson

E-postadress
[redacted]

Mobiltelefon
[redacted]

Behandling av personuppgifter

De personuppgifter som lämnas registreras och behandlas för att underlätta administration, handläggning samt för statistiska ändamål.
Mer information om hur kommunen hanterar personuppgifter hittar du på sala.se/integritetspolicy.
Du kan även kontakta dataskyddsombudet via e-post: dataskyddsombud@sala.se

Jag förstår att Sala kommun behöver behandla mina personuppgifter.

Lagring av ditt ärende

Ditt ärende finns tillgängligt på Mina sidor 1,5 år efter att ditt ärende har avslutats. Sedan raderas ärendet från Mina sidor till följd av dataskyddsförordningen. Vid frågor kring dina raderade ärenden, vänligen hör av dig till kommun.info@sala.se.

Signering

Följande parter har signerat detta ärende.
Namn: KARIN ANNIKA PALMQVIST
Person ID: [redacted]
Datum: 2026-06-02 10:59
Signerad checksumma: SHA-1 ED84F748E80C1C448B5600EA4638D08D8B74D935

Namn: Karin Elisabet Karlsson
Person ID: [redacted]
Datum: 2026-06-02 11:01
Signerad checksumma: SHA-1 ED84F748E80C1C448B5600EA4638D08D8B74D935

Partistöd - redovisning för 2025

1. Uppgifter om parti

Information om redovisning av partistöd

Grundreglerna för partistöd regleras i kommunallagen, 4 kap. 29 - 32 §§. Där anges att partistöd får ges *för att stärka politiska partiers ställning i den kommunala demokratin*.
Kommunfullmäktige i Sala kommun har beslutat att lokalt partistöd ges till politiska partier som är representerade i fullmäktige. Kommunfullmäktige fattade beslut om regler för kommunalt partistöd 2014-05-26, § 81. Mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet föregående år har använts för det ändamål som anges i 4 kap 29 § första stycket kommunallagen. Redovisningen ska avse perioden 1 januari - 31 december och lämnas in senast 30 juni året efter utbetalning. Vid behov kan kostnader redovisas i separat bilaga.
Nedan redovisas hur föregående års partistöd har använts. Redovisningen görs i följande steg, där varje signering innebär att personen intygar att redovisningen är med verkligheten överensstämmande:

1. Behörig företrädare för partiet initierar ärendet för att lämna redovisning, anger särskild granskare och signerar redovisningen med e-legitimation.
2. Särskild granskare får ärendet via e-post och/eller sms. När granskaren gått igenom redovisningen signerar granskaren redovisningen med e-legitimation och skickar in den till Sala kommun, kanslienheten.

Vilket parti gäller redovisningen?

Salas bästa

Organisationsnummer

802452-7262

Kontouppgifter för utbetalning

Bankgiro / postgiro

Ange bankgiro / postgiro

615-9487

2. Redovisning

Partistöd från föregående år

Summa partistöd som partiet har fått utbetalt av kommunen under det gånga året.

Ange summa

112255

Redovisning
Redovisningen avser föregående års partistöd

	Summa (kr)
Lokalkostnader	0
Deltagande i utbildningar, konferenser m.m.	0
Ersättning till föreläsare	0
Material	0
Utskick	3581
Resor	1438
Delar av partistöd som överförts till andra delar av partiorganisationen	0
Köpta tjänster från andra delar av partiorganisationen	0
Övriga utgifter som inte går att hänföra till något av ovanstående	41660
Summering	46679

Partistöd som överförs till nästa års redovisning
65576

Belopp som sparats från tidigare år
Ange det belopp som sparats från tidigare år
225740

Fonderade medel inför nästa år
Fonderade medel inför nästa år
291316 kronor

3. Kontaktuppgifter

Behörig företrädare för partiet

Förnamn
DANIEL

Efternamn
AHLIN

E-postadress
[redacted]

Mobiltelefon
[redacted]

Notifieringar
E-post
SMS

Intyg
Jag intygar att redovisningen är korrekt och att jag har behörighet att i egenskap av behörig företrädare för partiet lämna redovisning av partistöd.

Granskare av redovisning

Förnamn
David

Efternamn
Karlsson

E-postadress
[redacted]

Mobiltelefon
[redacted]

Behandling av personuppgifter

De personuppgifter som lämnas registreras och behandlas för att underlätta administration, handläggning samt för statistiska ändamål.
Mer information om hur kommunen hanterar personuppgifter hittar du på sala.se/integritetspolicy.
Du kan även kontakta dataskyddsombudet via e-post: dataskyddsombud@sala.se

Jag förstår att Sala kommun behöver behandla mina personuppgifter.

Lagring av ditt ärende

Ditt ärende finns tillgängligt på Mina sidor 1,5 år efter att ditt ärende har avslutats. Sedan raderas ärendet från Mina sidor till följd av dataskyddsförordningen. Vid frågor kring dina raderade ärenden, vänligen hör av dig till kommun.info@sala.se.

Signering

Följande parter har signerat detta ärende.
Namn: DANIEL AHLIN
Person ID: [redacted]
Datum: 2026-04-01 20:35
Signerad checksumma: SHA-1 48C316963F961CA22A80AAFFA86E50323C2C0D7A

Namn: DAVID KARLSSON
Person ID: [redacted]
Datum: 2026-04-04 12:08
Signerad checksumma: SHA-1 48C316963F961CA22A80AAFFA86E50323C2C0D7A

Partistöd - redovisning för 2025

1. Uppgifter om parti

Information om redovisning av partistöd

Grundreglerna för partistöd regleras i kommunallagen, 4 kap. 29 - 32 §§. Där anges att partistöd får ges *för att stärka politiska partiers ställning i den kommunala demokratin*.
Kommunfullmäktige i Sala kommun har beslutat att lokalt partistöd ges till politiska partier som är representerade i fullmäktige. Kommunfullmäktige fattade beslut om regler för kommunalt partistöd 2014-05-26, § 81. Mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet föregående år har använts för det ändamål som anges i 4 kap 29 § första stycket kommunallagen. Redovisningen ska avse perioden 1 januari - 31 december och lämnas in senast 30 juni året efter utbetalning. Vid behov kan kostnader redovisas i separat bilaga.
Nedan redovisas hur föregående års partistöd har använts. Redovisningen görs i följande steg, där varje signering innebär att personen intygar att redovisningen är med verkligheten överensstämmande:

1. Behörig företrädare för partiet initierar ärendet för att lämna redovisning, anger särskild granskare och signerar redovisningen med e-legitimation.
2. Särskild granskare får ärendet via e-post och/eller sms. När granskaren gått igenom redovisningen signerar granskaren redovisningen med e-legitimation och skickar in den till Sala kommun, kanslienheten.

Vilket parti gäller redovisningen?

Sverigedemokraterna

Organisationsnummer

802469-4443

Kontouppgifter för utbetalning

Kontonummer

Ange kontouppgifter

Bankens namn

Sala Sparkbank

Clearingnummer

82842

Kontonummer

4685831-2

2. Redovisning

Partistöd från föregående år

Summa partistöd som partiet har fått utbetalt av kommunen under det gånga året.

Ange summa

214305

Redovisning
Redovisningen avser föregående års partistöd

	Summa (kr)
Lokalkostnader	41594
Deltagande i utbildningar, konferenser m.m.	
Ersättning till föreläsare	
Material	8178
Utskick	
Resor	897
Delar av partistöd som överförts till andra delar av partiorganisationen	41076
Köpta tjänster från andra delar av partiorganisationen	
Övriga utgifter som inte går att hänföra till något av ovanstående	40906
Summering	132651

Partistöd som överförs till nästa års redovisning
81654

Belopp som sparats från tidigare år
Ange det belopp som sparats från tidigare år
42468

Fonderade medel inför nästa år
Fonderade medel inför nästa år
124122 kronor

3. Kontaktuppgifter

Behörig företrädare för partiet

Förnamn
Marcus Kenneth

Efternamn
Söderlund

E-postadress
[redacted]

Mobiltelefon
[redacted]

Notifieringar
E-post
SMS

Intyg
Jag intygar att redovisningen är korrekt och att jag har behörighet att i egenskap av behörig företrädare för partiet lämna redovisning av partistöd.

Granskare av redovisning

Förnamn
Magnus

Efternamn
Edman

E-postadress
[redacted]

Mobiltelefon
[redacted]

Behandling av personuppgifter

De personuppgifter som lämnas registreras och behandlas för att underlätta administration, handläggning samt för statistiska ändamål.
Mer information om hur kommunen hanterar personuppgifter hittar du på sala.se/integritetspolicy.
Du kan även kontakta dataskyddsombudet via e-post: dataskyddsombud@sala.se

Jag förstår att Sala kommun behöver behandla mina personuppgifter.

Lagring av ditt ärende

Ditt ärende finns tillgängligt på Mina sidor 1,5 år efter att ditt ärende har avslutats. Sedan raderas ärendet från Mina sidor till följd av dataskyddsförordningen. Vid frågor kring dina raderade ärenden, vänligen hör av dig till kommun.info@sala.se.

Signering

Följande parter har signerat detta ärende.
Namn: Marcus Kenneth Söderlund
Person ID: [redacted]
Datum: 2026-06-17 08:29
Signerad checksumma: SHA-1 E0C3EA3B18E360E54A9C7C8D94008F841978CEBA

Namn: KARL MAGNUS EDMAN
Person ID: [redacted]
Datum: 2026-06-17 11:52
Signerad checksumma: SHA-1 E0C3EA3B18E360E54A9C7C8D94008F841978CEBA

Partistöd - redovisning för 2025

1. Uppgifter om parti

Information om redovisning av partistöd
Grundreglerna för partistöd regleras i kommunallagen, 4 kap. 29 - 32 §§. Där anges att partistöd får ges *för att stärka politiska partiers ställning i den kommunala demokratin*.
Kommunfullmäktige i Sala kommun har beslutat att lokalt partistöd ges till politiska partier som är representerade i fullmäktige. Kommunfullmäktige fattade beslut om regler för kommunalt partistöd 2014-05-26, § 81. Mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet föregående år har använts för det ändamål som anges i 4 kap 29 § första stycket kommunallagen. Redovisningen ska avse perioden 1 januari - 31 december och lämnas in senast 30 juni året efter utbetalning. Vid behov kan kostnader redovisas i separat bilaga.
Nedan redovisas hur föregående års partistöd har använts. Redovisningen görs i följande steg, där varje signering innebär att personen intygar att redovisningen är med verkligheten överensstämmande:

1. Behörig företrädare för partiet initierar ärendet för att lämna redovisning, anger särskild granskare och signerar redovisningen med e-legitimation.
2. Särskild granskare får ärendet via e-post och/eller sms. När granskaren gått igenom redovisningen signerar granskaren redovisningen med e-legitimation och skickar in den till Sala kommun, kanslienheten.

Vilket parti gäller redovisningen?
Vänsterpartiet

Organisationsnummer
802505-1940

Kontouppgifter för utbetalning
Bankgiro / postgiro

Ange bankgiro / postgiro
5165-5223

2. Redovisning

Partistöd från föregående år
Summa partistöd som partiet har fått utbetalt av kommunen under det gånga året.

Ange summa
91845

Redovisning
Redovisningen avser föregående års partistöd

	Summa (kr)
Lokalkostnader	9246
Deltagande i utbildningar, konferenser m.m.	5503
Ersättning till föreläsare	1097
Material	387
Utskick	0
Resor	263
Delar av partistöd som överförts till andra delar av partiorganisationen	3000
Köpta tjänster från andra delar av partiorganisationen	0
Övriga utgifter som inte går att hänföra till något av ovanstående	27996
Summering	47492

Partistöd som överförs till nästa års redovisning
44353

Belopp som sparats från tidigare år
Ange det belopp som sparats från tidigare år
22118

Fonderade medel inför nästa år
Fonderade medel inför nästa år
66471 kronor

3. Kontaktuppgifter

Behörig företrädare för partiet
Förnamn
ERIK RASMUS

Efternamn
LÖFLING

E-postadress
[redacted]

Mobiltelefon
[redacted]

Notifieringar
E-post

Intyg
Jag intygar att redovisningen är korrekt och att jag har behörighet att i egenskap av behörig företrädare för partiet lämna redovisning av partistöd.

Granskare av redovisning

Förnamn
Bodil

Efternamn
Hildemar

E-postadress
[redacted]

Behandling av personuppgifter

De personuppgifter som lämnas registreras och behandlas för att underlätta administration, handläggning samt för statistiska ändamål.
Mer information om hur kommunen hanterar personuppgifter hittar du på sala.se/integritetspolicy.
Du kan även kontakta dataskyddsombudet via e-post: dataskyddsombud@sala.se

Jag förstår att Sala kommun behöver behandla mina personuppgifter.

Lagring av ditt ärende

Ditt ärende finns tillgängligt på Mina sidor 1,5 år efter att ditt ärende har avslutats. Sedan raderas ärendet från Mina sidor till följd av dataskyddsförordningen. Vid frågor kring dina raderade ärenden, vänligen hör av dig till kommun.info@sala.se.

Signering

Följande parter har signerat detta ärende.
Namn: ERIK RASMUS LÖFLING
Person ID: [redacted]
Datum: 2026-03-08 07:39
Signerad checksumma: SHA-1 800CB2DD16B22EE6F0808E917079888B003A8995

Namn: Bodil Maria Hildemar
Person ID: [redacted]
Datum: 2026-03-08 08:18
Signerad checksumma: SHA-1 800CB2DD16B22EE6F0808E917079888B003A8995

Partistöd - redovisning för 2025

1. Uppgifter om parti

Information om redovisning av partistöd

Grundreglerna för partistöd regleras i kommunallagen, 4 kap. 29 - 32 §§. Där anges att partistöd får ges *för att stärka politiska partiers ställning i den kommunala demokratin*.
Kommunfullmäktige i Sala kommun har beslutat att lokalt partistöd ges till politiska partier som är representerade i fullmäktige. Kommunfullmäktige fattade beslut om regler för kommunalt partistöd 2014-05-26, § 81. Mottagare av partistöd ska årligen lämna en skriftlig redovisning som visar att partistödet föregående år har använts för det ändamål som anges i 4 kap 29 § första stycket kommunallagen. Redovisningen ska avse perioden 1 januari - 31 december och lämnas in senast 30 juni året efter utbetalning. Vid behov kan kostnader redovisas i separat bilaga.
Nedan redovisas hur föregående års partistöd har använts. Redovisningen görs i följande steg, där varje signering innebär att personen intygar att redovisningen är med verkligheten överensstämmande:

1. Behörig företrädare för partiet initierar ärendet för att lämna redovisning, anger särskild granskare och signerar redovisningen med e-legitimation.
2. Särskild granskare får ärendet via e-post och/eller sms. När granskaren gått igenom redovisningen signerar granskaren redovisningen med e-legitimation och skickar in den till Sala kommun, kanslienheten.

Vilket parti gäller redovisningen?

Miljöpartiet de gröna

Organisationsnummer

802513-8754

Kontouppgifter för utbetalning

Kontonummer

Ange kontouppgifter

Bankens namn

Sala Sparbank

Clearingnummer

82842

Kontonummer

046875282

2. Redovisning

Partistöd från föregående år

Summa partistöd som partiet har fått utbetalt av kommunen under det gånga året.

Ange summa

40820

Redovisning
Redovisningen avser föregående års partistöd

	Summa (kr)
Lokalkostnader	
Deltagande i utbildningar, konferenser m.m.	5300
Ersättning till föreläsare	
Material	1586
Utskick	
Resor	
Delar av partistöd som överförts till andra delar av partiorganisationen	1859
Köpta tjänster från andra delar av partiorganisationen	
Övriga utgifter som inte går att hänföra till något av ovanstående	990
Summering	9735

Partistöd som överförs till nästa års redovisning
31085

Belopp som sparats från tidigare år
Ange det belopp som sparats från tidigare år
10154

Fonderade medel inför nästa år
Fonderade medel inför nästa år
41239 kronor

3. Kontaktuppgifter

Behörig företrädare för partiet

Förnamn
JAN PETER

Efternamn
KRAFT

E-postadress
[redacted]

Mobiltelefon
[redacted]

Notifieringar
E-post

Intyg
Jag intygar att redovisningen är korrekt och att jag har behörighet att i egenskap av behörig företrädare för partiet lämna redovisning av partistöd.

Granskare av redovisning

Förnamn
Beatrice

Efternamn
Woldert

E-postadress
[redacted]

Mobiltelefon
[redacted]

Behandling av personuppgifter

De personuppgifter som lämnas registreras och behandlas för att underlätta administration, handläggning samt för statistiska ändamål.
Mer information om hur kommunen hanterar personuppgifter hittar du på sala.se/integritetspolicy.
Du kan även kontakta dataskyddsombudet via e-post: dataskyddsombud@sala.se

Jag förstår att Sala kommun behöver behandla mina personuppgifter.

Lagring av ditt ärende

Ditt ärende finns tillgängligt på Mina sidor 1,5 år efter att ditt ärende har avslutats. Sedan raderas ärendet från Mina sidor till följd av dataskyddsförordningen. Vid frågor kring dina raderade ärenden, vänligen hör av dig till kommun.info@sala.se.

Signering

Följande parter har signerat detta ärende.
Namn: JAN PETER KRAFT
Person ID: [redacted]
Datum: 2026-03-09 17:38
Signerad checksumma: SHA-1 2DE67A4641EA05F5D7F236074545C50FB89715C7

Namn: ANNA CHARLOTT BEATRICE WOLDERT
Person ID: [redacted]
Datum: 2026-03-09 19:09
Signerad checksumma: SHA-1 2DE67A4641EA05F5D7F236074545C50FB89715C7

Dnr 2026/932

KSLU § 156 Nya förordnande för vigselförrättare

INLEDNING
Länsstyrelsen i Västmanlands län har uppmanat samtliga kommuner i länet att se över de vigselförrättare vars förordnanden löper ut den 31 december 2026. Om förordnandena ska förnyas ska en begäran skickas in till Länsstyrelsen.

Sala kommun har fem stycken vigselförrättare där förordnandena löper ut den 31 december 2026. Vid kontakter med vigselförrättarna framgår att fyra stycken vill förnya sina förordnanden och en önskar inte förnya sitt förordnande som vigselförrättare.

Förordnandena ska vara tidsbegränsade och lämpligt intervall är kommande mandatperiod åren 2027-2030.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet medför inga negativa ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag
KS 2026.4875 – Missiv
KS 2026.4876 – Skrivelse angående att förnya förordnanden för borgerliga vigselförrättare i Sala kommun
KS 2026.4531 – Meddelande från Länsstyrelsen i Västmanland

Ärendet föredras av kanslichef Sandra Ahlbin.

Yrkanden
Ordförande Camilla Runerås (S) yrkar,
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar,
att föreslå Länsstyrelsen i Västmanlands län att förordna Elisabet Pettersson, Carina Dalfjord, Eva Åberg och Cecilia Viman till borgerliga vigselförrättare i Sala kommun under tidsperioden 1 januari 2027 till och med 31 december 2030.

Beslutsgång
Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT
Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar,
att föreslå Länsstyrelsen i Västmanlands län att förordna Elisabet Pettersson, Carina Dalfjord, Eva Åberg och Cecilia Viman till borgerliga vigselförrättare i Sala kommun under tidsperioden 1 januari 2027 till och med 31 december 2030.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunledningskontoret, Kanslienheten
Sandra Ahlbin
Kanslichef

MISSIV

Nya förordnanden för borgerliga vigselförrättare

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Länsstyrelsen i Västmanlands län har uppmanat samtliga kommuner i länet att se över de vigselförrättare vars förordnanden löper ut den 31 december 2026. Om förordnandena ska förnyas ska en begäran skickas in till Länsstyrelsen.

Sala kommun har fem stycken vigselförrättare där förordnandena löper ut den 31 december 2026. Vid kontakter med vigselförrättarna framgår att fyra stycken vill förnya sina förordnanden och en önskar inte förnya sitt förordnande som vigselförrättare.

Förordnandena ska vara tidsbegränsade och lämpligt intervall är kommande mandatperiod åren 2027-2030.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet medför inga negativa ekonomiska konsekvenser.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar,

att föreslå Länsstyrelsen i Västmanlands län att förordna Elisabet Pettersson, Carina Dalfjord, Eva Åberg och Cecilia Viman till borgerliga vigselförrättare i Sala kommun under tidsperioden 1 januari 2027 till och med 31 december 2030.

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Barnperspektivet

FN:s barnkonvention fastslår att ”*barnets bästa skall alltid komma i första hand*”. Detta innebär att ett antal frågor som direkt eller indirekt berör barn ska ställas och beaktas före beslut angående till exempel policy, riktlinje och budget i kommunens samtliga styrelser och nämnder.

Berör ärendet barn direkt eller indirekt	JA ☐	NEJ ☐

Vid JA besvara följande frågor:

Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre	JA ☐	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☐	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☐
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☐	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om ”till det yttersta av sin förmåga”?	JA ☐	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden	JA ☐	NEJ ☐

Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:

Att det blir lättare eller svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det skapas fler eller färre jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det ökar eller minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☐
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☐	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☐
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☐	NEJ ☐

Kommunledningskontoret, Kanslienheten
Sandra Ahlbin
Kanslichef

Länsstyrelsen i Västmanlands län
Att: Johan Söderlund
721 86 Västerås

SKRIVELSE

Förnya förordnanden för borgerliga vigselförrättare i Sala kommun

Kommunstyrelsen i Sala kommun fattade den 11 november 2026, § XX, beslut om att föreslå Länsstyrelsen i Västmanlands län att förnya förordnanden för borgerliga vigselförrättare för följande personer;

- Elisabet Pettersson, 600814-6927
- Eva Åberg, 640316-7023
- Carina Dalfjord, 690418-5060
- Cecilia Viman, 721121-0542

Sandra Ahlbin
Kanslichef

Bilagor:

1. Protokollsutdrag Kommunstyrelsen § XX, 2026-11-11

SALA KOMMUN
Kommunstyrelsens förvaltning
Box 304
733 25 Sala

Besöksadress: Stora Torget 1
Telefon: 0224-74 70 00
Fax: 0224 - 67 78 00
kommun.info@sala.se
www.sala.se

From: "Söderlund Johan" <Johan.Soderlund@lansstyrelsen.se>
Sent: 2026-10-07 09:12:58
To: "'arboga.kommun@arboga.se'" <arboga.kommun@arboga.se>; "info@fagersta.se" <info@fagersta.se>; "kundcenter@hallstahammar.se" <kundcenter@hallstahammar.se>; "info@kungsor.se" <info@kungsor.se>; "kopings.kommun@koping.se" <kopings.kommun@koping.se>; "info@norberg.se" <info@norberg.se>; "Kommun Info" <kommun.info@sala.se>; "kommun@skinnskatteberg.se" <kommun@skinnskatteberg.se>; "info@vasteras.se" <info@vasteras.se>; "Vigsel" <vigsel@vasteras.se>
Subject: VB: Vigselförrättare

Hej

Detta mejl ska till den/de ansvariga för vigselförrättarna i kommunen.

Nu är det snart dags att förnya förordnanden för de vigselförrättare som har tidsbegränsade förordnanden till 31 december 2026.

Hör med förrättarna om de vill fortsätta ytterligare en period. Har de inte använts sig av sitt förordnande eller endast vid ett fåtal tillfällen bör ni ifrågasätta om de ska vara vigselförrättare fortsättningsvis.

När ni kollat med samtliga förrättare som berörs lämnar ni in en lista på dessa till Länsstyrelsen så förnyar Länsstyrelsen deras förordnanden.

Har ni inte koll på vilka som har tills vidare eller tidsbegränsade förordnanden ringer ni till undertecknad.

Listan över förnyelsen bör lämnas till Länsstyrelsen senast i mitten av november 2026.

Med vänlig hälsning,

Johan Söderlund
Jurist/Stabsenheten för stöd och styrning
Telefon: 010-224 93 59
Vxl: 010-224 9000
E-post: johan.soderlund@lansstyrelsen.se
Länsstyrelsen i Västmanlands län
721 86 Västerås
www.lansstyrelsen.se/vastmanland

För information om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter, se
https://www.lansstyrelsen.se/vastmanland/om-oss/om-webbplatsen/sa-hanterar-vi-dina-personuppgifter.html

Dnr 2026/543

KSLU § 157 Remiss - Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten

INLEDNING
Strålsäkerhetsmyndigheten har redovisat ett regeringsuppdrag om att analysera och utvärdera metoder för förhands-, kompletterings- och extrautdelning av jodtabletter till allmänheten vid kärnteknisk olycka. Myndigheten föreslår bland annat att nuvarande system med extrautdelning inom planeringszonerna ersätts med utökad förhandsutdelning av jodtabletter. Regeringen önskar synpunkter på redovisningen avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten samt tillhörande konsekvensutredning.

Förslaget innebär ändring av 4 kap. 27 § förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor, där jodtabletter föreslås delas ut i förhand inom både beredskaps- och planeringszoner.

Sala kommun har beretts möjlighet att yttra sig över remissen. För att säkerställa att remissens olika områden och frågeställningar har beaktats har ärendet skickats på internremiss till Äldre- och omsorgsnämnden, Social- och arbetsmarknadsnämnden samt Skolnämnden för synpunkter utifrån respektive ansvarsområde.

Ekonomiska konsekvenser
Då detta endast är ett förslag finns inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag
KS 2026.4877 – Missiv med samlat remissvar
KS 2026.4068 - Yttrande internt - SAN § 123 2026-09-14
Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning
KS 2026.4241 - Yttrande internt - ÄON § 78 2026-09-17
Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning
KS 2026.4252 - Yttrande internt - SKN § 79 2026-09-15
Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning

Yrkanden
Ordförande Camilla Runerås (S) yrkar,
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar,
att till Klimat- och näringslivsdepartementet avge remissvar för Strålskyddsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten, i enlighet med bilaga KS 2026.4877.

Beslutsgång
Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

KSLU § 157 fortsättning

BESLUT
Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar,
att till Klimat- och näringslivsdepartementet avge remissvar för Strålskyddsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten, i enlighet med bilaga KS 2026.4877.

Skickas till
Kommunstyrelsen

MISSIV

Remissvar, Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten.

SAMMANFATTANDE STÄLLNINGSTAGANDE

Sala kommun ställer sig i huvudsak bakom Strålsäkerhetsmyndighetens förslag om att utöka förhandsutdelningen av jodtabletter inom beredskaps- och planeringszonerna kring kärntekniska anläggningar.

Sala kommun bedömer att förhandsutdelning är den mest tillförlitliga och praktiska lösningen för att säkerställa att människor har tillgång till jodtabletter när de behövs. Förslaget stärker beredskapen och minskar sårbarheten vid en kärnteknisk olycka eller annan radiologisk nödsituation.

Samtidigt vill Sala kommun lyfta fram vikten av:

- tydlig och tillgänglig information till olika målgrupper,
- särskild hänsyn bör tas till barn, personer med funktionsnedsättning, personer med kognitiva svårigheter,
- möjlighet för samhällsviktiga verksamheter att ha jodtabletter tillgängliga i sina verksamheter,
- ett genomförande som ger alla invånare likvärdiga förutsättningar att ta del av skyddsåtgärden,
- statlig finansiering av eventuella kostnader som uppstår för kommunerna.

SALA KOMMUNS SYNPUNKTER

Förhandsutdelning av jodtabletter

Sala kommun delar bedömningen att förhandsutdelning av jodtabletter är den mest ändamålsenliga lösningen. Detta motiveras särskilt av:

- de korta tidsförhållanden som gäller för att jodtabletter ska ge avsedd skyddseffekt,
- svårigheterna att genomföra extrautdelning under en pågående händelse,
- risken för störningar i transporter, kommunikationer och andra samhällsfunktioner vid höjd beredskap eller krig.
- Kommunen bedömer att förhandsutdelning minskar samhällets sårbarhet och stärker den civila beredskapen.

SALA KOMMUN

Barns behov och skolans perspektiv

Sala kommun tillstyrker i huvudsak förslagen och konstaterar att de inte medför några direkta krav på kommunens förskolor och skolor eftersom kommunen inte ligger inom någon beredskaps- eller planeringszon kring befintliga kärnkraftverk.

Samtidigt vill Sala kommun framhålla att barns särskilda skyddsbehov behöver beaktas i den fortsatta utformningen av systemet. Eftersom barn vistas en stor del av dagen i förskola och skola behöver ansvarsfördelning, tillgång till jodtabletter i verksamheterna samt rutiner för information till vårdnadshavare tydliggöras genom nationell vägledning. Sala kommun bedömer att detta är en viktig förutsättning för en likvärdig och rättssäker hantering vid en radiologisk nödsituation.

Vård- och omsorgsperspektivet

Sala kommun ställer sig positiva till de föreslagna åtgärderna och bedömer att övergången till förhandsutdelning av jodtabletter i planeringszonerna förbättrar allmänhetens skydd vid en kärnkraftsolycka.

Kommunen vill särskilt framhålla betydelsen av att samhällsviktiga verksamheter, såsom vård och omsorg, ges möjlighet att beställa och förvara jodtabletter i sina verksamheter. Detta är viktigt både för medarbetare som behöver kvarstanna i tjänst och för personer som vistas i verksamheterna när behov av intag uppstår.

Det gäller exempelvis:

- barn och vuxna i korttidsverksamhet enligt LSS eller SoL,
- personer som deltar i daglig verksamhet enligt LSS,
- personer som deltar i dagverksamhet eller sysselsättning enligt SoL.

Tillgång till jodtabletter i verksamheterna bidrar till att skyddsåtgärden kan genomföras även för dessa grupper.

Tillgänglighet och likvärdiga förutsättningar

Sala kommun ser positivt på att jodtabletter föreslås kunna tillhandahållas kostnadsfritt. Detta bidrar till att säkerställa att alla invånare, oavsett ekonomiska förutsättningar, har likvärdig möjlighet att ta del av skyddsåtgärden. Sala kommun vill samtidigt understryka vikten av att information om jodtabletter och beställningsförfarandet utformas så att den är tillgänglig för alla. Särskild hänsyn bör tas till personer med funktionsnedsättning, kognitiva svårigheter eller andra stödbehov.

Om informationsinsatser och formerna för utdelning inte anpassas efter olika målgruppers behov finns en risk för ojämlika förutsättningar att ta del av jodtabletter och därmed en ojämlik beredskap. Detta är en viktig aspekt ur såväl tillgänglighets- som likabehandlingsperspektiv.

SALA KOMMUN

Ekonomiska konsekvenser

Sala kommun bedömer att förslaget inte medför några direkta ekonomiska konsekvenser eftersom kommunen inte omfattas av de beredskaps- och planeringszoner som berörs av den föreslagna utdelningen av jodtabletter.

Sala kommun anser samtidigt att eventuella tillkommande kostnader i första hand bör finansieras genom statliga medel, eftersom åtgärden utgör en del av samhällets beredskap och det civila försvaret. Om kommunerna framöver får nya uppgifter kopplade till information, planering, utbildning eller lagerhållning av jodtabletter bör dessa kostnader finansieras av staten. Åtgärderna är en del av samhällets beredskap och civila försvar.

AVSLUTNING

Sala kommun tillstyrker i huvudsak Strålsäkerhetsmyndighetens förslag om förhandsutdelning av jodtabletter. Förslaget bedöms vara robust, praktiskt genomförbart och innebära en viktig förstärkning av samhällets beredskap.

Kommunen vill särskilt betona behovet av:

- tydlig nationell vägledning kring ansvarsfördelning och hantering i förskola och skola,
- möjlighet för samhällsviktiga verksamheter att beställa och förvara jodtabletter,
- tillgänglig och målgruppsanpassad information,
- likvärdiga förutsättningar för alla invånare att ta del av skyddsåtgärden,
- statlig finansiering av eventuella tillkommande kostnader.

Med dessa synpunkter ställer sig kommunen positiv till den föreslagna modellen för utdelning av jodtabletter till allmänheten.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunstyrelsen beslutar,

att till Klimat- och näringslivsdepartementet avge remissvar för Strålskyddsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten.

Dnr 2026/67

SAN § 123 Yttrande internremiss - Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten

INLEDNING
Strålsäkerhetsmyndigheten har redovisat ett regeringsuppdrag om att analysera och utvärdera metoder för förhands-, kompletterings- och extrautdelning av jodtabletter till allmänheten vid kärnteknisk olycka. Myndigheten föreslår bland annat att nuvarande system med extrautdelning inom planeringszonerna ersätts med utökad förhandsutdelning av jodtabletter. Regeringen önskar synpunkter på redovisningen avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten samt tillhörande konsekvensutredning.

Förslaget innebär ändring av 4 kap. 27 § förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor, där jodtabletter föreslås delas ut i förhand inom både beredskaps- och planeringszoner.

Utifrån ovan lämnar Social- och arbetsmarknadsnämnden följande yttrande:

Nämnden delar i huvudsak Strålsäkerhetsmyndighetens bedömning att förhandsutdelning av jodtabletter är den mest robusta och praktiskt genomförbara lösningen för att säkerställa allmänhetens tillgång till jodtabletter. Nämnden anser detta motiverat bland annat utifrån:

- de korta tidsförhållanden som gäller för att jodtabletter ska ge avsedd skyddseffekt,
- svårigheterna att genomföra en extrautdelning under en pågående händelse, samt
- risken för störningar i transporter, kommunikationer och andra samhällsfunktioner vid höjd beredskap eller krig.

Nämnden bedömer även att förhandsutdelning av jodtabletter minskar sårbarheten och stärker samhällets beredskap. För vissa verksamheter inom kommunen kommer detta att medföra behov av planering, informationsinsatser och tydliga rutiner för hantering av jodtabletter. Nämnden vill samtidigt framhålla vikten av att informationsinsatser och formerna för utdelning anpassas efter olika målgruppers behov. Om detta inte beaktas finns en risk för ojämlika förutsättningar att ta del av jodtabletter och därmed en ojämlik beredskap. Detta är en viktig aspekt ur såväl ett tillgänglighets- som likabehandlingsperspektiv.

Eventuella tillkommande kostnader bör i första hand finansieras genom statliga medel, eftersom åtgärden bedöms utgöra en del av samhällets beredskap och civilt försvar.

SAN § 123 forts.

Beslutsunderlag
SAN 2026.414 - missiv

SAN 2026.415 - Remissmissiv

SAN 2026.416 - Redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten

SAN 2026.417 - Konsekvensutredning avseende förslag till ändring i förordningen om skydd mot olyckor

Föredragning av social- och arbetsmarknadschef tf. Marina Dickfors

Yrkanden
Ordförande Elisabet Pettersson (C) yrkar,
att Social- och arbetsmarknadsnämnden beslutar,

att social- och arbetsmarknadsnämnden antar yttrandet som sitt eget och översänder det till kommunstyrelsen.

Beslutsgång
Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT
Social- och arbetsmarknadsnämnden beslutar,
att social- och arbetsmarknadsnämnden antar yttrandet som sitt eget och översänder det till kommunstyrelsen.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Social- och arbetsmarknadskontoret
Marina Dickfors
Tf Social- och arbetsmarknadschef

MISSIV

Yttrande – Remiss Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten

Strålsäkerhetsmyndigheten har redovisat ett regeringsuppdrag om att analysera och utvärdera metoder för förhands-, kompletterings- och extrautdelning av jodtabletter till allmänheten vid kärnteknisk olycka. Myndigheten föreslår bland annat att nuvarande system med extrautdelning inom planeringszonerna ersätts med utökad förhandsutdelning av jodtabletter. Regeringen önskar synpunkter på redovisningen avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten samt tillhörande konsekvensutredning.

Förslaget innebär ändring av 4 kap. 27 § förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor, där jodtabletter föreslås delas ut i förhand inom både beredskaps- och planeringszoner.

Utifrån ovan lämnar Social- och arbetsmarknadsnämnden följande yttrande:

Nämnden delar i huvudsak Strålsäkerhetsmyndighetens bedömning att förhandsutdelning av jodtabletter är den mest robusta och praktiskt genomförbara lösningen för att säkerställa allmänhetens tillgång till jodtabletter. Nämnden anser detta motiverat bland annat utifrån:

- de korta tidsförhållanden som gäller för att jodtabletter ska ge avsedd skyddseffekt,
- svårigheterna att genomföra en extrautdelning under en pågående händelse, samt
- risken för störningar i transporter, kommunikationer och andra samhällsfunktioner vid höjd beredskap eller krig.

Nämnden bedömer även att förhandsutdelning av jodtabletter minskar sårbarheten och stärker samhällets beredskap. För vissa verksamheter inom kommunen kommer detta att medföra behov av planering, informationsinsatser och tydliga rutiner för hantering av jodtabletter. Nämnden vill samtidigt framhålla vikten av att informationsinsatser och formerna för utdelning anpassas efter olika målgruppers behov. Om detta inte beaktas finns en risk för ojämlika förutsättningar att ta del av jodtabletter och därmed en ojämlik beredskap. Detta är en viktig aspekt ur såväl ett tillgänglighets- som likabehandlingsperspektiv.

SALA KOMMUN

Eventuella tillkommande kostnader bör i första hand finansieras genom statliga medel, eftersom åtgärden bedöms utgöra en del av samhällets beredskap och civilt försvar.

BESLUT

SALA KOMMUN

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Barnperspektivet

FN:s barnkonvention fastslår att ”*barnets bästa skall alltid komma i första hand*”. Detta innebär att ett antal frågor som direkt eller indirekt berör barn ska ställas och beaktas före beslut angående till exempel policy, riktlinje och budget i kommunens samtliga styrelser och nämnder.

Berör ärendet barn direkt eller indirekt	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA besvara följande frågor:		
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om ”till det yttersta av sin förmåga”?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden	JA ☐	NEJ ☒
Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir lättare eller svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det skapas fler eller färre jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det ökar eller minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐

Dnr 2026/53

ÄON § 78 Yttrande Internremiss [2026/543] - Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten

INLEDNING

Äldre-och omsorgsnämnden har yttrats sig över internremiss - Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten.

Äldre- och omsorgsnämnden är positiv till förslaget om förhandsutdelning av jodtabletter och bedömer att det stärker samhällets beredskap. Nämnden betonar vikten av att vård- och omsorgsverksamheter kan förvara jodtabletter i verksamheterna, välkomnar att tabletterna blir kostnadsfria samt framhåller behovet av tillgänglig information så att alla invånare kan ta del av skyddsåtgärden.

Ekonomiska konsekvenser
Utifrån remissens innehåll bedöms förslaget inte medföra några ekonomiska konsekvenser för äldre- och omsorgsnämnden.

Beslutsunderlag
ÄON 2026.329 missiv
ÄON 2026.330 Yttrande – internremiss strålskyddsmyndigheten
ÄON 2026.241 INTERNREMISS [2026/543] Remiss - Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten
ÄON 2026.251 BEVILJAT ANSTÅND OM ATT SVARA 2026-11-16 [2026/543] Remiss - Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten

Föredragning av tf. vård- och omsorgschef Anneli L. Sundin

Yrkanden
Ordförande Camilla Runerås (S) yrkar,
att Äldre- och omsorgsnämnden beslutar,

att anta yttrandet som sitt eget, samt

att överlämna yttrandet till kommunstyrelsens förvaltning som äldre-och omsorgsnämndens svar på remissen

Beslutsgång
Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

ÄON § 78 forts.

BESLUT
Äldre- och omsorgsnämnden beslutar,

att anta yttrandet som sitt eget, samt

att överlämna yttrandet till kommunstyrelsens förvaltning som äldre-och omsorgsnämndens svar på remissen

Skickas till
Kommunstyrelsen

Vård- och omsorgskontoret
Anneli L Sundin
Vård- och omsorgschef

MISSIV

Yttrande – internremiss strålskyddsmyndigheten

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Äldre-och omsorgsnämnden har yttrats sig över internremiss - Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten**.**

Äldre- och omsorgsnämnden är positiv till förslaget om förhandsutdelning av jodtabletter och bedömer att det stärker samhällets beredskap. Nämnden betonar vikten av att vård- och omsorgsverksamheter kan förvara jodtabletter i verksamheterna, välkomnar att tabletterna blir kostnadsfria samt framhåller behovet av tillgänglig information så att alla invånare kan ta del av skyddsåtgärden.

Ekonomiska konsekvenser

Utifrån remissens innehåll bedöms förslaget inte medföra några ekonomiska konsekvenser för äldre- och omsorgsnämnden.

FÖRSLAG TILL BESLUT

att äldre-och omsorgsnämnden antar yttrandet som sitt eget

att överlämna yttrandet till kommunstyrelsens förvaltning som äldre-och omsorgsnämndens svar på remissen.

Bilagor:

1. BEVILJAT ANSTÅND OM ATT SVARA 2026-11-16 [2026/543] Remiss - Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten
2. INTERNREMISS [2026/543] Remiss - Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten

SALA KOMMUN

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Barnperspektivet

FN:s barnkonvention fastslår att ”*barnets bästa skall alltid komma i första hand*”. Detta innebär att ett antal frågor som direkt eller indirekt berör barn ska ställas och beaktas före beslut angående till exempel policy, riktlinje och budget i kommunens samtliga styrelser och nämnder.

Berör ärendet barn direkt eller indirekt	JA ☒	NEJ ☐
Vid JA besvara följande frågor:		
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om ”till det yttersta av sin förmåga”?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden	JA ☐	NEJ ☒
Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir lättare eller svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det skapas fler eller färre jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det ökar eller minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐

Vård- och omsorgskontoret
Anneli L Sundin
Vård- och omsorgschef

Yttrande

Yttrande över internremiss – Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten

Äldre- och omsorgsnämnden har tagit del av remissen och lämnar följande yttrande.

Nämnden ställer sig positiv till de föreslagna åtgärderna och de konsekvenser som redovisas i utredningen. Övergången till förhandsutdelning av jodtabletter i planeringszonerna bedöms öka tillgången till jodtabletter och därmed förbättra skyddet för allmänheten vid en kärnkraftsolycka.

Nämnden vill särskilt framhålla vikten av att samhällsviktiga verksamheter, såsom vård och omsorg, ges möjlighet att beställa och förvara jodtabletter i sina verksamheter. Denna möjlighet är betydelsefull för medarbetare som inom samhällsviktig verksamhet kan behöva kvarstanna i tjänst och därför inte har möjlighet att lämna arbetsplatsen för att hämta jodtabletter i hemmet. Möjligheten är även betydelsefull för personer som vistas i verksamheten när behov av intag uppstår. Det kan exempelvis gälla barn och vuxna som vistas i korttidsverksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) eller socialtjänstlagen (2001:453) (SoL), samt personer som deltar i daglig verksamhet enligt LSS eller i dagverksamhet och sysselsättning enligt SoL. Möjligheten att ha jodtabletter tillgängliga i verksamheten bidrar till att säkerställa att skyddsåtgärden kan genomföras även för dessa grupper.

Nämnden välkomnar att jodtabletterna föreslås kunna tillhandahållas kostnadsfritt. Detta bidrar till att säkerställa att alla invånare, oavsett ekonomiska förutsättningar, har likvärdig möjlighet att ta del av skyddsåtgärden.

SALA KOMMUN

Nämnden vill också uppmärksamma att den föreslagna modellen bygger på den enskildes eget initiativ att beställa jodtabletter. Information om möjligheten att beställa tabletter bör därför utformas på ett sätt som gör den tillgänglig även för personer med funktionsnedsättning, kognitiva svårigheter eller andra stödbehov.

Sammanfattningsvis bedömer nämnden att förslaget är väl avvägt och innebär en viktig förstärkning av samhällets beredskap.

Dnr 2026/125

SKN § 79 Yttrande över internremiss - Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten

INLEDNING
Rapporten handlar om beredskap och utdelning av jodtabletter vid en eventuell kärnkraftsolycka.

Skolnämnden i Sala kommun tillstyrker i huvudsak Strålsäkerhetsmyndighetens förslag.

Rapportens förslag medför idag inga direkta krav på Sala kommuns förskolor och skolor då vi inte ligger inom någon beredskaps- eller planeringszon runt de befintliga kärnkraftverken. Det bör dock framhållas att barns särskilda skyddsbehov behöver beaktas vid den fortsatta utformningen av systemet för jodtabletter. Eftersom barn vistas en stor del av dagen i förskola och skola behöver ansvarsfördelning, tillgång till jodtabletter i verksamheterna samt rutiner för information till vårdnadshavare tydliggöras genom nationell vägledning. Detta är en förutsättning för en likvärdig och rättssäker hantering vid en radiologisk nödsituation.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget bedöms inte medföra några direkta ekonomiska konsekvenser för Sala kommun, då kommunen inte omfattas av de beredskaps- och planeringszoner som berörs av den föreslagna utdelningen av jodtabletter.

Beslutsunderlag
SKN 2026.1032 – Missiv från skolkontoret
Internremiss från kommunstyrelsen

Verksamhetschef Ulrika Karlsson föredrar ärendet.

Yrkanden
Ordförande Anders Wigelsbo (C) yrkar,
att skolnämnden beslutar,
att anta yttrande enligt ovan som sitt eget och överlämna det till kommunstyrelsen.

Beslutsgång
Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT
Skolnämnden beslutar,
att anta yttrande enligt ovan som sitt eget och överlämna det till kommunstyrelsen.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Skolkontoret, Gymnasium/Anpassad gymnasieskola/Vuxenutbildning/Stöd och Utveckling/Medicinsk Elevhälsa
Ulrika Karlsson
Verksamhetschef

MISSIV

Yttrande över internremiss - Strålsäkerhetsmyndighetens redovisning av regeringsuppdrag avseende metoder för utdelning av jodtabletter till allmänheten

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Rapporten handlar om beredskap och utdelning av jodtabletter vid en eventuell kärnkraftsolycka.

Skolnämnden i Sala kommun tillstyrker i huvudsak Strålsäkerhetsmyndighetens förslag.

Rapportens förslag medför idag inga direkta krav på Sala kommuns förskolor och skolor då vi inte ligger inom någon beredskaps- eller planeringszon runt de befintliga kärnkraftverken.

Det bör dock framhållas att barns särskilda skyddsbehov behöver beaktas vid den fortsatta utformningen av systemet för jodtabletter. Eftersom barn vistas en stor del av dagen i förskola och skola behöver ansvarsfördelning, tillgång till jodtabletter i verksamheterna samt rutiner för information till vårdnadshavare tydliggöras genom nationell vägledning. Detta är en förutsättning för en likvärdig och rättssäker hantering vid en radiologisk nödsituation.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget bedöms inte medföra några direkta ekonomiska konsekvenser för Sala kommun, då kommunen inte omfattas av de beredskaps- och planeringszoner som berörs av den föreslagna utdelningen av jodtabletter.

FÖRSLAG TILL BESLUT

att anta yttrande enligt ovan som sitt eget och överlämna det till kommunstyrelsen.

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Barnperspektivet

FN:s barnkonvention fastslår att ”*barnets bästa skall alltid komma i första hand*”. Detta innebär att ett antal frågor som direkt eller indirekt berör barn ska ställas och beaktas före beslut angående till exempel policy, riktlinje och budget i kommunens samtliga styrelser och nämnder.

Berör ärendet barn direkt eller indirekt	JA ☒	NEJ ☐
Vid JA besvara följande frågor:		
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☐	NEJ ☒
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om ”till det yttersta av sin förmåga”?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden	JA ☐	NEJ ☒
Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir lättare eller svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det skapas fler eller färre jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det ökar eller minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐

Sida 20 av 341

Dnr 2026/601

KSLU § 158 Remiss - Slutbetänkandet Behovsstyrd vård (SOU 2026:38)

INLEDNING

Sala kommun har beretts möjlighet att yttra sig över slutbetänkandet Behovsstyrd vård (SOU 2026:38. För att säkerställa att remissens olika områden och frågeställningar har beaktats har ärendet skickats på internremiss till Äldre- och omsorgsnämnden, Social- och arbetsmarknadsnämnden samt Skolnämnden för synpunkter utifrån respektive ansvarsområde.
Sala kommun är i huvudsak positiv till förslagen i slutbetänkandet.
Förslagen bedöms kunna bidra till förbättrad tillgänglighet, snabbare medicinska bedömningar och behandlingar samt stärka patientens ställning inom hälso- och sjukvården. Särskilt positivt är förslagen om kortare tidsgränser till medicinsk bedömning och en särskild lagstadgad vårdgaranti för barn och unga inom barn- och ungdomspsykiatrin (BUP). Sala kommun bedömer att förslagen i huvudsak berör regionernas ansvar men att flera förslag indirekt påverkar kommunens verksamheter inom socialtjänst, kommunal hälso- och sjukvård samt elevhälsa. Sala kommun vill därför att konsekvenserna för kommunerna beaktas vid den fortsatta beredningen.

Ekonomiska konsekvenser
Då detta endast är ett förslag finns inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag
KS 2026.4878 – Missiv och samlat remissvar
KS 2026.4067 - Yttrande över internremiss- SAN § 124 2026-09-14 Slutbetänkandet Behovsstyrd vård (SOU 2026:38)
KS 2026.4242 - Yttrande över internremiss- SAN § 124 2026-09-14 Slutbetänkandet Behovsstyrd vård (SOU 2026:38)
KS 2026.4123 - Yttrande över internremiss - SKN § 80 2026-09-15 Slutbetänkandet Behovsstyrd vård (SOU 2026:38)

Yrkanden
Ordförande Camilla Runerås (S) yrkar,
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar,
att till Socialdepartementet avge remissvar för slutbetänkandet Behovsstyrd vård (SOU 2026:38), i enlighet med bilaga KS 2026.4878.

Beslutsgång
Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT
Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar,
att till Socialdepartementet avge remissvar för slutbetänkandet Behovsstyrd vård (SOU 2026:38), i enlighet med bilaga KS 2026.4878.

Skickas till - kommunstyrelsen

MISSIV

Remissvar, Behovsstyrd vård SOU 2026:38.

SAMMANFATTANDE STÄLLNINGSTAGANDE

Sala kommun är i huvudsak positiv till förslagen i slutbetänkandet Behovsstyrd vård (SOU 2026:38). Förslagen bedöms kunna bidra till förbättrad tillgänglighet, snabbare medicinska bedömningar och behandlingar samt stärka patientens ställning inom hälso- och sjukvården. Särskilt positivt är förslagen om kortare tidsgränser till medicinsk bedömning och en särskild lagstadgad vårdgaranti för barn och unga inom barn- och ungdomspsykiatrin (BUP).

Sala kommun bedömer att förslagen i huvudsak berör regionernas ansvar men att flera förslag indirekt påverkar kommunens verksamheter inom socialtjänst, kommunal hälso- och sjukvård samt elevhälsa. Sala kommun vill därför att konsekvenserna för kommunerna beaktas vid den fortsatta beredningen. Sala kommun vill framföra följande synpunkter.

SALA KOMMUNS SYNPUNKTER

1. Behovsstyrd vårdgaranti (avsnitt 6–7).

Sala kommun bedömer att en tydligare och mer behovsstyrd vårdgaranti inom den specialiserade vården kan bidra till snabbare bedömning och behandling, vilket i sin tur kan förbättra hälsa och livskvalitet samt minska risken för allvarliga hälsotillstånd.

Den kommunala hälso- och sjukvården påverkas i begränsad omfattning eftersom vårdgarantin främst avser den specialiserade vården. Regionen och länets kommuner har avtal om bland annat minnesutredningar och utförande av specialistvård. Vilket teoretiskt kan innebära att kommunen måste förhålla sig till behovsstyrd vårdgaranti. Förslagen bedöms dock inte medföra någon större påverkan på den kommunala vårdens planeringsförutsättningar.

Samtidigt vill kommunen framhålla att om patienter snabbare övergår till vård och stöd i hemmet eller särskilt boende så behöver kommunerna ges förutsättningar att möta ett eventuellt ökat vård- och omsorgsbehov.

SALA KOMMUN

2. En lagstadgad vårdgaranti för barn- och ungdomspsykiatrin (avsnitt 8).

Sala kommun är positiva till förslaget om en lagstadgad vårdgaranti inom barn- och ungdomspsykiatrin som innebär högst 30 dagar till medicinsk bedömning.

Snabbare utredning och behandling för barn och unga med psykisk ohälsa kan bidra till tidigare insatser och ge positiva effekter för elevhälsans arbete, frånvarouppföljning och stödinsatser. Även äldre- och omsorgsnämnden ser positivt på möjligheten till snabbare utredningar för barn och unga inom BUP.

Samtidigt kan kortare tidsramar inom BUP innebära att skolan behöver lämna elevinformation inom kortare tidsfrister. Detta kan öka behovet av skyndsam handläggning, samverkan och informationsutlämning samt i vissa fall medföra behov av stärkt bemanning inom elevhälsan, särskilt under sommarlovet.

Kommunen anser därför att konsekvenserna för berörda kommunala verksamheter bör följas och uppmärksammas i det fortsatta genomförandet.

3. Patienters möjligheter att välja utförare inom slutenvården (avsnitt 9).

Kommunen ser vissa utmaningar ur ett kommunalt perspektiv kopplat till utskrivningsprocessen. Om patienter vårdas utanför hemregionen kan hemtagningsprocessen försvåras till följd av utmaningar i den digitala informationsöverföringen.

Det finns även en risk att kortare ledtider inom slutenvården kan leda till tidigare utskrivningar. Detta kan innebära att personer med omfattande vård- och omsorgsbehov övergår till kommunala insatser i ett tidigare skede. Risken ses som övergående och inget hinder i sig.

4. Nationella principer för ersättningar och avgifter inom hälso- och sjukvården (avsnitt 14).

Kommunen tillstyrker att frågor om hjälpmedelstillgång och finansiering prioriteras för fortsatt utredning.

Kommunala konsekvenser

Bedömningen är att förslagen inte medför några direkta ekonomiska konsekvenser för skolnämndens verksamheter. Eventuella indirekta konsekvenser kan uppstå genom ökat behov av samverkan, skyndsam handläggning och utlämnande av elevrelaterad information till följd av kortare tidsramar inom BUP. Dessa insatser bedöms i nuläget kunna hanteras inom befintlig organisation och budgetram, men utvecklingen bör följas inom ramen för ordinarie kvalitets- och uppföljningsarbete.

Kommunen vill samtidigt framhålla att förändringarna kan få konsekvenser för socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården. Kommunen anser därför att det fortsatta lagstiftningsarbetet bör:

- säkerställa att reformen inte leder till ansvarsförskjutning från region till kommun,

SALA KOMMUN

- analysera de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna,
- stärka samverkan mellan region och kommun, särskilt avseende barn och unga samt personer med samsjuklighet.

AVSLUTNING

Sala kommun välkomnar utredningens ambition att stärka patientens ställning, förbättra tillgängligheten och minska väntetiderna inom den specialiserade vården. Förslagen om en tydligare vårdgaranti, kortare tidsgränser till medicinsk bedömning och en särskild vårdgaranti för barn och unga inom BUP bedöms vara positiva.

Samtidigt är det viktigt att de konsekvenser som kan uppstå för kommuners verksamheter beaktas i det fortsatta arbetet. Särskild uppmärksamhet bör riktas mot elevhälsans förutsättningar, socialtjänstens ansvar, den kommunala hälso- och sjukvårdens kapacitet samt behovet av väl fungerande samverkan mellan kommun och region. Om patienter snabbare övergår till vård och stöd i hemmet eller särskilt boende krävs att kommunerna ges förutsättningar att möta ett eventuellt ökat vård- och omsorgsbehov. Vid genomförandet bör det säkerställas att reformen inte medför ansvarsförskjutning eller kostnadsövervältring till kommunerna.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunstyrelsen beslutar,

att till Socialdepartementet avge remissvar för slutbetänkandet Behovsstyrd vård (SOU 2026:38).

Dnr 2026/73

SAN § 124 Yttrande internremiss - Slutbetänkandet Behovsstyrd vård (SOU 2026:38)

INLEDNING
Social- och arbetsmarknadsnämnden tillstyrker i huvudsak ambitionen i SOU 2026:38 *Behovsstyrd vård* att stärka patientens ställning, minska väntetiderna och skapa en mer behovsstyrd och jämlik tillgång till hälso- och sjukvård.

Det är positivt att vårdgarantin föreslås bli tydligare och omfatta fler delar av den specialiserade vården. Särskilt positivt är förslaget om kortare tidsgränser till medicinsk bedömning samt den särskilda vårdgarantin för barn och unga inom barn- och ungdomspsykiatrin.

Samtidigt vill nämnden framhålla att förändringarna kan få betydande konsekvenser för socialtjänsten, trots att utredningen inte föreslår någon förändring av ansvarsfördelningen mellan kommun och region.

Social- och arbetsmarknadsnämnden anser därför att det i det fortsatta arbetet kring ev förändringar i lagen behöver säkerställas att en stärkt vårdgaranti inte leder till ökad ansvarsförskjutning eller kostnadsövervältring från region till kommun. Nämnden anser att innan en förändring i lag sker behöver nedan perspektiv beaktas

- säkerställa att reformen inte leder till ansvarsförskjutning från region till kommun,
- analysera de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna,
- stärka samverkan mellan region och kommun, särskilt kring barn och unga och personer med samsjuklighet.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet kommer inte innebära några ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag
SAN 2026.418 - missiv

SAN 2026.419 - Remissmissiv - Slutbetänkandet Behovsstyrd vård SOU 202638

SAN 2026.420 - Slutbetänkandet Behovsstyrd vård SOU 202638

Föredragning av social- och arbetsmarknadschef Marina Dickfors

Yrkanden
Ordförande Elisabet Pettersson (C) yrkar,
att Social- och arbetsmarknadsnämnden beslutar,
att anta yttrandet som sitt eget och översända det till kommunstyrelsen

Beslutsgång
Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

SAN § 124 forts.

BESLUT
Social- och arbetsmarknadsnämnden beslutar,
att anta yttrandet som sitt eget och översända det till kommunstyrelsen

Skickas till
Kommunstyrelsen

Social- och arbetsmarknadskontoret
Marina Dickfors
Tf Social- och arbetsmarknadschef

MISSIV

Yttrande - Remiss av slutbetänkandet Behovsstyrd vård (SOU 2026:38)

Social- och arbetsmarknadsnämnden tillstyrker i huvudsak ambitionen i SOU 2026:38 *Behovsstyrd vård* att stärka patientens ställning, minska väntetiderna och skapa en mer behovsstyrd och jämlik tillgång till hälso- och sjukvård.

Det är positivt att vårdgarantin föreslås bli tydligare och omfatta fler delar av den specialiserade vården. Särskilt positivt är förslaget om kortare tidsgränser till medicinsk bedömning samt den särskilda vårdgarantin för barn och unga inom barn- och ungdomspsykiatrin.

Samtidigt vill nämnden framhålla att förändringarna kan få betydande konsekvenser för socialtjänsten, trots att utredningen inte föreslår någon förändring av ansvarsfördelningen mellan kommun och region.

Social- och arbetsmarknadsnämnden anser därför att det i det fortsatta arbetet kring ev förändringar i lagen behöver säkerställas att en stärkt vårdgaranti inte leder till ökad ansvarsförskjutning eller kostnadsövervältring från region till kommun. Nämnden anser att innan en förändring i lag sker behöver nedan perspektiv beaktas

- säkerställa att reformen inte leder till ansvarsförskjutning från region till kommun,
- analysera de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna,
- stärka samverkan mellan region och kommun, särskilt kring barn och unga och personer med samsjuklighet.

BESLUT

SALA KOMMUN

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Barnperspektivet

FN:s barnkonvention fastslår att ”*barnets bästa skall alltid komma i första hand*”. Detta innebär att ett antal frågor som direkt eller indirekt berör barn ska ställas och beaktas före beslut angående till exempel policy, riktlinje och budget i kommunens samtliga styrelser och nämnder.

Berör ärendet barn direkt eller indirekt	JA ☐	NEJ ☒
Vid JA besvara följande frågor:		
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om ”till det yttersta av sin förmåga”?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden	JA ☐	NEJ ☒
Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir lättare eller svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det skapas fler eller färre jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det ökar eller minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐

Dnr 2026/62

ÄON § 77 Yttrande Internremiss [2026/601- Slutbetänkandet Behovsstyrd vård (SOU 2026:38)

INLEDNING
Äldre- och omsorgsnämnden har yttrat sig över internremiss Behovsstyrd vård SOU 2026:38.

Äldre- och omsorgsnämnden är positiv till de föreslagna lagändringarna avseende behovsstyrd vård även om påverkan på den kommunala hälso- och sjukvården antas bli liten.

Ekonomiska konsekvenser
Utifrån utredningens föreslagna lagändringar och den konsekvensanalys som ligger till grund för förslaget ses ingen ekonomisk påverkan på den kommunala hälso- och sjukvården och omsorgen.

Beslutsunderlag
ÄON 2026.327 missiv
ÄON 2026.266 INTERNREMISS [2026/601] Remiss - Slutbetänkandet Behovsstyrd vård (SOU 2026:38)
ÄON 2026.328 Yttrande över internremiss – Behovsstyrd vårdgaranti SOU 2026:38

Föredragning av verksamhetschef Malin Johansson

Yrkanden
Ordförande Camilla Runerås (S) yrkar,
att Äldre- och omsorgsnämnden beslutar,

att anta yttrandet som sitt eget, samt

att överlämna yttrandet till kommunstyrelsens förvaltning som äldre- och omsorgsnämndens svar på remissen

Beslutsgång
Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT
Äldre- och omsorgsnämnden beslutar,

att anta yttrandet som sitt eget, samt

att överlämna yttrandet till kommunstyrelsens förvaltning som äldre- och omsorgsnämndens svar på remissen

Skickas till
Kommunstyrelsen

Vård- och omsorgskontoret,
Anneli. L. Sundin
Vård- och omsorgschef

MISSIV

Internremiss Behovsstyrd vård SOU2026:38

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Äldre- och omsorgsnämnden har yttrat sig över internremiss Behovsstyrd vård SOU 2026:38.

Äldre- och omsorgsnämnden är positiv till de föreslagna lagändringarna avseende behovsstyrd vård även om påverkan på den kommunala hälso- och sjukvården antas bli liten.

Ekonomiska konsekvenser

Utifrån utredningens föreslagna lagändringar och den konsekvensanalys som ligger till grund för förslaget ses ingen ekonomisk påverkan på den kommunala hälso- och sjukvården och omsorgen.

FÖRSLAG TILL BESLUT

att äldre- och omsorgsnämnden antar yttrandet som sitt eget, samt

att överlämna yttrandet till kommunstyrelsens förvaltning som äldre- och omsorgsnämndens svar på remissen.

Bilagor:

1. Utredningen Behovsstyrd vård SOU 2026:38 Behovsstyrd vård, SOU 2026:38
2. Yttrande avseende SOU 2026:38

SALA KOMMUN

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Barnperspektivet

FN:s barnkonvention fastslår att ”*barnets bästa skall alltid komma i första hand*”. Detta innebär att ett antal frågor som direkt eller indirekt berör barn ska ställas och beaktas före beslut angående till exempel policy, riktlinje och budget i kommunens samtliga styrelser och nämnder.

Berör ärendet barn direkt eller indirekt	JA ☒	NEJ ☐
Vid JA besvara följande frågor:		
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om ”till det yttersta av sin förmåga”?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden	JA ☒	NEJ ☐
Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir lättare eller svårare att bo på landsbygden?	JA ☒	NEJ ☐
Att det skapas fler eller färre jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☒
Att det ökar eller minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☒

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐

Sida 31 av 341

Vård- och omsorgskontoret,
Anneli. L. Sundin
Vård- och omsorgschef

YTTRANDE

Yttrande över internremiss – Behovsstyrd vårdgaranti SOU 2026:38

Utredningen Behovsstyrd vård har tagit fram en ny och stärkt vårdgaranti för den specialiserade vården, lämnat förslag som underlättar för rörlighet och valfrihet, föreslagit uppföljning och tillsyn av den nya vårdgarantin samt föreslagit ett system med nationella principer för ersättningar och avgifter inom hälso- och sjukvården.

Sala kommun är remissinstans

Äldre- och omsorgsnämnden har tagit del av remissen och lämnar följande yttrande.

Nämnden anser att den statliga utredningen 2026:38 Behovsstyrd vård i liten del påverkar den kommunala hälso- och sjukvården.

Nämnden ställer sig positiv till snabbare handläggningstider och snabbare behandling, det antas minska risken för svåra hälsotillstånd med hög vårdtyngd och således mindre omfattande omvårdnadsinsatser och onödiga sjukhusinläggningar.

För personer med omfattande vård- och omsorgsbehov kan snabbare utredning och behandling stärka möjligheterna att behålla funktion och självständighet.

Avsnitt 6/7 Behovsstyrd vårdgaranti

Utredningen avser vårdgaranti kopplat till den specialiserade vården vilket i liten utsträckning påverkar den kommunala hälso- och sjukvården som i grunden är primärvård. Den kommunala hälso- och sjukvården kan bli inblandad i särskilda utredningar och behandlingar. Region Västmanland och länets kommuner har avtal om bland annat minnesutredningar och utförande av specialistvård. Vilket teoretiskt kan innebära att kommunen måste förhålla sig till behovsstyrd vårdgaranti. Det ses dock inte ha någon stor inverkan på planeringsförutsättningar för den kommunala vården.

Avsnitt 8 En lagstadgad vårdgaranti för barn- och ungdomspsykiatrin

Den kommunala hälso- och sjukvården ansvarar bara i liten utsträckning för barn- och ungas hälso- och sjukvård men ställer sig positiva till möjligheten för snabbare utredningar på BUP för barn- och unga.

Avsnitt 9 Patienters möjligheter att välja utförare inom slutenvård

Sida 242 av 341

SALA KOMMUN

Farhågor utifrån det kommunala perspektivet relaterar till utskrivningsprocessen. Om patienter vårdas utomläns kan hemtagningsprocessen försvåras eftersom det finns utmaningar i digital informationsöverföring.

Möjlig risk med omställningen till kortare handlingstider är att slutenvården skriver ut patienter snabbare för att kunna hålla sina ledtider och det ses som en risk för mer svårt sjuka patienter i den kommunala hälso- och sjukvården. Risken ses ändå som övergående och inget hinder i sig.

Avsnitt 14 Nationella principer för ersättningar och avgifter inom hälso- och sjukvården

Äldre- och omsorgsnämnden tillstyrker att fortsatt utredning om hjälpmedelstillgång och finansiering borde prioriteras.

Sammanfattning

Äldre- och omsorgsnämnden ser positivt på ambitionen att stärka patientens ställning, förbättra tillgängligheten och minska väntetiderna i den specialiserade vården. Kortare väntetider för bedömning och behandling kan bidra till förbättrad hälsa och livskvalitet för invånarna samt minska behovet av omfattande kommunala omsorgsinsatser.

Äldre- och omsorgsnämnden vill samtidigt framhålla vikten av att konsekvenserna för den kommunala hälso- och sjukvården samt socialtjänsten beaktas. Om patienter snabbare övergår till vård och stöd i hemmet eller särskilt boende krävs att kommunerna ges förutsättningar att möta ett eventuellt ökat vård- och omsorgsbehov.

Dnr 2026/132

SKN § 80 Yttrande över internremiss - Slutbetänkandet Behovsstyrd vård (SOU 2026:38)

INLEDNING
Slutbetänkandet ”Behovsstyrd vård” avser främst hälso- och sjukvården och inte skolväsendet. Utredningen behandlar bland annat en ny vårdgaranti för specialiserad vård, patientrörlighet, uppföljning av vårdgarantin samt vårdens ersättnings- och avgiftssystem.

Den del som kan beröra skolan är förslaget om vårdgaranti inom barn- och ungdomspsykiatrin (BUP), med högst 30 dagar till medicinsk bedömning. Det kan medföra kortare tidsramar för skolan att lämna ut elevinformation och därmed behov av stärkt bemanning inom elevhälsan, särskilt under sommarlovet.

Även om detta inte anges som en konsekvens i utredningen kan förslagen indirekt påverka skolan. Elever med exempelvis psykisk ohälsa kan få snabbare utredning och behandling, vilket kan få betydelse för elevhälsans arbete, frånvarouppföljning och stödinsatser.

Ekonomiska konsekvenser
Förslagen bedöms inte medföra några direkta ekonomiska konsekvenser för skolnämndens verksamheter. En eventuell indirekt påverkan kan uppstå om kortare tidsramar inom BUP leder till ökat behov av skyndsam handläggning, samverkan och utlämnande av elevrelaterad information från skolan. Sådana insatser bedöms i nuläget kunna hanteras inom befintlig organisation och budgetram, men utvecklingen bör följas inom ramen för det ordinarie kvalitets- och uppföljningsarbetet.

Beslutsunderlag
SKN 2026.1033 – Missiv
Internremiss från kommunstyrelsen.

Yrkanden
Ordförande Anders Wigelsbo (C) yrkar,
att skolnämnden beslutar,
att anta yttrande enligt ovan som sitt eget och överlämna det till kommunstyrelsen.

Beslutsgång
Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT
Skolnämnden beslutar,
att anta yttrande enligt ovan som sitt eget och överlämna det till kommunstyrelsen.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Skolkontoret, Gymnasium/Anpassad gymnasieskola/Vuxenutbildning/Stöd och Utveckling/Medicinsk Elevhälsa
Ulrika Karlsson
Verksamhetschef

MISSIV

Yttrande över internremiss - Slutbetänkandet Behovsstyrd vård (SOU 2026:38)

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Slutbetänkandet ”Behovsstyrd vård” avser främst hälso- och sjukvården och inte skolväsendet. Utredningen behandlar bland annat en ny vårdgaranti för specialiserad vård, patientrörlighet, uppföljning av vårdgarantin samt vårdens ersättnings- och avgiftssystem.

Den del som kan beröra skolan är förslaget om vårdgaranti inom barn- och ungdomspsykiatrin (BUP), med högst 30 dagar till medicinsk bedömning. Det kan medföra kortare tidsramar för skolan att lämna ut elevinformation och därmed behov av stärkt bemanning inom elevhälsan, särskilt under sommarlovet.

Även om detta inte anges som en konsekvens i utredningen kan förslagen indirekt påverka skolan. Elever med exempelvis psykisk ohälsa kan få snabbare utredning och behandling, vilket kan få betydelse för elevhälsans arbete, frånvarouppföljning och stödinsatser.

Ekonomiska konsekvenser

Förslagen bedöms inte medföra några direkta ekonomiska konsekvenser för skolnämndens verksamheter. En eventuell indirekt påverkan kan uppstå om kortare tidsramar inom BUP leder till ökat behov av skyndsam handläggning, samverkan och utlämnande av elevrelaterad information från skolan. Sådana insatser bedöms i nuläget kunna hanteras inom befintlig organisation och budgetram, men utvecklingen bör följas inom ramen för det ordinarie kvalitets- och uppföljningsarbetet.

FÖRSLAG TILL BESLUT

att anta yttrande enligt ovan som sitt eget och överlämna det till kommunstyrelsen.

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Barnperspektivet

FN:s barnkonvention fastslår att ”*barnets bästa skall alltid komma i första hand*”. Detta innebär att ett antal frågor som direkt eller indirekt berör barn ska ställas och beaktas före beslut angående till exempel policy, riktlinje och budget i kommunens samtliga styrelser och nämnder.

Berör ärendet barn direkt eller indirekt	JA ☒	NEJ ☐
Vid JA besvara följande frågor:		
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om ”till det yttersta av sin förmåga”?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden	JA ☐	NEJ ☒
Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir lättare eller svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det skapas fler eller färre jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det ökar eller minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐

Dnr 2026/961

KSLU § 162 Revidering av VA-taxa 2027

INLEDNING
Enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster ska avgifterna för de allmänna vattentjänsterna fördelas mellan abonnenterna på ett skäligt och rättvist sätt. VA-verksamheten ska bedrivas enligt självkostnadsprincipen, vilket innebär att avgifterna över tid inte får överstiga de nödvändiga kostnaderna för att ordna och driva den allmänna VA-anläggningen.

VA-kollektivets kostnader bedöms öka mer än den allmänna prisutvecklingen, bland annat till följd av ett ökat behov av underhåll och förnyelse av VA-anläggningarna. Efter skyfallet 2023 finns dessutom behov av åtgärder i ledningsnätet för att minska risken för framtida översvämningar. Sammantaget innebär detta att investerings- och underhållsvolymen behöver öka framöver.

Taxans konstruktion föreslås vara oförändrad 2027. Fördelningen mellan fasta och rörliga avgifter kvarstår också.

Tekniska kontoret föreslår en höjning av brukningsavgiften med 5,0 %, vilket motsvarar 422 kr/år i ökad kostnad för en villa med en årsförbrukning på 150 m^3 vatten. Höjningen har beräknats utifrån tidigare års resultat, prognosen för 2026 samt beräknade kostnader och intäkter för 2027.

En höjning av anläggningsavgifterna (§§5–13) och särskilda avgifter (§18) föreslås ske med samma procentsats, 5,0 %. För närvarande täcker anläggningsavgifterna cirka 50 procent av kommunens beräknade kostnad för att ansluta nya abonnenter.

Den föreslagna höjningen ger VA-verksamheten bättre förutsättningar att under 2027 hantera ett ökat behov av underhåll och förnyelse av VA-anläggningarna samt att påbörja förberedelser för nödvändiga åtgärder i ledningsnätet. Det innebär bland annat bättre förutsättningar för planering, projektering och andra förberedande insatser.

Sala kommun har i dag en relativt låg VA-avgift jämfört med motsvarande kommuner. Även efter den föreslagna höjningen bedöms den totala VA-avgiften därför fortsatt ligga på en låg nivå.

Ekonomiska konsekvenser
Höjningen av VA-taxan påverkar abonnenterna inom VA-kollektivet på följande sätt.

5,0 % höjning

För en villa med en årsförbrukning på 150 m^3 vatten innebär den föreslagna höjningen cirka 35 kr/månad.

För ett flerbostadshus med 15 lägenheter och en förbrukning på 2 000 m^3 innebär den föreslagna höjningen cirka 20 kr/lägenhet och månad.

Kommunen är själv en del av VA-kollektivet och påverkas därmed också av höjningen genom ökade VA-avgifter för bland annat Fastighet, Salabostäder och SHE.

KSLU § 162 fortsättning

Beslutsunderlag
KS 2026.4881– Missiv
KS 2026.4882 – Presentation

Ärendet föredras av enhets VA Linda Svensson. Teknisk Roger Lindström deltar vid ärendets behandling.

Yrkanden
Ordförande Camilla Runerås (S) yrkar,
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anta reviderad VA-taxa i enlighet med bilaga KS 2026.4881, samt
att taxan gäller från och med den 1 januari 2027.

Beslutsgång
Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT
Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anta reviderad VA-taxa i enlighet med bilaga KS 2026.4881, samt
att taxan gäller från och med den 1 januari 2027.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Tekniska kontoret,
Roger Lindström
Kontorschef

MISSIV

Revidering av VA-taxa 2027

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

BAKGRUND

Enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster ska avgifterna för de allmänna vattentjänsterna fördelas mellan abonnenterna på ett skäligt och rättvist sätt. VA-verksamheten ska bedrivas enligt självkostnadsprincipen, vilket innebär att avgifterna över tid inte får överstiga de nödvändiga kostnaderna för att ordna och driva den allmänna VA-anläggningen.

VA-kollektivets kostnader bedöms öka mer än den allmänna prisutvecklingen, bland annat till följd av ett ökat behov av underhåll och förnyelse av VA-anläggningarna. Efter skyfallet 2023 finns dessutom behov av åtgärder i ledningsnätet för att minska risken för framtida översvämningar. Sammantaget innebär detta att investerings- och underhållsvolymen behöver öka framöver.

Taxans konstruktion föreslås vara oförändrad 2027. Fördelningen mellan fasta och rörliga avgifter kvarstår också.

FÖRÄNDRING

Tekniska kontoret föreslår en höjning av brukningsavgiften med 5,0 %, vilket motsvarar 422 kr/år i ökad kostnad för en villa med en årsförbrukning på 150 m^3 vatten. Höjningen har beräknats utifrån tidigare års resultat, prognosen för 2026 samt beräknade kostnader och intäkter för 2027.

En höjning av anläggningsavgifterna (§§5–13) och särskilda avgifter (§18) föreslås ske med samma procentsats, 5,0 %. För närvarande täcker anläggningsavgifterna cirka 50 procent av kommunens beräknade kostnad för att ansluta nya abonnenter.

KONSEKVENSER

Den föreslagna höjningen ger VA-verksamheten bättre förutsättningar att under 2027 hantera ett ökat behov av underhåll och förnyelse av VA-anläggningarna samt att påbörja förberedelser för nödvändiga åtgärder i ledningsnätet. Det innebär bland annat bättre förutsättningar för planering, projektering och andra förberedande insatser.

SALA KOMMUN

Sala kommun har i dag en relativt låg VA-avgift jämfört med motsvarande kommuner. Även efter den föreslagna höjningen bedöms den totala VA-avgiften därför fortsatt ligga på en låg nivå.

Ekonomiska konsekvenser
Höjningen av VA-taxan påverkar abonnenterna inom VA-kollektivet på följande sätt.

5,0 % höjning

För en villa med en årsförbrukning på 150 m^3 vatten innebär den föreslagna höjningen cirka 35 kr/månad.

För ett flerbostadshus med 15 lägenheter och en förbrukning på 2 000 m^3 innebär den föreslagna höjningen cirka 20 kr/lägenhet och månad.

Kommunen är själv en del av VA-kollektivet och påverkas därmed också av höjningen genom ökade VA-avgifter för bland annat Fastighet, Salabostäder och SHE.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ledningsutskottet föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta

att anta Tekniska kontorets förslag till reviderad VA-taxa samt

att taxan gäller från och med den 1 januari 2027.

Roger Lindström
Teknisk chef

CHECKLISTA

SALA KOMMUN

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Förklaring om de olika begreppen finns nedan.

Barnperspektivet

Innebär insatsen att barn och ungdomars hälsa sätts i främsta rummet?	JA ☒	NEJ ☐
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre?	JA ☐	NEJ ☒
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☐	NEJ ☒
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om ”till det yttersta av sin förmåga”?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden – nu eller i framtiden?	JA ☐	NEJ ☒

Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:

Att det blir svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det blir fler jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☐	NEJ ☒
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐

Om **NEJ** – varför inte?

SALA KOMMUN

Begreppsförklaring

Barnkonventionen/barnperspektivet
Barnkonventionen tar upp barnets situation ur många synvinklar och skall naturligtvis främja helhetssynen på barnen. Enligt FN är alla under 18 år barn.

Barnens bästa i främsta rummet

- Beaktas barnets rättigheter, främst rätten till trygghet och rätten till liv och utveckling i beslutsfattandet?
- Har en sammanvägning av olika intressen gjorts?

FN:s barnkommitté har uttalat principen om att barnets bästa alltid ska beaktas och väga mycket tungt. Det kan dock finnas situationer då andra intressen kan väga tyngre, till exempel samhällsekonomiska eller säkerhetspolitiska. Principen om barnets bästa ska ges absolut prioritet när det gäller adoption och rätt till skydd mot missförhållanden och övergrepp. Till prioriterade rättigheter hör utveckling/utbildning.

Landsbygdsperspektivet
Kan de som bor och verkar på landsbygden bli diskriminerade eller åsidosatta?

Horisontella principer
Diskriminering sker när någon missgynnas eller kränks och missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna (kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder). Detta gäller även barn till personer med något av ovanstående diskrimineringsgrund.

Funktionshinderspolitiken innebär att alla människor, oavsett funktionsförmåga, ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och ta del av mänskliga rättigheter.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

Höjning av VA-taxan i Sala kommun

Förslag till VA-taxa från och med 1 januari 2027

Vatten och avlopp i kommunen 2026

55 mil ledningar

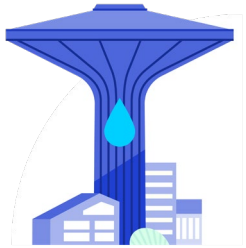

1 vattentorn

6 vattenverk

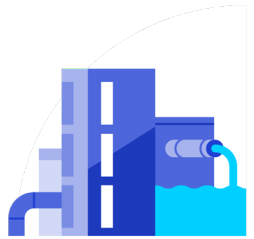

2 reningsverk

Löpande investeringsprojekt

VA-anläggningar

Teknisk livslängd

- Ledningar 100 år
- Verk 50 år
- Pumpstationer 30 år

VA-anläggningar

Reinvesteringsbehov per år för att upprätthålla erforderlig utbytestakt

• Ledningar	5 500 m ledning bör bytas ut, 1/100 del	Behov ca 22 milj kr/år
• Pumpstationer	En station bör renoveras, 1/30 del	Behov ca 1,5 milj kr/år
• Verk	Kapitalkostnad i snitt 10 milj kr/år	

Nuvarande avgift för vatten och avlopp, 2026

Årsavgift för en normal villa

Sala kommun	8 431 kr/år
Medel Västmanland	11 219 kr/år
Medel motsvarande kommun Sverige	13 209 kr/år

Förslag –
Ny avgift för vatten och avlopp 2027
+5,0%

Årsavgift för villa i Sala kommun

+ 5,0 %
= + 35 kr/mån
= + 422 kr/år

Ny årsavgift 2027:
8 853 kr

Kostnad för vatten och avlopp 2028 och framåt, förväntad utveckling

- Säkra skyddet av grund- och dricksvatten.
- Ökad anpassning för att möta klimatförändringarna.
- Ökade reningskrav på avloppsvatten. Både spill- och dagvatten.
- Ökade krav på säkerhet och redundans i systemen.
- Ökade kostnader för underhåll på grund av eftersatt förnyelse.
- Ökade resurser för förnyelse behövs, personal är en trång sektor.
- Ökade kostnader för högre räntor på kapitalkostnader.

→ VA-taxan behöver anpassas för att möta dessa krav.

Förslag till beslut

- att Ledningsutskottet föreslår att Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att anta Tekniska kontorets förslag till reviderad VA-taxa samt
- att taxan gäller från och med den 1 januari 2027.

Dnr 2026/484

KSLU § 164 Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030

INLEDNING
Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar slår fast att varje kommun ska planera för bostadsförsörjningen i kommunen. Planeringen ska syfta till att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

Sala kommuns senaste styrdokument om bostadsförsörjning antogs av kommunfullmäktige 2018. Förändrade lagkrav samt förändringar i den demografiska utvecklingen har lett till att planeringen för Sala kommuns bostadsförsörjning under våren 2026 har omarbetats och reviderats.

Handlingsplanen är framtagen av mark- och exploateringsstrateg tillsammans med markingenjör, översiktsplanerare, vård och omsorgschef, social- och arbetsmarknadschef, lokalstrateg, näringslivsstrateg och VD Salabostäder. Företrädare för Länsstyrelsen, Region Västmanland, ett urval av våra grannkommuner samt ytterligare medarbetare på Sala kommun har deltagit i arbetet genom workshop alternativt inkommit med synpunkter.

Handlingsplanen redovisar de huvudsakliga behov och utmaningar Sala kommun står inför, en målbild, vilka verktyg kommunen har till sitt förfogande och de åtgärder kommunen planerar att genomföra för att uppfylla sina bostadsförsörjningsmål.

Uppgifterna i handlingsplanen ska särskilt grundas på en analys av den demografiska utvecklingen, marknadsförutsättningarna och de bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. I den tillhörande bilagan återfinns underlag, analys av nuläge samt prognos för Sala kommuns behov av bostadsförsörjning framöver.

Ekonomiska konsekvenser
Ett antagande av Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030 medför i sig inga ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag
KS 2026.4884 – Missiv
KS 2026.4885 – Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030

Ärendet föredras av mark-och exploateringsstrateg Eva Suikkonen. Planchef Victor Zakrisson, markingenjör Anders Viking, tf samhällsbyggnadschef Roger Lindström och miljöstrateg Ylva Gullberg, deltar vid ärendets behandling.

Yrkanden
Ordförande Camilla Runerås (S) yrkar,
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

KSLU § 164 fortsättning

att anta Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030 i enlighet med bilaga KS 2026.4885,
att Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030 ersätter Bostadsförsörjningsprogram Sala kommun 2018–2024 med framåtblick mot 2030, samt
att Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030 ska gälla från den 1 december 2026.

Beslutsgång
Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT
Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anta Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030 i enlighet med bilaga KS 2026.4885,
att Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030 ersätter Bostadsförsörjningsprogram Sala kommun 2018–2024 med framåtblick mot 2030, samt
att Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030 ska gälla från den 1 december 2026.

Erik Hamrin (M) och Henric Eriksson (SD) återkommer till kommunstyrelsen med förslag.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Samhällsbyggnadskontoret,
Eva Suikkonen
Mark-o exploateringsstrateg

MISSIV

Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar slår fast att varje kommun ska planera för bostadsförsörjningen i kommunen. Planeringen ska syfta till att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

Sala kommuns senaste styrdokument om bostadsförsörjning antogs av kommunfullmäktige 2018. Förändrade lagkrav samt förändringar i den demografiska utvecklingen har lett till att planeringen för Sala kommuns bostadsförsörjning under våren 2026 har omarbetats och reviderats.

Handlingsplanen är framtagen av mark- och exploateringsstrateg tillsammans med markingenjör, översiktsplanerare, vård och omsorgschef, social- och arbetsmarknadschef, lokalstrateg, näringslivsstrateg och VD Salabostäder. Företrädare för Länsstyrelsen, Region Västmanland, ett urval av våra grannkommuner samt ytterligare medarbetare på Sala kommun har deltagit i arbetet genom workshop alternativt inkommit med synpunkter.

Handlingsplanen redovisar de huvudsakliga behov och utmaningar Sala kommun står inför, en målbild, vilka verktyg kommunen har till sitt förfogande och de åtgärder kommunen planerar att genomföra för att uppfylla sina bostadsförsörjningsmål.

Uppgifterna i handlingsplanen ska särskilt grundas på en analys av den demografiska utvecklingen, marknadsförutsättningarna och de bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden. I den tillhörande bilagan återfinns underlag, analys av nuläge samt prognos för Sala kommuns behov av bostadsförsörjning framöver.

SALA KOMMUN

Ekonomiska konsekvenser
Ett antagande av Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030 medför i sig inga ekonomiska konsekvenser.

FÖRSLAG TILL BESLUT
Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att antaga Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030,

att Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030 ersätter Bostadsförsörjningsprogram Sala kommun 2018–2024 med framåtblick mot 2030, samt

att Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030 ska gälla från 31 augusti 2026.

Bilagor:

1 Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030 inkl. bilaga

2

SALA KOMMUN

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Barnperspektivet

FN:s barnkonvention fastslår att ”*barnets bästa skall alltid komma i första hand*”. Detta innebär att ett antal frågor som direkt eller indirekt berör barn ska ställas och beaktas före beslut angående till exempel policy, riktlinje och budget i kommunens samtliga styrelser och nämnder.

Berör ärendet barn direkt eller indirekt	JA ☒	NEJ ☐
Vid JA besvara följande frågor:		
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om ”till det yttersta av sin förmåga”?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden	JA ☐	NEJ ☒
Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir lättare eller svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det skapas fler eller färre jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det ökar eller minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐

Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030

KOMMUNFULLMÄKTIGE

METADATA OM DOKUMENTET

Dokumentnamn		Dokumenttyp	Omfattar
Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030		Plan	Kommunen
Beslutsinstans	Dokumentansvarig	Publicering	
Kommunfullmäktige	Mark- och exploateringsstrateg	www.sala.se, intranät	

Beslutad datum	Översyn bör göras	Klassificering	Diarienummer
	2030	1.3.1	KS 2026/484
Relation	Ersätter		Författningssamling
	Bostadsförsörjningsprogram: Sala kommun 2018–2024 med framåtblick mot 2030		

INNEHÅLL

1 INLEDNING 9
1.1 Uppföljning 9
1.2 Begreppslista 10
2 BEHOV AV TILLSKOTT AV BOSTÄDER 11
2.1 Åldrande befolkning 11
2.2 Fler ensamhushåll 11
2.3 Blandade boendemiljöer 12
2.4 Behov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden 12
3 SALA KOMMUNS LÅNGSIKTIGA UTVECKLING OCH ATTRAKTIVITET 14
3.1 Stärka Salas attraktivitet som plats att bo på 14
3.2 Planberedskap för bostäder 15
3.3 Levande landsbygder 15
4 MÅL OCH ÅTGÄRDER FÖR BOSTADSBYGGANDE OCH UTVECKLING AV BOSTADSBESTÅNDET 16
4.1 Främja nyproduktion som kompletterar det befintliga bostadsbeståndet 17
4.1.1 Verka för ett ökat antal senior- och trygghetsbostäder samt andra boendeformer för gemenskap 17
4.1.2 Ha en god mark- och planeringsberedskap 17
4.1.3 Verka för en större variation av bostadstyper och upplåtelseformer 17
4.1.4 Arbeta med flexibla detaljplaner 17
4.2 Bättre nyttja det befintliga bostadsbeståndet 18
4.2.1 Tillgänglighetsanpassning av bostäder 18
4.2.2 Tillhandahålla en aktuell förteckning över bostadsalternativ i kommunen 18
4.2.3 Samverka och upprätta rutiner för att använda kommunens bostadsbestånd ändamålsenligt 18
4.2.4 Underlätta för ungdomar att komma in på bostadsmarknaden 18
4.2.5 Utreda ett bredare kösystem för hyresrätter 18
5 HÄNSYN TILL NATIONELLA OCH REGIONALA MÅL, PLANER OCH PROGRAM 19
5.1 Nationella mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen 19
5.1.1 Agenda 2030, mål 11 - Hållbara städer och samhällen 19
5.1.2 Regeringsformen – 1 kap. 2§ 19
5.1.3 Barnkonventionen – artikel 27 19
5.1.4 Nationellt mål för boende och samhällsplanering 19
5.1.5 Nationell strategi för att motverka hemlöshet 2022–2026 20
5.1.6 Nationellt mål för funktionshinderspolitiken 20
5.1.7 Nationellt mål för integration 20
5.1.8 Nationellt mål för jämställdhet 20
5.1.9 Nationella folkhälsomål, målområde 5 - Boende och närmiljö 20
5.2 Västmanlands regionala utvecklingsstrategi 2030 21
BILAGA – NULÄGESANALYS OCH PROGNOS 22
1 DEMOGRAFISK UTVECKLING 23
1.1 Könsstruktur 25
1.2 Åldersstruktur 26
1.3 Hushållens storlek 27
2 ARBETSMARKNADSREGIONEN 28

2.1 Pendlingens betydelse ... 28
3 MARKNADSFÖRUTSÄTTNINGAR ... 29
3.1 Bostadsbeståndet ... 30
3.2 Prisutvecklingen på bostadsmarknaden ... 32
3.3 Medelhyra i hyresrätter ... 33
3.4 Ekonomiska förutsättningar att efterfråga bostäder ... 34
3.5 Planreserv för bostäder och verksamhetsmark ... 34
4 BEHOV SOM INTE TILLGODOSES PÅ SALA KOMMUNS BOSTADSMARKNAD ... 38
4.1 Boverkets byggbehovsberäkning ... 38
4.2 Boverkets verktyg ”Behovsbaserad bostadsbrist” ... 39
4.2.1 Trångbodd med låg köpkraft ... 40
4.2.2 Flyttfrekvens ... 40
4.2.3 Hemmaboende barn ... 41
4.3 Bostäder för äldre och seniorer ... 42
4.3.1 Särskilt boende ... 43
4.3.2 Seniorbostäder ... 44
4.3.3 Bostadsanpassning ... 44
4.4 Övriga boendeformer för särskilda grupper ... 44
4.4.1 LSS-bostäder ... 44
4.4.2 Kortidsboende ... 47
4.4.3 Särskilda bostäder enligt socialtjänstlagen ... 47
4.4.4 Jourlägenheter ... 47
4.5 Övriga grupper med särskilda behov ... 48
4.5.1 Barn och unga ... 48
4.5.2 Hemlösa ... 48
4.5.3 Våldsutsatta grupper ... 49
4.5.4 Nyanlända ... 49
5 KOMMUNENS VERKTYG ... 51
5.1 Strategisk markpolitik ... 51
5.1.1 Markanvisningar ... 51
5.2 Det kommunala planmonopolet ... 52
5.2.1 Översiktsplanering ... 52
5.2.2 Detaljplanering ... 52
5.3 Salabostäder ... 52
5.4 Bostadsanpassning ... 53

Figur 1 - Flytt och födelsenetto, Sala kommun 1980–2025. Källa: SCB 23
Figur 2 - Folkmängd för Sala kommun 1980–2024. Prognos 2025–2045. Källor: SCB, Statisticon 24
Figur 3 - Folkmängd i Sala kommun 2025 efter ålder och kön. Källa: SCB 25
Figur 4 - Folkmängd i Sala kommun 2024–2045, per åldersgrupp. Källa: SCB 26
Figur 5 - Antal hushåll i Sala kommun 2011 och 2024, per hushållsstorlek. Källa: SCB 27
Figur 6 – Antal påbörjade och färdigställda bostäder 2011–2025 samt Boverkets prognos 2026–2028. Källa: SCB och Boverket 29
Figur 7 - Antal lägenheter i Sala 2025, efter upplåtelseform och hustyp. Källa: SCB 30
Figur 8 - Färdigställda lägenheter per hustyp i Sala kommun 2016–2025. Källa: SCB 31
Figur 9 - Andel lägenheter per lägenhetsstorlek i Sala kommun, totalt och i färdigställd nybyggnation 2016–2025. Källa SCB 32
Figur 10 - Köpeskillingskoefficient för villor i Sala kommun 1996–2025. Källa: Svensk mäklarstatistik 33
Figur 12 - Köpeskilling för bostadsrätter i Sala kommun 2005–2025, kr/kvm. Källa: Svensk mäklarstatistik 33
Figur 13 - Genomsnittlig årshyra per kvadratmeter för hyreslägenhet i Sala, Västmanlands län och hela riket 2018–2025. Källa: SCB 34
Figur 14 - Obebyggda småhustomter i kommunal ägo, privat ägo och under pågående detaljplanering, per samhälle. Källa: Sala kommun (2026-05-19) 35
Figur 15 - Onyttjad byggrätt i flerbostadshus på kommunal mark, privatägd mark och under pågående detaljplanering, per samhälle. Källa: Sala kommun (2026-05-19) 36
Figur 16 - Obebyggd verksamhetsmark på kommunal mark, privatägd mark och under pågående detaljplanering, per samhälle. Källa: Sala kommun (2026-05-19) 37
Figur 17 - Behovsbaserad bostadsbrist i Sala kommun jämfört med kommungrupp SKR B4 "Pendlingskommun nära större stad". Källa: Boverket 39
Figur 18 - Antal trångbodda hushåll med låg köpkraft år 2024. Källa: Bokverket. 40
Figur 19 - Antal hushåll med hög flyttfrekvens år 2024. Källa: Boverket. 41
Figur 20 - Antal hushåll med hemmaboende vuxna barn år 2024. Källa: Boverket. 42
Figur 21 - Antal äldre i Sala kommun 2024–2035, per ålderskategori. Källa: SCB 43
Figur 22 - Antal elever med behov av LSS-bostad, per år för gymnasieexamen 2026–2039. Källa: Sala kommun (2026-01-02) 45

Tabell 1 - Beräknat årligt bostadsbyggnadsbehov 2026–2035. Källa: Boverket 38
Tabell 2 - Antal platser på särskilda boenden i Sala kommun. Källa: Sala kommun 43
Tabell 3 - Antal platser på gruppboenden i Sala kommun. Källa: Sala kommun 46
Tabell 4 - Antal servicebostäder i Sala kommun. Källa: Sala kommun 46
Tabell 5 - Antal platser på korttidsboenden i Sala kommun. Källa: Sala kommun 47
Tabell 6 - Antal platser på särskilda bostäder enligt socialtjänstlagen i Sala kommun. Källa: Sala kommun 47

1 INLEDNING

Tillgången till en bostad är en mänsklig och social rättighet som är stadgad i regeringsformen och i FN:s konvention för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Bostaden har en stor betydelse för en individs hälsa och välbefinnande. En persons boendeförhållande påverkar hur väl utbildning och arbete kan utföras, och i förlängningen påverkas även hälsan. I Sverige är det allmänna enligt regeringsformen (1974:152) skyldiga att trygga rätten till bostad.

Lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar slår fast att varje kommun ska planera för bostadsförsörjningen i kommunen. Planeringen ska syfta till att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Kommunerna har ett särskilt ansvar för vissa grupper enligt socialtjänstlag (2025:400) (SoL) och lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Dessa rättighetslagar slår fast att kommunerna ska tillhandahålla boende med service till personer med funktionsnedsättning. Kommunerna har också ansvar för att det finns boende för nyanlända med uppehållstillstånd som anvisats plats i en kommun enligt lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.

Sala kommuns senaste bostadsförsörjningsprogram antogs av kommunfullmäktige 2018. Förändrade lagkrav samt förändringar i den demografiska utvecklingen har lett till att planeringen för Sala kommuns bostadsförsörjning under våren 2026 har omarbetats och reviderats.

Handlingsplanen redovisar de huvudsakliga behov och utmaningar Sala kommun står inför, en målbild, vilka verktyg kommunen har till sitt förfogande och de åtgärder kommunen planerar att genomföra för att uppfylla sina bostadsförsörjningsmål. Handlingsplanen redovisar vidare hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta globala, nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen. I den tillhörande bilagan återfinns underlag, analys av nuläge samt prognos för Sala kommuns behov av bostadsförsörjning framöver.

En grund för fortsatt regional samverkan vid planering för bostadsförsörjning har lagts tillsammans med Länsstyrelsen och ett par närliggande kommuner. Såväl Länsstyrelsen som Region Västmanland har getts tillfälle att yttra sig över denna handlingsplan för bostadsförsörjning.

1.1 Uppföljning

En ny handlingsplan ska enligt lag antas av kommunfullmäktige före nästa mandatperiods utgång eller tidigare om förutsättningarna väsentligen förändrats. I syfte att följa upp bostadsförsörjningens utveckling ska denna handlingsplan ses över kontinuerligt. Uppföljning föreslås ske årligen.

1.2 Begreppslista

Bostad	Hus, lägenhet, rum eller annat utrymme att bo i. Enligt Boverkets byggregler ska en bostad innehålla utrymmen för funktioner, sömn och vila, matlagning, måltider, personhygien, daglig samvaro och förvaring. Alla funktioner utom personhygien får finnas i samma rum. Enpersonshushåll får numer även dela på vissa bostadsfunktioner som kök, matplats, utrymme för samvaro och hygienrum.
Särskilt boende	Individuellt inriktad insats i form av boende som ges med stöd av socialtjänstlagen eller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.
Särskilt boende för äldre (SÄBO)	Boende som tillhandahåller bostäder eller platser för heldygnsvistelse tillsammans med insatser i form av vård och omsorg för äldre personer med behov av särskilt stöd.
Seniorbostad	Helt vanliga bostäder inom det ordinarie bostadsbeståndet som är avsedda för personer över en viss ålder. Tanken är att bostäderna ska vara utformade efter äldres behov av tillgänglighet, trygghet och med möjlighet till gemenskap. Seniorbostäder finns som hyresrätt, bostadsrätt, ägarlägenhet och kooperativ hyresrätt och du hyr eller köper din bostad på eget initiativ.
Korttidsplats	Bäddplats utanför det egna boendet avsedd för tillfällig vård och omsorg dygnet runt.
Bostad med särskild service	Boende som tillhandahåller bostäder för personer med funktionsnedsättning och med behov av stöd och särskild service enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) eller socialtjänstlag (2025:400) (SoL).
Serviceboende	Serviceboende är till för personer som behöver stöd från personal med det som de inte klarar själv. En servicebostad består av flera lägenheter med gemensamma utrymmen i närheten.
Gruppbostad	Bostad med särskild service som är avsedd för ett begränsat antal personer som har omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov.
Trygghetsboende	Ett trygghetsboende är som en vanlig lägenhet med närliggande gemensamma ytor och som vänder sig till seniorer som vill bo tryggt och bra. För att få en lägenhet i trygghetsboende måste minst en person i hushållet uppfyllt en viss ålder som varierar mellan olika boenden och kommuner. Det krävs inget biståndsbeslut för att få bo i ett trygghetsboende.
Stödboende	Boende som tillhandahåller platser för heldygnsvistelse avsedda för personer som behöver insatser i form av tillsyn och stöd men inte vård eller behandling.
Korttidsvistelse	LSS-insats i form av vistelse utanför det egna hemmet för miljöombyte och rekreation för person med funktionsnedsättning eller avlösning i omvårdnadsarbetet för anhöriga.
HVB	Boende som tillhandahåller platser för heldygnsvistelse tillsammans med insatser i form av vård eller behandling.

2 BEHOV AV TILLSKOTT AV BOSTÄDER

Kommuners handlingsplaner för bostadsförsörjning ska särskilt grundas på en analys av den demografiska utvecklingen, marknadsförutsättningarna och de bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden.

Låga förväntningar på kommunens befolkningsutveckling i kombination med svaga marknadsförutsättningar pekar mot att nybyggnationen av bostäder under 2026–2035 kommer att bli begränsad. Boverkets byggbehovsberäkning uppskattar det årliga byggbehovet under perioden till 63 nya bostäder, varav endast 16 behövs för att möta tillkommande behov. Resterande bostäder anses behövas för att åtgärda ett historiskt underskott och för att bygga upp en framtida bostadsreserv.

Det kommer därför att bli extra viktigt att säkerställa att den nybyggnation som sker positivt bidrar till att komplettera kommunens befintliga bostadsbestånd. Samtidigt behöver mer fokus läggas på att säkerställa att det befintliga bostadsbeståndet är väl anpassat efter dagens och morgondagens behov och efterfrågan.

2.1 Åldrande befolkning

Sala kommun har en lägre andel av befolkningen som är i arbetsför ålder och en högre andel som är pensionärer än riksgenomsnittet. De tillgängliga befolkningsprognoserna pekar dessutom på att andelen äldre i allmänhet, och andelen invånare äldre än 80 år i synnerhet, kommer att växa samtidigt som andelen i åldrarna 20–64 år kommer att minska. Det betyder att försörjningsbördan ökar på de som är i arbetsför ålder. Stora grupper börjar komma upp i de åldrar där behovet av stöd och service ökar.

Detta innebär bland annat att fler platser på särskilt boende behöver förberedas, men även att antalet bostäder anpassade för äldres behov på den ordinarie bostadsmarknaden behöver öka. Detta kan exempelvis ske genom nybyggnation av senior- och trygghetsbostäder, men också genom att fler befintliga bostäder anpassas för att möjliggöra kvarboende.

2.2 Fler ensamhushåll

Hushållens sammansättning påverkar vilken typ av bostäder som efterfrågas. I Sala kommun har andelen ensamhushåll sedan 2011 ökat från 39 % till 42 %. En sannolik utveckling när andelen äldre i kommunen ökar är att äldre kommer att flytta från sina villor på landsbygden till Sala för att ha närmre till service. Detta är en möjlig flyttkedja som kommunen behöver bevaka.

Kommunens bostadsbestånd består idag till 38 % av lägenheter i storleken 3 rum och kök eller större. Efterfrågan på dessa bostäder riskerar att minska över tid. För att dessa lägenheter inte ska utvecklas till ett ekonomiskt sänke är det viktigt att vidta åtgärder för att göra dessa bostäder tillgängliga för fler målgrupper än barnfamiljer.

2.3 Blandade boendemiljöer

Sala kommuns bostadsbestånd har, liksom många andra pendlingskommuner nära större städer, generellt en mindre varierad blandning av hustyper och upplåtelseformer jämfört med genomsnittet i Sverige. Kommunens bostadsmarknad kännetecknas av att en större andel av befolkningen (59 %) bor i småhus än riksgenomsnittet (42 %). Av det totala antalet lägenheter i flerbostadshus inom kommunen står Salabostäder för en stor andel (55 %). Bostadsrätter är ovanliga sett till det totala beståndet och nyproduktionen av bostadsrätter är generellt lägre än för andra upplåtelseformer.

En variation av hustyper och upplåtelseformer bidrar till minskad segregation och ökad rörlighet på bostadsmarknaden samt gör det möjligt för fler att hitta en bostad som passar deras behov. Blandade boendemiljöer har också särskild betydelse när ett hushålls livsförutsättningar förändras, exempelvis för barn vars föräldrar separerar och äldre som vill byta till ett mer senioranpassat boende.

2.4 Behov som inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden

Kommuners handlingsplan för bostadsförsörjning ska enligt lagen grundas på en analys av vilka bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala marknaden. Utifrån denna analys ser vi att Sala kommun har något fler trångbodda hushåll med låg köpkraft än andra jämförbara kommuner. Dessa hushåll är särskilt koncentrerade till en handfull hyresrättstäta områden inom Sala tätort.

Trenden är att andelen hushåll i den här gruppen ökar i dessa områden samtidigt som den minskar i resten av kommunen. Åkra-Jakobsberg-Bryggeriet är det område i kommunen där andelen trångbodda hushåll med låg köpkraft har ökat mest under perioden 2015–2024. Sammantaget bedöms det än så länge inte finnas skäl för att vidta särskilda åtgärder riktade mot den här gruppen hushåll. Det är dock viktigt att fortsätta bevaka utvecklingen.

Boverkets mått på bostadsbrist visar även att Sala 2024 hade en något lägre andel hemmaboende vuxna barn än den jämförbara kommungruppen i övrigt. Trenden är att den här gruppens storlek ökade under andra hälften av 2010-talet och att den därefter sakta har avtagit i alla kommundelar. Det är därför svårt att

dra långtgående slutsatser huruvida det krävs särskilda insatser för den här gruppen eller om utvecklingen främst återspeglar det allmänna konjunkturläget.

3 SALA KOMMUNS LÅNGSIKTIGA UTVECKLING OCH ATTRAKTIVITET

År 2021 antog kommunfullmäktige mål för kommunens långsiktiga utveckling[1]. Målen sätter riktning mot ett hållbart och tryggt samhälle med livskvalitet och växtkraft. Tre målområden prioriteras:

- Ett växande Sala
- Ett hållbart Sala
- Ett tryggt och rättvist Sala

En positiv befolkningsökning berikar kommunen genom framtida skatteintäkter som hjälper till att finansiera samhällsservice. Nya kommuninvånare bidrar även med nya idéer, tankar och erfarenheter som stödjer entreprenörsanda och leder till nya företagsetableringar, vilket i sin tur skapar fler arbetstillfällen, ökad tillväxt och leder till ytterligare inflyttning till kommunen.

Sala kommun har liksom många andra landsbygdskommuner ett stabilt negativt födelsenetto; det avlider fler kommuninvånare än det föds nya. Under de perioder kommunen har haft en positiv befolkningsutveckling har den i stället drivits av att de personer som vill flytta till Sala är fler än de som vill flytta härifrån. Det är därför avgörande, för att nå de tillväxtambitioner som finns för att säkra kommunens välfärd i framtiden, att Sala kommun dels fortsätter sitt arbete för att stärka sin attraktivitet som plats att bo på, dels säkerställer att kommunen har en tillräcklig planberedskap för bostäder och verksamhetsmark.

3.1 Stärka Salas attraktivitet som plats att bo på

Sala kommun ska fortsatt marknadsföras som en attraktiv plats att bo på i olika forum, bland annat på sala.se och på hemtillsala.se.

Kommunens näringslivsstrategiska program[2] slår fast att kommunen ska erbjuda attraktiva bostäder och mark för etableringar som stärker våra branscher och gör det möjligt att växa i Sala.

Parallellt med den långsiktiga utvecklingen arbetar kommunen enligt popcorn-modellen vilket innebär att vi håller ihop helheten, strategiska inriktningar och fokusområden, vi jobbar med tydliga handlingsplaner som kopplas till budget men också att vi gör plats för mindre ”popcorn”-insatser som snabbt kan genomföras och märkas i vardagen, tar ut svängarna lite men ändå följer den strategiska riktningen.

[1] Långsiktiga utvecklingsmål -
[2] Näringslivsstrategiskt program 2026–2036

3.2 Planberedskap för bostäder

Sala kommun har i dagsläget en relativt god beredskap för att möta framtida behov av bostäder. Med det behov av tillskott på 62 bostäder per år som Boverket uppskattar räcker antalet obyggda bostäder på kommunägd detaljplanerad mark för att täcka Sala kommuns behov i 10 år och de som finns på privatägd detaljplanerad mark i ytterligare 9 år. Räknar man dessutom in de bostäder som är under pågående detaljplanering finns kapacitet för ytterligare 11 års bostadsbyggande. Den totala bostadsreserven motsvarar således 30 års behov av nyproduktion enligt nuvarande behov av tillskott.

Det är värt att notera att stora delar av kommunens bostadsreserv för småhustomter är belägen antingen i mindre samhällen eller på landsbygden; platser som får bedömas ha svagare marknadsförutsättningar. Endast 64 % av de obyggda småhustomterna ligger inom Sala tätort eller i Ransta, de två samhällen dit det förmodas att merparten av det framtida bostadsbyggandet kommer att koncentreras. För flerbostadshusen är motsvarande siffra 90 %. Det innebär att cirka 300 detaljplanerade bostäder är placerade där de ekonomiska förutsättningarna för bostadsbyggande även fortsatt kommer att vara svaga. En mer realistisk uppskattning är därför att Sala kommun för närvarande har en planberedskap motsvarande ungefär 25 års behov av bostadsbyggande.

Detta är dock en väldigt förenklad analys. En stor andel (76 %) av Boverkets beräknade behov är öronmärkt för att kompensera för ett historiskt underskott samt att bygga upp en framtida bostadsreserv. När detta har gjorts försvinner dessa behov och endast de 16 bostäder som behövs för att möta tillkommande behov kvarstår. Samtidigt kan det demografiska underlaget snabbt förändras, vilket drastiskt skulle kunna påverka efterfrågan av nya bostäder.

3.3 Levande landsbygder

I kommunens landsbygdsprogram slås fast att ny bebyggelse och kommunala investeringar i första hand ska ske i närhet till redan etablerad skola, grundläggande service och kollektivtrafik. För att möjliggöra ett attraktivt och hållbart liv såväl på landsbygden som i Sala stad ska därför kommunens engagemang i bostadsförsörjningen på landsbygden koncentreras till servicenoderna Ransta, Västerfärnebo och Möklinta. Dessa servicenoder ska utgöra ett nav för service och kommunikation med mera och är geografiskt utspridda över kommunen för att skapa närhet och tillgänglighet till noderna. Fokus är att koppla samman omkringliggande områden med servicenoderna.

I den här upplagan av handlingsplan för bostadsförsörjning hanteras inte särskilda åtgärder för landsbygdens utveckling. Kommunens översiktsplan[3] och landsbygdsprogram[4] tjänar som vägledning när kommunen bemöter privata utvecklingsinitiativ.

[3] Översiktsplan för Sala kommun 2050
[4] Landsbygdsprogram för Sala kommun 2025–2035

4 MÅL OCH ÅTGÄRDER FÖR BOSTADSBYGGANDE OCH UTVECKLING AV BOSTADSBESTÅNDET

Sala kommuns övergripande mål för bostadsförsörjningen är att kommunen ska ha en väl fungerande bostadsmarknad som möter kommuninvånarnas behov. En trygg bostad och boendemiljö är en förutsättning för en god hälsa, välbefinnande och att få möjligheten att vara del av en gemenskap genom att skapa sociala nätverk och leva ett fungerande och självständigt liv. Oavsett livssituation, hushållets ekonomi, storlek eller andra behov och preferenser är det viktigt att det finns ett utbud av lämpliga bostäder för alla.

För att nå en väl fungerande bostadsmarknad ska Sala kommun:

1. främja nyproduktion som kompletterar det befintliga bostadsbeståndet, och
2. bättre nyttja det befintliga bostadsbeståndet.

4.1 Främja nyproduktion som kompletterar det befintliga bostadsbeståndet

Med hänsyn till Salas begränsade och specifika behov av bostadsförsörjning under kommande år är det viktigt att nyproducerade bostäder funktionsmässigt kompletterar det befintliga bostadsbeståndet.

4.1.1 VERKA FÖR ETT ÖKAT ANTAL SENIOR- OCH TRYGGHETSBOSTÄDER SAMT ANDRA BOENDEFORMER FÖR GEMENSKAP

Kommunen ska, genom detaljplanering och markanvisningar, verka för att nyproduktion svarar mot verkliga behov.

4.1.2 HA EN GOD MARK- OCH PLANERINGSBEREDSKAP

Kommunen ska arbeta med markköp och detaljplanering av bostäder i strategiska lägen.

4.1.3 VERKA FÖR EN STÖRRE VARIATION AV BOSTADSTYPER OCH UPPLÅTELSEFORMER

Förtätning av befintliga bostadsområden planeras för en mer varierad bebyggelse. Nya områden planläggs för att möjliggöra för flera olika bostadstyper och upplåtelseformer.

4.1.4 ARBETA MED FLEXIBLA DETALJPLANER

Nya detaljplaner som tas fram ska utformas så att en viss möjlighet till flexibilitet bibehålls för ställningstaganden i samband med markanvisning och bygglov.

4.2 Bättre nyttja det befintliga bostadsbeståndet

För att kommunens befintliga bostadsbestånd ska kunna nyttjas till fullo är det viktigt att utbudet anpassas för att möta den framtida efterfrågan.

4.2.1 TILLGÄNGLIGHETSANPASSNING AV BOSTÄDER

För att möjliggöra äldre och funktionshindrades kvarboende behöver tillgängligheten i bostadsbeståndet förbättras. Behov utreds lämpligen inför planerade renoveringsåtgärder.

4.2.2 TILLHANDAHÅLLA EN AKTUELL FÖRTECKNING ÖVER BOSTADSALTERNATIV I KOMMUNEN

Den förteckning över fastighetsförvaltare, bostadsrättsföreningar och fastighetsmäklare i kommunen som idag finns på kommunens hemsida ska hållas uppdaterad.

4.2.3 SAMVERKA OCH UPPRÄTTA RUTINER FÖR ATT ANVÄNDA KOMMUNENS BOSTADSBESTÅND ÄNDAMÅLSENLIGT

Användandet av befintliga godkända bostadsytor i kommunägda fastigheter bör optimeras. Tvärsektoriellt samarbete för hur det befintliga bostadsbeståndet lämpligast ska nyttjas uppmuntras.

4.2.4 UNDERLÄTTA FÖR UNGDOMAR ATT KOMMA IN PÅ BOSTADSMARKNADEN

Salabostäder verkar för att underlätta för vuxna barn som bor kvar i föräldrarnas hushåll att komma in på bostadsmarknaden. Salabostäders uppdrag återfinns i gällande ägardirektiv[5].

4.2.5 UTREDA ETT BREDARE KÖSYSTEM FÖR HYRESRÄTTER

För- och nackdelar med att ansluta Salabostäders lägenheter till ett kösystem gemensamt med privata uthyrare och allmännyttiga bostadsbolag i andra kommuner bör utredas.

[5] Ägardirektiv för Salabostäder AB

5 HÄNSYN TILL NATIONELLA OCH REGIONALA MÅL, PLANER OCH PROGRAM

Agenda 2030 utgör ett ramverk för den översiktsplan som Sala kommun antog år 2023 och så även för denna handlingsplan för bostadsförsörjning. Målen har, tillsammans med globala, nationella och regionala mål såsom exempelvis Barnkonventionen, nationella klimatmål, folkhälsopolitiska mål samt Västmanlands regionala utvecklingsstrategi (RUS), varit vägledande för innehåll och prioriteringar mellan olika allmänna intressen.

5.1 Nationella mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen

5.1.1 AGENDA 2030, MÅL 11 - HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara - Över hälften av världens befolkning bor i urbana områden, och andelen väntas stiga till 70 procent år 2050. Växande städer kan skapa nya möjligheter för ekonomisk tillväxt, men kan också bidra till ökade sociala klyftor och påfrestningar på ekosystem. Den snabba och stora inflyttningen till städer ställer nya krav som behöver bemötas på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt.

Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter, återvinning och säkrare kemikaliehantering som i sin tur kräver ny teknik och samarbete mellan flera sektorer. Inkluderande och innovativ stadsplanering behövs för att göra städerna säkra och hållbara för framtiden.

5.1.2 REGERINGSFORMEN – 1 KAP. 2§

Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten. Särskilt ska det allmänna trygga rätten till arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet och för goda förutsättningar för hälsa.

5.1.3 BARNKONVENTIONEN – ARTIKEL 27

Barn har rätt till skälig levnadsstandard, till exempel bostad, kläder och mat.

5.1.4 NATIONELLT MÅL FÖR BOENDE OCH SAMHÄLLSPLANERING

Det övergripande målet för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och

energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Målet är också långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

5.1.5 NATIONELL STRATEGI FÖR ATT MOTVERKA HEMLÖSHET 2022–2026

I strategin tydliggör regeringen för hur den vill rikta de insatser som ska minska antalet vuxna och barn som befinner sig i hemlöshet. Strategin presenterar också regeringens insatser i arbetet med att förebygga mot att människor blir hemlösa.

Regeringens mål är att:

- hemlöshet ska förebyggas
- ingen ska bo eller leva på gatan
- metoden Bostad först bör införas nationellt och att
- det sociala perspektivet i samhällsplaneringen ska stärkas.

5.1.6 NATIONELLT MÅL FÖR FUNKTIONSHINDERSPOLITIKEN

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.

5.1.7 NATIONELLT MÅL FÖR INTEGRATION

Utrikes födda kvinnor och män ska ha samma skyldigheter, rättigheter och möjligheter som den övriga befolkningen att leva ett fritt, värdigt och självständigt liv inom samhällsgemenskapen. Detta förutsätter att den som långvarigt befinner sig i Sverige anstränger sig för att bli en del av det svenska samhället och att samhället både ställer krav och ger möjligheter till integration. Integrationspolitiken ska bidra till social och kulturell, ekonomisk, språklig och demokratisk integration samt att genom utbildning förbättra förutsättningarna för flickor och pojkar med utländsk bakgrund.

5.1.8 NATIONELLT MÅL FÖR JÄMSTÄLLDHET

Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

5.1.9 NATIONELLA FOLKHÄLSOMÅL, MÅLOMRÅDE 5 - BOENDE OCH NÄRMILJÖ

Tillgång till en god och ekonomiskt överkomlig bostad i ett område som ger samhälleliga förutsättningar för social gemenskap bidrar till trygghet, tillit och en god och jämlik hälsa. Samhällsplaneringen bör motverka segregation och

exponering för skadliga miljöfaktorer, samt främja god luftkvalitet, minskat trafikbuller och tillgång till grönområden. Med ett jämlik-hälsaperspektiv inom samhällsplanering kan förändringar åstadkommas som påverkar människors levnadsvillkor och minskar ojämlikheten i hälsa. Viktiga förutsättningar och fokusområden är:

- tillgång till en fullgod och ekonomiskt överkomlig bostad
- bostadsområden som är socialt hållbara
- sunda boendemiljöer på jämlika villkor.

5.2 Västmanlands regionala utvecklingsstrategi 2030

Enligt region Västmanland[6] krävs strategiska åtgärder som stödjer byggande och effektiv markanvändning för att öka antalet bostäder och företagsetableringar samt förbättrar den fysiska planeringen i Västmanland. Genom att utveckla nya områden med hyresrätter, bostadsrätter och småhus kan efterfrågan på bostäder mötas. Bostäder och offentliga utrymmen bör vara tillgängliga och anpassade för att möta behoven hos en åldrande befolkning.

Fysisk planering är viktigt för tillgängliga boendemiljöer men också för företagsetableringar, vilket bidrar till ekonomisk tillväxt. Genom att samordna bostadsförsörjning och infrastruktur kan marker reserveras för både bostäder och företag, särskilt nära kollektivtrafik och vägförbindelser. Flexibel och långsiktig markanvändningsplanering kan göra att markresurser används effektivt och att både bostadsområden och företagsmiljöer utvecklas.

Att rusta upp befintliga bostadsområden och förenkla tillståndsprocesser kan, tillsammans med en proaktiv markpolitik, påskynda byggandet och skapa bättre förutsättningar för tillväxt. Genom att utveckla tillgängliga boendemiljöer och företagsetableringar kan Västmanland bli mer konkurrenskraftigt, vilket gynnar livskvaliteten och ekonomisk tillväxt.

[6] Region Västmanland - Regional utvecklingsstrategi för Västmanland: 2.2.1 Ökad möjlighet att bo och leva i hela länet - Öka antalet bostäder, företagsetableringar och förbättra den fysiska planeringen

BILAGA – NULÄGESANALYS OCH PROGNOS

1 DEMOGRAFISK UTVECKLING

Sala kommuns folkmängd har sedan 1980-talet varit relativt stabil med perioder av tillväxt och perioder av tillbakagång. Sedan 1980 har kommunen konsekvent haft ett negativt födelsenetto som i perioder uppvägts av ett positivt flyttnetto. Under tillväxtperioder har ökningen främst drivits av en stor utrikes inflyttning till följd av krig och oroligheter i omvärlden.

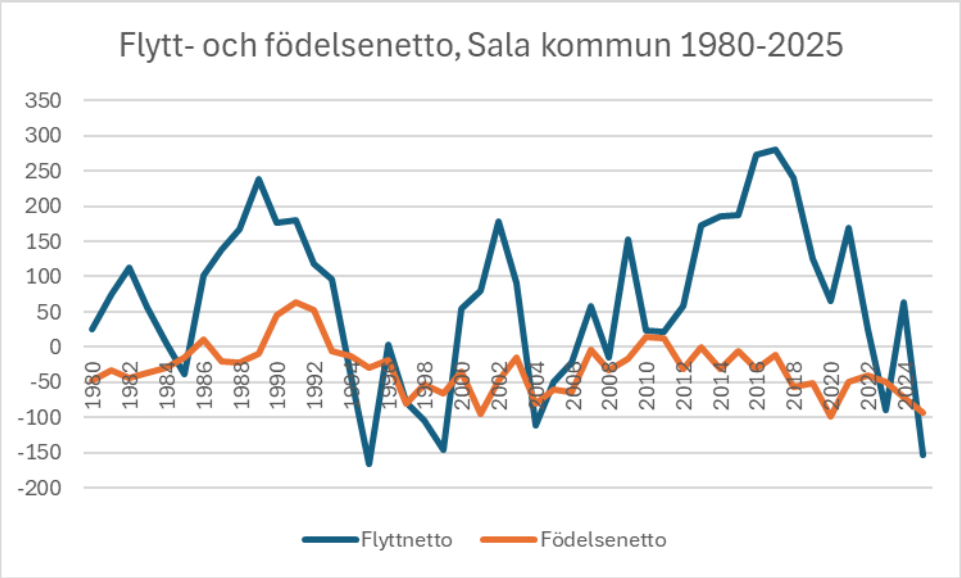

Figur 1 - Flytt och födelsenetto, Sala kommun 1980–2025. Källa: SCB

Kommunens befolkningsutveckling är i hög grad beroende av inflyttning. Därför behöver kommunen fortsätta arbetet med att stärka Salas attraktivitet. Samtidigt krävs ständig bevakning och en förståelse för att händelser i omvärlden kan medföra snabba förändringar.

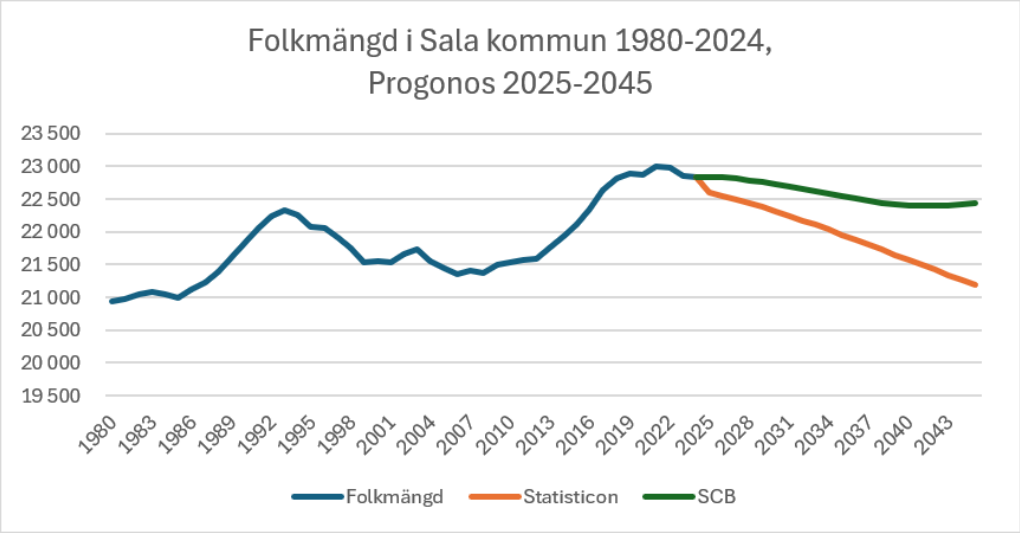

Figur 2 - Folkmängd för Sala kommun 1980–2024. Prognos 2025–2045. Källor: SCB, Statisticon

Under de senaste åren har den positiva befolkningsutvecklingen som kommunen haft under 2010-talet avstannat, en avtagande trend som väntas fortsätta under hela 2030-talet. En befolkningsprognos från statistik- och analysföretaget Statisticon visar att Sala kommuns befolkning väntas minska med 1650 personer under perioden 2025–2045. Samtidigt visar SCB:s senaste befolkningsframskrivning att kommunen under samma period kommer att minska med 405 invånare; en skillnad på närmare 5,4 % av kommunens totala befolkning. SCB:s prognos visar ett mindre negativt födelseöverskott såväl som ett mer positivt flyttnetto.

1.1 Könsstruktur

I Sala kommun bor 144 fler män än kvinnor. Störst skillnad i könsfördelning är det i åldrarna 18–30 år där befolkningen till större del består av män, och i åldrarna 75 år och uppåt där fördelningen är den omvända med fler kvinnliga invånare. Skillnaden i de yngre åldrarna kan förklaras av att unga kvinnor tenderar att vidareutbilda sig i större utsträckning än män och flyttar därmed för studier på annan ort. I åldrarna 75 år och uppåt är förklaringen att kvinnor generellt lever längre än män.

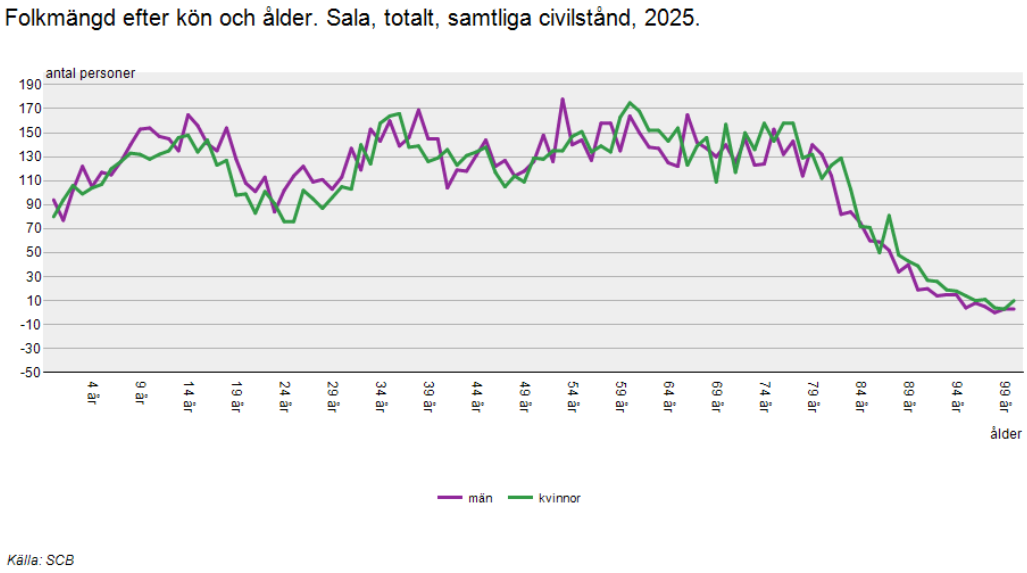

Figur 3 - Folkmängd i Sala kommun 2025 efter ålder och kön. Källa: SCB

1.2 Åldersstruktur

De kommande åren medför större demografiska förändringar. Befolkningsprognosen som redovisas nedan sträcker sig fram till 2044. Den åldersgrupp som är född på 1940-talet kommer under prognosperioden att uppnå en ålder av 80 år och uppåt, och utgöra en betydande del av befolkningen. Det innebär att många når en ålder där behovet av stöd och omsorg ökar.

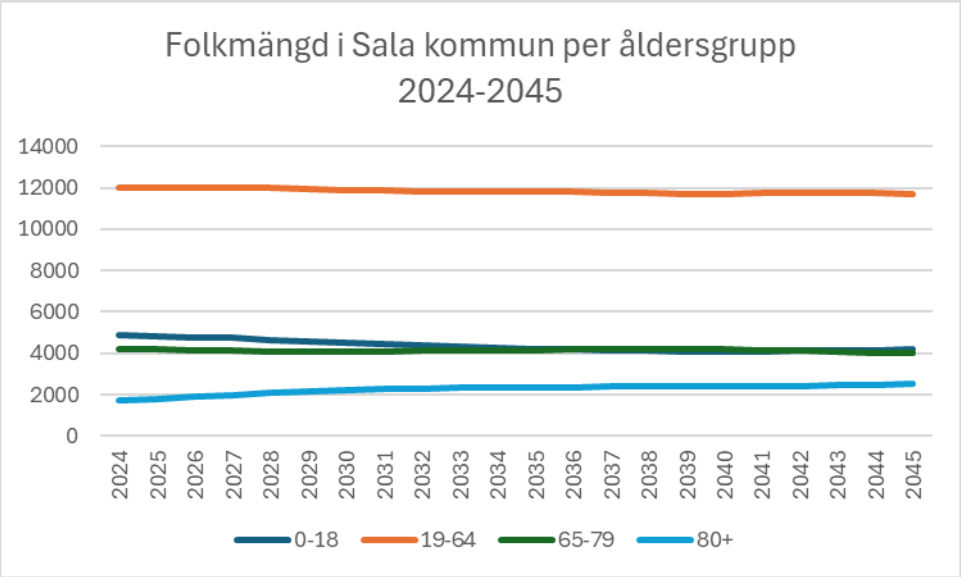

Figur 4 - Folkmängd i Sala kommun 2024–2045, per åldersgrupp. Källa: SCB

1.3 Hushållens storlek

En avgörande faktor för efterfrågan på bostäder är hushållens storlek. 2025 fanns det 10 897 hushåll i Sala kommun med en genomsnittlig storlek på 2,03 personer per hushåll. Antalet hushåll har varit ganska stabilt de senaste åren, samtidigt som befolkningen har minskat något.

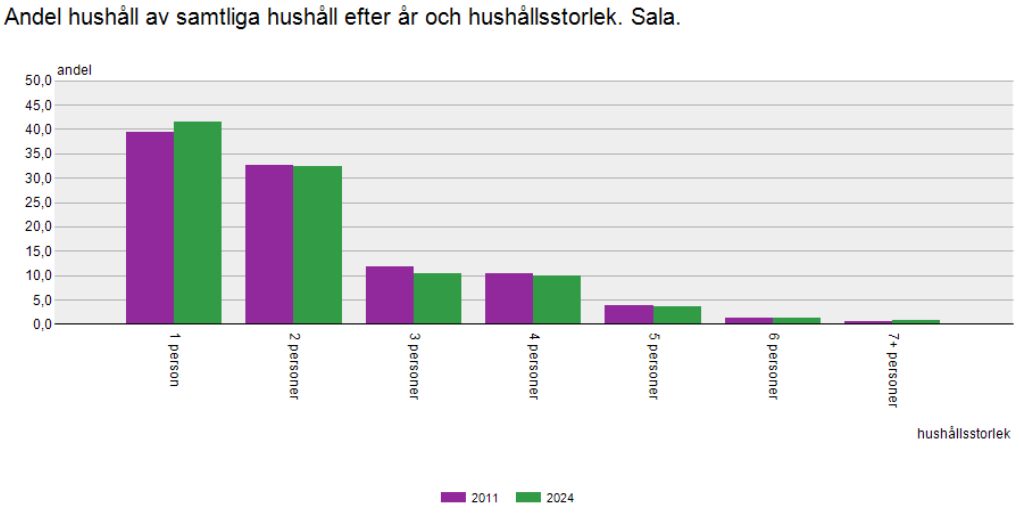

Källa: SCB

Figur 5 - Antal hushåll i Sala kommun 2011 och 2024, per hushållsstorlek. Källa: SCB

Sedan 2011 har andelen singelhushåll ökat från 39 % till 42 %. Majoriteten av kommunens hushåll, nästan 75 %, består nu av en eller två personer. Samtidigt står resterande 25 % av hushållen för hälften av kommunens befolkning. Dessa större hushåll har en genomsnittlig storlek på 3,94 personer.

2 ARBETSMARKNADSREGIONEN

Sala kommun är en del av Västmanlands gemensamma arbetsmarknadsregion och ingår i ett funktionellt arbetsmarknadsområde med starka kopplingar till både Västerås och angränsande län. Kommunens arbetsmarknad präglas av pendling, där många av de förvärvsarbetande invånarna arbetar utanför kommungränsen, samtidigt som Sala också tar emot inpendling från närliggande kommuner.

Sala har ett strategiskt läge i länets nordöstra del med goda pendlingsmöjligheter mot framför allt Västerås, men även mot Uppsala län och delar av Dalarnas och Örebro län. Järnvägsförbindelser samt riksvägar bidrar till att Sala i praktiken är integrerad i en större regional arbetsmarknad. Västerås fungerar som den dominerande arbetsmarknadsnoden i länet och har stor betydelse för sysselsättningen bland Salabor.

Arbetsmarknaden i Sala kommun kännetecknas av en blandning av offentlig och privat sektor. Offentlig verksamhet, vård och omsorg, utbildning samt handel är viktiga arbetsgivare, liksom mindre och medelstora företag inom industri, bygg och service. Kommunens näringsliv har en lokal förankring, men är samtidigt beroende av den bredare regionala arbetsmarknadens utveckling.

Salas roll i den regionala arbetsmarknaden innebär att bostadsförsörjningen behöver planeras med ett mellankommunalt perspektiv. Ett differentierat bostadsutbud i både tätorter och landsbygd är en viktig förutsättning för att attrahera och behålla arbetskraft, möjliggöra pendling och bidra till en långsiktigt hållbar utveckling av kommunen och regionen.

2.1 Pendlingens betydelse

Pendling är en central del av Salas arbetsmarknadsfunktion. För många av Salas hushåll är möjligheten att bo i Sala och arbeta i en annan kommun avgörande. Kommunens bostadsutbud, boendemiljöer och kommunikationer är viktiga förutsättningar för arbetskraftens rörlighet. Samtidigt bidrar Sala till den regionala arbetsmarknaden genom att erbjuda bostäder till personer som arbetar i andra delar av länet eller i närliggande regioner.

Under 2024 arbetspendlade 2 287 personer boende i andra kommuner till Sala. De fem vanligaste inpendlingskommunerna var Västerås (34 %), Heby (20 %), Avesta (10 %), Uppsala (7 %) och Enköping (5 %). Under samma år utpendlade 4 248 personer boende i Sala till andra kommuner. De fem vanligaste utpendlingskommunerna var Västerås (42 %), Heby (18 %), Avesta (7 %), Uppsala (7 %) och Stockholm (6 %).

3 MARKNADSFÖRUTSÄTTNINGAR

Rådande lågkonjunktur, ränteläge och byggmaterialkostnader medför utmaningar för byggmarknaden. Boverket ser att det börjar stabilisera sig på bostadsmarknaden men nu på en lägre nivå. Räntorna sjunker vilket gör att efterfrågan ökar igen. Boverket bedömer att det kommer ta tid för marknaden att hämta sig. Byggmaterial har ökat i kostnad samtidigt som det ställs högre krav på material i relation till miljö och klimat. Antalet påbörjade bostäder väntas öka något de kommande åren, men inte komma i närheten av rekordåret 2021.

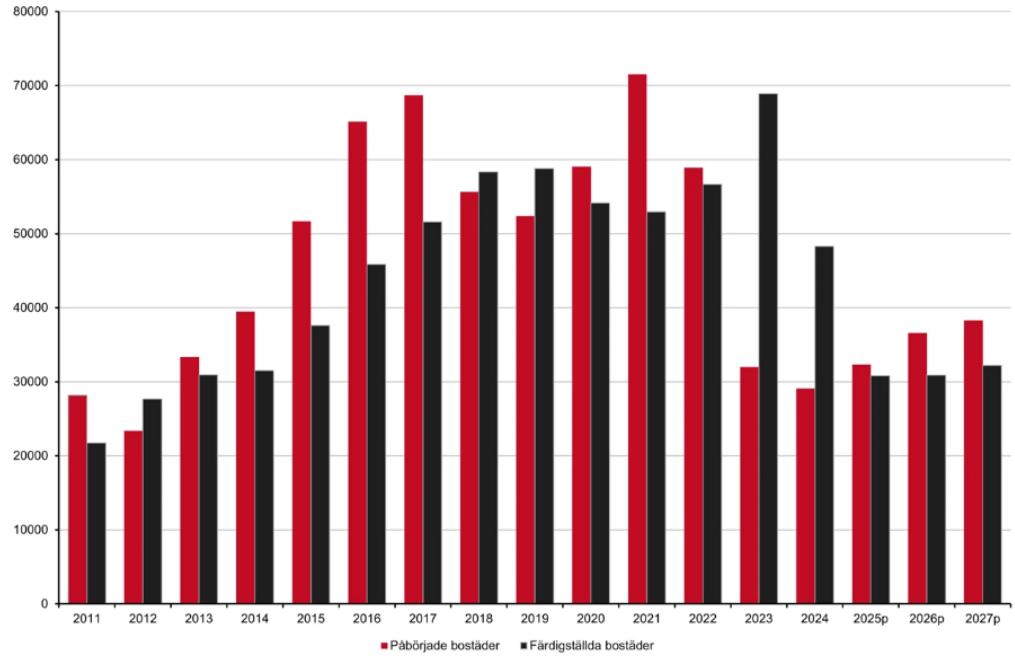

Figur 6 – Antal påbörjade och färdigställda bostäder 2011–2025 samt Boverkets prognos 2026–2028. Källa: SCB och Boverket

De hinder som kommunerna i Västmanland, inklusive Sala, ser för ett ökat bostadsbyggande kan i stor utsträckning kopplas till konjunkturläget. I Boverkets årliga bostadsmarknadsenkät 2023[7] angav flest kommuner att höga produktionskostnader och svårigheter för byggherrar och privatpersoner att få lån var de främsta begränsande faktorerna för bostadsbyggandet. I 2024 års enkät[8] svarade många även att bostadsbyggandet begränsades av en svag inkomstutveckling för hushållen samt kommunens/det allmännyttiga bostadsbolagets brist på resurser eller möjligheter till bostadsbyggande.

[7] Boverket - Bostadsmarknadsenkäten 2023
[8] Boverket - Bostadsmarknadsenkäten 2024

En utmaning som i länet är unik för Sala kommun är den föroreningsproblematik som kopplas till Salas mångåriga historik av gruv- och anrikningsindustri. Förekomsten av gruvrelaterade restprodukter som fyllnadsmaterial och atmosfäriskt nedfall från anrikningsprocesser innebär att exploateringsprojekt i och kring Sala tätort medför kostsam avfallshantering av förorenad jord viket påtagligt försämrar förutsättningarna för bostadsbyggande.

3.1 Bostadsbeståndet

I Sala finns 11 223 bostäder, fördelade på 6 536 småhus, 4 114 lägenheter i flerbostadshus, 376 speciallägenheter och 197 bostäder i övriga hus. I olika delar av kommunen dominerar olika typer av bostäder. I servicenoderna, utvecklingsorterna och på landsbygden dominerar småhusen. I Sala tätort är flerbostadshusen främst koncentrerade i centrum och på Åkra, Jakobsberg och Bryggeriet. 88 % av småhusen har upplåtelseformen äganderätt, 9 % hyresrätt och 3 % bostadsrätt. Av lägenheterna i flerbostadshus är 75 % hyresrätter och 25 % bostadsrätter.

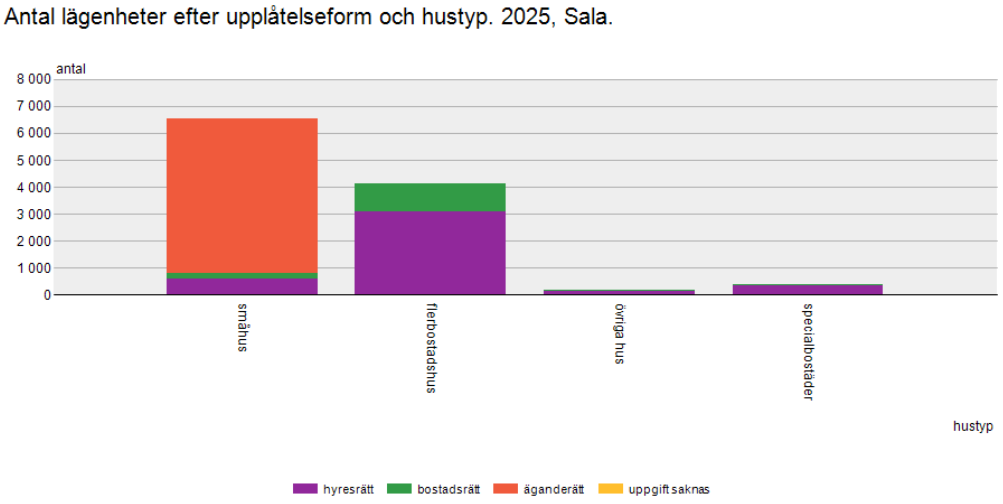

Källa: SCB

Figur 7 - Antal lägenheter i Sala 2025, efter upplåtelseform och hustyp. Källa: SCB

Flerbostadshusen byggdes framför allt under åren 1940–1980, samt under 2010-talet. Småhusen tillkom framför allt under åren 1960–1990. Att byggnationen av flerbostadshus har ökat under det senaste decenniet beror på det ökade fokus på bostadsantal som uppstått som en reaktion på rapporter om bostadsbrist i stora delar av landet.

Salabostäder äger och förvaltar cirka 2 712 bostäder i Sala kommun. Den största andelen av lägenheterna finns i flerbostadshus i Sala stad, men bolaget förvaltar

även lägenheter i Ransta, Möklinta, Salbohed och Sätra brunn. Sett till det totala antalet hyresrätter i kommunen äger Salabostäder cirka 88 %.

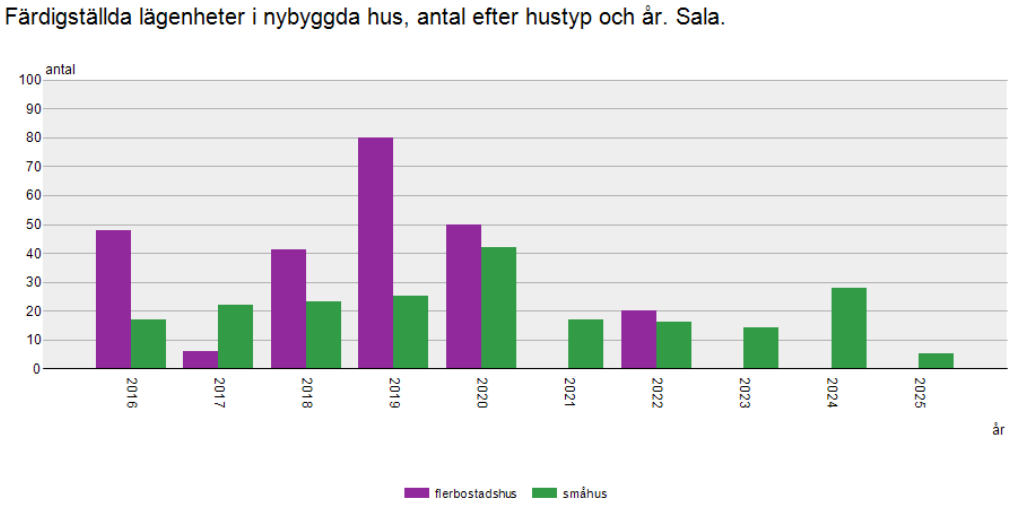

Källa: SCB

Figur 8 - Färdigställda lägenheter per hustyp i Sala kommun 2016–2025. Källa: SCB

Det har byggts i snitt 45 bostäder per år i Sala de senaste tio åren. 2025 färdigställdes 5. Under samma period har Salabostäder byggt 80 nya lägenheter på Kronparken som stod inflyttningsklara 2019.

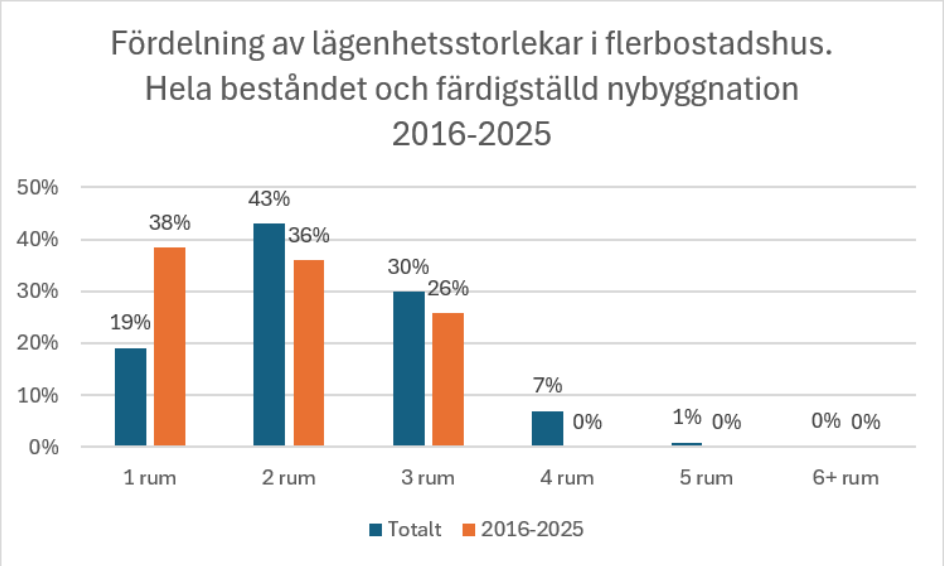

Figur 9 - Andel lägenheter per lägenhetsstorlek i Sala kommun, totalt och i färdigställd nybyggnation 2016–2025. Källa SCB

Den vanligast storleken på en lägenhet i flerbostadshus Sala kommun är 2 rum och kök, följt av 3 rum och kök och 1 rum och kök. Under 2016–2025 har en större andel av de färdigställda lägenheterna i flerbostadshus varit 1 rum + kök/kokvrå.

3.2 Prisutvecklingen på bostadsmarknaden

Statistik från Svensk Mäklarstatistik över villapriser visar att köpeskillingskoefficienten (köpeskilling/taxeringsvärde) i Sala kommun ökade från 1,35 till 1,40 under 2025. Motsvarande siffra för riket 2025 var 1,35, samma som för 2024.

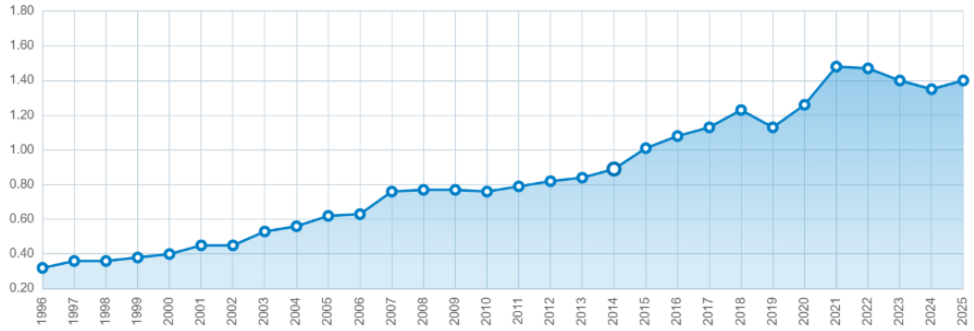

Figur 10 - Köpeskillingskoefficient för villor i Sala kommun 1996–2025. Källa: Svensk mäklarstatistik

Sala kommun har över de senaste decennierna haft en positiv utveckling av marknadsförutsättningar. Priserna på bostäder har gått upp från relativt låga nivåer. Priserna i Sala steg fram till 2021 då en topp nåddes. Priserna har därefter mattats av något. Prisuppgången har medfört att det finns större möjlighet att bli beviljad lån hos bankerna. Följden är en ökning av antalet nybyggda hus, bättre möjligheter att underhålla befintliga hus och en större omsättning på bostadsmarknaden.

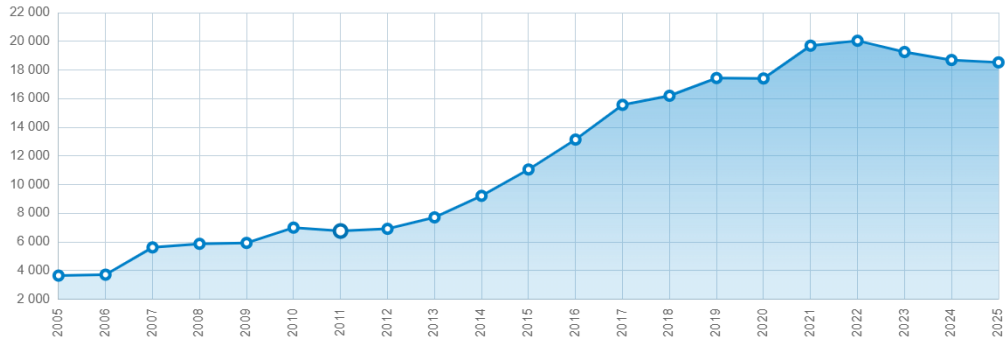

Figur 11 - Köpeskilling för bostadsrätter i Sala kommun 2005–2025, kr/kvm. Källa: Svensk mäklarstatistik

Priserna för bostadsrätter har utvecklats negativt sedan toppen 2022. Under 2025 sjönk snittpriset från 18 694 kr/kvm till 18 528 kr/kvm, en minskning med 0,9 %. Antalet försäljningar var dock ovanligt lågt; resultatet måste därför behandlas med viss försiktighet.

3.3 Medelhyra i hyresrätter

Medelhyran i Sala kommun låg 2025 på 1 281 kronor per kvm och år, vilket motsvarar 106,75 kronor per kvm i månadshyra. Detta är en 5,5-procentig ökning mot föregående år då hyran låg på 1 212 kronor per kvm. Det är en något mindre ökning än den i riket i stort, där årshyran 2025 var 1 474 kronor per kvm,

en månadshyra på 122,83 kronor per kvm vilket motsvarar en ökning med 6 procent.

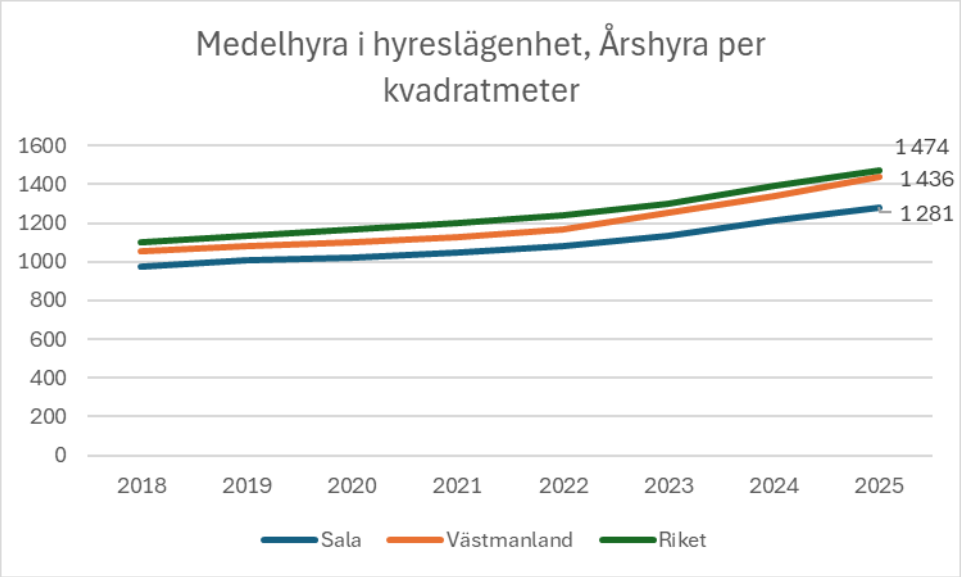

Figur 12 - Genomsnittlig årshyra per kvadratmeter för hyreslägenhet i Sala, Västmanlands län och hela riket 2018–2025. Källa: SCB

3.4 Ekonomiska förutsättningar att efterfråga bostäder

Hushållens inkomster är en förutsättning för att kunna efterfråga den bostad ett hushåll har behov av. I Sala är medianinkomsten lägre, färre öppet arbetslösa och fler får försörjningsstöd än snittet för riket. Förhållandena gällande inkomst, arbetslöshet och försörjningsstöd ser olika ut i kommunens olika områden.

2024 var medianinkomsten i Sala 328 700 kr (286 500 kr för kvinnor och 373 100 kr för män), vilket är lägre än riket som ligger på 359 200 kr (318 300 kr för kvinnor och 404 400 kr för män).

2024 var 9,7 % av Salas invånare öppet arbetslösa, i jämförelse med rikets 10,0 %. 2025 fick 13,5 % av Salaborna försörjningsstöd, jämfört med rikets 11,4 %.

För att få ett bostadslån behöver man kunna betala 10 % av bostadens värde kontant. Amorteringskrav infördes den 1 juni 2016 och justerades senast den 1 april 2026.

3.5 Planreserv för bostäder och verksamhetsmark

Sala kommun har i dag en betydande reserv både av obebyggda småhustomter och outnyttjade byggrätter för flerbostadshus inom antagna detaljplaner. En del av denna reserv ägs av Sala kommun, men stora delar finns även på mark som

ägs av privatpersoner eller företag. Dessutom pågår detaljplanering som kommer att möjliggöra ytterligare bostadsbebyggelse.

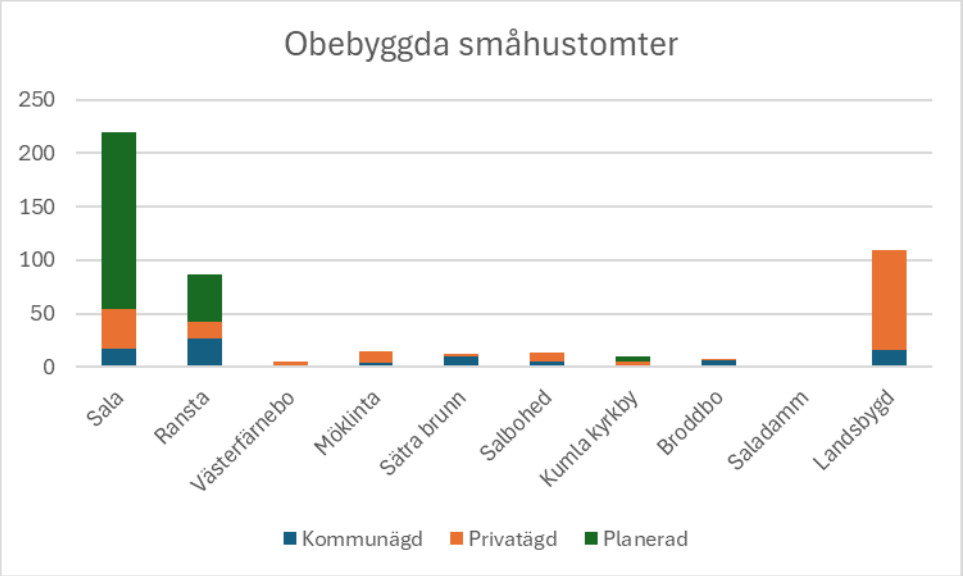

Figur 13 - Obebyggda småhustomter i kommunal ägo, privat ägo och under pågående detaljplanering, per samhälle. Källa: Sala kommun (2026-05-19)

2026-06-30 ägde kommunen 85 och privata aktörer 182 obebyggda småhustomter inom antagna detaljplaner och ytterligare 215 var under pågående planering. Av dessa ligger cirka 46 % i Sala tätort och cirka 18 % i Ransta.

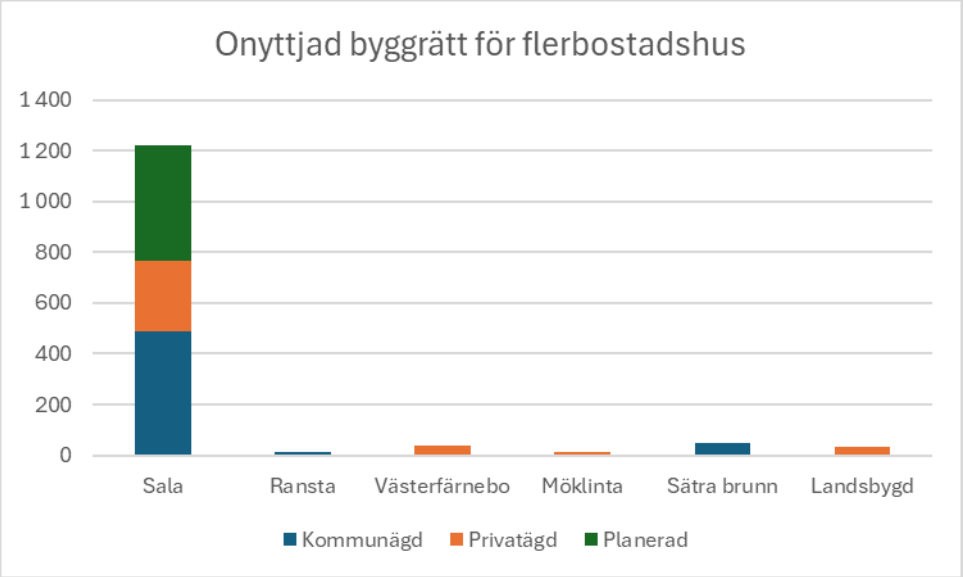

Figur 14 - Onyttjad byggrätt i flerbostadshus på kommunal mark, privatägd mark och under pågående detaljplanering, per samhälle. Källa: Sala kommun (2026-05-19)

Samma datum (2016-06-30) bestod kommunens reserv för bostäder i flerbostadshus av 547 lägenheter på kommunägd mark och 366 lägenheter på privatägd mark med ytterligare 454 lägenheter under pågående detaljplanering. Av dessa ligger cirka 89 % inom Sala tätort.

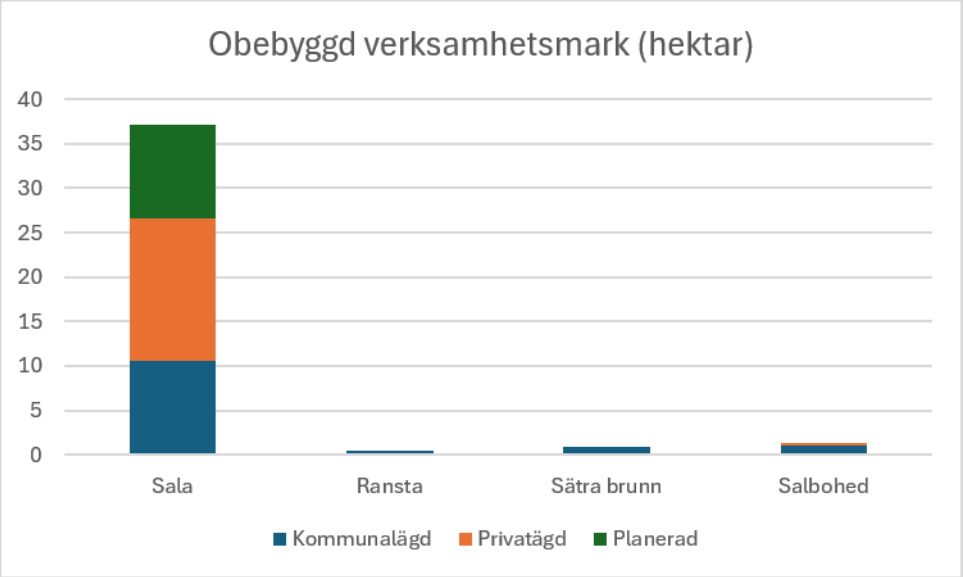

Figur 15 - Obebyggd verksamhetsmark på kommunal mark, privatägd mark och under pågående detaljplanering, per samhälle. Källa: Sala kommun (2026-05-19)

Kommunens reserv av verksamhetsmark består av cirka 12,9 hektar på kommunägd mark och cirka 16,3 hektar på privatägd mark, med ytterligare cirka 10,5 hektar under pågående planering. 92 % av verksamhetsmarken ligger inom Sala tätort.

4 BEHOV SOM INTE TILLGODOSES PÅ SALA KOMMUNS BOSTADSMARKNAD

Enligt lag (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska kommunen göra en analys av de bostadsbehov som inte tillgodoses på den lokala marknaden. Analysen ska göras med hjälp av ett underlag som Boverket förser kommunen med. Boverkets beräkningar ska användas för att bättre kunna planera, utföra och följa upp insatser för att åtgärda bostadsbrist.

Här presenteras också behov av bostäder för några specifika målgrupper. Vissa grupper har kommunen utifrån lagstiftning ett särskilt ansvar att tillgodose behovet av bostäder för. Dessa målgruppers behov av bostäder hanteras främst i kommunens arbete med lokalförsörjning.

Samma behov kan i vissa fall tillgodoses i kommunal regi och i andra fall genom den generella bostadsmarknaden. Exempelvis påverkas behovet av tillgänglighetsanpassning i Salabostäders bestånd och av kommunal bostadsanpassning av tillgången på särskilt boende för äldre (SÄBO) medan behovet av SÄBO påverkas av tillgången på senioranpassade boenden, oavsett vilken regi sådana boendeformer bedrivs i.

För att synliggöra vilka behov som idag inte tillgodoses på den lokala bostadsmarknaden redovisas nedan dagsläget utifrån en behovsgruppering, oavsett nuvarande drifts- eller ägarstruktur.

4.1 Boverkets byggbehovsberäkning

Boverket genomför regelbundet beräkningar av behovet av bostadsbyggande på nationell nivå, ibland även på regional nivå. Beräkningarna ger en bild av de behov som behöver mötas för att bostadsmarknaden ska vara i balans.

Tabell 1 - Beräknat årligt bostadsbyggnadsbehov 2026–2035. Källa: Boverket

	Tillkommande behov	Historiskt underskott	Bostadsreserv	Totalt byggbehov
Riket	30 371	15 221	4 994	50 586
Västmanland	645	305	139	1 089
Sala kommun	16	36	12	63

Enligt Boverkets beräkning från maj 2026[9] behöver det i Sala kommun tillkomma i genomsnitt 63 bostäder per år den närmst tioårsperioden, 36 av dem för att kompensera för ett historiskt bostadsunderskott och 12 för att bygga upp en framtida bostadsreserv.

[9] Boverket – Öppna data – Kommunala byggbehovsberäkningar

4.2 Boverkets verktyg ”Behovsbaserad bostadsbrist”

Boverket förser kommuner med ett verktyg som ska användas som underlag för planering av bostadsförsörjningen[10]. Verktyget visar ett antal mått som är tänkta att avspegla hur stor andel av kommunens hushåll som i dagsläget saknar en lämplig bostad.

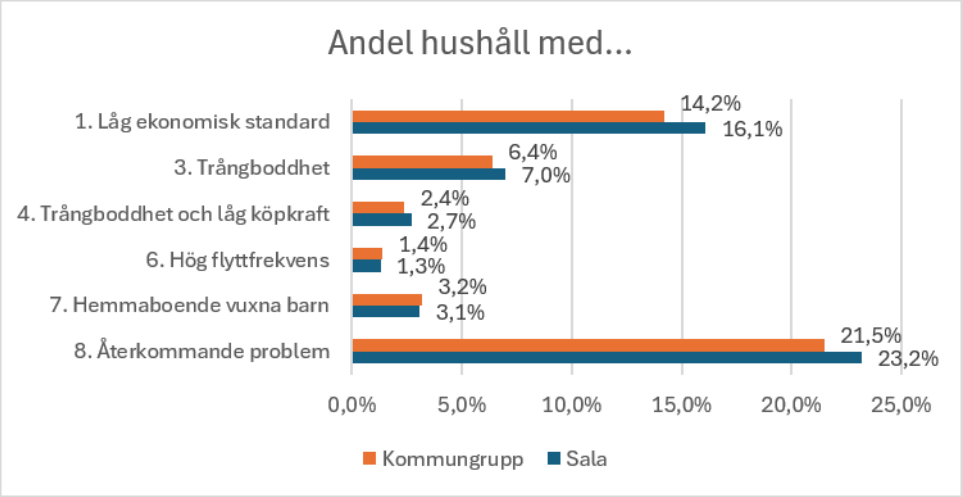

Figur 16 - Behovsbaserad bostadsbrist i Sala kommun jämfört med kommungrupp SKR B4 "Pendlingskommun nära större stad". Källa: Boverket

Utifrån Boverkets data är det svårt att dra några långtgående slutsatser kring bostadsbristen i Sala. Det är delvis oklart vilka av Boverkets mått, och trender i dessa, som indikerar en bostadsbrist. Måtten på hemmaboende vuxna barn och upprepade flyttar behöver till exempel tolkas på olika sätt i olika geografier. Upprepade flyttar kan vara en effekt av nybyggnation och hög andel studenter likväl som ett tecken på strukturell hemlöshet. Boverkets mätperiod är också kort med en betydande eftersläpning som påverkar möjligheten att dra slutsatser. Det är dock viktigt att fortsatt följa måtten för att se hur de förändras över tid.

[10] Boverket – Behovsbaserad bostadsbrist

4.2.1 TRÅNGBODD MED LÅG KÖPKRAFT

Boverket definierar trångbodd med låg köpkraft som att hushållet dels är trångbott, dels har en köpkraft som understiger 60 % av medianköpkraften. Hushåll där minst en icke-sammanboende vuxen eller ett barn över 12 år saknar ett eget sovrum räknas som trångbodda. Det gör även hushåll där uppgifter om antal rum saknas och bostaden är mindre än 20 kvm per person. Köpkraft definieras som inkomst per konsumtionsenhet, ett viktat inkomstmått som tar hänsyn till hushållens sammansättning.

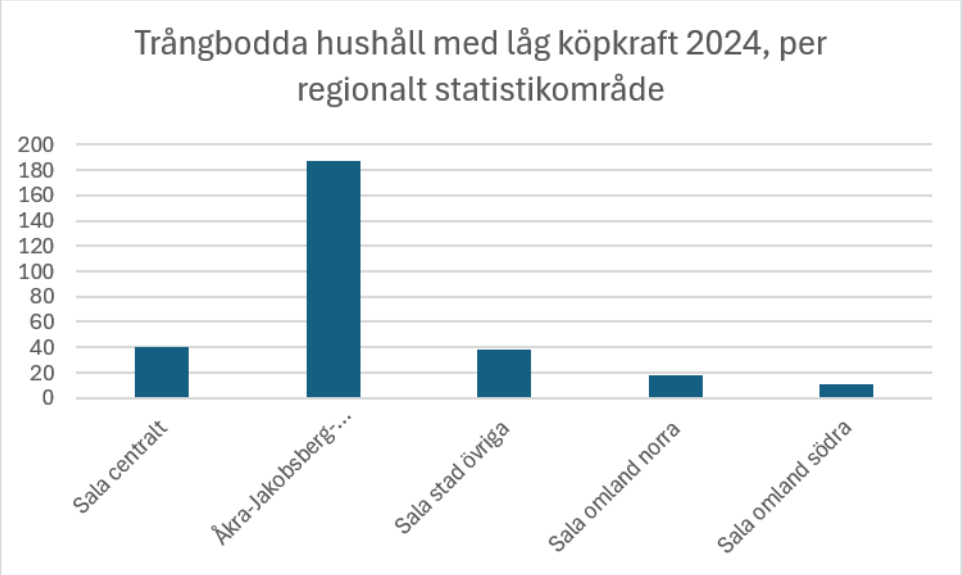

Figur 17 - Antal trångbodda hushåll med låg köpkraft år 2024. Källa: Bokverket.

Sala kommun har en högre andel hushåll med låg ekonomisk standard, en högre andel trångbodda hushåll och en något högre andel hushåll som är trångbodda med låg köpkraft än genomsnittet för kommungruppen. Hyresrätter dominerar kategorin och hyresrättstäta områden i och kring Sala tätort är därför överrepresenterade, men det finns även en mindre grupp hushåll som bor i småhus på landsbygden. Andelen hushåll med låg ekonomisk standard har minskat i kommunens samtliga statistikområden sedan 2015. Däremot har trångboddheten ökat, särskilt i området Åkra-Jakobsberg-Bryggeriet. Sammantaget innebär det att den totala andelen trångbodda hushåll med låg köpkraft har ökat något från 2,6 % år 2015 till 2,7 % år 2024. I området Åkra-Jakobsberg-Bryggeriet har andelen dock stigit från 7,8 % till 8,9 %.

4.2.2 FLYTTFREKVENS

Boverket sammanställer antalet hushåll där någon i hushållet har flyttat minst en gång om året de senaste tre åren. Måttet är tänkt att ge en bild av hur osäker hushållets eller individens boendesituation är.

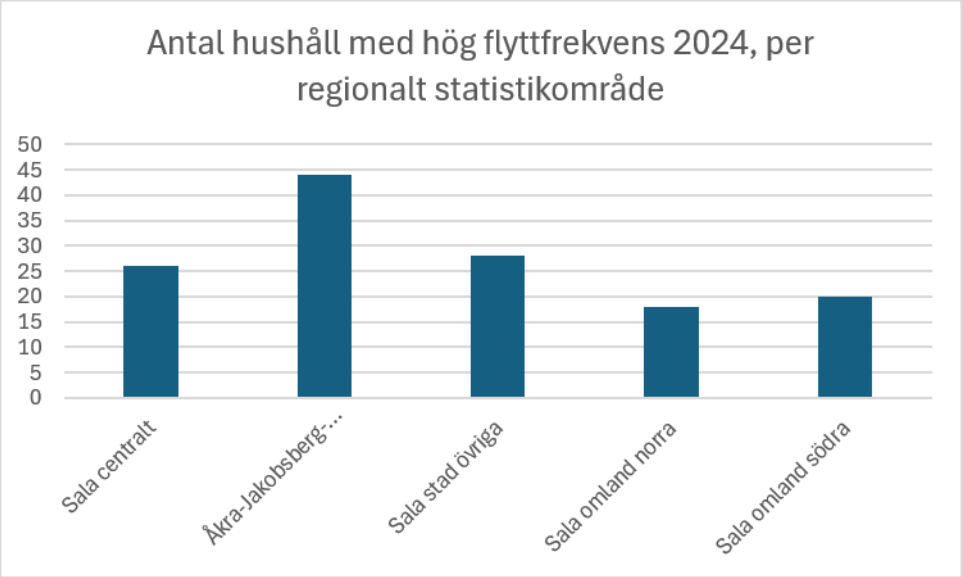

Figur 18 - Antal hushåll med hög flyttfrekvens år 2024. Källa: Boverket.

Sala kommun har en något lägre andel hushåll med hög flyttfrekvens än genomsnittet för kommungruppen. I och kring Sala tätort bor de identifierade hushållen främst i hyresrätter. I dessa hushåll ingår tydligt fler män än kvinnor. På landsbygden återfinns hushållen med hög flyttfrekvens i småhus. Den totala andelen hushåll med hög flyttfrekvens har minskat från 1,5 % år 2015 till 1,3 % år 2024.

4.2.3 HEMMABOENDE BARN

Boverket sammanställer antalet hushåll som har hemmaboende barn äldre än 24 år. Måttet är tänkt att ge en bild av hur lätt det är för unga att etablera sig på bostadsmarknaden.

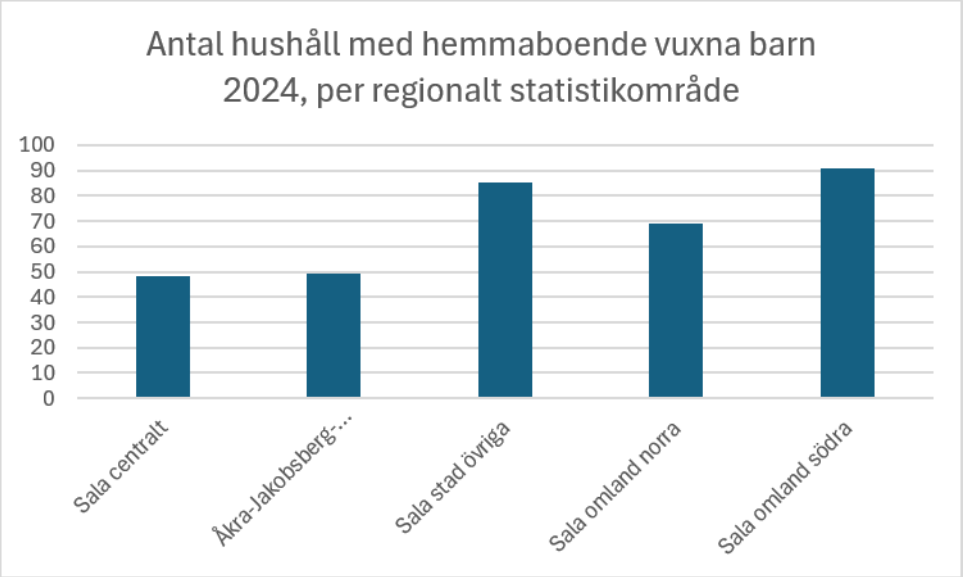

Figur 19 - Antal hushåll med hemmaboende vuxna barn år 2024. Källa: Boverket.

Sala kommun har något lägre andel hushåll med hemmaboende vuxna barn än genomsnittet för kommungruppen. I området Åkra-Jakobsberg-Bryggeriet bor de identifierade hushållen främst i hyresrätter i flerbostadshus. I dessa hushåll ingår något fler kvinnor än män. I resten av kommunen återfinns de flesta hushållen med hemmaboende vuxna barn i småhus, huvudsakligen egenägda. I den gruppen är män tydligt överrepresenterade. Den totala andelen hushåll med hemmaboende vuxna barn har ökat från 2,7 % år 2014 till 3,3 % år 2023. Trenden är densamma i nästan alla kommunens statistikområden.

4.3 Bostäder för äldre och seniorer

Sala står inför en stor demografisk utmaning under många år framåt. Andelen äldre kommer öka kraftigt och det är viktigt att hela kommunen planerar olika insatser för att möta denna del av befolkningen. Görs detta på ett strategiskt och gemensamt sätt, minskar behovet av mer specifika biståndsbedömda insatser från kommunen.

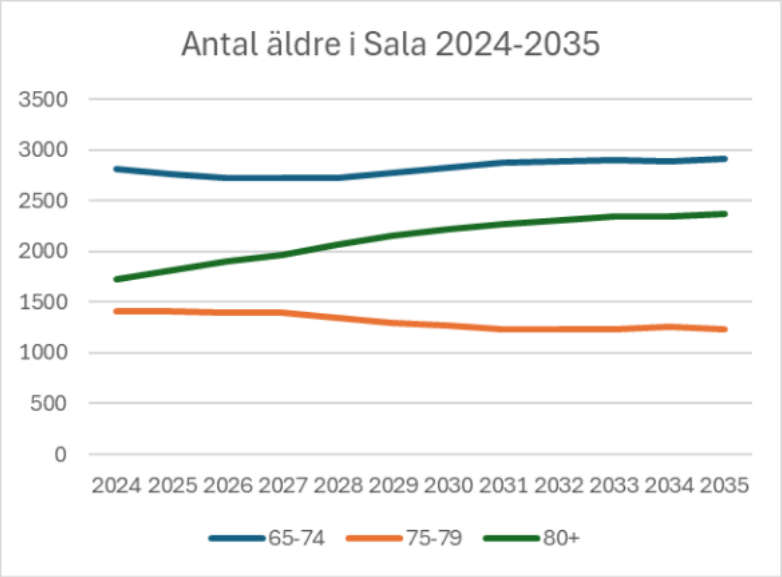

Figur 20 - Antal äldre i Sala kommun 2024–2035, per ålderskategori. Källa: SCB

4.3.1 SÄRSKILT BOENDE

Idag finns sex särskilda boenden i Sala kommun riktade till äldre med sammanlagt 300 lägenheter. Fem är belägna i Sala tätort, ett i Västerfärnebo. Ekebygården, Jakobsbergsgården, Johannesbergsgatan samt Björkgården ägs av Sala kommun. Boendet på Bryggeriet ägs av Salabostäder och boendet på Bergsmansgatan 30 av Nordic Horizon AB. Samtliga boenden drivs dock i kommunal regi. Totalt förväntas behovet av särskilda boendeplatser öka med 52 platser mellan åren 2025 – 2035.

Tabell 2 - Antal platser på särskilda boenden i Sala kommun. Källa: Sala kommun

Särskilda boenden	Permanenta platser	Korttidsplatser
Bergsmansgatan 30	72	
Björkgården	49	
Bryggeriet	28	4
Ekebygården	34	
Jakobsbergsgården	37	
Johannesbergsgatan 2	80	

I Sala kommun bor 10,4 % av invånarna över 80 års ålder och endast 1,4 % av invånarna i åldrarna 65–79 år på särskilt boende. Därför är det viktigt att det finns och byggs bra bostäder för äldre inom det ordinarie bostadsutbudet.

4.3.2 SENIORBOSTÄDER

En seniorbostad är en vanlig hyres- eller bostadsrätt anpassad för äldre med krav på god tillgänglighet och social samvaro. Inget biståndsbeslut krävs för att få flytta in. Ingen vård- och omsorgspersonal finns i husen utan kommunens ordinarie hemtjänst förser boende med beviljade service- och omsorgsinsatser.

I Sala kommun finns seniorbostäder för 55+ och för 65+, anpassade efter äldres behov, delvis med tillgång till gemensamma lokaler. I Salabostäders bestånd finns 27 lägenheter för 55+ på Bryggerigatan 10. De har inte gemensamma lokaler, men Hyresgästföreningen har en stor lokal med olika verksamheter i närheten.

65+ boenden finns på Kaplanen (52 lägenheter), Karpgatan 6 (6 lägenheter) och Dammgatan 19 (23 lägenheter). Dessa boenden har lokaler för gemensamma aktiviteter, gemensamma måltider, social samvaro samt möjlighet till hobby och rekreation. Det finns viss tillgång till fritidsaktiviteter för äldre på olika sätt, men det drivs inte i kommunens regi.

I Sala finns även Bovieran, ett koncept för seniorbostäder i bostadsrättsform med 48 lägenheter.

4.3.3 BOSTADSANPASSNING

Att äldre med stödbehov kan bo kvar i ordinärt boende är avgörande för Sala kommuns omsorgskapacitet. Många av kommunens bostäder är dock inte anpassade efter äldres behov. Det saknas till exempel ofta hiss i flervåningshus och många lägenheter i bottenplan är byggda en halvtrappa upp. Salabostäder kan erbjuda anpassade bostäder från sitt bestånd om behov finns men ser gärna att flytt till ett anpassat boende sker i tid så att den äldre kan bo ett tiotal år i det nya boendet. Detta eftersom kortsiktiga bostadsanpassningar för kortare boendeperioder blir mycket kostsamma.

I Sala kommun inkommer drygt 200 bostadsanpassningsansökningar per år. Under många år har antalet ansökningar och kostnader för bostadsanpassning ökat men ökningstakten verkar nu ha planat av.

Ökningen speglar kommunens åldersstatistik och upptakten på vårdreformen och med tanke på att andelen äldre förväntas öka de kommande åren så är det rimligt att tro att även ansökningarna följer den utvecklingen.

4.4 Övriga boendeformer för särskilda grupper

4.4.1 LSS-BOSTÄDER

Bostäder enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade omfattar främst gruppbostäder och servicebostäder. En gruppbostad är avsedd för personer med omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov. En servicebostad riktar sig till personer med något mindre omfattande stödbehov. Boendeformerna syftar till att skapa trygghet, kontinuitet och ett individuellt

anpassat stöd i vardagen. Individen flyttar in och bor i regel kvar livet ut. Några få flyttar mellan boendeformer på grund av ålder eller funktionsnedsättning. Framtida behov är svåra att fullt ut förutse men utifrån statistik från anpassad grundskola och kommunens biståndsenhet så finns det behov av ytterligare en gruppbostad inom de kommande åren.

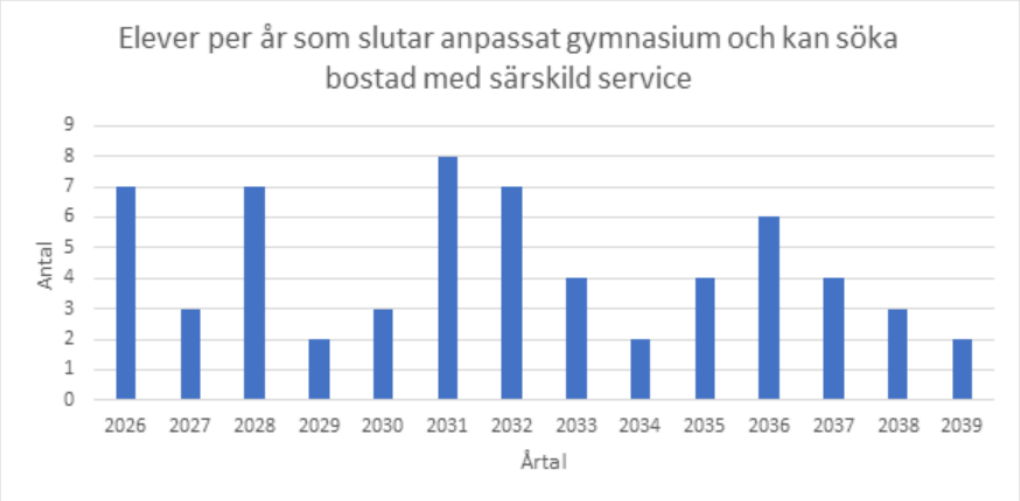

Figur 21 - Antal elever med behov av LSS-bostad, per år för gymnasieexamen 2026–2039. Källa: Sala kommun (2026-01-02)

Bostäder med särskild service enligt LSS i form av gruppbostad består av små enheter med fem till sex lägenheter. Kötiden till en gruppbostad har under de senaste åren varierat och omsättningen har varit låg. För närvarande tillgodoses och verkställs behoven av bostad med särskild service inom befintlig struktur. Samtidigt visar tillgängliga prognoser att antalet personer som kan förväntas ansöka om bostad med särskild service framöver överstiger nuvarande kapacitet avseende gruppbostadsplatser.

Tabell 3 - Antal platser på gruppboenden i Sala kommun. Källa: Sala kommun

Gruppbostäder	Permanenta platser	Korttidsplatser
Styrars gruppboende	6	1
Karpgatan 1	5	
Josefsdalsvägen 12	6	
Karpgatan 2 vån 1	5	
Johannesbergsgatan 30 B	6	
Jakobsbergsgatan 4 E	6	
Jakobsbergsgatan 4 E Vån 4	6	

Bostäder med särskild service enligt LSS i form av servicebostad är placerade i vanliga flerbostadshus. Individen har sin egen lägenhet, och i anslutning till servicebostäderna finns en gemensamhetslägenhet där personalen utgår ifrån.

Vid ökade behov av servicebostäder rekvirerar vård- och omsorgskontoret lägenheter på lämpliga adresser från Salabostäder eller annan hyresvärd. Den enskilde har vanligtvis sitt hyreskontrakt med tekniska kontoret, men det förekommer även hyresförhållanden direkt med Salabostäder. För närvarande tillgodoses behovet av denna boendeform i takt med att behov uppstår. De lägenhetsstorlekar som främst efterfrågas är ettor och tvåor. Antalet servicebostadsplatser har under de senaste åren legat runt 53–58 och kan antas öka något framöver.

På grund av nya krav på säkerhet i händelse av brand i byggnader[11] som trädde i kraft den 1 juli 2025 har det blivit svårare att hitta lämpliga lägenheter för servicebostäder. Brukarna kan i regel inte utrymma via balkong, vilket gör att lägenheter som inte ligger i bottenplan inte uppfyller de nya kraven på att det ska finnas två fungerande utrymningsvägar. Samtidigt är små, tillgänglighetsanpassade lägenheter i markplan relativt ovanliga i kommunens bostadsbestånd.

Tabell 4 - Antal servicebostäder i Sala kommun. Källa: Sala kommun

Servicebostäder	Antal lägenheter
Två servicebostäder	18
Dalhem- Jakobsbergs servicebostad	19
Centrum servicebostad	21

[11] Boverkets föreskrifter och allmänna råd om säkerhet i händelse av brand i byggnader, BFS 2024:7 – 7 kap. Möjlighet till utrymning vid brand

4.4.2 KORTIDSBOENDE

Korttidsboende är en boendeform för barn, unga och vuxna med omfattande funktionsnedsättningar. Korttidsboende innebär att den enskilde vistas under kortare, tidsbegränsade perioder i en särskilt anpassad boendemiljö utanför det egna hemmet. Vistelsen kan vara regelbundet återkommande eller beviljas vid enstaka tillfällen utifrån individuella behov. Boendeformen är utformad för att ge trygghet, struktur och stimulans i vardagen samtidigt som den ger avlastning för anhöriga och närstående.

Boendet består vanligtvis av ett mindre antal platser i en hemlik miljö där personal finns tillgänglig för stöd, omvårdnad och tillsyn under hela vistelsen. Idag är Skräddagränds korttidsboende tillfälligt placerat i de tomställda boendeplatserna på Bergsmansgatan 30, särskilt boende för äldre. Innan år 2028 behöver det tas fram egna lokaler till korttidsboendet då Bergsmansgatan 30 öppnar upp flera av sina tomställda boendeplatser för målgruppen äldre.

Tabell 5 - Antal platser på korttidsboenden i Sala kommun. Källa: Sala kommun

	Antal platser
Skräddargränd korttidsboende	6

4.4.3 SÄRSKILDA BOSTÄDER ENLIGT SOCIALTJÄNSTLAGEN

Inom den kommunala socialpsykiatrin beviljas boendeinsatser enligt socialtjänstlag (2025:400). Freden är ett särskilt boende om 8 lägenheter där stödet ges från personal som finns dygnet runt i den enskildes direkta närhet. Det har varit en låg omsättning av lägenheterna på Fredens särskilda boende och alla lägenheterna har varit uthyrda under flera år. För att täcka framtida behov behöver fler platser tillskapas om Sala kommun ska klara att erbjuda boende i den egna kommunen.

Socialpsykiatriska insatser ges även i enskilda brukares privata bostäder. I dag är det 65 personer i Sala kommun som har en sådan insats.

Tabell 6 - Antal platser på särskilda bostäder enligt socialtjänstlagen i Sala kommun. Källa: Sala kommun

	Antal platser
Freden	8

4.4.4 JOURLÄGENHETER

Social- och arbetsmarknadskontoret har för närvarande fem jourlägenheter, det är av yttersta vikt att kontoret har tillgång till ett antal tomma lägenheter när akuta behov uppstår.

4.5 Övriga grupper med särskilda behov

4.5.1 BARN OCH UNGA

Barnkonventionen blev svensk lag i januari 2020. Enligt artikel 27 i barnkonventionen har alla barn rätt till en bostad. Att barnkonventionen nu är lag betyder också att barns rättigheter ännu tydligare ska beaktas vid avvägningar och bedömningar som rör barn. Barn och unga är medborgare men saknar rösträtt och står i en beroendeställning till vuxna. Därför är det viktigt att barn och unga får komma till tals och att deras åsikter tas på allvar. Vuxna vet inte alltid vad som är bäst för barn och unga.

Barns tillgång till permanent bostad är en förutsättning för en trygg uppväxt. Om föräldrapar separerar, kan det vara svårt för båda föräldrarna att bo kvar i samma bostadsområde, till exempel om det saknas alternativa upplåtelseformer i närheten. Varierade upplåtelseformer gör att båda föräldrarna, trots förändrad ekonomi vid en separation, har möjlighet att bo kvar i närheten av barnets ursprungliga hem. En blandad bebyggelse innebär fördelar ur ett barnperspektiv.

Ensamkommande asylsökande barn är en särskilt utsatt grupp på bostadsmarknaden. Kortsiktiga lösningar och trångboddhet drabbar både ensamkommande barn och barn som anländer till Sverige med föräldrar och leder till en osäker tillvaro.

I Sala kommun har andelen invånare i åldersgruppen 0–19 år som lever med låg ekonomisk standard historiskt följt andra kommuners utveckling. Från och med 2023 har utvecklingen i Sala dock avvikit från trenden. Andelen ekonomiskt utsatta i denna åldersgrupp har i Sala kommun stigit medan den i övriga riket stagnerat eller avtagit.

4.5.2 HEMLÖSA

Socialtjänstlagen saknar bestämmelser som ger bostadslösa allmän rätt att få en bostad genom socialtjänsten. Socialtjänsten har därför inte någon skyldighet att tillhandahålla en bostad. Däremot prioriteras hemlösa personer med funktionshinder, äldre, samt personer som söker asyl i Sverige.

Socialstyrelsens definition av hemlöshet omfattar fyra olika situationer:

- Akut hemlöshet - upplever individer som sover utomhus, eller de som övernattar på akutboende, härbärge, skyddat boende eller motsvarande.
- Institutionsvistelse och stödboende - innefattar intagna eller inskrivna på kriminalvårdsanstalter, annan institution eller stödboende och som ska flytta därifrån inom tre månader men inte har någon bostad att flytta till.

- Långsiktiga boendelösningar - syftar till individer som bor i någon av socialtjänstens särskilda boendelösningar, till exempel försökslägenheter och bostadssociala kontrakt.
- Eget ordnat kortsiktigt boende - innefattar individer som bor tillfälligt och utan kontrakt hos familj, vänner eller har ett tillfälligt inneboende- eller andrahandskontrakt hos en privatperson.

Den senaste kartläggning som social- och arbetsmarknadskontoret gjorde över hemlösheten avser 2025. Kartläggningen visar att det enligt Socialstyrelsens definition fanns cirka 35 personer i Sala kommun som befann sig i någon form av hemlöshet. Antalet har minskat med 38 personer mellan åren 2024 och 2025. Det är viktigt att belysa att det inte går att säkerställa om de aktuella personerna har förekommit på fler än ett ställe, personerna kan ha vänt sig både till social- och arbetsmarknadskontoret och till de ideella föreningarna. Detta gäller för samtliga av de personer som finns inräknade i de olika formerna av hemlöshet i kartläggningen.

Boendesamordnarna på social- och arbetsmarkandskontoret har regelbunden kontakt veckovis med bostadssociala samordnare på Salabostäder vid frågor som tex skulder, störningar osv. Boendesamordnarna har möten tillsammans med fastighetsenheten en gång i månaden för att samverka runt hyror (sena hyresinbetalare). Två-tre gånger per år träffas alla boendesamordnare, fastighetsenheten och Salabostäder med medarbetare och chefer för samverkan och uppföljningar på övergripande nivå.

4.5.3 VÅLDSUTSATTA GRUPPER

Det sker ett regionalt och nationellt samarbete gällande skyddat boende för våldsutsatta grupper. Många av de skyddade boendena har satt en övre åldersgräns för medföljande barn. Det är betydligt vanligare att det finns en övre åldersgräns för pojkar än för flickor. Tonårspojkar som inte kan bo med sin förälder och eventuella syskon får därför bo med förövaren, hitta ett annat tillfälligt boende eller bo med släktingar och vänner. Tonårspojkar har följaktligen ofta ett sämre skydd än tonårsflickor. Därav är det av yttersta vikt att vid upphandling av boenden säkerställa att inte tonårspojkar får sämre skydd.

I Västmanlands län finns ett nätverk bland kommunerna för att ta emot personer som blivit våldsutsatta inklusive hedersvåld. Det finns även en utökad samverkan med andra län för att ge stöd till målgruppen. Utifrån graden av skyddsbehovet finns flera olika boendealternativ och skydd att tillgå.

4.5.4 NYANLÄNDA

Mottagandet av nyanlända i Sala har, liksom i många svenska kommuner, förändrats ganska tydligt de senaste åren. Sala har gått från ett akut mottagningsläge runt 2015–2017 till ett mer långsiktigt integrationsfokus idag, med färre nyanlända men fortsatt behov av stöd för etablering. Idag handlar

arbetet i större utsträckning om etablering på arbetsmarknaden, språkutbildning och integration i lokalsamhället.

Precis som i många andra mindre kommuner finns vissa återkommande utmaningar som till exempel begränsad bostadsmarknad och svårigheter att snabbt komma in på arbetsmarknaden.

En framtida utmaning för nyanlända berör rotationen på bostadsmarknaden. Steget från en hyresrätt till bostadsrätt eller villa kantas av flera hinder. I första hand rör det sig om svårigheter att ta sig in på arbetsmarknaden. Även om många är väl rustade att ta sig in på arbetsmarknaden saknar också många tillräckliga språkkunskaper, arbetsmarknadskunskaper och studiebakgrund. Lånelöften är svåra att få för de som strävar efter att flytta till bostadsrätt eller villa då bankerna ofta kräver att båda låntagarna ska ha fast anställning.

5 KOMMUNENS VERKTYG

Sala kommun har ett antal huvudsakliga verktyg att tillgå för att påverka bostadsförsörjningen inom kommunen.

5.1 Strategisk markpolitik

Tillgången på kommunägd mark är väsentlig för att påverka bostadsbyggandet i kommunen. Markägandet ger möjligheter att styra inriktningen för bostadsbyggandet; vad, var, hur och när bostäder ska byggas. Genom en förutseende markpolitik skapas förutsättningar för stadens utveckling. Kommunens rådighet över mark och god markberedskap är avgörande för att på sikt trygga bostadsförsörjningen. Sala kommun arbetar aktivt med strategiska markförvärv. Markförvärv eftersträvas att genomföras i så tidiga skeden som möjligt i förhållande till tänkt tid för exploatering. En policy för kommunens markägarkap[12] antogs av kommunfullmäktige i juni 2025. Syftet är att tydliggöra kommunens ambition som markägare samt stärka Salas framtida utveckling och tydliggöra målen för det långsiktiga arbetet med markförsörjning, -förvaltning, -förädling och -försäljning.

5.1.1 MARKANVISNINGAR

Tilldelning av mark är en del i processen att förädla kommunens mark. En markanvisning ger en byggherre rätt att under vissa förutsättningar förvärva kommunens mark. Sala kommuns riktlinjer för markanvisningar[13] antogs av kommunstyrelsen i oktober 2016. Riktlinjerna anger principerna för hur byggherrar utses och förfarandet kring markanvisningar. Likaså redovisas principer för prissättning och grundläggande villkor för markanvisningar. Förutsättningar för direktanvisning samt hur urval görs när en markanvisning lämnas till marknaden redovisas. Vid markanvisningar kan Sala kommun genom urvalskriterier välja vem som får bygga i kommunen men även vad och hur det ska byggas, till exempel vilken upplåtelseform, gestaltning, kategoribostad med mera.

Enligt lag (2025:72) om ändring i lagen (2014:899) om riktlinjer för kommunala markanvisningar som trädde i kraft den 1 mars 2025 ska kommuners riktlinjer även ange hur markanvisningar används för att följa kommunens handlingsplan för bostadsförsörjning. Ett reviderat förslag till riktlinjer har därför tagits fram parallellt med handlingsplanen för bostadsförsörjning.

[12] Policy för Sala kommuns markägarskap
[13] Riktlinjer för markanvisningar i Sala kommun

5.2 Det kommunala planmonopolet

Det är enligt plan- och bygglag en kommunal angelägenhet att planera användningen av mark och vatten. Denna ensamrätt ger Sala kommun långtgående möjligheter att använda olika planinstrument för att påverka bostadsbyggandet inom kommunens gränser.

5.2.1 ÖVERSIKTSPLANERING

Översiktsplanen är ett av kommunens viktigaste styrdokument. Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan, som omfattar hela kommunens yta, i vilken kommunen visar sin syn på hur den fysiska miljön ska utvecklas på lång sikt. Översiktsplanen ska ge vägledning i hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Kopplat till bostadsförsörjningen pekar översiktsplanen ut en sammanhållen riktning för kommunens markanvändning.

Sala kommuns översiktsplan[14] antogs under 2023 och ses över årligen för att säkerställa dess aktualitet. Översiktsplanen utgår i sina mål, strategier och mark- och vattenanvändning från FN:s globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030. Genom att hållbarhetsmålen är integrerade i översiktsplanen skapas goda förutsättningar för att den fysiska miljön i kommunen används, bevaras och utvecklas på ett långsiktigt hållbart sätt.

5.2.2 DETALJPLANERING

För att gå vidare med förverkligande av utpekade områden i en översiktsplan eller i en stadsdels-/ortsanalys tas detaljplaner fram. Syftet med detaljplaneläggning är att reglera markens och bebyggelsens användning och utformning. Genom detaljplanen möjliggörs bland annat byggrätter för bostäder.

De detaljplaner som vunnit laga kraft men som ännu inte genomförts utgör tillsammans den så kallade planreserven.

5.3 Salabostäder

För många kommuner utgör de allmännyttiga bostadsbolagen ett viktigt verktyg i bostadsförsörjningen. Dessa bolag tar ofta ett stort socialt ansvar. De har också möjlighet att påverka samhällsutvecklingen genom att driva bostadsbyggandet. Allmännyttiga bostadsbolag i Sverige ska helt eller till större delen ägas av kommunen. Att bygga bra bostäder till rimliga priser för alla är allmännyttans ursprungliga och mest grundläggande uppgift.

Kommunala allmännyttiga bostadsaktiebolag har till syfte att främja bostadsförsörjningen i kommunen. Genom det kommunala bostadsaktiebolaget Salabostäder AB finns möjlighet att tillhandahålla ett varierat bostadsutbud för

[14] Översiktsplan för Sala kommun 2050

många olika målgrupper, liksom att tillgodose bostadsbehovet för hushåll med särskilda behov. Bolagets verksamhet regleras via ägardirektiv.

Kommunala allmännyttiga bostadsbolag ska bedrivas enligt affärsmässiga principer, vilket begränsar kommunens möjlighet att ålägga bolaget att bygga bostäder som det inte finns en lönsamhet i. Bolaget kan heller aldrig överta kommunens ansvar för bostadsförsörjningen.

5.4 Bostadsanpassning

I anpassning av bostäder genom bidrag kan personer med funktionsnedsättning ges möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. Bidraget regleras genom lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag.

Exempel på återkommande enkla åtgärder kan vara breddning av dörr, ramp till entré och installation av spisvakt. Genom bostadsanpassningsbidrag möjliggörs att fler invånare i Sala kommun med funktionsnedsättning kan bo kvar i sina hem längre.

Handlingsplan för bostadsförsörjning 2026–2030
Kommunfullmäktige

SALA KOMMUN
Telefon: 0224-74 70 00 | E-post kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala

Dnr 2026/259

KSLU § 165 Revidering av Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030

INLEDNING
Biblioteksplanen uttalar att varje kommun ska ha en biblioteksplan som ska vara ett politiskt antaget dokument.

Biblioteksplanen omfattar såväl folkbiblioteket som grund- och gymnasieskolans verksamhet inklusive anpassade skolformer. Ansvaret för de olika verksamheterna ligger under olika nämnder; skolnämnden samt kultur- och fritidsnämnden. Då verksamheter skiljer sig åt i uppdrag och syfte är biblioteksplanen uppdelad och skriven utifrån respektive verksamhets behov.

Förslaget till biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030 är ett gemensamt dokument som respektive nämnder har behandlat i skolnämnden den 15 september 2026, SKN § 81 samt i kultur- och fritidsnämnden den 18 september 2026, KFN § 98.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet medför inga negativa ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag
KS 2026.4886 – Missiv
KS 2026.4887 – Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030
KS 2026.4264 - Protokollsutdrag från skolnämnden 2026-09-15, SKN § 81 Revidering av Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030
KS 2026.4266 - Protokollsutdrag från skolnämnden 2026-09-15, SKN § 81 Revidering av Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030
KS 2026.4888 - Översikt av ändringar i revidering av Biblioteksplan

Ärendet föredras av bibliotekschef Elin Jansson.

Yrkanden
Ordförande Camilla Runerås (S) yrkar,
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anta Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030, i enlighet med bilaga KS 2026.4887.

Beslutsgång
Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT
Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anta Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030, i enlighet med bilaga KS 2026.4887.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunledningskontoret, Kanslienheten
Malin Selldén Wahlman
Nämndsekreterare

MISSIV

Revidering av Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030

SAMMANFATTNING AV ÄRENDET

Bibliotekslagen uttalar att varje kommun ska ha en biblioteksplan som ska vara ett politiskt antaget dokument.

Biblioteksplanen omfattar såväl folkbiblioteket som grund- och gymnasieskolans verksamhet inklusive anpassade skolformer. Ansvaret för de olika verksamheterna ligger under olika nämnder; skolnämnden samt kultur- och fritidsnämnden. Då verksamheter skiljer sig åt i uppdrag och syfte är biblioteksplanen uppdelad och skriven utifrån respektive verksamhets behov.

Förslaget till biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030 är ett gemensamt dokument som respektive nämnder har behandlat i skolnämnden den 15 september 2026, SKN § 81 samt i kultur- och fritidsnämnden den 18 september 2026, KFN § 98.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet medför inga negativa ekonomiska konsekvenser.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Nämnderna föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,

att anta *Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030* i enlighet med bilaga.

Bilagor:

1 Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030

CHECKLISTA

Checklista avseende Barnperspektivet, Landsbygdsperspektivet och de Horisontella principerna

Barnperspektivet

FN:s barnkonvention fastslår att ”*barnets bästa skall alltid komma i första hand*”. Detta innebär att ett antal frågor som direkt eller indirekt berör barn ska ställas och beaktas före beslut angående till exempel policy, riktlinje och budget i kommunens samtliga styrelser och nämnder.

Berör ärendet barn direkt eller indirekt	JA ☒	NEJ ☐
Vid JA besvara följande frågor:		
Påverkar denna insats barn och ungdomars sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och situation till det bättre	JA ☒	NEJ ☐
Innebär insatsen att barn och ungdomars rätt till en god hälsa beaktas?	JA ☒	NEJ ☐
Har barn och ungdomar fått möjlighet att uttrycka sin mening om insatsen?	JA ☐	NEJ ☒
Har särskild hänsyn tagits till barn och ungdomar med funktionsvariation - fysiskt och/eller psykiskt?	JA ☒	NEJ ☐
Tar insatsen hänsyn till barnkonventionens text om ”till det yttersta av sin förmåga”?	JA ☒	NEJ ☐

Landsbygdsperspektivet

Bedömer ni att beslutet kommer att innebära särskilda konsekvenser för landsbygden	JA ☐	NEJ ☒
Vid **JA** hur bedömer ni att beslutet påverkar:		
Att det blir lättare eller svårare att bo på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det skapas fler eller färre jobb på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐
Att det ökar eller minskar tillgången till god service på landsbygden?	JA ☐	NEJ ☐

Horisontella principerna (tillgänglighet, icke-diskriminering samt jämställdhet)

Innebär insatsen risk för begränsad tillgänglighet?	JA ☐	NEJ ☒
Har icke-diskrimineringsperspektivet beaktats?	JA ☒	NEJ ☐
Kan beslutet utestänga någon från samhället?	JA ☐	NEJ ☒
Har man beaktat FN:s konvention angående rättigheter för personer med funktionsvariation när beslutet togs?	JA ☒	NEJ ☐

Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Dokumentnamn		Dokumenttyp	Omfattar
Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030		Plan	Kommunen
Beslutsinstans	Dokumentansvarig	Publicering	
Kommunfullmäktige	Bibliotekschef	www.sala.se, intranät	

Beslutad datum	Översyn bör göras	Klassificering	Diarienummer
		1.3.1	Dnr
Relation	Ersätter		Författningssamling
-	2022/1049		-

INNEHÅLL

1 INLEDNING 1

2 FOLKBIBLIOTEKETS VERKSAMHET I SALA KOMMUN 2

2.1 Folkbiblioteken i ett sammanhang 3

3 SJU MÅLFORMULERINGAR 4

3.1 Demokratiuppdraget 4

3.2 Media 5

3.3 Information och lärande 6

3.4 Läsfrämjande 7

3.5 Barn och ungdomar 7

3.6 Mångspråk 8

3.7 Tillgänglighet 9

4 FRAMTID OCH UTVECKLINGSBEHOV 10

5 SKOLBIBLIOTEKETS VERKSAMHET I SALA KOMMUN 11

5.1 Syfte 11

5.2 Styrdokument 11

5.3 Sex målformuleringar för skolbiblioteken 12

5.4 Ansvar 13

1 INLEDNING

Biblioteksplanen omfattar såväl folkbiblioteket som grund- och gymnasieskolans verksamhet inklusive anpassade skolformer. Ansvaret för våra olika verksamheter ligger under olika nämnder; Skolnämnden samt Kultur- och fritidsnämnden. Då våra verksamheter skiljer sig åt i uppdrag och syfte är biblioteksplanen uppdelad och skriven utifrån respektive verksamhets behov var och en för sig.

Biblioteksplanen gäller dock för Sala kommun och skall ses som ett dokument.

2 FOLKBIBLIOTEKETS VERKSAMHET I SALA KOMMUN

Biblioteksplanen är ett viktigt styrdokument som vägleder oss i att uppfylla de förväntningar våra besökare ska ha på vår verksamhet och de mål vi som medarbetare har för vårt arbete.

Till vår hjälp finns olika dokument som är vägledande:

- Bibliotekslagen SFS2013:801. Bibliotekslagen är en ramlag som anger övergripande principer och riktlinjer för offentligt finansierad biblioteksverksamhet
- Sala kommuns övergripande mål och vision
- Samverkansavtal för den regionala bibliotekssamverkan
- Den regionala biblioteksplanen
- Barnkonventionen
- Agenda 2030

Sala stadsbibliotek är en del av Bibliotek i Västmanland, en samverkan mellan de 10 kommunerna i regionen. Samverkan ger oss styrka och kraft att driva utvecklingsfrågor och samarbeten som inte bara främjar den egna kommunen utan hela regionen.

Samtidigt är Salas folkbibliotek kommunens angelägenhet och vi ska finnas här för våra medborgare och besökare och verka för att leverera en så bra verksamhet som möjligt.

Stadsbiblioteket kompletteras av vår bokbuss som ger service till landsbygden. Vi har en biblioteksfilial i Ransta. Biblioteksfilialen i Ransta är bemannad en gång per vecka och erbjuder därutöver generösa meröppettider, då besökarna kan använda biblioteket även när personal inte finns på plats. Vi har verksamhet i Västerfärnebo där vi delar skolans bibliotek och har bemannat 1 gång per vecka under terminerna. Vi arbetar uppsökande mot tex BVC, förskolor, SFI och kyrkans barntimmar. ”Boken kommer” är en kompletterande verksamhet som ger service till äldre i hemmiljö som har svårt att på egen hand ta sig till våra bibliotek. Även vår individanpassade service med talböcker till personer med någon form av läsnedsättning är delvis uppsökande. Vi arbetar ständigt i olika projekt, oftast med understöd av statliga medel eller med regionala satsningar.

2.1 Folkbiblioteken i ett sammanhang

Biblioteket är en av samhällets viktigaste demokratiska institutioner. Genom fri tillgång till information, kunskap och kultur skapas förutsättningar för delaktighet, bildning och ett aktivt medborgarskap.

Förändrade tider och beteendemönster hos allmänheten påverkar biblioteken och den betydelse vi har. Samhällsomvälvningarna har aldrig tidigare varit så komplexa men ändå så tydligt formulerade som i Agenda 2030:s 17 hållbarhetsmål, där biblioteken har ett stort ansvar för att verka för demokratiska och inkluderande samhällen.

Det finns en stor konkurrens om människors tid och det finns olika kanaler och tjänster som på olika sätt kompletterar det vi erbjuder. Läsning är långt ifrån en självklar aktivitet och även själva sättet hur man läser förändras. Under pandemin med spridning av Covid-19 slog restriktionerna hårt mot samhället. Biblioteket i Sala var under den perioden öppet och tillgängligt och spelade en stor roll för personer som använde sig av våra tjänster. Under pandemin började bibliotekens roll i totalförsvaret diskuteras i olika sammanhang där man lyfter biblioteken som en samhällsviktig funktion i tider av kris. Bibliotekens roll för den demokratiska utvecklingen är även den aktuell och hör starkt ihop med andra delar av våra uppdrag. Demokratins grund bygger på att medborgare har fri tillgång till information och kan tillgodogöra sig den. Hur folkbibliotek kommer att utvecklas framöver och vilka roller och funktioner vi får bära är viktigt att ha med sig i arbetet framåt.

3 SJU MÅLFORMULERINGAR

I Sala har vi valt att basera vår biblioteksplan utifrån bibliotekslagens skrivningar av prioriterade områden. Vi baserar fortsatt vår biblioteksplan på sju målformuleringar.

1 ***Demokratiuppdraget***
2 ***Media***
3 ***Information och lärande***
4 ***Läsfrämjande***
5 ***Barn och ungdomar***
6 ***Mångspråk***
7 ***Tillgänglighet***

3.1 Demokratiuppdraget

§2 ur bibliotekslagen

”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning”.

Lagens formulering vittnar om det stora förtroende bibliotek antas ha och som tydligt anger ett syfte för bibliotekens inriktning och verksamhet.

Människors behov av bibliotek förändras över tid och den digitala världen är en utmaning men ger även utvecklingspotential. Vi vill utifrån vår omvärld aktivt skapa goda förutsättningar för förändring och förankring av biblioteksverksamheten och vårt arbete gentemot de som använder sig av våra tjänster såväl digitalt som i det fysiska rummet.

Demokratins grund förutsätter att människor har fri tillgång till information, möjlighet att skaffa kunskap och bilda sig en egen uppfattning. Vi menar att biblioteket har en fundamental betydelse för att ge förutsättningar för kunskapsinhämtning för alla och envar. Vi kan se att bibliotekets roll har varit särskilt betydelsefull under t ex pandemin eller vid flyktingströmmar.

Vår ambition är att biblioteket ska vara den arena för möten, kunskap och kultur i demokratins tjänst som varje kommun behöver. Biblioteken behövs som fysisk plats men behovet av uppsökande verksamhet är viktigt för att nå fler.

Inriktningsmål

- Det fysiska rummet skall vara en attraktiv plats för informella möten och en arena för programverksamhet. Det fysiska rummet skall uppfattas som en trygg och säker plats för alla
- Vi utvecklar vår uppsökande verksamhet och utökar vår samverkan med andra aktörer
- Vi utvecklar nya uppsökande arbetssätt mot äldre, SFI, förskolor och söker aktivt samarbeten och projekt
- Vi följer landsbygdens utveckling för att kunna komplettera med bokbussen på bästa sätt
- Vi ska med känsla för samtiden erbjuda relevanta föreläsningar och samtal för allmänheten. Samverkan med studieförbunden ska utvecklas och stärkas, liksom samarbetet med föreningar och andra kommunala aktörer.
- Bibliotek i Västmanland bidrar till gemensamma aktiviteter, fortbildning och kollegialt tankeutbyte

3.2 Media

§9 ur bibliotekslagen

”På folkbiblioteken skall allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform”.

En viktig del av vårt arbete är att tillhandahålla ett bra utbud av tidningar, tidskrifter, böcker i olika format (elektroniska och tryckta) och andra typer av media som ljud och bild. Vårt utbud skall vara attraktivt och välskött och erbjuda såväl det nya som det äldre materialet.

Den regionala samverkan har ökat tillgängligheten till media för länets invånare på ett positivt sätt. Med den gemensamma bibliotekskatalogen har beståndet för det enskilda biblioteket eller användaren växt. Det som inte finns inom regionen kan vi fjärrlåna från övriga Sverige.

Vid inköp skall extra hänsyn tas till de prioriterade grupper som bibliotekslagen anger: barn och unga, personer med annat modersmål än svenska, nationella minoriteter och personer med funktionsnedsättningar.

Inriktningsmål

- Media skall vid inköp bedömas utifrån allsidighet och kvalité vilket betonas i bibliotekslagen

- Vi arbetar medvetet och aktivt med exponering och presentationer av vårt bestånd
- Beståndet skall vara aktuellt och välskött och gallras kontinuerligt
- Beståndet är delvis efterfrågestyrt men hänsyn tas till kriterier som mångfald, behov, bredd och balans. Hänsyn tas även till efterfrågan inom Bibliotek i Västmanland
- Bibliotek i Västmanland har en gemensam katalog som ständigt utvecklas och där ansvaret för utveckling delas mellan kommunerna
- Beståndet är tillgängligt för alla inom regionen
- Inom Bibliotek i Västmanland utarbetar vi tillsammans riktlinjer och policyer för det gemensamma mediearbetet

3.3 Information och lärande

§7 ur bibliotekslagen

”Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet”.

Behoven av kunskap skiftar över tid, liksom förutsättningarna för individers utvecklingsbehov. Den digitala utvecklingen i samhället kräver kompentens av individen för att kunna vara delaktig. Vi ser behovet hos personer som av olika skäl har svårt att hantera basala digitala tjänster. Bibliotekets personal är betydelsefull för att bidra till att minska ett digitalt utanförskap bland annat genom det personliga mötet.

Biblioteket spelar även roll för de som fortbildar sig eller studerar genom att erbjuda bra förutsättningar för självstudier.

Inriktningsmål

- Vi erbjuder möjlighet till digital inkludering genom IT- handledningar
- Vi utvecklar och synliggör våra digitala tjänster genom uppsökande arbete och samverkan med andra aktörer för att stärka den digitala delaktigheten.
- Vi ger goda förutsättningar för ”hjälp till självhjälp” för administrativa ärenden som utskrifter, scanning, kopiering
- Vi tillhandahåller en god studiemiljö för personer som fortbildar sig och ska om möjligt skapa ett grupprum för studier
- Personalen ges möjlighet till digital fortbildning genom seminarier, kurser och föreläsningar t ex inom Bibliotek i Västmanland och/eller andra aktörer

3.4 Läsfrämjande

§7 ur bibliotekslagen

”Folkbiblioteken skall särskilt främja läsning och tillgång till litteratur”.

Att läsa och förstå text är en grundläggande färdighet för en person som vill vara en aktiv del av samhället. Läsning bidrar till att utveckla ordförrådet och skapa ett rikare och mer varierat språk. Språket är betydelsefullt för en människas utveckling och delaktighet och kan vara avgörande för en persons livsval.

Att arbeta med läsfrämjande arbete på ett folkbibliotek innebär att stödja och uppmuntra individers frivilliga vilja och lust att läsa. Läsning är idag långt ifrån självklart för stora grupper och bibliotekens kontinuerliga arbete är värdefullt. Vårt läsfrämjande arbete riktar sig mot alla åldrar men med en betoning på barn och ungas utveckling.

Inriktningsmål

- Vi har en läsfrämjandeplan för att förtydliga vårt arbete med att stimulera, uppmuntra, engagera och nå så brett och djupt som möjligt
- Vi främjar personalens kompetens genom fortbildning, lästid, litteraturprat
- Vi erbjuder olika läsformat som ljud- och talböcker samt olika svårighetsgrader för litteratur t ex ”på lätt svenska”
- Vi söker samarbeten med t ex studieförbund, grundskolan, och andra kommunala aktörer
- Vi erbjuder digitala tjänster för läsning
- Vi har programaktiviteter och metoder som främjar läsning i form av läsecirklar, boktips och författarträffar. Här bidrar även regionala satsningar och samverkan i Bibliotek i Västmanland
- Vi breddar vårt läsfrämjande arbete genom att använda nya metoder

3.5 Barn och ungdomar

8§ ur bibliotekslagen

”Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar”.

Vi vill stimulera till berättande och läsning och arbeta för att uppmuntra barns nyfikenhet och intressen. Barn och ungdomar ska mötas med respekt och intresse när de söker stöd och hjälp.

Det är betydelsefullt att barn så tidigt som möjligt får möta biblioteket och vi har därför ett nära samarbete med BVC, mödravård, skola och förskola. Biblioteket vill med ett attraktivt och anpassat medieutbud utveckla barns läslust. Barn med behov av stöd för sin läsning ska möta ett varierat bestånd som är lättillgängligt och attraktivt.

Vi ska oberoende av familjekonstellationer, språk, kultur, kön eller religion möta barn och föräldrar utifrån deras behov av biblioteket. I vårt arbete ska vi vara lyhörda för barn och ungdomars egna önskemål och bejaka initiativ som kommer från dem. Med ett attraktivt biblioteksrum kan vi stimulera till läsning, möten och självstudier. Det är även viktigt att arbeta för att nå barnens föräldrar.

Inriktningsmål

- Vi ska öka antalet programaktiviteter för barn där kreativitet och lässtimulans ligger till grund
- Vi ska arbeta mer uppsökande och nå nya vägar för att möta barn t ex med hjälp av vår bibliotekscykel
- Vi ska jobba vidare i samarbete med andra aktörer för att bidra till barns språkutveckling tex grundskolan, BVC, förskolan och föreningar
- Genom utökat samarbete med skolan ska alla barn i grundskolan komma i kontakt med stadsbiblioteket på olika sätt
- Vi deltar aktivt i regionala nätverksträffar för barn och unga
- Med hjälp av regionen och statliga bidrag jobbar vi med läsfrämjandeprojekt
- Barnkonventionen ska ligga till grund för beslut och handlingar i verksamheten
- Inom det regionala bibliotekssamarbetet arbetar vi med att öka kompetensen i barnrättsfrågor

3.6 Mångspråk

§5 ur bibliotekslagen

”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska”

Vårt samhälle präglas av en stor kulturell och språklig mångfald och det ska speglas i bibliotekets bestånd och arbete. Vi vill underlätta för människor att få tillgång till språket genom ett anpassat utbud. Vi erbjuder litteratur på lättläst svenska och annat anpassat material som främjar språkträning och integration. Vi har även ett urval av litteratur på andra språk än svenska och fjärrlånar eller

kompletteringsköper det som efterfrågas vid behov. Den regionala samverkan bidrar till att upprätthålla ett rikare bestånd.

De nationella minoritetsspråken är finska, samiska, meänkieli, romani chib och jiddisch och dessa språk finns representerade på biblioteket.

Inriktningsmål

- Vi erbjuder fjärrlån som komplement till vårt mindre urval titlar på minoritetsspråk och övriga språk
- Vi uppmärksammar olika högtider och dagar där vi genom exponering och skyltning visar på den språkliga mångfalden
- Vi utvecklar vårt samarbete med SFI där vi aktivt kan bidra med tex boktips och lässtimulans. Vi har fortsatt visningar för aktuella grupper
- Vi har ett uppsökande arbetssätt i syfte att underlätta kontakten med biblioteket

3.7 Tillgänglighet

§ 4 ur bibliotekslagen

”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information”.

Tillgänglighet till medier och till lokaler är ett övergripande mål som berör alla målformuleringar: demokrati, media, information och lärande, läsfrämjande, barn- och ungdomar, mångspråk. Det är inte ett ensamt mål utan ska stödja alla delar av vår verksamhet. Tillgänglighet handlar om tillgång till lokaler men lika mycket om kompletterande medier och service.

Vi arbetar med Legimus (Myndigheten för tillgängliga mediers bibliotek), nedladdningar, ”boken kommer” samt ”Äppelhyllan” där ett urval av taktila böcker finns representerat.

Inriktningsmål

- Våra lokaler och evenemang skall vara tillgängliga för alla
- Kompletterande medier skall finnas tillgängliga för personer med läsnedsättning eller andra funktionsvariationer
- Vi följer utvecklingen och tillämpningen av tillgänglighetslagen gällande e-medier och dess påverkan på biblioteksverksamheten

4 FRAMTID OCH UTVECKLINGSBEHOV

Den regionala bibliotekssamverkan har potential att utvecklas för att stärka biblioteksverksamheten i hela regionen. Vår kommun bidrar genom att delta i arbetsgrupper och i det utvecklingsarbete som sker. Vi vill i den kommande perioden genomföra gemensamma programserier, marknadsföringskampanjer och event. Vi kan ytterligare utveckla vårt samarbete kring personal och kompetensförsörjning. Både bibliotekssystem och webb är under ständig utveckling och förbättring.

Bibliotek behövs av många olika skäl. Det är en kulturinstitution som bidrar till människors vardag där det blir allt tydligare att det fysiska mötet med människor är av stor betydelse. Samhället utvecklas med digitala tjänster och det underlättar för det stora flertalet. Biblioteken bidrar till det men vi bidrar även med att vi öga mot öga kan ge service och hjälp till de som behöver.

Biblioteken behövs som arena för möten och evenemang och genom program och aktiviteter stärker vi vår verksamhet.

Biblioteken behöver vara fortsatt starka. Vi behöver finnas för medborgarna för att kunna erbjuda ett komplement och alternativ till andra aktörer. Vår grundprincip om fri tillgång till information och läsinspiration är viktig.

En av bibliotekets främsta tillgångar är dess personal. Därför behöver vi vara en attraktiv arbetsgivare med goda villkor.

Sala kommun är en landsbygdskommun. Behovet av biblioteksservice på landsbygden tillgodoses via bokbussen. För att säkra en jämlik tillgång till biblioteksservice i kommunen behöver en ny bokbuss upphandlas.

Vi vill även ge bredare tillgång till digitala tjänster. Vi vill se att biblioteket i Sala kommun har en tydlig förankring i politiken, övriga kommunala instanser och framför allt hos Sala kommuns invånare. Vi vet att bibliotek bidrar till samhället och stärker Sala som en attraktiv kommun att bo, leva och verka i.

5 SKOLBIBLIOTEKETS VERKSAMHET I SALA KOMMUN

Läsandet utgör en grund för barns och elevers utveckling och möjliggör delaktighet i ett demokratiskt samhälle. Genom mötet med litteratur ges utrymme för fantasi, reflektion och nya perspektiv, vilket stärker förståelsen för både sig själv och andra. Läsning bidrar till språklig och intellektuell utveckling samt skapar samhörighet genom gemensamma berättelser och delade erfarenheter.

Genom skolans biblioteksverksamhet ges alla elever möjlighet att utveckla sitt läsande och därmed förutsättningar att växa som individer och samhällsmedborgare.

Vi lever alla i en digital tidsålder, och informationsteknologin påverkar det mesta i vår vardag. För att rusta elever inför utbildningens och samhällets krav behöver vi stärka elevers medie- och informationskunnighet. Ett kritiskt och ansvarsfullt sätt att tänka och agera är avgörande för att kunna delta i ett demokratiskt samtal samt för att förstå omvärlden och sin egen plats i den.

Skolbiblioteket ska bedrivas som en pedagogiskt förankrad verksamhet som stärker elevernas lärande samt deras språk- och kunskapsutveckling, med fokus på kvalitet, likvärdighet och långsiktighet.

5.1 Syfte

I detta dokument tydliggör huvudmannen ändamålet med skolbibliotekets verksamhet samt vilket uppdrag och ansvar biblioteket har inom grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola.

Planen utgår från de lagar och styrdokument som reglerar skolbiblioteksverksamheten och konkretiserar hur dessa ska omsättas i praktiken. Den klargör ansvarsfördelningen mellan skolledning, skolbibliotekarie, övrig personal och elever.

Syftet är också att säkerställa en likvärdig och kvalitativ biblioteksverksamhet samt att skapa en grund för systematisk uppföljning och utveckling av arbetet.

5.2 Styrdokument

Enligt bestämmelser i skollagen ska alla elever i förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola ha tillgång till skolbibliotek på den egna enheten. I lagstiftningen definieras skolbiblioteket som

en gemensam och strukturerad verksamhet med ett brett och målgruppsanpassat utbud av såväl analoga som digitala medier.

Skolbiblioteket ska stå till både elevers och pedagogers förfogande och utgöra en pedagogisk resurs i undervisningen.

Skolbiblioteken ska vara bemannade, och huvudmannen ska sträva efter att i första hand anställa personal med bibliotekarieutbildning eller i andra hand personer med examen från en annan relevant högskoleutbildning. Vidare ska huvudmannen i en biblioteksplan tydliggöra hur arbetet med skolbiblioteksverksamheten ska bedrivas för att uppfylla lagens syfte och mål.

Utöver skollagen omfattas skolbiblioteken även av bibliotekslagen. I enlighet med denna ska skolbibliotek bidra till det demokratiska samhällets utveckling genom att främja kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Skolbiblioteken ska också stärka litteraturens ställning och väcka intresse för läsning, bildning, upplysning, forskning samt annan kulturell verksamhet.

Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt personer med funktionsnedsättning. Utifrån behov och förutsättningar ska litteratur och tekniska hjälpmedel erbjudas. Särskild uppmärksamhet ska även ägnas åt de nationella minoriteterna och personer med annat modersmål än svenska, genom att erbjuda litteratur på modersmål och lättläst svenska.

Denna biblioteksplan tar sin utgångspunkt i följande styrdokument: Läroplan för grundskolan samt förskoleklassen och fritidshemmet, Lgr 22; Läroplan för Anpassade grundskolan, Lgra22, Läroplan för gymnasieskolan, Lgy 25, Läroplan för Anpassade gymnasieskolan, Lgyan25, samt Bibliotekslag (2013:801)

5.3 Sex målformuleringar för skolbiblioteken

Skolbiblioteket har en central roll i att främja läsning och skapa en stark läskultur, både i undervisningen och under övrig tid. Genom samarbete mellan skolbibliotekarie och övrig personal stärks elevernas läsmotivation, språkutveckling och möjligheter att möta en mångfald av texter. Skolbiblioteket erbjuder ett aktuellt, allsidigt och relevant bestånd av såväl skönlitteratur som sakprosa, som speglar olika perspektiv och livsberättelser. Beståndet är anpassat efter elevernas förutsättningar, behov och intressen samt kompletteras med andra medier.

Skolbiblioteket främjar och stärker elevernas medie- och informationskunnighet (MIK) i alla årskurser. Skolbibliotekarien och lärare i olika ämnen samarbetar för att på ett strukturerat sätt integrera medie- och informationskunnighet i undervisningen.

Gymnasiet: Skolbiblioteket är ett stöd i det vetenskapliga arbetssättet genom att handleda eleverna i informationssökningsprocesser och källkritiska förhållningssätt.

Skolbiblioteket är en trygg, tillgänglig och inkluderande lärmiljö för alla elever och speglar skolans värdegrund. Genom litteratur, aktiviteter och bemötande främjas allas lika rättigheter, jämställdhet, empati och respekt.

Skolbiblioteket bidrar till kunskap om yttrandefrihet, åsiktsfrihet och demokratiska värden. Det uppmuntrar bildning, nyfikenhet, olika perspektiv och förståelse för andra människor.

Skolbiblioteket främjar all språkutveckling. Vi lyfter och värnar de nationella minoritetsspråken samt ser flerspråkighet som en tillgång i lärandet och som en viktig del av elevers identitet.

Skolbiblioteket bidrar till kontinuitet och progression, till exempel vid övergångar mellan årskurser och verksamheter. Skolbibliotekarien samarbetar med olika yrkesgrupper och främjar elevernas delaktighet.

Skolbibliotekets verksamhet utvecklas och följs upp som en del av skolans systematiska kvalitetsarbete.

5.4 Ansvar

5.4.1 Huvudmannen ansvarar för att:

- alla elever har tillgång till ett skolbibliotek.
- tillse att alla skolor har en biblioteksverksamhet som följer gällande lagar och styrdokument samt att kvaliteten följs upp inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.
- skolbibliotekens arbete koordineras av en skolbiblioteksamordnare genom gemensamma möten, kollegialt lärande och gemensamma aktiviteter.
- genom skolbiblioteksamordnare stödja rektorer, samt utveckla biblioteksverksamheten inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.
- fördela medel till inköp av böcker, andra medier, biblioteks-specifikt material och viss gemensam kompetensutveckling så att ändamålen uppnås.

5.4.2 Rektor ansvarar för att:

- leda och organisera samt utveckla biblioteksverksamheten.

- fördela medel till viss kompetensutveckling, samt inventarier.
- säkerställa att skolan har en biblioteksverksamhet som följer rådande lagar och styrdokument.
- bibliotekets verksamhet ingår i skolans arbetsplan samt följs upp och revideras inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.
- säkerställa att bibliotekets verksamhet kommer alla elever till del samt nyttjas av alla medarbetare integrerat i den pedagogiska verksamheten.
- ge förutsättningar för skolbibliotekarier att regelbundet samplanera med övrig personal, samt delta i skolbibliotekariernas gemensamma möten.

5.4.3 Skolbibliotekarie ansvarar för att:

- bedriva skolbiblioteksverksamheten på sina skolor utifrån rådande lagar och styrdokument.
- i samverkan med rektor och övrig personal utveckla och följa upp skolbiblioteket inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete.
- samverka med övrig personal för att skolbiblioteket ska vara en integrerad del av den pedagogiska verksamheten.
- säkerställa att alla elever få ta del av skolbibliotekets verksamhet samt erbjudas möjlighet till inflytande.
- delta aktivt på skolbibliotekariernas gemensamma möten.

5.4.4 Pedagogerna ansvarar för att:

- samverka med skolbibliotekarien för att alla elever regelbundet och systematiskt får tillgång till skolbiblioteket
- samplanera med skolbibliotekarien i syfte att integrera skolbiblioteket i den pedagogiska verksamheten
- samverka med skolbibliotekarie och rektor i att utveckla och följa upp skolbiblioteket inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet
- främja elevernas inflytande på skolbibliotekets verksamhet

5.4.5 Elever ansvarar för att:

- hantera skolbibliotekets böcker och andra medier ansvarsfullt
- bidra till att skolbiblioteket är en trygg lärmiljö där alla känner sig välkomna
- utifrån förutsättningar och ålder använda sitt elevinflytande när möjlighet ges

Bibliotheksplan för Sala kommun 2027-2030
Kommunfullmäktige

SALA KOMMUN
Telefon: 0224-74 70 00 | E-post kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala

Dnr 2026/143

SKN § 81 Revidering av Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030

INLEDNING
Bibliotekslagen uttalar att varje kommun skall ha en biblioteksplan som ska vara ett politiskt antaget dokument.

Biblioteksplanen omfattar såväl folkbiblioteket som grund- och gymnasieskolans verksamhet inklusive anpassade skolformer. Ansvaret för våra olika verksamheter ligger under olika nämnder; Skolnämnden samt Kultur- och fritidsnämnden. Då våra verksamheter skiljer sig åt i uppdrag och syfte är biblioteksplanen uppdelad och skriven utifrån respektive verksamhets behov var och en för sig.

Ett gemensamt dokument *Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030* har arbetats fram och under rubrik 5. beskrivs skolbibliotekets verksamhet i Sala kommun.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet medför inga negativa ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag
SKN 2026.1047 – Missiv från skolkontoret
SKN 2026.1048 – Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030

Verksamhetschef Ulrika Karlsson föredrar ärendet.

Yrkanden
Ordförande Anders Wigelsbo (C) yrkar,
att skolnämnden föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anta *Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030* i enlighet med bilaga.

Tryggve Lindman (SD) yrkar ändring,
att stryka punkt 3 under rubrik 5.4.2, samt
att i övrigt anta *Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030* i enlighet med bilaga.

Hanna Westman (SBä) yrkar bifall till Tryggve Lindmans (SD) ändringsyrkande.

Beslutsgång
Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.
Ordförande ställer Tryggve Lindmans (SD) ändringsyrkande mot avslag och finner ändringsyrkandet bifallet.

BESLUT
Skolnämnden föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anta Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030 i enlighet med bilaga SKN 2026.1048, med ändring att punkt 3 under rubrik 5.4.2 stryks.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Dnr 2026/42

KFN § 98 Revidering av Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030

INLEDNING
Bibliotekslagen uttalar att varje kommun skall ha en biblioteksplan som ska vara ett politiskt antaget dokument.

Biblioteksplanen omfattar såväl folkbiblioteket som grund- och gymnasieskolans verksamhet inklusive anpassade skolformer. Ansvaret för våra olika verksamheter ligger under olika nämnder; Skolnämnden samt Kultur- och fritidsnämnden. Då våra verksamheter skiljer sig åt i uppdrag och syfte är biblioteksplanen uppdelad och skriven utifrån respektive verksamhets behov var och en för sig.

Ett gemensamt dokument *Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030* har arbetats fram och under rubrikerna 2 - 4 beskrivs folkbibliotekets verksamhet i Sala kommun, målformuleringar och framtid och utvecklingsbehov. Nämnden föreslår redaktionella ändringar på sidorna 5, 8 och 9.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutet medför inga negativa ekonomiska konsekvenser.

Beslutsunderlag
KFN 2026.453 – Missiv från kultur- och fritidskontoret
KFN 2026.465 – Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030

Bibliotekschef Elin Jansson föredrar ärendet.

Yrkanden
Ordförande Gert Wibe (V) yrkar,
att kultur och fritidsnämnden beslutar,
att kultur- och fritidsnämnden föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar, att anta *Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030* i enlighet med bilaga.

Beslutsgång
Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT
Kultur- och fritidsnämnden föreslår att kommunstyrelsen hemställer att kommunfullmäktige beslutar,
att anta *Biblioteksplan för Sala kommun 2027-2030* i enlighet med bilaga KFN 2026.453 med ovan angivna redaktionella ändringar.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Översikt av ändringar, i förslag till reviderad Biblioteksplan för Sala kommun.

(Ändringarna avser folkbiblioteksdelen i planen)

Sammanfattning justeringar i Biblioteksplan för Sala kommun

Den nya biblioteksplanen 2027–2030 är reviderad med endast små ändringar vad gäller folkbiblioteksverksamheten.

Skrivningar kring pandemins effekter på biblioteksverksamheten, samt återhämtning efter Covid -19 har tagits bort för att göra planen mer framåtsyftande.

Justering av styrdokument bakom planen

Strategi för ett starkt biblioteksväsende 2022-2025 har tagits bort, som hänvisande styrdokument.

Agenda 2030 läggs till då de 17 globala hållbarhetsmålen har en stark och direkt koppling till biblioteksverksamhet. Den internationella biblioteksfederationen IFLA och Svensk biblioteksförening betonar att biblioteken är centrala nav för att nå målen, framför allt genom att garantera fri tillgång till information, minska klyftor och främja livslångt lärande. Även den Regionala biblioteksplanen hänvisar till Agenda 2030.

Ett inriktningsmål gällande Barn- och unga är justerat

Det specifika projektet Bokstart ändras till den mer övergripande formuleringen Läsfrämjandeprojekt. Projektet Bokstart är avslutat för bibliotekets del, men arbetet med läsfrämjande insatser riktat mot barn- och unga fortsätter naturligtvis alltjämt. Skrivningen ger en större flexibilitet för framtida satsningar och projekt inom området.

Gällande Information och lärande finns några mindre ändringar

Inriktningsmål:

Workshops, handledningar, kurser och föreläsningar är i den nya planen ändrat till IT-handledningar.

Fokus flyttas från större utbildningsinsatser till mer direkt stöd till individen och digital inkludering. Vi ser att snabb, anpassad hjälp är den mest effektiva metoden för oss att använda för att undvika att människor ska hamna i ett digitalt utanförskap.

En helt ny skrivning i den nya planen är:

För att säkra en jämlik tillgång till biblioteksservice i kommunen behöver en ny bokbuss upphandlas.

Detta är en mycket konkret utvecklingsprioritering som inte finns i tidigare plan.

Dnr 2026/13

KSLU § 166 Månadsuppföljning Kommunstyrelsen 2026, september 2026

INLEDNING
Månadsuppföljning, eller prognos, är något som görs sex gånger om året. Då ska verksamheterna analysera och dra slutsatser om det ekonomiska utfallet för resterande del av året. Detta sker med stöd av verksamhetssystemet Budget och Prognos som finns i Visma.

Prognoserna görs av enhets-, verksamhets- och kontorschefer i samråd med verksamhetscontrollers för respektive kontor. Dessa sammanställs och lämnas sedan över till kommundirektör och förtroendevalda.

Månadsuppföljningarna används som ett underlag till förtroendevalda för att kunna fatta beslut.

Beslutsunderlag
KS 2026.4889 – Månadsuppföljning KS som nämnd, september 2026

Kommundirektör Daniel Holmvin och teknisk chef Roger Lindström föredrar ärendet.

Yrkanden
Ordförande Camilla Runerås (S) yrkar,
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar,
att uppdra till kommundirektören att fortsätta arbetet med att uppnå balans mellan verksamhet och finansiering per kontor inom kommunstyrelsens verksamheter och återrapportera detta till kommunstyrelsen vid kommande sammanträde.

Beslutsgång
Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT
Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar,
att uppdra till kommundirektören att fortsätta arbetet med att uppnå balans mellan verksamhet och finansiering per kontor inom kommunstyrelsens verksamheter och återrapportera detta till kommunstyrelsen vid kommande sammanträde.

Erik Hamrin (M) och Henric Eriksson (SD) återkommer till kommunstyrelsen med förslag.

Skickas till
Kommunstyrelsen

MÅNADSUPPFÖLJNINGSRAPPORT

Nämnd/kontor: Kommunstyrelsen
Månad: Sep

DRIFTSREDOVISNING, tkr

Resultaträkning	*Årsbudget*	*Årsprognos*	*Avvikelse*	*Periodbudget*	*Periodutfall*	*% av årsbudget*
Externa intäkter	- 117 878	- 125 434	7 556	- 88 409	- 104 933	89%
Interna intäkter	- 355 413	- 350 697	- 4 716	- 266 560	- 253 815	71%
Summa intäkter	***- 473 291***	***- 476 132***	***2 840***	***- 354 969***	***- 358 748***	***76%***
Köp av huvudvht, bidrag	62 701	52 980	9 721	47 082	41 796	67%
Personalkostnader	214 385	208 364	6 020	160 788	155 386	72%
Övriga kostnader	378 991	386 437	- 7 447	284 243	284 991	75%
Interna kostnader	82 087	98 312	- 16 225	61 564	78 227	95%
Summa kostnader	***738 164***	***746 093***	***- 7 931***	***553 677***	***560 400***	***76%***
RESULTAT	**264 872**	**269 960**	**- 5 088**	**198 710**	**201 651**	**76%**

Verksamhetsområde/Enhet	*Årsbudget*	*Årsprognos*	*Avvikelse*	*Periodbudget*	*Periodutfall*	*% av årsbudget*
Tekniska kontoret	115 474	126 057	- 10 583	86 662	99 264	86%
Kommundirektör/Kommunledningskontoret	111 228	106 238	4 991	83 421	79 599	72%
Räddningstjänsten	27 156	27 082	74	20 367	15 629	58%
Kommunstyrelsen / Samhällsbyggnadskontoret	11 013	10 585	428	8 260	7 159	65%
SUMMA	**264 872**	**269 960**	**- 5 088**	**198 710**	**201 651**	**76%**

MÅNADSUPPFÖLJNINGSRAPPORT

Nämnd/kontor: Tekniska kontoret
Månad: Sep

DRIFTSREDOVISNING, tkr

Resultaträkning	*Årsbudget*	*Årsprognos*	*Avvikelse*	*Periodbudget*	*Periodutfall*	*% av årsbudget*
Externa intäkter	- 87 784	- 93 027	5 243	- 65 838	- 76 308	87%
Interna intäkter	- 351 451	- 344 882	- 6 569	- 263 588	- 249 557	71%
Summa intäkter	***- 439 235***	***- 437 909***	***- 1 326***	***- 329 426***	***- 325 865***	***74%***
Köp av huvudvht, bidrag	46 355	36 745	9 610	34 822	26 607	57%
Personalkostnader	97 133	97 340	- 207	72 850	72 842	75%
Övriga kostnader	336 130	338 649	- 2 519	252 098	252 898	75%
Interna kostnader	75 091	91 232	- 16 141	56 318	72 782	97%
Summa kostnader	***554 709***	***563 966***	***- 9 257***	***416 088***	***425 129***	***77%***
RESULTAT	**115 474**	**126 057**	**- 10 583**	**86 662**	**99 264**	**86%**

Verksamhetsområde/Enhet	*Årsbudget*	*Årsprognos*	*Avvikelse*	*Periodbudget*	*Periodutfall*	*% av årsbudget*
Kontorsledning	304	514	- 210	228	- 658	-216%
Samhällsfinasierade resor	59 734	67 456	- 7 722	44 857	54 271	91%
Va-kollektivet*	-	-	-	-	- 365	#DIVISION/0!
Gata	28 609	28 600	9	21 457	22 073	77%
Park inkl skogsdrift	6 374	9 838	- 3 464	4 781	8 462	133%
Kart/ Mät	3 073	3 073	-	2 305	3 107	101%
Projekt och Utveckling	4 825	4 833	- 8	3 619	3 277	68%
Fastighetsenheten	11 555	10 695	860	8 666	1 040	9%
Gruvanssaneringsprojekt	-	-	-	-	256	#DIVISION/0!
Måltidsenheten	1 000	1 048	- 48	750	7 801	780%
SUMMA	**115 474**	**126 057**	**- 10 583**	**86 663**	**99 264**	**86%**

Kommentar till driftsprognos. Avvikelser kommenteras.

Tekniskt kontor, -10,6 (-11,1) Prognosen har förändrats med 0,5 mnkr.

Samhällsfinansierade resor, -7,7mnkr
Kollektivtrafikförvaltningen har via mail aviserat en kraftig höjning av kostnaderna för särskild kollektivtrafik med en helårseffekt på 7,7 mnkr. Sala Kommun har bestridit denna kostnad och dialog med KTF pågår. Höjningen aviserades utan underlag och endast med hänvisning till ökade trafikkostnader utan vidare specifikation eller förslag på kostnadsreducerande åtgärder. Den aviserade kostnadsökningen är ännu inte fakturerad till kommunen men en uppbokning om 5,2 mnkr som avser perioden till sista augusti är gjord. Periodens utfall innehåller även 2 mnkr i kostnadsreglering från år 2025.

Fastighet, +0,9 mnkr
Energi
Sedan 2024 har den totala elförbrukningen minskat med närmare 20 procent. Av denna minskning bedöms 10 - 12 procent bero på avetablering av direkteluppvärmda moduler. 8 - 10 procent kan hänföras till genomförda energibesparande åtgärder såsom effektivare belysning, optimerad ventilation och andra energieffektiviseringsinsatser.
Trots den lägre energiförbrukningen ligger de årliga energikostnaderna kvar på ungefär samma nivå som tidigare. Det som påverkar kostnadsutvecklingen negativt är hydrologiska läget (vattentillgång) och geopolitiska läget (omvärldsläge).
Om 2024 års förbrukningsnivå hade kombinerats med dagens energipriser skulle elkostnaderna uppskattningsvis ha varit 4 - 5 mnkr högre än prognosen för innevarande år. Sammantaget bedöms de genomförda energibesparande åtgärderna ha genererat en kostnadsbesparing om mer än 2 mnkr under året och därmed bidragit till att motverka effekterna av ökade energipriser.
Planerat underhåll
Arbete med planerat underhåll, säkerhetsinvesteringar samt energioptimerande åtgärder fortgår enligt plan. Flera större projekt kommer att slutföras under årets sista månader. De genomförda energieffektiviseringarna har haft en tydligt positiv ekonomisk effekt och bidrar till att begränsa kostnadsökningarna inom fastighetsverksamheten. Samtidigt kvarstår ett fortsatt behov av reinvesteringar i fastighetsbeståndet för att säkerställa funktion, säkerhet och långsiktigt värdebevarande. Under föregående och innevarande år prioriterades många underhållsåtgärder ned till följd av det negativa ekonomiska läget. Detta kan komma att få senare effekter under åren i form av bristande underhåll.
Ekonomi
Fortsatt återhållsamhet råder och översyn av kostnader sker kontinuerligt under året, i linje med Sala kommuns ekonomiska läge. Hyresintäkter för tomställda modulerna ”Ekdalen” beslutades att faktureras Skolkontor under perioden. För hantering av resterande underskott har äskande från Kommunstyrelses förfogande genomförts, vilket täcker drift- samt utrangeringskostnader. Ett överskott har identifierats under prognosarbetet, vid årsbokslut behöver ev. överskott balanseras och hanteras. Samtliga bokförda värde har arbetats igenom i samband med prognos 5 och utrangeringskostnader har tagits upp. Ytterligare utrangeringar kan bli aktuella under året.
Driftprojekt för inriktningsbeslut framtida badhus har tillskjutande medel på 5 mnkr. för året.

Gata:
Verksamheten har en budget i balans enligt prognosen. Under januari/februari var det mycket snöröjning, halkbekämpning och bortforsling av snö med extra lastbilar och grävmaskin. Ca ¾ fjärdedelar av budget för vinterväghållning 2026 är upparbetat. För att säkerställa tillräckliga medel inför sen hösten 2026 har justeringar genomförts inom ram med sammanlagt 1,9 mnkr. Utvecklingen av drivmedelskostnader är svår att förutse och är en osäkerhetsfaktor i prognosen.

***Park inkl. skogsdrift, -3,5 mnkr*:**
Ett skrivfel i budgetarbetet för skogen påverkar utfallet mot budget negativt med -3,3 mnkr. Under senare delen av 2025 fattades ett politiskt beslut om ett förtida uttag av skog, vilket påverkar årets intäkter. I enlighet med gällande skogsbruksplan behöver uttaget från skogen därmed vara lägre än budgeterat. Övrig parkverksamhet har i stort budget i balans enligt prognosen.

VA-verksamhet:
Verksamheten har en budget i balans enligt prognosen. Under vårvintern har det varit ett stort antal läckor i ledningsnätet. Bedömning på helår är att dessa åtgärder kommer att rymmas inom den taxejustering som genomfördes inför året.
För VA-verksamheten bedöms året i stor utsträckning påverkas av pågående regresshantering, vilket förväntas medföra ett större ekonomiskt utfall. Då det inte finns budgeterade medel för detta kommer kostnaderna att redovisas som en avvikelse mot budget. Omfattningen är inte känd i nuläget.

Måltid:
Verksamheten har en budget i balans. Externa intäkter visar ett plusresultat på 0,4 mnkr på grund av ökad försäljning av matlådor. Verksamheten har haft högre sjukfrånvarokostnader 0,3 mnkr i början av året, men kommer att hämta hem det under sommarens sammanslagningar. Interna intäkter följer budget för förskolor och skolor, däremot ser vi en avvikelse 0,5 mnkr för minskade intäkter inom SÄBO då det finns vakanta platser. Denna kostnadsavvikelse kan hämtas hem genom lägre livsmedelskostnader på totalen. Demografiutvecklingen är fortfarande en osäkerhetsfaktor som i nuläget är svårbedömd, men följs noga under året.

Kart / Mät och Projekt och Utveckling:

Åtgärd	Status	Kommentar	Effekt 2026, tkr	Effekt 2027, tkr	Ansvarig

MÅNADSUPPFÖLJNINGSRAPPORT

Nämnd/kontor: **Kommundirektör & Kommunledningskontoret**
Månad: **Sep**

DRIFTSREDOVISNING, tkr

Resultaträkning	*Årsbudget*	*Årsprognos*	*Avvikelse*	*Periodbudget*	*Periodutfall*	*% av årsbudget*
Externa intäkter	-8 916	-10 681	1 765	-6 687	-7 690	86%
Interna intäkter	-3 112	-5 045	1 933	-2 334	-4 088	131%
Summa intäkter	***-12 028***	***-15 727***	***3 698***	***-9 021***	***-11 778***	98%
Köp av huvudvht, bidrag	15 397	15 399	-2	11 548	14 316	93%
Personalkostnader	69 543	63 689	5 854	52 157	46 713	67%
Övriga kostnader	31 900	36 446	-4 546	23 925	25 346	79%
Interna kostnader	6 416	6 430	-14	4 812	5 002	78%
Summa kostnader	***123 256***	***121 964***	***1 292***	***92 442***	***91 377***	***74%***
RESULTAT	**111 228**	**106 238**	**4 991**	**83 421**	**79 599**	**72%**

Verksamhetsområde/Enhet	*Årsbudget*	*Årsprognos*	*Avvikelse*	*Periodbudget*	*Periodutfall*	*% av årsbudget*
Kommundirektör	18 036	17 122	914	13 527	12 192	68%
Kommunledningskontoret	93 192	89 116	4 076	69 894	67 408	72%
SUMMA	**111 228**	**106 238**	**4 991**	**83 421**	**79 599**	**72%**

Kommentar till driftsprognos. Avvikelser kommenteras.

Kommundirektör (Kommundirektör, säkerhet och beredskap, näringsliv)
Kommunledningskontoret (kommunledningskontoret, personalkontoret, kansli, it och digitalisering, ekonomi, upphandling, hållbar utveckling):

Avvikelse helårsprognosen mot budget:
Kommundirektören och kommunledningskontoret totalt: + 4 991 tkr.

Kommundirektör: + 914 tkr, Prognosen har förbättrats med 151 tkr, pga flera mindre förändringar.

Kostanden för konsulter, utredningar, hyra och politiska uppdrag till Kommundirektören prognostiseras bli lägre en budgeterat. Verksamheten Säkerhet och beredskap och Näringsliv har tilldelats obudgeterade statsbidrag för beredskapsförsörjning samt externa bidrag för samverkansprojekt så som Nattljus & Vinterskimmer, de obudgeterade bidragen motsvaras av lika stora kostnader.

Kommunledningskotnoret: +4 076 tkr, Prognosen är i linje med föregående månad.

Kontoret prognostiserar lägre personalkostnader till följd av vakanta tjänster samt föräldra- och tjänstledigheter inom flera enheter. Inom personalenheten har delar av överskottet använts till finansiering av utbildningsinsatser inom indirekt ledarskap (IL) och utvecklande ledarskap (UL). Obudgeterade intäkter för ESF-projekt finns med och även motsvarande kostnader. Överskottet tas till viss del ut av ökade övriga kostnader för bland annat systemunderhåll och konsultkostnader.

Åtgärder:

Åtgärd	Status	Kommentar	Effekt 2026, tkr	Effekt 2027, tkr	Ansvarig

MÅNADSUPPFÖLJNINGSRAPPORT

Nämnd/kontor: Räddningstjänsten
Månad: Sep

DRIFTSREDOVISNING, tkr

Resultaträkning	*Årsbudget*	*Årsprognos*	*Avvikelse*	*Periodbudget*	*Periodutfall*	*% av årsbudget*
Externa intäkter	-17 245	-19 643	2 398	-12 934	-18 988	110%
Interna intäkter	-820	-718	-102	-615	-179	22%
Summa intäkter	-18 065	-20 361	2 296	-13 549	-19 167	106%
Köp av huvudvht, bidrag	912	873	39	684	873	96%
Personalkostnader	34 561	36 384	-1 824	25 920	27 513	80%
Övriga kostnader	7 066	7 483	-417	5 299	4 416	62%
Interna kostnader	2 683	2 703	-20	2 012	1 995	74%
Summa kostnader	***45 221***	***47 443***	***-2 222***	***33 916***	***34 796***	***77%***
RESULTAT	**27 156**	**27 082**	**74**	**20 367**	**15 629**	**58%**

Verksamhetsområde/Enhet	*Årsbudget*	*Årsprognos*	*Avvikelse*	*Periodbudget*	*Periodutfall*	*% av årsbudget*
Räddningstjänsten	27 156	27 082	74	20 367	15 629	58%
SUMMA	**27 156**	**27 082**	**74**	**20 367**	**15 629**	**58%**

Kommentar till driftsprognos. Avvikelser kommenteras.

Avvikelse helårsprognosen mot budget

Räddningstjänsten: +74 tkr. Prognosen är i linje med förra månaden.

Prognoskommentar verksamheter:
Försäljning av ett fordon genererar reavinst på +605 tkr. Verksamheten har tilldelats tre utökat stöd från Myndigheten för civilt försvar (MCF) på totalt 1 831 tkr som också medför motsvarande kostnader och påverkar därmed inte resultatet.

Personalkostnaderna prognostiseras bli högre än budgeterat, vilket bland annat beror på för lågt budgeterade personalkostnader samt utbildningsinsatser för deltidspersonalen. Övriga kostnader prognostiseras totalt visa ett underskott. I dessa kostnader ingår insatser som finansieras med bidrag från MCF. Bortsett från dessa bidragsfinansierade kostnader finns flera mindre positiva avvikelser inom övriga kostnader.

Åtgärder:

Åtgärd	Status	Kommentar	Effekt 2026, tkr	Effekt 2027, tkr	Ansvarig

MÅNADSUPPFÖLJNINGSRAPPORT

Nämnd/kontor: Kommunstyrelsen / Samhällsbyggnadskontoret
Månad: September

DRIFTSREDOVISNING, tkr

Resultaträkning	*Årsbudget*	*Årsprognos*	*Avvikelse*	*Periodbudget*	*Periodutfall*	*% av årsbudget*
Externa intäkter	-3 933	-2 083	-1 850	-2 950	-1 947	50%
Interna intäkter	-30	-52	22	-23	9	-30%
Summa intäkter	***-3 963***	***-2 135***	***-1 828***	***-2 972***	***-1 939***	49%
Köp av huvudvht, bidrag	37	-37	74	28	0	0%
Personalkostnader	13 148	10 951	2 197	9 861	8 318	63%
Övriga kostnader	3 895	3 859	35	2 921	2 331	60%
Interna kostnader	-2 103	-2 053	-50	-1 578	-1 552	74%
Summa kostnader	***14 976***	***12 720***	***2 256***	***11 232***	***9 097***	***61%***
RESULTAT	**11 013**	**10 585**	**428**	**8 260**	**7 159**	**65%**

Verksamhetsområde/Enhet	*Årsbudget*	*Årsprognos*	*Avvikelse*	*Periodbudget*	*Periodutfall*	*% av årsbudget*
Plan- och utvecklingsenheten	11 013	10 585	428	8 260	7 159	65%
SUMMA	**11 013**	**10 585**	**428**	**8 260**	**7 159**	**65%**

Kommentar till driftsprognos. Avvikelser kommenteras.

Avvikelse helårsprognosen mot budget

Samhällsbyggnadskontoret lämnar en possitiv prognos med ett överskott om 1610 tkr för helåret 2026. Det är en förbättring mot delåret om +1408 tkr. Förbättringen är födelad 1182 tkr inom Bygg- och miljönämnden och 428 tkr inom KS verksamhetsområde.

Plan- och utvecklingsenheten: +428 tkr. Prognosen är i huvudsak oförändrad jämfört med föregående uppföljning. Intäkterna från planavgifter har justerats ned med cirka 1 100 tkr till följd av omvärldsläget och osäkerhet kring genomförandet av vissa planerade projekt, bland annat det tidigare BoKlok-projektet. Samtidigt har prognosen för arrendeintäkter justerats upp. Konsultkostnaderna har minskats med cirka 800 tkr utifrån förändrade tidplaner och ekonomiska förutsättningar. Personalbudgeten har anpassats utifrån föräldraledigheter och vikariebehov. Prognosen har även justerats för ökade kostnader för småreparationer och underhåll, där budgeten utökats från 50 tkr till 300 tkr.

Åtgärd	Status	Kommentar	Effekt 2026, tkr	Effekt 2027, tkr	Ansvarig

MÅNADSUPPFÖLJNINGSRAPPORT

Nämnd/kontor: **Kommundirektör & Kommunledningskontoret**
Månad: **Sep**

INVESTERINGSREDOVISNING

Investeringsprojekt/program	*Periodutfall*	*Årsbudget*	*Årsprognos*	*Avvikelse*	*% av årsbudget*
S&B: Trygghetspunkter	139	200	200	-	69%
NL: Ai funktion webb intranät	35	275	135	140	13%
NL: Displayer infarts	-	1 200	200	1 000	0%
NL: Nydesign av webbplats	56	500	206	294	11%
Kansli: Sala silvergruva B-aktie	3		3		
ITD: Nätverk/säkerhet it	-	760	760	-	0%
ITD: Server/lagring/backup it	-	180	180	-	0%
RT: Fordon	867	1 000	867	133	87%
SBK: Försäljning av fastigheter	- 17 660	-	- 11 560	11 560	#DIVISION/0!
TK: Kontorledning	-	-	-	-	#DIVISION/0!
TK: Gatuprogrammet	107	19 462	15 873	3 589	1%
TK: Parkprogrammet	81	3 400	2 900	500	2%
TK: VA-verksamhet	3 419	18 900	12 321	6 579	18%
TK: Lokalprogrammet	5 518	28 980	28 141	839	19%
TK: Kart/Mät	-	350	-	350	0%
TK: Gruvansvattensystem	- 2 994	2 783	- 997	3 780	-108%
SUMMA	**- 10 428**	**77 990**	**49 229**	**28 764**	**-13%**

Kommentar till investeringsprognos.

Näringsliv: Helårsprognosen tyder på ett överskott om 1,4 mnkr, med anledning av att investeringsprojekten inte hinner genomföras under året. Investeringsmedlen kommer att behövas, men under nästkommande år, varpå begäran om tilläggsanslag (TA) kommer göras vid årsbokslutet.

Räddningstjänsten: Inköp av en ny brandbil har genomförts under året och inga ytterligare inköp planeras göras i år. Försäljning av tre brandbilar har genomförts, vilket har genererat ett mindre överskott för helåret.

Samhällsbyggnadskontoret (Plan och utveckling): Prognosen omfattar intäkter från försäljning av centralförrådet och mark vid Salberga. Därutöver planeras ett markförvärv vid Ängshagen, samt försäljning av en arrendetomt vid Olof-Jons.

Tekniska:
Lokalprogram löper enligt budget.
Kart/ Mät kommer inte att göra några investeringar under året varvid en positiv avvikelse på 0,3 mnkr uppstår.
VA 6,5 mnkr avser Bältarhagen som skjuts till 2027 TA kommer att begäras
Gata 6,5 mnkr avser Bältarhagen som skjuts till 2027 TA kommer att begäras
Park exploatering Kommer ej användas i år, fördröjning av detaljplaner.

Dnr 2026/12

KSLU § 167 Månadsuppföljning Sala kommun 2026, september 2026

INLEDNING
Månadsuppföljning, eller prognos, är något som görs sex gånger om året. Då ska verksamheterna analysera och dra slutsatser om det ekonomiska utfallet för resterande del av året. Detta sker med stöd av verksamhetssystemet Budget och Prognos som finns i Visma.

Prognoserna görs av enhets-, verksamhets- och kontorschefer i samråd med verksamhetscontrollers för respektive kontor. Dessa sammanställs och lämnas sedan över till kommundirektör och förtroendevalda.

Månadsuppföljningarna används som ett underlag till förtroendevalda för att kunna fatta beslut.

Beslutsunderlag
KS 2026.4890 – Månadsuppföljning Sala kommun, september 2026

Ärendet föredras av controller Anna Cedervång. Controller Johanna Johansson deltar vid ärendets behandling.

Yrkanden
Ordförande Camilla Runerås (S) yrkar,
att ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar,
att kommundirektören ges i uppdrag att fortsätta arbetet med att uppnå balans mellan verksamhet och finansiering och återrapportera utfallet till kommunstyrelsen,
att uppdra till samtliga nämnder att fortsätta arbete med att uppnå balans mellan verksamhet och finansiering och återrapportera utfallet till kommunstyrelsen i samband med årets månadsuppföljningar,
att godkänna månadsuppföljningen till och med september 2026 och lägga informationen till handlingarna.

Beslutsgång
Ordförande ställer sitt eget yrkande mot avslag och finner yrkandet bifallet.

BESLUT
Ledningsutskottet föreslår att kommunstyrelsen beslutar,
att kommundirektören ges i uppdrag att fortsätta arbetet med att uppnå balans mellan verksamhet och finansiering och återrapportera utfallet till kommunstyrelsen,
att uppdra till samtliga nämnder att fortsätta arbete med att uppnå balans mellan verksamhet och finansiering och återrapportera utfallet till kommunstyrelsen i samband med årets månadsuppföljningar,
att godkänna månadsuppföljningen till och med september 2026 och lägga informationen till handlingarna.

KSLU § 167 fortsättning

Erik Hamrin (M) och Henric Eriksson (SD) återkommer till kommunstyrelsen med förslag.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Månadsuppföljning september 2026

SALA KOMMUN

Ledningsutskottet

2026-10-15

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING 5
Resultaträkning 5
Verksamhetens nettokostnader *5*
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning *6*
Finansnetto *6*
FINANSFÖRVALTNING 7
NÄMNDERNA 8
Driftredovisning 8
Kommunstyrelse *8*
Överförmyndare *10*
Bygg- och miljönämnd *10*
Kultur- och fritidsnämnd *10*
Skolnämnd *11*
Äldre – och omsorgsnämnd *11*
Social- och arbetsmarknadsnämnd *12*
Investeringsredovisning 14
Kommunstyrelse *14*
Äldre- och omsorgsnämnd *15*
ÖVRIGT 16
Kommunstyrelsens förfogande *16*
Likviditet *16*
UTVALDA NYCKELTAL 17
Preliminär befolkningsutveckling 2026 med prognos *17*
Finansiella mål och nyckeltal *17*

SAMMANFATTNING

Resultaträkning

Mnkr	Bokslut 2025	Budget 2026	Utfall Sep 2026	Prognos 2026	Avvikelse
Verksamhetens intäkter[1]	1 280,2	1 252,6	947,1	1 294,6	42,1
Verksamhetens kostnader[1]	-2 875,9	-2 923,7	-2 172,2	-2 944,9	-21,2
Avskrivningar	-114,6	-98,1	-87,6	-110,4	-12,3
Verksamhetens nettokostnader	**-1 710,3**	**-1 769,2**	**-1 312,7**	**-1 760,6**	**8,6**
Skatteintäkter	1 232,1	1 283,3	948,4	1 264,9	-18,4
Generella statsbidrag och utjämning	535,5	562,6	421,2	562,1	-0,4
Verksamhetens resultat	**57,3**	**76,7**	**57,0**	**66,4**	**-10,3**
Finansiella intäkter	13,3	7,3	8,0	11,1	3,7
Finansiella kostnader	-41,6	-44,5	-27,8	-43,4	1,1
Resultat efter finansiella poster	**29,0**	**39,5**	**37,1**	**34,1**	**-5,4**
Extraordinära poster					
Årets resultat	**29,2**	**39,5**	**37,1**	**34,1**	**-5,4**
Reavinster	-1,6		-10,0	-10,0	-10,0
Orealiserade vinster/förluster	-0,9		-1,2	-1,0	-1,0
Årets balanskravsresultat	**26,5**	**39,5**	**25,9**	**23,1**	**-16,5**

Årsprognosen för 2026 pekar på ett positivt resultat på 34,1 mnkr, vilket är 5,4 mnkr högre än förra uppföljningen.
Årets resultat avviker med -6,6 mnkr från budget. Reavinster och orealiserade vinster prognostiseras till 11 mnkr vilket gör att balanskravsresultatet uppgår till 23,1 mnkr. Kvar att återställa av 2023-års negativa balanskravsresultat är 6,1 mnkr, vilket täcks i det prognostiserade resultatet.

VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER

Helårsprognosen för nettokostnaderna uppgår till -1 760,5 mnkr vilket är 8,6 mnkr bättre än budget, och en förbättring med 0,1mnkr jämfört föregående prognos.

Verksamhetens intäkter

Intäkterna delas upp på externa och interna intäkter och totalt beräknas de avvika med +42,0 mnkr från budget, en förbättring med 6,9 mnkr jämfört föregående prognos. Merparten av förbättringen ses på posterna bidrag från staten.
Merparten av förbättringen ses på posterna för bidrag från staten.
De ***externa*** intäkterna beräknas ge ett överskott på 44,7 mnkr. Bidrag från staten beräknas totalt bli 29,4 mnkr högre än budgeterat där ökade bidrag ses till skola, vård och omsorg samt även till kommunens arbete med civilt försvar. Försäljning av verksamhet till regionen för hälso- och sjukvårdsinsatser och interkommunala ersättningar inom skolan beräknas bli 4,2 mnkr högre än budgeterat. Prognosen för reavinster uppgår till totalt 10 mnkr. De ***interna*** intäkterna avviker -2,6 mnkr. Merparten kopplas till

[1] Inkl interna poster

lägre internhyresintäkter än budgeterat. En av orsakerna är begränsad möjlighet att ta ut hyra för tomställda lokaler. Lokaler har också lämnats vilket återspeglas som underskott på internhyresintäkterna men även som överskott för inhyrda lokaler på kostnadssidan.

Verksamhetens kostnader och avskrivningar

Den sammanräknade helårsprognosen för rubricerade poster har försämrats med 0,2 mnkr jämfört med föregående prognos och visar nu på en negativ avvikelse på -33,5 mnkr, avvikelsen är fördelat enligt nedan.

Köp av huvudverksamhet, bidrag
Totalprognosavvikelse 4,2 mnkr. Prognosen har förbättrats med 0,7 mnkr. Prognosen över kostnaderna för bostadsanpassningsbidragen har minskat, dock ökar de interkommunala kostnaderna för gymnasiet.

Personalkostnader
Budgetavvikelsen beräknas bli -2,3 mnkr vilket är en förbättring jämfört med förra uppföljningen. Nämnderna prognostiserar sammantaget en avvikelse på -0,3 mnkr. De personalrelaterade kostnader som återfinns inom finansförvaltningen beräknas ge ett underskott på -1,9 mnkr (se sid 7) som delvis möts av en intäkt på 1,2 mnkr.

Övriga kostnader/interna kostnader/avskrivningar
Prognosen för ovanstående poster visar ett underskott på 35,5 mnkr. En försämring med 5,3 mnkr, varav avskrivningarna har försämrats med 2,1 mnkr på grund av nedskrivning av tillgångar som för närvarande inte nyttjas, ökade kostnader för inhyrd personal samt projektkostnader förenade med statsbidrag.

De stora avvikelseposterna uppstår inom transportkostnaderna (kollektivtrafik) -19,4 mnkr och för inhyrd personal (-7,1 mnkr) samt el- och värmekostnader (-6,4 mnkr).
Prioriteringen avsatt till finansförvaltningen bidrar med +4,9 mnkr och kompenserar delvis för minskade skatteintäkter.

SKATTEINTÄKTER, GENERELLA STATSBIDRAG OCH UTJÄMNING

Enligt den senaste prognosen från SKR (cirkulär 26:28) beräknas intäkterna för skatter och generella statsbidrag förbättras med 2,2 mnkr jämfört prognosen i delårsrapporten. Avvikelsen uppgår nu till -18,9 mnkr och beror på att befolkningsunderlaget blev lägre än vad som antogs vid budgetberäkningen samt att skatteunderlaget prognostiseras bli lägre än vid senaste prognosen. Prioriteringen nämnd ovan bidrar till att möta intäktstappet.

FINANSNETTO

Finansnettot beräknas bli 32,4 mnkr, vilket är 4,8 mnkr än budgeterat.
De finansiella kostnaderna beräknas bli 1,1 mnkr lägre än budgeterat, varav 1,0 mnkr kopplas till lägre räntekostnader och 0,1 mnkr för lägre finansiell kostnad för pensioner.

De finansiella intäkterna beräknas bli 3,7 mnkr högre än budgeterat beroende på högre utdelning från de kommunala bolagen, ökade borgensavgifter samt ränteintäkter för utestående kundfordringar. Överskottsutdelning från Kommuninvest bidrar med 0,7 mnkr, ränta på bankmedel och orealiserad vinst på kapitalplacering och -försäkring med sammanlagt 2,0 mnkr.

FINANSFÖRVALTNING

Mnkr	Bokslut 2025	Budget 2026	Utfall sep 2026	Prognos 2026	Avvikelse	[2]Prognos-förändring
Pensionskostnader	126,9	117,0	96,6	117,6	-0,6	→
Reavinst, markförsäljning	-1,1	0,0	-8,5	-8,5	8,5	↗
Övrigt finans	-123,2	-130,6	-103,3	-125,9	-4,6	→
Prioritering	-	4,9	0,0	0,0	4,9	→
Skatteintäkter	-1 232,1	-1 283,3	-948,4	-1 264,9	-18,4	↗
Generella statsbidrag/utjämning	-535,5	-562,6	-421,2	-562,1	-0,4	↗
Finansnetto	24,5	37,2	19,9	32,4	4,8	→
Summa finansförvaltningen	**-1 740,5**	**-1 817,4**	**-1 365,0**	**-1 811,5**	**-5,9**	↗

Finansförvaltningens avvikelseprognos är -5,9 mnkr jämfört med budget, vilket är en förbättring med 2,4 mnkr jämfört prognosen i delårsrapporten. Prognosen över skatteintäkterna har förbättrats med 2,2 mnkr och reavinsterna ökat med 0,2 mnkr.

Pensionskostnader
Pensionsprognosen är till stor del baserad på prognos från KPA från augusti 2026. Ökade kostnader för premier och särskild löneskatt är orsaken till avvikelsen.

Reavinst
Försäljning av tre fastigheter beräknas till totalt 8,5 mnkr i reavinster.

Övrig finans
Här redovisas bland annat arbetsgivaravgifter och intäkter för internränta och personalomkostnadspålägg från verksamheterna. Prognosen för arbetsgivaravgifter pekar på en negativ avvikelse från budget och intäkten för po-pålägget på en positiv avvikelse, totalt -0,9 mnkr för dessa poster. Arbetsmarknadsförsäkringar -0,3 mnkr.
Internränteintäkterna beräknas sammantaget avvika med -2,2 mnkr. Internräntan kopplad till kapitalkostnaderna avviker med -3,1 mnkr, vilket beror på att projekt inte aktiverats i enlighet med budgeterad plan eller skjutits på framtiden. Det möts av högre internränteintäkt från VA-kollektivet än budgeterat.

Prioritering
I budget 2026 avsattes 4,9 mnkr som prioritering till finansförvaltningen med avsikt att möta det intäktstapp som, det då beräknade, antalet färre invånare skulle medföra. Överskottet bidrar till att förbättra den totala prognosavvikelsen.

Prognoskommentarer angående skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt finansnetto, se sid 6.

[2] Symbolen visar hur årsprognosen förändrats jämfört med föregående prognos

NÄMNDERNA

Driftredovisning

Mnkr	Bokslut 2025	Budget 2026	Utfall sept-2026	Prognos 2026	Avvikelse	[3]Prognos-förändring
Kommunstyrelse	**272,9**	**264,7**	**201,6**	**270,0**	**-5,1**	↗
- varav Kommundirektör	*13,8*	*18,0*	*12,22*	*17,1*	*0,9*	↗
- varav Kommunledningskontor	*86,7*	*93,2*	*67,4*	*89,1*	*4,1*	↗
- varav Tekniskt kontor	*124,3*	*115,5*	*99,3*	*126,1*	*-10,5*	↗
- varav Räddningstjänst	*25,1*	*27,2*	*15,6*	*27,1*	*0,1*	→
- varav Samhällsbyggnadskontor	*23,1*	*11,0*	*7,2*	*10,6*	*0,4*	→
Revision	**1,0**	**1,4**	**0,8**	**1,4**	**0,0**	→
Överförmyndare	**2,4**	**3,3**	**1,9**	**2,8**	**0,6**	→
Bygg- och miljönämnd	**0,0**	**15,8**	**10,0**	**14,6**	**1,2**	↗
Kultur- och fritidsnämnd	**66,5**	**70,5**	**50,2**	**70,2**	**0,2**	↗
Skolnämnd	**648,2**	**684,8**	**509,4**	**679,7**	**5,2**	↗
Äldre- och omsorgsnämnd	**530,7**	**552,6**	**408,6**	**544,9**	**7,7**	↗
Social- och arbetsmarknadsnämnd	**189,7**	**184,5**	**144,1**	**193,8**	**-9,4**	↘
Summa nämnder	**1 711,6**	**1 777,8**	**1 327,9**	**1 777,3**	**0,4**	↗

Nämnderna prognostiserar sammantaget med en avvikelse på 0,4 mnkr vilket är en förbättring med 6,1 mnkr jämfört med förgående månad. Prognoserna förbättras inom Kommunstyrelsen, Skolnämnden, Äldre- och omsorgsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden och Bygg- och miljönämnden. Inom Social- och arbetsmarknadsnämnden ses försämringar av prognosen.

KOMMUNSTYRELSE

Avvikelse totalt, -5,1 mnkr (föregående prognos -6,0mnkr).

Kommundirektör, +0,9 mnkr
Prognosförändring jämfört föregående månad:
Prognosen har förbättrats med 0,2 mnkr på grund av flera mindre förändringar.

Prognoskommentar verksamheter:
Lägre kostnader än budget för konsulter, utredningar, hyror och politiska uppdrag. Erhållna statsbidrag och externa projektbidrag motsvaras av lika stora kostnader och påverkar därför inte resultatet.

Kommunledningskontor, +4,1 mnkr
Prognosförändring jämfört föregående månad:
Prognosen är i linje med föregående månad.

Prognoskommentar verksamheter:
Prognostiserar lägre personalkostnader till följd av vakanta tjänster samt tjänstledigheter. Överskottet har använts till ledarskapsutbildningar samt högre kostnader för systemunderhåll och konsulter.

[3] Symbolen visar hur årsprognosen förändrats jämfört med föregående prognos

Tekniskt kontor, -10,6 mnkr
Prognosförändring jämfört föregående månad:
Prognosen har förbättrats med 0,6 mnkr.

Prognoskommentar verksamheter:
Kontorsledning, -0,2 mnkr:
Samhällsfinansierade resor, -7,7mnkr Kollektivtrafikförvaltningen har aviserat en kraftig höjning av kostnaderna för särskild kollektivtrafik med en helårseffekt på 7,7 mnkr. Sala Kommun har bestridit denna kostnad och dialog med KTF pågår. Höjningen aviserades utan underlag och endast med hänvisning till ökade trafikkostnader och förslag på kostnadsreducerande åtgärder. Den aviserade kostnadsökningen är ännu inte fakturerad till men en uppbokning om 5,2 mnkr som avser perioden till sista augusti är gjord. Periodens utfall innehåller även 2 mnkr i kostnadsreglering från år 2025.
Fastighet, +0,9 mnkr
Energi: Sedan 2024 har den totala elförbrukningen minskat med närmare 20 procent. Av denna minskning bedöms 10 - 12 procent bero på avetablering av direkteluppvärmda moduler. 8 - 10 procent kan hänföras till genomförda energibesparande åtgärder såsom effektivare belysning, optimerad ventilation och andra energieffektiviseringsinsatser.
Trots den lägre energiförbrukningen är kostnaderna högre än budgeterat.
Planerat underhåll: Arbete med planerat underhåll, säkerhetsinvesteringar samt energioptimerande åtgärder fortgår enligt plan. Flera större projekt kommer att slutföras under årets sista månader. Samtidigt kvarstår ett fortsatt behov av reinvesteringar i fastighetsbeståndet för att säkerställa funktion, säkerhet och långsiktigt värdebevarande. Under föregående och innevarande år prioriterades många underhållsåtgärder ned till följd av det negativa ekonomiska läget. Detta kan komma att få senare effekter under åren i form av bristande underhåll.
Ekonomi: Fortsatt återhållsamhet råder och översyn av kostnader sker kontinuerligt under året. Hyresintäkter för tomställda modulerna ”Ekdalen” har fakturerat skolnämnden under perioden. För hantering av resterande underskott har äskande från Kommunstyrelses förfogande genomförts, vilket täcker drift- samt utrangeringskostnader. Samtliga bokförda värden har arbetats igenom i samband med uppföljningen och utrangeringskostnader har tagits upp. Ytterligare utrangeringar kan bli aktuella under året. Driftprojekt för inriktningsbeslut framtida badhus har tillskjutande medel på 5 mnkr. för året. Driftprojekt för införande av gratis mensskydd har tillskjutande medel på 150tkr. Om driftmedel kvarstår, i dessa projekt, vid årsbokslut kommer TA begäras för överföring av medel till 2027.
Gata:
Verksamheten har en budget i balans enligt prognosen. Under januari/februari var det mycket snöröjning, halkbekämpning och bortforsling av snö med extra lastbilar och grävmaskin. Ca ¾ fjärdedelar av budget för vintervägh̊llning 2026 är upparbetat. För att säkerställa tillräckliga medel inför sen hösten 2026 har justeringar genomförts inom ram med sammanlagt 1,9 mnkr. Utvecklingen av drivmedelskostnader är svår att förutse och är en osäkerhetsfaktor i prognosen.
***Park inkl. skogsdrift, -3,5 mnkr*:**
Under senare delen av 2025 fattades ett politiskt beslut om ett förtida uttag av skog, vilket påverkar årets intäkter. I enlighet med gällande skogsbruksplan behöver uttaget från skogen därmed vara lägre än budgeterat. Övrig parkverksamhet har i stort budget i balans enligt prognosen.
VA-verksamhet:
Verksamheten har en budget i balans enligt prognosen. Under vårvintern har det varit ett stort antal läckor i ledningsnätet. Bedömning på helår är att dessa åtgärder kommer att rymmas inom den taxejustering som genomfördes inför året. För VA-verksamheten bedöms året i stor utsträckning påverkas av pågående regresshantering, vilket förväntas medföra ett större ekonomiskt utfall. Då det inte finns budgeterade medel för detta kommer kostnaderna att redovisas som en avvikelse mot budget. Omfattningen är inte känd i nuläget.
Måltid:
Verksamheten har en budget i balans. Externa intäkter visar ett plusresultat på 0,4 mnkr på grund av ökad försäljning av matlådor. Verksamheten har haft högre sjukfrånvarokostnader 0,3 mnkr i början av året, men hämtade hem det under sommarens sammanslagningar. Interna intäkter följer budget för förskolor och skolor, däremot ser vi en avvikelse 0,5 mnkr för minskade intäkter inom SÄBO då det finns vakanta platser. Denna kostnadsavvikelse kan hämtas hem genom lägre livsmedelskostnader på totalen. Demografiutvecklingen är fortfarande en osäkerhetsfaktor som i nuläget är svårbedömd, men följs noga under året.

Geodata och Projekt och Utveckling:
Verksamheterna följer budget.

Räddningstjänst, +0,1 mnkr
Prognosförändring jämfört föregående månad:
Prognosen är i linje med föregående uppföljning.

Prognoskommentar verksamheter:
Försäljning av ett fordon genererar reavinst på +0,6 mnkr. Prognosen för interna intäkter pekar på ett underskott på -0,1 mnkr.
Verksamheten har tilldelats utökat stöd från Myndigheten för civilt försvar (MCF), 1,8 mnkr som också medför motsvarande kostnader och påverkar därmed inte resultatet.

Kommenterad [JJ1]: Fråga sofa

Samhällsbyggnadskontoret, +0,4 mnkr
Prognosförändring jämfört föregående månad:
Prognosen är i linje med föregående uppföljning.

Prognoskommentar verksamheter:
Intäkterna prognostiseras bli 1,8 mnkr lägre än budgeterat. Avvikelsen beror främst på lägre intäkter från planavgifter i samband med bygglov. Även intäkterna från plankostnadsavtal prognostiseras bli lägre än budgeterat på grund av förseningar i externa projekt. De minskade intäkterna vägs upp av ännu lägre personalkostnader samt lägre konsultkostnader till följd av uteblivna konsultinsatser.

ÖVERFÖRMYNDARE
Avvikelse totalt, +0,6 mnkr.
Prognosförändring jämfört föregående månad:
Prognosen har förbättrats med 0,1 mnkr

Prognoskommentar verksamheter:
Lägre arvodeskostnader i och med färre antal ärenden.

BYGG- OCH MILJÖNÄMND
Avvikelse totalt, +1,2 mnkr (föregående månad -0,2 mnkr)
Prognosförändring jämfört föregående månad:
Lämnar en förbättrad prognos på +1,4 mnkr. Förändringen beror till största delen på lägre prognostiserade kostnader för bostadsanpassningsbidrag med +1 mnkr samt ytterligare lägre personalkostnader.

Prognoskommentar verksamheter:
Nämnden: **+0,2 mnkr**, lägre kostnader för politiska sammanträden och tillhörande ersättningar.
Byggenheten: **+2,2 mnkr**, lägre personalkostnader än budgeterat, samt högre byggintäkter. Bostadsanpassning prognostiseras +1,2 mnkr.
Miljöenheten: **-1,2 mnkr**. Personalomsättningen och vakanser har lett till både lägre personalkostnader och lägre intäkter. Enhetens totala kostnader har inte minskat i proportion till intäktsminskningen, med anledning av fasta kostnader och konsultkostnader. Aktivt arbete pågår för att förbättra balansen mellan verksamhetens intäkter och kostnader.
Alkohol och tobak: Ingen avvikelse.

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND
Avvikelse totalt: +0,2 mnkr (föregående månad -0,2 mnkr).
Prognosförändring jämfört föregående månad:).
Prognosen har förbättrats efter justeringar i samband med sammanställningen av sommarverksamheten. Samverkan med externa aktörer, där respektive part stått för sina egna kostnader, har medfört lägre kostnader för verksamheten. Även personalkostnaderna har justerats med hänsyn till erhållna statsbidrag.

Prognoskommentar verksamheter:
+0,2 mnkr, vilket beror på högre interna hyresintäkter. Avvikelsen i externa intäkter och personalkostnader beror på obudgeterade projektintäkter och motsvarande projektkostnader.

SKOLNÄMND

Avvikelse totalt, +5,2 mnkr (förgående prognos +1,1mnkr).

Prognosförändring jämfört föregående månad:
Skolnämnden prognostiserar ett överskott på 5,2 mnkr för 2026, vilket är en förbättring med cirka 4,0 mnkr jämfört med föregående månads prognos. Förbättringen beror främst på högre statsbidragsintäkter inom grundskolan samt lägre personalkostnader inom förskolan.

Överskottet förklaras i huvudsak av ökade intäkter snarare än minskade kostnader. Prognosen för statsbidrag är försiktigt beräknad och ytterligare bidragsintäkter kan tillkomma senare under året.

Prognoskommentar verksamheter:
Central förvaltning: +1,5 mnkr till följd av vakanta tjänster.

Förskola: +2,1 mnkr (förbättring 0,8 mnkr) på grund av färre barn i fristående verksamheter och andra kommuner, högre statsbidrag och avgiftsintäkter samt lägre kostnader för tilläggsbelopp.

Grundskola: +3,2 mnkr,(förbättring 3,5 mnkr) främst beroende på högre statsbidragsintäkter och lägre kostnader för tilläggsbelopp. Statsbidrag prognostiseras enligt en försiktighetsprincip, vilket innebär att endast bidrag som med hög grad av säkerhet bedöms kunna intäktsföras inkluderas i prognosen. I takt med att underlag färdigställs och bidrag slutligt kan bedömas har prognosen för statsbidragsintäkter justerats upp jämfört med såväl föregående månad som budget. Därtill har Skolverket ändrat förutsättningarna för vissa statsbidrag efter att budgeten fastställdes, vilket medfört att budgeterade intäkter varit lägre än vad som nu prognostiseras. Skolkontoret arbetar fortfarande med att fastställa utfallet för vissa bidrag, vilket innebär att ytterligare statsbidragsintäkter kan komma att påverka årets resultat positivt.

Gymnasieskola: +1,5 mnkr genom högre interkommunala intäkter och en engångsintäkt från försäljning av traktorer. Kostnaderna för köp av gymnasieplatser hos andra huvudmän bedöms samtidigt överstiga budget. Prognosen är dock fortsatt något osäker eftersom höstterminens elevantal och programval ännu inte är helt fastställda. Förändringar i elevernas programval kan påverka såväl interkommunala intäkter som kostnader för köp av utbildningsplatser under återstoden av året.
Anpassad gymnasieskola: -2,8 mnkr på grund av högre interkommunala kostnader och lägre interkommunala intäkter.
Anpassad grundskola: **-0,3 mnkr** till följd av fler elever och ökade stödbehov.
Nämndverksamhet och vuxenutbildning: prognostiserar budget i balans.

Åtgärder:
Sammantaget prognostiserar skolnämnden ett överskott för helåret, vilket innebär att underskott inom vissa verksamheter kan finansieras genom överskott inom andra. För de kommunala enheter som prognostiserar väsentliga underskott upprättas åtgärdsplaner. Vid bedömningen beaktas både underskottets storlek i förhållande till verksamhetens budget och om avvikelsen bedöms vara av tillfällig eller mer varaktig karaktär. Om det finns risk för bestående underskott kommande år tas en åtgärdsplan fram med utgångspunkt i prognostiserat barn- och elevantal samt verksamhetens personalorganisation.

ÄLDRE – OCH OMSORGSNÄMND

Avvikelse totalt **+7,7 mnkr** (föregående prognos +7,1 mnkr).

Prognosförändring jämfört föregående månad:
Prognosen har förbättrats med 0,6 mnkr.
Förbättringen beror framför allt på intäkter för specialistuppdrag för sjuksköterskorna som förväntas bli högre samt intäkter från Försäkringskassan gällande personlig assistans. Det har även skett mindre positiva förändringar i prognoserna för både verksamhetskostnader och måltidskostnader.

Prognoskommentar verksamheter:
Nämndsövergripande ledning +1,7 mnkr Verksamheten prognostiserar en positiv avvikelse om 1,7 mnkr mot budget. Avvikelsen förklaras främst av lägre kostnader än budgeterat för bland annat friskvård, rehabiliteringsinsatser och försäkringar samt att vissa kostnader har omfördelats till verksamheten administration (+2,8 mnkr). Samtidigt prognostiseras personalkostnaderna överstiga budget med 1,1 mnkr till följd av avvecklingskostnader för personal.
Administration -1,1 mnkr Administration prognostiserar ett underskott om 1,1 mnkr. Avvikelsen förklaras främst av ökade kostnader för friskvård, rehabiliteringsinsatser och försäkringar (-1,6 mnkr) samt lägre interna intäkter från Social- och arbetsmarknadsnämnden avseende gemensamma administrationskostnader (-0,8 mnkr). Underskottet motverkas delvis av högre statsbidragsintäkter (+1,5 mnkr).
***Hälso- och sjukvård samt rehab:* +4,9 mnkr**. Högre intäkter än budgeterat för specialistuppdrag utförda åt regionen. P g a stora svårigheter att rekrytera beräknas personalkostnaderna bli lägre än budgeterat och kostnaderna för inhyrd personal bli högre.
***Omsorgen om funktionshindrade*: +3,8 mnkr**. Avvikelsen förklaras främst av lägre personalkostnader till följd av vakanta tjänster (+1,7 mnkr), högre statsbidragsintäkter (+1,4 mnkr) samt lägre kostnader för externa placeringar (+1,8 mnkr). Överskottet reduceras delvis av högre verksamhetskostnader, främst för förbrukningsmaterial (-0,8 mnkr), samt högre lokalhyror än budgeterat (-0,6 mnkr).
Hemtjänst -2,5 mnkr. Hemtjänsten prognostiserar ett underskott om 2,5 mnkr, vilket främst förklaras av högre personalkostnader än budgeterat. Kostnadsökningen är i stor utsträckning kopplad till behov av dubbelbemanning och extrainsatt personal vid vakinsatser. Verksamheten hade dessutom en hög sjukfrånvaro i början av året, vilket bidrog till ett ökat behov av vikarier och inbeordring av ordinarie medarbetare.
***Särskilt boende* +0,9 mnkr** Samtliga ärenden hos IVO är avgjorda och tidigare uppbokad kostnad kommer inte uppstå, motsvarar totalt 3,9 mnkr. Utöver det högre statsbidragsintäkter än budgeterat (+1,8 mnkr). Överskottet motverkas dock av högre personalkostnader än budgeterat (-3,1 mnkr), till följd av ökade vikariekostnader kopplade till sjukfrånvaro, samt lägre intäkter från äldreomsorgstaxor än budgeterat (-0,9 mnkr).

SOCIAL- OCH ARBETSMARKNADSNÄMND

Avvikelse totalt **-9,4 mnkr** (föregående prognos -8,7 mnkr).

Prognosförändring jämfört föregående månad:
De beräknade externa intäkterna minskar med cirka 0,9 mnkr jämfört med föregående prognos, främst till följd av minskade projektintäkter inom arbetsmarknad och integration (AME). På kostnadssidan förbättras prognosen med totalt cirka 0,2 mnkr. Personalkostnaderna beräknas minska med 0,9 mnkr, vilket främst beror på ytterligare vakanser. Övriga kostnader beräknas däremot öka med cirka 0,4 mnkr till följd av en höjd prognos för tillfälligt inhyrd personal. De interna kostnaderna ökar med 0,4 mnkr jämfört med föregående prognos, vilket beror på högre hyreskostnader än beräknat.

Prognoskommentar verksamheter:
Nämnd: Ingen avvikelse.
***Individ- och familjeomsorg*: -13,1 mnkr**. Prognosen visar en negativ avvikelse på 13,1 mnkr och har försämrats med 0,2 mnkr jämfört med föregående månad. Försämringen beror främst på något högre beräknade placeringskostnader inom barn och unga (BoU).
Den negativa budgetavvikelsen återfinns framför allt inom externa placeringar av barn och unga samt familjehemsvård i egen regi. En del av kostnadsavvikelsen motverkas av högre statsbidrag, bland annat i form av subventionerade placeringskostnader. Prognosen är fortsatt osäker då ytterligare placeringsbehov kan uppstå under resterande del av året. Om ytterligare placeringar tillkommer medför det att utfallet blir sämre än prognostiserat. Även enheten för ekonomiskt bistånd bidrar till den negativa avvikelsen. Sjukskrivningar och vakanser har medfört hög arbetsbelastning. Därutöver påverkas kostnadsutvecklingen av ökade boende- och levnadskostnader under 2026.
***Arbetsmarknad och integration*: +3,2 mnkr.** Avvikelsen beror dels på högre budget för feriearbetare än vad som kommer utnyttjas (+2,1 mnkr) samt dels på beräknat lägre personalkostnader (+1,7 mnkr).
Omsorg om äldre och funktionshindrade, Prognosen visar en negativ avvikelse på **-0,5 mnkr** mot budget. Vilket beror på högre hyreskostnader än budgeterat.

***LSS-verksamhet*: +1,3 mnkr**. Lägre personalkostnader i och med vakanser samt att antalet uppdragstagare är något färre än beräknat.

Åtgärd	Status	Kommentar	Effekt 2026, mnkr	Effekt 2027, mnkr
Sänka kostnader för placeringar BoU	Genomförd och i prognos	Statsbidrag	1,9	1,9
Sänka kostnader för placeringar BoU	Genomförd och i prognos	Avslutade placeringar	2,4	2,4
Avsluta konsulentstödd familjehemsvård	Genomförd och i prognos		3,6	3,6
Avsluta placeringar i familjehem	Beslutad och i prognos	Placeringar avslutas under perioden apr-aug	1,0	1,0
Minska interna kostnader	Genomförd och i prognos		0,4	0,4
Sänka kostnader för placeringar BoU	Pågår, ej i prognos	Erbjuda stöd på hemmaplan, nya och reviderade riktlinjer, se över arvoden och ersättningar till familjehem, Familjecentral	8,6	8,6
Minska utbetalningar ekonomiskt bistånd	Pågår, ej i prognos	Se över riktlinjer och delegationsordning för Ekonomiskt bistånd, arbeta med felaktiga utbetalningar	0,8	0,8

Investeringsredovisning

Mnkr	Budget 2026	Ack utfall sep 2026	Prognos 2026	Avvikelse
Kommunstyrelse	**78,0**	**13,5**	**49,3**	**25,8**
- varav Kommundirektör	*2,2*	*0,2*	*0,7*	*1,4*
- varav Kommunledningskontor	*0,9*	*0,0*	*0,9*	*0,0*
- varav Tekniskt kontor	***73,9***	***30,1***	***58,2***	***15,6***
- därav Gata	*19,5*	*9,5*	*15,9*	*3,6*
- därav Park	*3,4*	*1,2*	*2,9*	*0,5*
- därav Projekt/utveckling och Gr vattensystem	*2,8*	*-2,3*	*-1,0*	*3,8*
- därav Geodata	*0,3*	*0,0*	*0,0*	*0,3*
- därav VA-kollektiv	*18,9*	*5,7*	*12,3*	*6,6*
- därav Fastighet	*29,0*	*16,0*	*28,1*	*0,8*
- varav Räddningstjänst	*1,0*	*0,9*	*0,9*	*0,1*
- varav Samhällsbyggnadskontor	*0,0*	*-17,7*	*-11,6*	*11,6*
Kultur- och fritidsnämnd	**0,5**	**0,0**	**0,5**	**0,0**
Skolnämnd	**6,9**	**3,4**	**6,9**	**0,0**
Äldre- och omsorgsnämnd	**4,6**	**0,0**	**0,1**	**4,5**
Summa	**90,0**	**16,9**	**56,7**	**33,3**

Årets investeringsbudget uppgår till 71 mnkr och tilläggsanslag på 19 mnkr från 2026 har beviljats av KF. Totala investeringsbudgeten uppgår därefter till 90 mnkr. Per sista september har netto 16,9 mnkr upparbetats. Årsprognosen pekar på 59,7 mnkr i nettoutgifter.

KOMMUNSTYRELSE

Kommunledningskontor

Helårsprognosen tyder på ett överskott om 1,4 mnkr, med anledning av att investeringsprojekten inte hinner genomföras under året. Investeringsmedlen kommer att behövas, men under nästkommande år, varpå begäran om tilläggsanslag (TA) kommer göras vid årsbokslutet.

Tekniskt kontor

Investeringsmedlen kommer att behövas, men under nästkommande år, varpå begäran om tilläggsanslag (TA) kommer göras vid årsbokslutet. Reinvesteringar inom lokalprogrammet löper enligt plan, prognos 5 visar ett överskott på 0,8 mnkr. Helårsprognosen tyder på ett överskott om 15,3 mnkr. Reinvesteringar inom lokalprogrammet löper enligt plan. Reinvesteringar består huvudsakligen av planerat underhåll med fokus på tak, fasader och fönster. Under perioden har åtgärder genomförts på bland annat ladugården på Ösby, delar av Gärdesta förskola, Gröna villan, Salberga snickeri samt Salberga samlingssal. Flera större projekt pågår och kommer att slutföras under året, däribland:
Vallaskolan: Renovering av hemkunskapssalar, Kungsängsgymnasiet: Omläggning av takpapp, Säbo Johannesbergsgatan 2: Utbyte av fönsterscreens och markiser, Bellanderska gården: Renovering av fönster och fasad

Säkerhetsåtgärder

Omfattande åtgärder har genomförts inom fastighetsbeståndet. Larmsystem har uppgraderats på Hedens skola, Kilaskolan, Kungsängsgymnasiets C-hus, Maskinhallen på Ösby samt Täljstenen. Vidare har ny brandlarmcentral installerats på Lärkan sportcenter.
Följande säkerhetsrelaterade åtgärder planeras att färdigställas innan årets slut:
JBG Parklängan: Installation av dörrautomatik till lägenheter, Sala brandstation: Åtgärder avseende branddörrar, brandspjäll och brandlarm, Brandstationerna i Ransta, Hedåker och Möklinta: Branddörrar, inbrottsskydd, passagesystem samt dörrbyten, Stadshuset, Rådhuset och Borgmästaren: Utbyte av brandlarmcentraler

Ventilation och värmesystem

Åtgärder pågår vid Stadsbiblioteket där bland annat fläktaggregat och radiatorer byts ut. Projektet beräknas vara slutfört före årets utgång.
Vid Kilbo skola skedde driftsättning av ny värmeanläggning under slutet av augusti, vilket förväntas bidra till en mer effektiv och driftsäker energiförsörjning.
VA 6,5 mnkr avser Bältarhagen som skjuts till 2027 TA kommer att begäras
Gata 6,5 mnkr avser Bältarhagen som skjuts till 2027 TA kommer att begäras

Räddningstjänst
En ny brandbil har köpts under året och inga ytterligare inköp planeras göras i år. Tre brandbilar har sålts, vilket har genererat ett mindre överskott för helåret.

Samhällsbyggnadskontor
Prognosen *innefattar* intäkter från försäljning av centralförrådet och mark vid Salberga. Därutöver planeras ett markförvärv vid Ängshagen, samt försäljning av en arrendetomt vid Olof-Jons.

ÄLDRE- OCH OMSORGSNÄMND

I dagsläget bedöms endast en del av investeringsmedlen för inventarier inom *omsorgen om funktionshindrade* att nyttjas under året. Investeringar i inventarier till nytt LSS-boende samt till de utökade särskilda boendeplatserna på B30 förväntas inte genomföras under året.

ÖVRIGT

KOMMUNSTYRELSENS FÖRFOGANDE

16 908 tkr har avsatts i budget 2026 till Kommunstyrelsen att förfoga över. Per sista september har 5 469 tkr delats ut. Ytterligare beslut har fattats om att kompensera för moduletablering vid Kila skola med som högst 2 800 tkr, det faktiska beloppet är fortsatt osäkert.
Prognosen är att hela förfogandet delas ut under året. Om så inte sker kommer återstoden att höja resultatet.

KS förfogande 2026 (belopp i tkr)	**16 908**		**Beslutsdatum**
BRIS 2026	-47	KS § 21	2026-02-11
Brottsofferjouren 2026	-137	KS § 22	2026-02-11
Bufff Västmanland	-60	KS § 23	2026-02-11
Badhus	-5 000	KS § 69	2026-04-05
Gratis mensskydd idrottshallar	-150	KS § 119	2026-06-03
Samhällsfinansierade resor	-75	KS § 713	2026-09-09
Återstår av Kommunstyrelsens förfogande	**11 439**		
Moduletablering Kila skola, max	*-2 800*	*KS § 34*	*2026-02-11*
Återstår av Kommunstyrelsens förfogande	***8 639***		

LIKVIDITET

Kommunens likvida ställning var god vid årets ingång och har förbättrats då inbetalningarna sammantaget har varit större än utbetalningarna under perioden jan - sept.
Med anledning av en förhållandevis låg investeringsbudget jämfört med tidigare år tillsammans resultatmålet har inget beslut om nyupplåning fattas i budget 2026.
De regresskrav som ställts på kommunen kopplat till översvämningen 2023 är dock en osäkerhetsfaktor i likvidplaneringen.

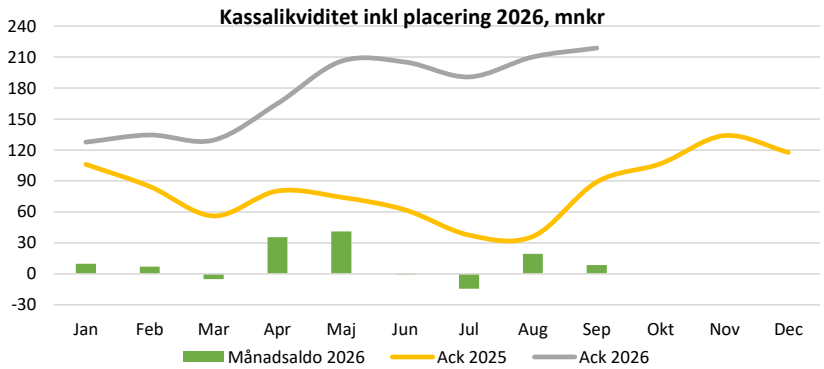

Kommunen har även en checkräkningskredit på 60 mnkr som ökar förmågan att göra de löpande utbetalningarna.

UTVALDA NYCKELTAL

PRELIMINÄR BEFOLKNINGSUTVECKLING 2026 MED PROGNOS

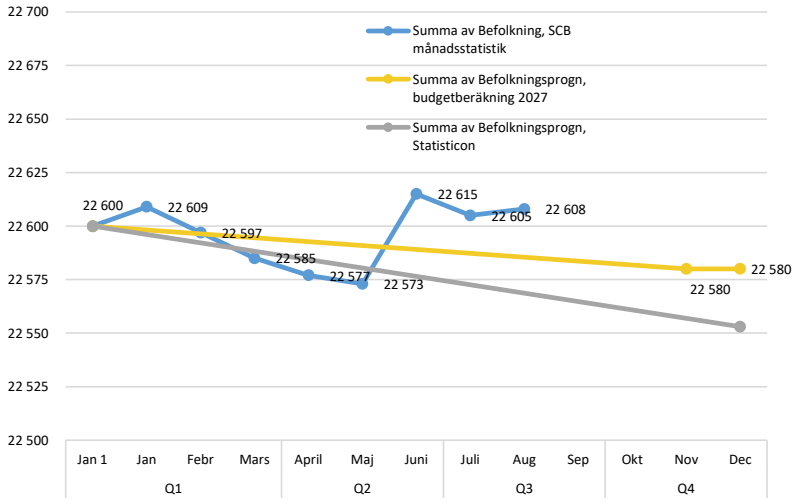

FINANSIELLA MÅL OCH NYCKELTAL

	Bokslut 2025	Budget 2026	Prognos 2026	
Årets resultat, mnkr	29,0	39,5	34,1	🔴
Årets resultat, %	1,6	2,1	1,9	🔴
Årets balanskravsresultat, mnkr	26,5	-	23,1	
Självfinansieringsgrad, %	112,3	*156,4	254,8	🟢
Nettokostnadsandel av skatteintäkter, bidrag och utjämning, %	96,8	95,8	96,4	🔴
Årets nettokostnader, mnkr	1 710,3	1 769,2	1 760,6	
Förändring, %	1,5	**3,4	2,9	
Årets skatter o generella bidrag	1 767,6	1 845,9	1 827,0	
Förändring, %	3,5	**4,4	3,4	
Nämndernas avvikelse, mnkr	23,8	-	0,4	

* inkl överförda TA-anslag

**jämfört föregående års utfall

SALA KOMMUN
Växel: 0224-74 70 00 | E-post kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala